

การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรณีศึกษา:

โรงเรียนวัดอู่ไทยาราม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

โดย

นางฉวีพร นกสกุล

นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต

กระทรวงสาธารณสุข

2554

**ADMINISTRATION OF MAINSTREAMING SEAT FRAMEWORK
IN OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION
CASE SYUDY OF WAT UTHAITHARAM SCHOOL
IN BANGKOK EDUCATIONAL SERVICE AREA**

By

Mrs.Natporn Nocksakul

Special Educator,Senior Professional Level

Special Education Section

Rajanukul Institute

Department of Mental Health Ministy of Public Health

2011

ชื่อเรื่อง : การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมศึกษา:โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ชื่อผู้วิจัย : นางฉวีพร นกสกุล

ชื่อคณะที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา วิหกโต
: รองศาสตราจารย์ ดร. สุวพิชชา ประสิทธิ์ชัยกิจ
: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันธณีย์ วิหกโต

วัน เดือน ปีที่ทำ : กันยายน 2553 – พฤษภาคม 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท 2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 3. เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน:กรณีตัวอย่างโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง จำนวน 10 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาจำนวน 28 คน รวม 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาเท่ากับ 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท พบว่า ด้านนักเรียน มีการปรับพื้นฐานก่อนเรียน 1-2 สัปดาห์ นำข้อมูลมาประชุมและจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ด้านสภาพแวดล้อม มีการปรับสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทำงานประสานกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษากับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปรับหลักสูตรและจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) จัดสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นรายบุคคล ด้านเครื่องมือ พบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป ค่าจ้างพี่เลี้ยง และงานโครงการอื่นๆ ผู้บริหารเน้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม ความคิดเห็นของผู้ปกครอง พบว่า ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมผู้ปกครองได้แก่ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก การปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนร่วม สัมพันธภาพครูกับ

ผู้ปกครองดีมาก ด้านสภาพแวดล้อม ผู้ปกครองมีความพึงพอใจทางโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดี เช่น ห้องเรียนจัดระเบียบดีสะอาด มีห้องน้ำและอ่างล้างหน้าสำหรับเด็กอนุบาล ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา มีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้ขึ้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ผู้ปกครองให้ความสำคัญและร่วมมือวางแผน IEP ด้านเครื่องมือ ผู้ปกครองสนับสนุนให้ความร่วมมือ ด้านงบประมาณในการจ้างพี่เลี้ยง และรับทราบนโยบายของผู้บริหาร ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆดี เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา พบว่า หลังเข้าเรียนร่วม ด้านพฤติกรรม เด็กส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดีขึ้น มีการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ลดการเดินน้อยลงไม่ส่งเสียงดัง และมีสมาธิมากขึ้น เป็นต้น ด้านร่างกาย เด็กส่วนใหญ่ มีกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงขึ้น น้ำหนักลดลง มีการควบคุมน้ำลายดีขึ้น และการเดินเขย่งเท้าลดลง ด้านวิชาการ วิชาภาษาและการสื่อสาร เด็กส่วนใหญ่ มีการพูดสื่อสารได้ดีขึ้น ปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น ด้านการเขียน เด็กส่วนใหญ่เขียนทัพรอยและเขียนพยัญชนะได้มากขึ้น วิชาเลขคณิต เด็กส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวได้ จำตัวเลข และแทนค่าจำนวน 1-10 ได้ เขียนเลข 1-10 ได้ รู้จักสี และรู้จักรูปทรงต่างๆ ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เด็กส่วนใหญ่ เข้ากลุ่มเล่นกับเพื่อนได้มากขึ้น มีสมาธิทำงานได้นานขึ้น กล้าแสดงออกและกล้าพูดโต้ตอบกับคนแปลกหน้ามากขึ้น

3. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท ในคู่มือแสดงวิธีการและขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วม เทคนิคการสอน ตัวอย่างกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรมและตัวอย่างเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วม

TITLE : ADMINISTRATION OF MAINSTREAMING SEAT FRAMEWORK
IN OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION
CASE SYUDY OF WAT UTHAITHARAM SCHOOL
IN BANGKOK EDUCATIONAL SERVICE AREA

RESEARCHER : MRS. NATPORN NOCKSAKUL
ADVISORS : ASSOC. PROF. PREECHA VIHOKTO
: ASSOC. PROF. SUVAPITCHA PASITSUVAN
: ASST. PANTHANEE VIHOKTO

ABSTRACT

The objectives of this research are 1. To study opinions of guest teachers, class teachers, guardians, and parents of children with intellectual and development disabilities, toward class management using SEAT Framework 2. To study class results of children with intellectual and development disabilities and 3. To develop class manual for children with intellectual and development disabilities to study in schools under Office of The Basic Education Commission: Case study, Wat Uthatharam School. Samples include 10 guest teachers, class teachers, and guardians, 28 parents, and 28 children with intellectual and development disabilities, total 66 persons. Interview is used to collect data; content accuracy is 0.60-1.00, confidence level of interview is 0.96. Frequency and percentage are used to analyze data.

The research results show that

1. The opinions of guest teachers, class teachers, guardians, and parents toward class management using SEAT Framework demonstrate that 1-2 orientation for basic class is provided for student, data are analyzed in the meeting to prepare Individual Education Plan (IEP). Learning environments are adjusted both internally and externally. There are coordination between communities and departments to request media and learning equipments from Special Education Center. In term of teaching, curriculums are adjusted and IEP is provided to support children with intellectual and development disabilities individually. In term of equipments, budget is not enough to facilitate instant media, guardians' wages, and many projects. Management encourages all teachers to

pay attention and cooperate in class management. Parents share that school has well facilitated parents in terms of knowledge about child care, how children adapt themselves in class, relationship among parents and teachers. In terms of environments, schools have provided organized and clean classrooms, with restrooms and sinks for kindergartens. In terms of teaching, parents agree that children with intellectual and development disabilities should be participated in full-time class with common children, with guardians' escorts, and these disabled children should be promoted to study with classmate in the same ages. Parents pay attention and strongly cooperate in IEP formulation, budget support to hire guardians, management's policies, and various activities. Children with intellectual and development disabilities are provided learning media and equipments.

2. The learning results of children with intellectual and development disabilities show that, after class, most children are likely to behave more properly, involve with friends, walk less often, keep calm noise, and show high concentration. Physically, most children are likely to have both big and small muscles, less weights, control saliva well, and not likely to stand on tiptoe. In terms of academic, language, and communication, most children are able to convey effectively and follow instructions. In terms of writing, most children can write on spotted pictures and alphabets. In terms of Mathematics, most children can add one-digit numbers, remember numbers, replace and write 1-10 numbers. They can understand colors and shapes. In terms of emotion, mental, and social aspects, most children can participate with groups of friends, show more concentration while working and courage to show up and speak, and communicate with strangers.

3. Development of class management manual for children with intellectual and development disabilities consists of 2 important parts which are Part 1 Concept and Principle of Class Management and Part 2 Class Management based on SEAT Framework. Manual presents procedures to qualify children with intellectual and development disabilities, teaching techniques, 10 activity examples, and model tools to be used in class management.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ซึ่งควรแก่การประกาศเกียรติคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยระลึกถึงพระคุณของ แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร ผู้อำนวยการสถาบันราชานุกูล และนายณรงค์ คงสมปราชญ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ที่ได้อนุญาตและให้การสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต อาจารย์มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ผู้ช่วยศาสตราจารย์พันธิย์ วิหคโต อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นางวนิดา ชนินทุทวงศ์ นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มภารกิจพัฒนานิวิชาการ สถาบันราชานุกูล ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ วางแผน และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ นางสาวสุจิตรา สุขเกษม และนางสุกัลลักษณ์ ชัยภาณุเกียรติ์ นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการ ที่ช่วยประสานงานและช่วยทดลองเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณ นางอำไพพิศ บุนนาค ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้างานเรียนร่วม ครูการศึกษาพิเศษทุกท่าน ของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย และขอขอบคุณผู้ปกครองและเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการวิจัย

สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยขอมอบแต่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานวิจัยครั้งนี้

นางฉัตร นกสกุล

สถาบันราชานุกูล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพประกอบ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหาและมูลเหตุของการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ	10
บทที่ 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	
2.1.1 ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ	12
2.1.2 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	14
2.1.3 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	14
2.1.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	20
2.1.5 เด็กออทิสติก	34
2.1.6 เด็กสมองพิการ	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม	
2.2.1 ปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม	59
2.2.2 ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม	59
2.2.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม	64
2.2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม	69
2.2.5 การเตรียมเพื่อการเรียนร่วมและองค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ	72
2.2.6 การบริหารงานการเรียนร่วม	79
2.2.7 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม	83
2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	
2.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างซีท (SEAT)	85
2.3.2 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	86
2.3.3 การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	88
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม	
2.4.1 งานวิจัยในประเทศ	91
2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ	99
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
3.1 ตอนที่ 1 ศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม	101
3.2 ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท	105

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- 3.3 ตอนที่3 ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความ
บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณี
ตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม 107

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ตอนที่1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้น 11
1 เรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 2
เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. ตอนที่2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มี 12
2 ความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วม โดยใช้ 9
โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร
4. ตอนที่3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความ 13
3 บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัด 9
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- 5.1 สรุปผลการวิจัย 144
5.2 อภิปรายผล 150
5.3 ข้อเสนอแนะ 166

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บรรณานุกรม		167
ภาคผนวก		173
ภาคผนวก ก	คู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน: กรณีตัวอย่าง โรงเรียนวัดอุทัยธาราม	174
ภาคผนวก ข	โครงการพัฒนาเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญา	302
ภาคผนวก ค	แบบสัมภาษณ์การวิจัย	307
ภาคผนวก ง	ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง(ค่าIOC)ของเครื่องมือวิจัย	321
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์	328
ภาคผนวก ฉ	ภาพการดำเนินการวิจัย	331
ภาคผนวก ช	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	340

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.	การแบ่งระดับความบกพร่องทางสติปัญญาตาม DSM III –R	23
2.	การแบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ICD 10 ขององค์การอนามัยโลก	24
3.	จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง	113
4.	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิตด้านนักเรียน (S-Student) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง	114
5.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิตด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง	115
6.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ด้านการจัดการเรียน การสอน (A - Activities) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง	117
7.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ด้านเครื่องมือ (T - Tools) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง	120
8.	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญาที่ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	122
9.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ด้านนักเรียน (S-Student) ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	123
10.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	124
11.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ด้านการจัดการเรียนการสอน (A-Activities) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12.	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตาม โครงสร้างซีท ด้านเครื่องมือ (T - Tools) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	127
13.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญาที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรม ระหว่างก่อนเรียนและ หลังเรียนร่วม	129
14.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญา มีความบกพร่องด้านร่างกายระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ร่วม	131
15.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญา มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเอง ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนร่วม	133
16.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร ระหว่างก่อน เรียนและหลังเรียนร่วม	135
17.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญา มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต ระหว่างก่อนเรียนและ หลังเรียนร่วม	136
18.	จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ สติปัญญา มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและ สังคม ระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	138

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
2. รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	65
3. แสดงการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท	88
4. ขั้นตอนการสร้างคู่มือ	108
5. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	131
6. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	132
7. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเองเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	134
8. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสารเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	136
9. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องวิชาเลขคณิตเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน	137
10. จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม	139

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 10 ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ โดยการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ระบุว่า “ การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การ สื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่ มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ” การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ. 2545:7) และในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 หมวด 1 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 7 ได้ระบุถึงสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความ พิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ มาตรา 8 ให้ สถานศึกษาทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความ พิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระการพัฒนา ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด และสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้า ศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวตั้งแต่ปีพ.ศ. 2542 มีนโยบายการจัดโครงการพัฒนารูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กพิการร่วมกับเด็กทั่วไปขึ้นใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน แต่การดำเนินงานยังพบปัญหาหลายประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 82-83) ได้แก่ ด้านกายภาพและความต้องการของ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านครูผู้สอน ด้านศักยภาพ และความพร้อมของโรงเรียน

ในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ ด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน สำหรับจากกรณีพิเศษและติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วมและศูนย์การศึกษาพิเศษที่ผ่านมาพบว่า ยังไม่สามารถจัดอุปสรรคบางประการในโรงเรียนทั่วไปที่เด็กและเยาวชนพิการเข้าไปเรียนร่วม ทั้งด้านเจตคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง กระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผล โดยมีความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้จากผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารมีผลต่อการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียนและในโรงเรียน ให้ยืดหยุ่นเหมาะสมที่จะจัดการเรียนร่วม (เบญญา ชลธารนนท์, 2545:3) นอกจากนี้มีงานวิจัยหลายเรื่องพบว่าการที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับเปลี่ยนนโยบาย ซึ่งแต่เดิมเน้นให้จัดห้องสอนเสริมในโรงเรียนเรียนร่วม เพื่อเด็กและเยาวชนพิการออกจากห้องเรียนร่วมเข้ารับบริการพิเศษ ในห้องสอนเสริมนั้น ครูการศึกษาพิเศษหนึ่งคนสามารถช่วยเด็กได้เพียง 12-15 คนเท่านั้น เนื่องจากเด็กและเยาวชนคนพิการมีความต้องการจำเป็นพิเศษหลากหลาย และมาจากชั้นเรียนหลายระดับ ครูการศึกษาพิเศษที่จัดการเรียนการสอนในห้องสอนเสริมมักจะสอนทักษะเป็นเรื่องๆมากกว่าการสอนเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงกับการเรียนในชั้นเรียน ด้วยเหตุนี้จึงมีการเปลี่ยนนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับเด็กและเยาวชนพิการ โดยมุ่งเน้นให้เข้าไปเรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากกว่าจัดห้องเสริมแยกออกมาต่างหาก คนพิการแต่ละคนควรมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับตนเอง เพื่อให้สามารถเลือกเรียนตามรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งมีความจำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการปรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงในชีวิตประจำวันได้ เป็นการปรับกระบวนการและวิธีการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียน การจัดที่นั่ง สภาพแวดล้อม แบบเรียนและสื่อช่วยในการสอน ขอบข่าย เนื้อหาที่จะสอน วิธีการ และเทคนิควิธีการใช้สอน รวมทั้งเกณฑ์การวัดผลให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน

ในปีพ.ศ. 2546 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดนโยบายให้นำโครงสร้างซีท (SEAT) ซึ่งเป็นแนวคิดในการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ โดยมุ่งเน้นให้โรงเรียนต้องปรับและเตรียมการเพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนเรียนร่วมกันได้ เริ่มนำมาใช้ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ต่างๆทั่วประเทศ โครงสร้างซีท (SEAT) มีองค์ประกอบ 4 ด้านคือ นักเรียน (S-Student) การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน (E-Environment) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม (A-Activities) และเครื่องมือ (T-Tools) ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนางานวิจัย เรื่องการศึกษาสำหรับคนพิการ : การวิจัยและพัฒนาแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้นักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้รับการศึกษาที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการพิเศษของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล และเพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ(เบญญา ชลธารนนท์, 2546:1-2) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีหลายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ผู้บริหารทุกระดับยังไม่เข้าใจถึงการจัดการเรียนร่วมและคิดว่าเป็นภาระ ไม่สนับสนุน และขอส่งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไปเรียนในโรงเรียนเฉพาะ ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปและผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติไม่ดีต่อการนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม ด้านนโยบาย ยังไม่มีความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดระบบการจัดการศึกษาพิเศษ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควร โรงเรียนใดพร้อมที่จะจัดการเรียนร่วมได้ก็ให้จัด ซึ่งเป็นปัญหามาจนปัจจุบัน ขาดการติดตามผลการดำเนินงานจากผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนยังไม่เห็นความสำคัญและคิดว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรไปเรียนที่โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ ด้านงบประมาณ เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนร่วม ส่วนใหญ่ผู้บริหารจะรอนงบประมาณจากทางราชการ จึงทำให้การจัดการเรียนร่วมไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่จะใช้ไปในด้านการจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 39-43) และในปี2545 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศึกษาวิจัยทบทวน ประสิทธิภาพในการทำงานและข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้สรุปปัญหาในการจัดการเรียนร่วม สอดคล้องกับปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น พบปัญหาเพิ่มเติมในเรื่องวิธีการสอนของครู ที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงวิธีการสอน การขาดแคลนงบประมาณ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และขาดนโยบายที่ชัดเจนในระดับชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545: 57-58)

1.2 ปัญหาและมูลเหตุของการวิจัย

กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน โดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะเติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน อีกทั้งมีการประสานงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังว่าครูทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งด้านการส่งเสริมในส่วนที่ดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นหรือลุกลามมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง และสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนในเบื้องต้นได้ (กรมสุขภาพจิต. 2551: คำนำ)

กรมสุขภาพจิตมีนโยบายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพงานสุขภาพจิตและจิตเวชให้มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและขยายผลการดำเนินงานลงสู่ชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนได้รับการดูแลสุขภาพจิตอย่างทั่วถึงในทุกระดับ โดยสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการปฏิรูประบบสุขภาพ กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีนักวิชาการศึกษาพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ พัฒนาระบบบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาพิเศษแก่ผู้บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ศึกษาค้นคว้าพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม ถ่ายทอดความรู้ และสนับสนุนเครือข่ายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานผู้บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่รับบริการในปัจจุบัน

ในปีพ.ศ. 2548 กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (โรงเรียนราชานุกูล) ได้เริ่มสร้างเครือข่ายทางการศึกษาพิเศษ มีการประสานงานกับเครือข่าย เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาการโรค วิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และโรงเรียนเครือข่ายได้เชิญนักวิชาการศึกษาพิเศษ ไปเป็นวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูปกติที่สอนเรียนร่วมและผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ กลุ่มงานการศึกษาพิเศษได้ทำข้อตกลงร่วมกับเครือข่ายเกี่ยวกับการส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีความสามารถทางสติปัญญา ระดับปานกลาง (Moderate mental Retardation) IQ 35-49 เข้าเรียนร่วม เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่รับบริการฟื้นฟูด้านการศึกษาพิเศษ ที่กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (โรงเรียนราชานุกูล) สถาบันราชานุกูล ส่วนใหญ่เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาพฤติกรรม และภาวะแทรกซ้อนทางกายร่วมด้วย ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองทำได้น้อย ต้องการการดูแลช่วยเหลืออย่างมาก มีระดับความสามารถในการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ต่ำกว่าเด็กปกติมาก การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้ นักวิชาการศึกษาพิเศษจะต้องใช้เทคนิคการสอนพิเศษ อย่างหลากหลาย เพื่อจูงใจให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาสนใจเรียน ส่วนใหญ่พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญามีปัญหาในด้านการเรียนวิชาต่างๆมาก การเตรียมความพร้อมด้านการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ในช่วงอายุ 6-10 ปี เพื่อส่งเข้าเรียนร่วม จึงเป็นงานที่ทำทนายมากสำหรับนักวิชาการศึกษาพิเศษทุกคน กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (โรงเรียนราชานุกูล) ได้เตรียมความพร้อมเด็กและทดลองส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2549-ปัจจุบัน การส่งเด็กเข้าเรียนร่วมพบปัญหาบางโรงเรียนขอส่งเด็กกลับเนื่องจากเด็กมีปัญหาพฤติกรรมเช่น ก้าวร้าว คือ ไม่ยอมเข้าห้องเรียน ทำร้ายเพื่อน เป็นต้น ด้านการเรียน บางโรงเรียนมุ่งเน้นวิชาการมากจึงทำให้เด็กไม่สามารถเรียนได้ โรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นโรงเรียนเรียนร่วมที่ทำงานประสานกับกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (โรงเรียนราชานุกูล) สถาบันราชานุกูลอย่างต่อเนื่อง กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ (โรงเรียนราชานุกูล) ส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้าเรียนร่วมอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 – 2553 มีเด็กจำนวน 13 คน ที่ยังคงเรียนร่วม อยู่ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม เด็กเหล่านี้มีพัฒนาการดีขึ้นทั้งทางด้านร่างกายและ

สติปัญญา ผู้บริหารให้การสนับสนุนระบบการเรียนรู้ร่วม ครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียน ร่วมมีความรู้ความสามารถด้านการศึกษาพิเศษ และที่สำคัญครูทุกคนมีเจตคติที่ดีในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ผู้วิจัยในฐานะนักวิชาการการศึกษาพิเศษ ของสถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต มีหน้าที่พัฒนาองค์ความรู้ และเทคโนโลยีด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และเผยแพร่องค์ความรู้แก่โรงเรียนและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาระบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเข้าเรียนร่วม โดยนำข้อมูลจากการวิจัยจัดทำเป็นคู่มือ ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่มีระดับความสามารถทางสติปัญญาปานกลาง IQ 35-49 ได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนใกล้บ้าน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ทักษะวิชาการและการปรับตัวให้อยู่ในสังคมร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรณีตัวอย่าง: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ศึกษารายงานการวิจัยการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ นักเรียน(S-Students) สภาพแวดล้อม(E-Environment) กิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) เครื่องมือ(T-Tools) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางการพัฒนาการและสติปัญญา และเด็กที่มีความบกพร่องทางการพัฒนาการและสติปัญญาที่เรียนใน โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 66 คน มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง จำนวน 10 คน
2. ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางการพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา จึงกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมซึ่งมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมชั้นกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นหลักในการบริหารงานในโรงเรียน ที่ครอบคลุม 4 องค์ประกอบ คือ นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และเครื่องมือ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 นักเรียน(S - Student) หมายถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนปกติมีการเตรียมความพร้อมด้านการให้ข้อมูล เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ เกิดการยอมรับโดยจัดสถานการณ์จำลอง การพาไปเยี่ยมสถานที่ดูแลคนพิการหรือคนบกพร่อง จัดนิทรรศการ หนังสือหรือเรื่องราวคนที่มีความต้องการพิเศษ สอนทักษะการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมด้านการช่วยเหลือตนเองด้านกิจวัตรประจำวัน ทางด้านอารมณ์ สังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

1.2 สภาพแวดล้อม (E - Environment) หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของนักเรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครองนักเรียนยอมรับในการเรียนร่วม

1.3 การจัดการเรียนการสอน (A - Activities) หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ประกอบด้วย การปรับหลักสูตรทั่วไป การจัดทำหลักสูตรเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เทคนิคการสอน โดยการวิเคราะห์งาน(Task Analysis) การสอนโดยเพื่อช่วยสอน (Peer Tutoring) ระบบเพื่อช่วยเพื่อน (Buddy System) การสอนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน การตรวจสอบ การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษาเรียนร่วม การจัดตารางเวลาสอน

1.4 เครื่องมือ (T - Tools) หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่นำมาใช้ช่วยในการบริหารจัดการเรียนร่วม ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพ ได้แก่ นโยบาย วัสดุภัณฑ์ พันธกิจ งบประมาณ ระบบบริหารจัดการ การตั้งคณะกรรมการ โรงเรียน การจัดระบบข้อมูล แผนพัฒนาครู การประสานงานกับหน่วยงานอื่น และผู้ปกครอง สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม บริการสอนเสริม การสอนดนตรี และ ศิลปะ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต หมายถึง การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ซึ่งประกอบด้วย 1) นักเรียน(S-Students) 2) การจัดการเรียนการสอน (A-Activities) 3) สภาพแวดล้อม (E-Environment) 4) เครื่องมือ (T-Tools)

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มี 3 กลุ่มอาการโรคที่เรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ประกอบด้วย 1)เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เด็กออทิสติก และ 3) เด็กสมองพิการ

4. คู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา:โรงเรียน วัดอุทัยธาราม หมายถึง แนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาในคู่มือ 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม

1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

1.3 แนวคิดการจัดการเรียนร่วม โครงสร้างซีท (SEAT)

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีศึกษาในโรงเรียน
วัดอุทัยธาราม

2.1 โครงสร้างซีท (SEAT) ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

2.2 ขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
เรียนร่วม

2.3 เทคนิคการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษ ใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา

2.4 ตัวอย่างกิจกรรมและเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัด
การเรียนร่วม

ตัวอย่างเครื่องมือในการดำเนินงาน

1. ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษเข้าเรียนใน โรงเรียน
วัดอุทัยธาราม

2. ใบสมัครเข้าเรียน โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

3. แบบกรอกประวัตินักเรียนชั้นอนุบาล

4. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

5. แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล
โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

5. ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครูการศึกษาพิเศษที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือ
ปริญญาโทด้านการศึกษาพิเศษ และปฏิบัติงานที่โรงเรียนวัดอุทัยธาราม ปีการศึกษา 2553

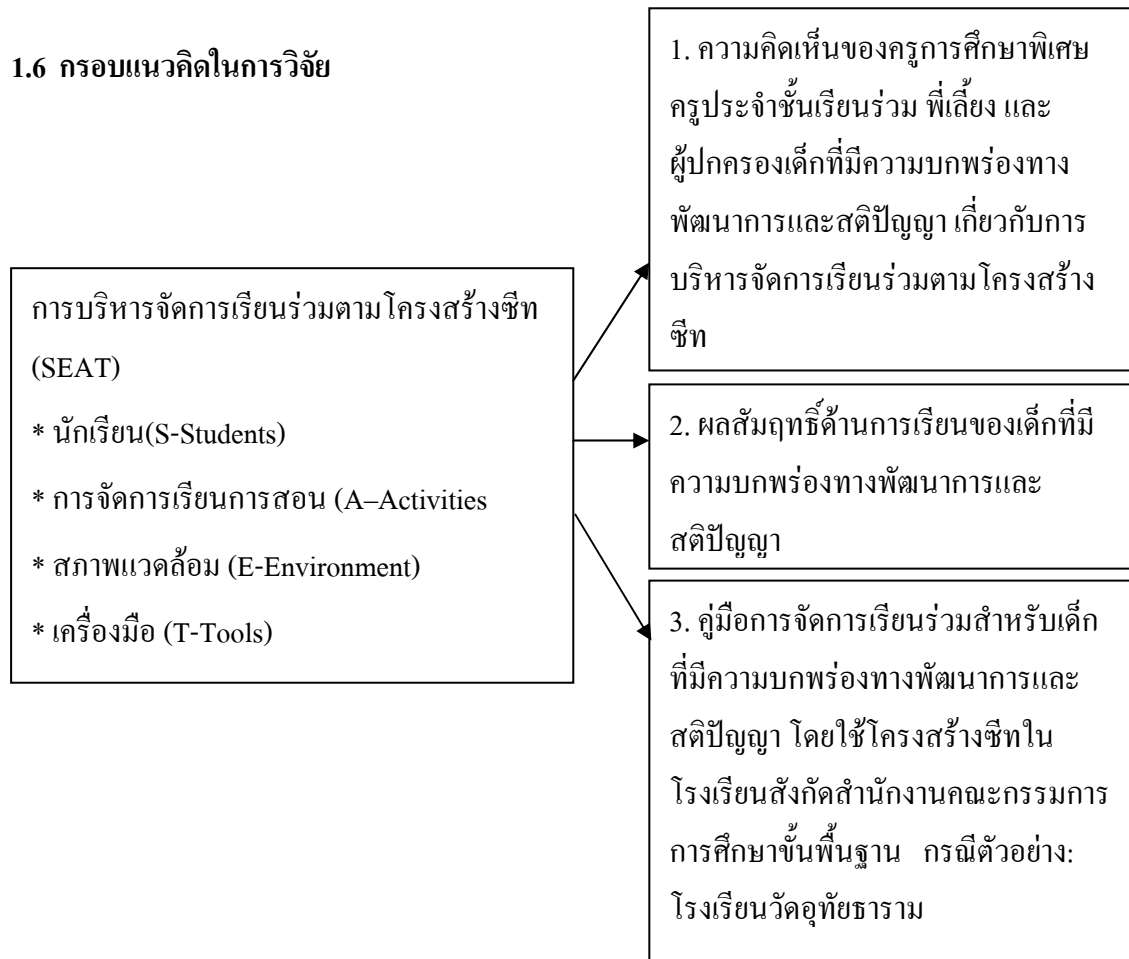
6. ครูประจำชั้นเรียนร่วม หมายถึง ครูประจำชั้นที่มีเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ
สติปัญญา เรียนร่วมอยู่ในชั้นเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม
ปีการศึกษา 2553

7. พี่เลี้ยง หมายถึง บุคลากรที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับปริญญาตรี
เป็นอัตราจ้างมีหน้าที่ช่วยดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่เรียนร่วมใน
ระดับชั้นต่างๆ ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ปีการศึกษา 2553

8. ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีบุตรเป็น
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กสมองพิการ หรือ เด็กออทิสติก ที่เรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัย
ธาราม ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2553

9. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษา มีการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท และรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ระดับความรุนแรงปานกลาง (Moderate Mental Retardation) IQ 35-49 เข้าเรียนร่วม สามารถใช้ คู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียน วัดอุทัยธาราม ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วม

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่มีระดับความรุนแรงปานกลาง (Moderate Mental Retardation) IQ 35-49 ได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วม และได้พัฒนาการเรียนรู้ด้านวิชาการและด้านสังคม

3. ผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนร่วม

4. ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความรู้ ความเข้าใจและมีเจตคติที่ดี ต่อโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและ
กำหนดหัวข้อวิจัย ดังนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 2.1.1 ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ
- 2.1.2 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.1.3 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 2.1.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.1.5 เด็กออทิสติก
- 2.1.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม

- 2.2.1 ปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม
- 2.2.2 ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม
- 2.2.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
- 2.2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม
- 2.2.5 การเตรียมเพื่อการเรียนร่วมและองค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วม
ประสบความสำเร็จ
- 2.2.6 การบริหารงานการเรียนร่วม
- 2.2.7 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

- 2.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับ
โครงสร้างซีท (SEAT)
- 2.3.2 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)
- 2.3.3 การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการจัดการเรียนร่วม

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.1.1 ปรัชญาของการศึกษาพิเศษ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรมีสិทธิได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และไม่เป็นภาระแก่สังคม และในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก

ผดุง อารยะวิญญู. (2542:17) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานดังต่อไปนี้

1. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม
2. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากัน

และให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป

3. เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้สามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น

4. ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นหากเป็นไปได้ ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วม กับเด็กปกติเท่าที่สามารถทำได้

5. เนื่องจากเด็กเหล่านั้นมีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างกันไป จากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

วารี ธีระจิตร. (2537:10-11) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษโดยทั่วไปตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อหรือหลักปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริหารทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการ หรือคนปกติเมื่อรัฐจัดการศึกษา ให้แก่เด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วยหากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนใน โปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้แก่เด็กปกติได้ เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองตอบต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน โดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมกับคนปกติอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เว้นแต่เด็กพิเศษนั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตาม ควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมคนปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษแต่ละประเภท โดยใช้แนวการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษ และการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็น โปรแกรมให้เป็นรายบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างอาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเป็นที่ความสามารถของเด็ก และให้เด็กได้มีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ หรือความบกพร่องเพื่อทำให้เด็กมีความมั่นใจว่าแม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็มีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจ ยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจจะ การแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดทำอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไป ขาดตอนไม่ได้และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

จากปรัชญาของการศึกษาพิเศษจะเห็นได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนมีความแตกต่างกันว่าจะในด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การฟื้นฟูความบกพร่องให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตั้งแต่ขวบปีแรกจะทำให้เด็กมีการพัฒนาศักยภาพมากขึ้น และเมื่อถึงวัยที่เด็กควรได้รับการศึกษา ต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละคน และสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมให้ได้มากที่สุด เพื่อที่เด็กจะได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.1.2 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีนักวิชาการทางด้านการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้มากมาย ดังนี้

แอสแมนและเอลกินส์. (Ashman and Elkins.1990:5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะของตัวเอง ซึ่งจำเป็นต้องจัดการให้ต่างไปจากเด็กปกติทางด้านเนื้อหา หลักสูตร กระบวนการที่ใช้ และการประเมินผล

ผดุง อารยะวิญญู .(2542:13) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษว่า หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษาลำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติ ในด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล

วาริ ธีระจิตร. (2537:3) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกายภาพหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์หรือสังคมซึ่งเบี่ยงเบนนี้รุนแรงถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก

เบญจจา ชลธารนนท์. (2538:1) กล่าวว่า บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง ใครก็ตามที่ไม่สามารถปฏิบัติเหมือนคนปกติ และหรือชีวิตสังคมทั่วไปต้องทำเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งหรือไม่สามารถทำทั้งหมดได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางร่างกายหรือสมอง โดยเป็นมาแต่กำเนิดหรือไม่ก็ได้

ศรียา นิยมธรรม. (2539:39) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควร จากการเรียนการสอนตามปกติซึ่งนี้สาเหตุมาจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์จำเป็นต้องจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็ก

จากความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงสรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีสภาพความบกพร่องในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะทางด้านพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษา หรือสติปัญญา และไม่สามารถปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ดังเช่น เด็กปกติทั่วไป รวมถึงทางด้านจัดการศึกษาซึ่งต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของความบกพร่องของเด็กและประเภทด้วย

2.1.3 ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีผู้จัดแบ่งประเภทไว้มากมาย ดังนั้นจึงมีความแตกต่างกันดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู. (2542:20) แบ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ 12 ประเภท ได้แก่

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้
4. เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
8. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

9. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
10. เด็กปัญญาเลิศ
11. เด็กออทิสติก
12. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

สาธารณกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่16. (2534) ได้กำหนดประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้คำนิยามเด็กแต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในแง่การจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ซึ่งอาจแบ่งประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษในทางการศึกษาได้ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อาจแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

1.1 เด็กเรียนช้า หมายถึง เด็กที่มีปัญหาในการเรียนอันเนื่องมาจากระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ เช่น มีการรับรู้และเข้าใจได้ช้าหรืออาจเป็นเด็กด้อยโอกาสทางสังคม ทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจ มากจนมีผลกระทบต่อเชาวน์ปัญญา แต่ไม่จัดว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อนหากทดสอบจะพบว่า มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ระหว่างประมาณ70-90

1.2 เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งความบกพร่องนี้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของพัฒนาการเด็ก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหมายถึง ความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับระดับอายุ เช่น ที่บ้าน ในชุมชนการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน บทบาทหน้าที่ในสังคม การมีบทบาทในฐานะผู้ประกอบอาชีพหรือผู้บริโภค และการดูแลตนเอง การที่เราให้ความสำคัญกับความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และได้กำหนดในคำจำกัดความของเด็กปัญญาอ่อนไว้ด้วยนอกเหนือจากการกำหนดด้านสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว นั้น เพราะได้เคยมีการศึกษารายงานว่าเด็กบางคนเป็นเด็ก "ปัญญาอ่อน 6 ชั่วโมง" กล่าวคือ เด็กบางคนเมื่อเรียนอยู่ในโรงเรียนประมาณวันละ 6 ชั่วโมงจะมีความสามารถเรียนรู้ในระดับเด็กปัญญาอ่อนแต่เมื่อกลับไปบ้านและอยู่ในชุมชน เด็กมีพฤติกรรมปกติสามารถปรับตัวและมีความสามารถเช่นเดียวกับเด็กปกติอีก 18 ชั่วโมง จึงทำให้ต้องมีการตรวจสอบความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนอกจากความสามารถทางสติปัญญาด้วย

เด็กปัญญาอ่อนในแง่การศึกษาอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

1. ประเภทเรียนได้ เป็นปัญญาอ่อนขนาดเล็ก มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระหว่างประมาณ50-70
2. ประเภทฝึกได้ เป็นปัญญาอ่อนระดับปานกลาง มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระหว่างประมาณ 25-50
3. ปัญญาอ่อนมากและรุนแรง มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 25

2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง

ในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณ นอกจากนี้ยังรวมถึงเด็กที่มีสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษาหรือการใช้ภาษาอันเนื่องจากสมองถูกทำลาย

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไม่รวมเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน หรือการเคลื่อนไหวเด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ หรือเด็กที่ด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

3. เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์หรือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง เด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมากและปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือวัฒนธรรม

เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์รุนแรง มีลักษณะดังนี้

1. ไม่สามารถเรียนรู้แต่ไม่ใช่เนื่องจากองค์ประกอบทางสติปัญญา ประสาทสัมผัส หรือสุขภาพ

2. ไม่สามารถสร้างหรือรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและครูได้

3. มีพฤติกรรมหรือความรู้สึกที่ไม่เหมาะสม แม้อยู่ในเหตุการณ์ปกติ

4. โดยทั่วไปมีอารมณ์ขุ่นมัว ไม่มีความสุขหรือมีอาการซึมเศร้า

5. มีแนวโน้มที่จะพัฒนาอาการทางกายหรือความกลัวที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังรวมถึงเด็กที่เป็น "โรคจิตวัยเด็ก" และ "เด็กออทิสติก" (ปัจจุบันแยกเด็กออทิสติกออกจากกลุ่มเด็กโรคจิตวัยเด็ก เพราะออทิสซึม เป็นความบกพร่องในวัยเด็กที่เกิดขึ้นในช่วงอายุก่อน 30 เดือนและมีลักษณะแยกตัวอยู่โดดเดี่ยวคนเดียวอย่างมาก ทำการกระตุ้นตนเอง มีความบกพร่องในทางความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และภาษาส่วนโรคจิตวัยเด็กนั้นโดยทั่วไปจะไม่เกิดขึ้นก่อนเด็กมีอายุ 5 ปีหรือมากกว่านั้น)

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา อาจแยกอธิบายเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดหมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในเรื่องของการออกเสียงพูด ได้แก่ เสียงผิดปกติ เช่น คุณภาพเสียง ระดับเสียง ความดังของเสียง เสียงขึ้นจมูก และความคล่องของการออกเสียงพูด ได้แก่ อัตราความเร็ว และจังหวะการพูดผิดปกติ

4.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษาหมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องหรือพัฒนาการเบี่ยงเบนในเรื่องความเข้าใจและหรือการใช้ภาษาพูด การเขียน และ/หรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ความบกพร่องอาจจะเกี่ยวกับ (1) รูปแบบของภาษา ได้แก่ ระบบเสียงของภาษาและกฎของสัทศาสตร์ที่ควบคุมการรวมเสียง ระบบทางสัทศาสตร์ที่เกี่ยวกับโครงสร้างของคำและการสร้างคำจากความหมายพื้นฐาน ระบบประโยค คือ ลำดับที่และการรวมคำเป็นประโยค ความสัมพันธ์

ระหว่างหน่วยต่างๆ ภายในประโยค (2) เนื้อหาของภาษา ได้แก่ ระบบที่เกี่ยวกับรูปแบบของเนื้อหา หรือความหมายของการพูดออกมา ความตั้งใจ และความหมายของคำและประโยค (3) หน้าที่ของภาษา ได้แก่ ระบบสังคมวิทยา ภาษาที่จัดรูปแบบการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจแสดงออกทางการเคลื่อนไหว ทางเสียงหรือทางการพูด

5. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับรุนแรง จนถึงระดับน้อย อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1 เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตาม โดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสีย การได้ยินประมาณ 90 เดซิเบลขึ้นไป (เดซิเบล เป็นหน่วยวัดความดังของเสียง) หมายถึง เมื่อ เปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติเมื่อเสียงดังไม่เกิน 25 เดซิเบล เด็กหูหนวกจะเริ่มได้ยิน เสียงที่ดังมากกว่า 90 เดซิเบล

5.2 เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง และหากตรวจการได้ยินจะพบว่ามีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบล ลงมาจนถึง 26 เดซิเบล คือเมื่อเปรียบเทียบระดับเริ่มได้ยินเสียงของเด็กปกติ เมื่อเสียง ดังไม่เกิน 25 เดซิเบล เด็กหูตึงจะเริ่มได้ยินเสียงที่ดังมากกว่า 26 เดซิเบลขึ้นไปจนถึง 90 เดซิเบล อาจ แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยดังนี้ 1.. ตึงเล็กน้อย (26-40 เดซิเบล) 2. ตึงปานกลาง (41-55 เดซิเบล) 3. ตึงมาก (56-70 เดซิเบล) และ 4. ตึงรุนแรง (71-90 เดซิเบล)

6. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง เด็กที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึง ตาบอดสนิท อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

6.1 เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องสอนให้อ่านอักษรเบรลล์ หรือใช้วิธีการฟังเทปหรือแผ่นเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาง่าดีเมื่อแก้ไขแล้ว (เช่น ใช้แว่น สายตา) อยู่ในระดับ 6/6-0 หรือ 20/200 ลงมาจนถึงบอดสนิท (หมายถึงคนตาบอดสามารถมองเห็น วัตถุได้ในระยะห่างน้อยกว่า 6 เมตรหรือ 20 ฟุต ในขณะที่คนปกติสามารถมองเห็นวัตถุเดียวกันได้ใน ระยะ 60 เมตร หรือ 200ฟุต) หรือหากตรวจวัดลานสายตาจะมีลานสายตาแคบกว่า 20 องศา หมายถึง สามารถมองเห็นได้กว้างน้อยกว่า 20 องศา

6.2 เด็กเห็นเลือนลาง หมายถึง เด็กที่สูญเสียการเห็นแต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ ที่ขยายใหญ่ได้หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความชัดของสายตาง่าดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ใน ระดับระหว่าง 6/18 หรือ 20/60 ถึง 6/60 หรือ 20/200 หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา

7. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ หรือเรียกกว้างๆ ว่า เด็กพิการทาง ร่างกาย หมายถึง เด็กที่มีอวัยวะไม่สมส่วนอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูก และกล้ามเนื้อพิการ เจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรง มีความพิการของระบบประสาท มีความลำบากในการ เคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมพวกพิการทางประสาท

ล้มพับส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก อาจแบ่งออกได้เป็นประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

7.1 โรคของระบบประสาท เช่น ซีรีบรัลพัลซีส (Cerebral palsy) หรือโรคอัมพาต เนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก มัลติเพิล สเคลอโรซีส (multiple sclerosis)

7.2 โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุก โรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาตกล้ามเนื้อลีบ หรือมัสคิวลาร์ ดิสโทรฟี (muscular dystrophy) กระดูกสันหลังคด

7.3 การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด เช่น โรคคีริชะโต สไปนา เบฟิดา (spina bifida) แขนขาด้วนแต่กำเนิด เตี้ยแคระ

7.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่นๆ ได้แก่

7.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไฟไหม้ แขนขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

7.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรคปอด ปอดอักเสบ

8. เด็กพิการซ้อน หมายถึง เด็กที่มีความพิการมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไป เช่น เด็กตาบอด และหูหนวก เด็กปัญญาอ่อนและร่างกายพิการเด็กตาบอด หูหนวกและปัญญาอ่อน เป็นต้น

ศรียา นิยมธรรม (2541:30) ได้จำแนกสภาวะของความพิการเป็น 6 ประเภทคือ

1. ปัญญาอ่อน
2. บกพร่องทางสายตาหรือการได้ยิน
3. ระบบประสาทผิดปกติ
4. อารมณ์แปรปรวน
5. พัฒนาการผิดปกติ
6. มีปัญหาทางการเรียนรู้

วารี ถิระจิต(2541:3) ได้จำแนกลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความผิดปกติเกิดขึ้น
2. ความผิดปกติต้องเบี่ยงเบนไปจากตัวแทนกลุ่ม (Norm)
3. ความผิดปกติจะต้องเกิดภายในตัวเด็กเอง คือ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ อาจเกิดด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน

4. ความผิดปกติจะต้องอยู่ในระดับรุนแรง ถึงขั้นกระทบกระเทือนต่อชีวิตความเป็นอยู่ พัฒนาการ ความเจริญเติบโตด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้าน ที่ประกอบเป็นตัวเด็ก (วารี ถิระจิต.2541:3)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้กล่าวถึง ลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา และทางจิตใจ แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ

9 ประเภทคือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์
7. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
8. เด็กพิการซ้อน
9. เด็กออทิสติก

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถแบ่งได้มากมายหลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนก แต่ตามความเป็นจริงการจัดแบ่งประเภทอยู่บนพื้นฐานของการจัดเพื่อให้เกิดความสะดวกในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เหล่านี้ ซึ่งเขาคควรจะได้รับสิทธิด้านการรักษาพยาบาล การศึกษา และเสรีภาพในด้านต่างๆเท่าเทียมกับเด็กปกติ

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ซึ่งใช้โครงสร้างซีทในการบริหาร กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ประกอบด้วย 1) เด็กบกพร่องทางสติปัญญา 2) เด็กออทิสติก และ 3) เด็กสมองพิการ ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละกลุ่มดังนี้

2.1.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีการเรียกค่าที่แตกต่างกันไปตามความคิดเห็น เช่น เรียกว่า เด็กปัญญาอ่อน เด็กสมองอ่อน เด็กระดับสติปัญญาดำ เด็กสมองทึบ เด็กโง่ เป็นต้น ถึงจะเรียกอย่างไรก็ตามหากพิจารณาคำนี้แล้วจะพบว่ามีความหมายแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ผดุง อารยะวิญญู .(2533) ให้ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดระดับสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้วปรากฏว่ามีระดับสติปัญญาดำกว่าบุคคลปกติทั่วไป เมื่อสังเกตจากพฤติกรรมจะพบว่าบุคคลประเภทนี้มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบุคคลปกติทั่วไปในวัยเดียวกัน

สมาคมอเมริกาว่าด้วยความผิดปกติทางสติปัญญา ได้ให้คำนิยามของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาว่า “เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีสติปัญญาดำกว่าเด็กปกติทั่วไป ซึ่งส่งผลให้เด็กเหล่านั้นมีปัญหาในการปรับตัว ทำให้เด็กไม่สามารถปรับตัวได้เหมือนเด็ก

ปกติ พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ในช่วงพัฒนาการในวัยเด็ก คือแรกเกิด – 18 ปี”

(Grossman.1983 อ้างถึงใน อรุณช ลิ้มศิริ .2542)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง สภาวะที่พัฒนาการของจิตใจหยุดชะงักหรือเจริญไม่เต็มที่ แสดงลักษณะเฉพาะโดย มีระดับปัญญาต่ำกว่าหรือด้อยกว่าปกติ พัฒนาการทางกายล่าช้า ความสามารถในการเรียนรู้มีน้อย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (วาริ ธีระจิตร. 2537 อ้างถึงใน พิมพ์พรณ วรชุตินทร.2542)

ความหมายของ DSM III-R (Diagnostic and Statistical Manual on Mental 3/rd ed. Revised) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความผิดปกติทางเขาวงกตปัญญาซึ่งเกิดขึ้นในระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้นปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี โดยจะปรากฏความผิดปกติในความสามารถด้านสติปัญญา(Intellectual Function) และพฤติกรรมปรับตัว (Adaptive Behaviors) เกณฑ์การวินิจฉัยภาวะปัญญาอ่อนโดย DSM III-R ต้องครบทั้ง 3 องค์ประกอบคือ

1) ความสามารถทางด้านสติปัญญต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ คือ IQ.70 หรือต่ำกว่า (สำหรับเด็กวัยทารกใช้การตัดสินทางคลินิกเท่านั้น เพราะยังไม่มีแบบทดสอบที่คำนวณค่าเป็นจำนวนเลขได้)

2) ความสามารถในการปรับตัวบกพร่อง หมายถึง พฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัยในวัฒนธรรมนั้นๆ เช่น พฤติกรรมทางด้านสังคม ความรับผิดชอบ การสื่อความหมาย การประกอบกิจวัตรประจำวัน และการพึ่งตนเอง

3) แสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

ความหมายตาม AAMR (The American Association on Mental Retardation) ภาวะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนของการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ

- 1) มีความสามารถทางสติปัญญาทางสติปัญญต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญร่วมกัน
- 2) มีความจำกัดของทักษะการปรับตัว (Adaptive Skills) อีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก

10 ทักษะ ดังนี้

- (1) การสื่อความหมาย
- (2) การดูแลตนเอง
- (3) การดำรงชีวิตในบ้าน
- (4) ทักษะทางสังคม
- (5) การใช้สาธารณสมบัติ
- (6) การควบคุมตนเอง
- (7) สุขอนามัยและความปลอดภัย

(8) การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน

(9) การใช้เวลาว่าง

(10) การทำงาน

3. ลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดก่อนอายุ 18 ปี (คารณี ธนะภูมิ.2542)

สรุปความหมาย ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่เกิดจากความผิดปกติทางสติปัญญา ซึ่งเกิดขึ้นในระยะพัฒนาการของสมองตั้งแต่บุคคลนั้นปฏิสนธิจนถึงอายุ 18 ปี โดยจะปรากฏความผิดปกติในด้านความสามารถทางสติปัญญาและพฤติกรรม

2. ระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

AAMR(American Association on Mental Retardation) แบ่งตามระดับความรุนแรงของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามความหมายใหม่ที่บัญญัติขึ้น โดยแบ่งระดับความรุนแรงตามลักษณะความต้องการช่วยเหลือ และรูปแบบการให้ความช่วยเหลือโดยพิจารณาจากความต้องการเกี่ยวกับการบริการช่วยเหลือของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ประเมินแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

1) ต้องการความช่วยเหลือเป็นครั้งคราว

2) ต้องการความช่วยเหลือตามระยะเวลาที่กำหนด

3) ต้องการความช่วยเหลือติดต่อตลอดไป

4) ต้องการความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านอย่างทั่วถึง และความต้องการมากที่สุด

รูปแบบการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องอาศัยการปรับตัวและความสามารถในการอยู่ร่วมกัน การให้ความช่วยเหลืออาจจัดเป็นระยะเวลานาน หรือตามความต้องการจำเป็นของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่อาจเปลี่ยนแปลงไปตลอดทั้งชีวิตเขา

American Psychiatric Association แบ่งระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาเป็น 4 ระดับ ตามระดับเซวาน์ปัญญา คือ

1) ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับเซวาน์ปัญญา 50-55 ถึง 70

2) ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับเซวาน์ปัญญา 35-40 ถึง 50-55

3) ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง(Severe Mental Retardation) ระดับเซวาน์ปัญญา 20-25 ถึง 35-40

4) ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับเซวาน์ปัญญาต่ำกว่า 20-25

ในกรณีที่มีภาวะความบกพร่องที่ระบุความรุนแรงไม่ได้ ควรใช้เมื่อสันนิษฐานอย่าง

หนักแน่นว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญา แต่ไม่สามารถทดสอบเขาวนปัญญาตามแบบทดสอบมาตรฐานได้ เนื่องจากบุคคลนั้นบกพร่องมากหรือไม่ให้ความร่วมมือในการทดสอบหรือเป็นเด็กวัยทารก (Diagnostic and Statistic of Mental Disorder)

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับความบกพร่องทางสติปัญญาตาม DSM III –R

ระดับความบกพร่องทางสติปัญญา	ระดับ IQ	ค่าประมาณร้อยละของประชากร
น้อย (Mild)	50-70	85
ปานกลาง(Moderate)	35-49	10
มาก(Severe)	20-34	3-4
รุนแรง(Profound)	<20	1-2

องค์การอนามัยโลก(WHO) ได้แบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาตาม International Classification Disease (ICD) ซึ่งเป็นมาตรฐานและใช้กันแพร่หลายเช่นกัน ได้แก่ ICD 10 (พ.ศ.2536) โดยมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปจาก ICD 9 การแบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาของ ICD 10 นี้กล่าวถึงการวินิจฉัยอย่างถูกต้องจะใช้การทดสอบเขาวนปัญญา (IQ)โดยผู้ทดสอบที่มีความชำนาญความสามารถทางสติปัญญาและการปรับตัวทางสังคมอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา การวินิจฉัยจึงควรพิจารณาระดับความสามารถในเวลาปัจจุบัน โดยพิจารณาจากความบกพร่อง 2 ด้าน คือ

1. ระดับความสามารถทางสติปัญญา
2. ความสามารถในการปรับตัวความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อมปกติ

นอกจากนี้ยังกล่าวถึงลักษณะ 4 ประการที่ใช้เพื่อบ่งชี้พฤติกรรมที่บกพร่องใน F 70 – F 79 มีดังนี้

- .0 ไม่มีหรือมีพฤติกรรมบกพร่องเล็กน้อย
- .1 มีพฤติกรรมบกพร่องที่ชัดเจนที่ต้องสนใจหรือรักษา
- .8 พฤติกรรมบกพร่องอื่น ๆ
- .9 พฤติกรรมที่ไม่ได้ระบุ ไม่ชัดเจน แน่นนอน

การแบ่งระดับปัญญาอ่อนตาม ICD10 นี้มีการใส่รหัส (Code) บอกไว้ว่า พร้อมทั้งบอกภาวะการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วยด้วย เช่น Autism, Epilepsy ฯลฯ

ตารางที่ 2 การแบ่งระดับภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ICD 10 ขององค์การอนามัยโลก

ระดับความรุนแรง	ระดับเขาวนปัญญา	รหัส (Code)
ปัญญาอ่อนระดับน้อย (Mild Mental retardation)	50-60	F 70
ปัญญาอ่อนระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation)	35-49	F 71
ปัญญาอ่อนระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation)	20-34	F 72
ปัญญาอ่อนระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation)	ต่ำกว่า 20	F 73
ปัญญาอ่อนอื่น ๆ (Other Mental Retardation)	ไม่สามารถประเมินระดับเขาวนปัญญาได้ เนื่องจากมีความพิการทางกายอย่างมาก	F 78
ปัญญาอ่อนที่ไม่สามารถระบุได้ (Unspecified Mental Retardation)	มีหลักฐานว่ามีภาวะปัญญาอ่อน แต่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะจัดไว้ในข้อหนึ่งข้อใดที่กล่าวมาแล้วได้	F 79

3. สาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญา

ความรู้ความเข้าใจถึงสาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา จะช่วยให้มีความตระหนักในการป้องกันเหตุการณ์สถานการณ์ที่จะทำให้เกิดภาวะบกพร่องทางสติปัญญา และการค้นหาภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาได้ตั้งแต่แรกเริ่ม เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสม และทันทั่วทั้งที่สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ

1) ปัจจัยด้านพันธุกรรม

ความบกพร่องทางสติปัญญาที่เกิดจากสาเหตุด้านพันธุกรรม อาจเป็นเพราะมีความผิดปกติเกิดขึ้นตรงองค์ประกอบของยีน (เช่น โครโมโซมผิดปกติ) หรือเกิดขึ้นในระหว่างที่มีการสืบทอดลักษณะของพันธุกรรมก็ได้ ในที่นี้จะแยกลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 4 ประเภท คือ Down syndrome ซึ่งเกิดจากความผิดปกติในโครโมโซม และ Fragile syndrome, PKU (phenylketonuria) และ Tay - Sachs disease ซึ่งเกิดจากความผิดปกติในการสืบทอดลักษณะพันธุกรรม

1. Down syndrome ประมาณ 5-6 % ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ ร่างกายเล็ก ผิวหยาบ ลิ้นจุกปาก ริมฝีปากล่างยื่น ลิ้นด้านบนเป็นร่องขวาง มือสั้นป้อม มือมีเส้นลายมือขาด คุ่มบนลิ้นโตเห็นได้ชัดกว่าปกติ

เพดานปากสูง เด็กเหล่านี้มักจะมีปัญหาทางร่างกาย เช่น หัวใจพิการแต่กำเนิดทำให้การเห็นบกพร่อง เป็นโรคติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจช่วงบน และเป็นโรคลูคีเมีย (Leukimia) ซึ่งเป็นโรคร้ายเหล่านี้ทำให้ชีวิตของเด็กเหล่านี้สั้นกว่าเด็กปกติทั่วไป ระดับความบกพร่องทางสติปัญญาของเด็ก Down Syndrome อยู่ในระดับปานกลาง มีเด็ก Down Syndrome หลายคนที่ได้รับการฝึกฝนในระดับการศึกษา ปฐมวัยอย่างเข้มงวดสามารถผ่านการทดสอบสติปัญญาในระดับเล็กน้อย (Mildly Retarded Range) Down syndrome เกิดขึ้นเนื่องจากเด็กมีโครโมโซมจำนวนเพิ่มมากกว่าปกติ อีก 1 ตัวในคู่ที่ 21 เรียกว่า Trisomy 21 ซึ่งโดยปกติแล้วคนเราจะมี โครโมโซม 23 คู่ เมื่อเพิ่มมา 1 ตัว ทำให้มี 23 คู่ครึ่ง หรือ 47 ตัว แทนที่จะมี 46 ตัวตามปกติ

2. Phenylketonuria (PKU) ลักษณะการเกิดความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดจากการที่ร่างกายของเด็กไม่สามารถย่อยสารอาหารที่เรียกว่า Phenylalanine ให้เป็น Tyrosine ได้ การเพิ่มตัวของ Phenylalanine เป็นผลทำให้การพัฒนาของสมองผิดปกติ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการทดสอบเด็กทารกก่อนจะออกจากโรงพยาบาลไปถึงอาการลักษณะ PKU ได้มีการค้นหาสาเหตุของการเกิด PKU โดยการทดสอบพ่อแม่ว่ามีหน่วยถ่ายทอดพันธุ (Gene) PKU หรือไม่ แม้ว่าโอกาสที่เกิดลักษณะการเช่นนั้นจะน้อยมากประมาณ 1 ใน 3,600 รายของกลุ่มสมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหน่วยกรรมพันธุ์ PKU ลักษณะ PKU ก็ไม่สามารถถ่ายทอดไปยังบุตรหลานได้ ต้องเกิดขึ้นกับทั้งสองฝ่าย

3. Fragile X Syndrome (Finucane,1988:14) เป็นลักษณะพันธุกรรมที่เป็นสาเหตุทั่วไปของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เกิดขึ้นที่โครโมโซม X ในโครโมโซมเพศคู่ที่ 23 ในเพศชายโครโมโซมคู่ที่ 23 จะเป็นคู่ของโครโมโซม X และ Y ในเพศหญิง โครโมโซม คู่ที่ 23 จะเป็นคู่ของ X ที่เรียกว่า Fragile X Syndrome เพราะว่าที่ปลายของโครโมโซม X บิดเบี้ยวฉีกขาดไป อาการ Fragile X Syndrome จะพบน้อยในเพศหญิงแต่จะพบมากในเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงในโครโมโซม คู่ที่ 23 เป็นโครโมโซม X ทั้งคู่ แต่โครโมโซมคู่ที่ 23 ของเพศชายมีโครโมโซม x เพียง 1 ตัว ซึ่งไปจับคู่กับโครโมโซม Y ฉะนั้น ในเพศหญิง ถ้าโครโมโซม X ถูกทำลายไปตัวหนึ่ง ก็ยังเหลืออีกหนึ่งเป็นการป้องกันการเกิดอาการ Fragile X Syndrome คนที่มีอาการของ Fragile X Syndrome จะมีลักษณะทางร่างกาย เช่น ศีรษะใหญ่ หูใหญ่แบน รูปหน้าแคบและยาว หน้าผากโหนก จมูกบานกว้างคางเหลี่ยมและฝ่ามือใหญ่และมีนิ้วมือหูก

4. Tay – Sachs Disease โรคนี้ก็เช่นเดียวกับ PKU สามารถพบเห็นได้เมื่อพ่อและแม่ต่างก็เป็นพาหะของโรค เป็นเหตุให้เกิดการทำลายของสมองและเสียชีวิตไปในที่สุด สามารถค้นหาได้ด้วยการตรวจสอบน้ำคร่ำ

2. สาเหตุจากการที่สมองถูกทำลาย

การที่สมองถูกทำลายสามารถเป็นผลมาจากองค์ประกอบ 2 กลุ่ม คือ การติดเชื้อ (Infections) และอันตรายเนื่องจากสิ่งแวดล้อม

1. การติดเชื้อ (Infections) การติดเชื้อทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาได้ สามารถพบในหญิงมีครรภ์ ทารกและเด็กแรกเกิด โรคไข้หัดเยอรมัน ซิฟิลิส และเริม ที่เป็นในหญิงมีครรภ์ที่สามารถทำให้เกิดสภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาในเด็ก โรคไข้หัดเยอรมันเป็นอันตรายมากที่สุดในระยะ 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ กามโรค ซิฟิลิส และเริม มีอันตรายมากในระยะการพัฒนาวัยอ่อน เริม หรือ Herpes simplex จะมีลักษณะเป็นตุ่มใสที่เกิดจากอาการไข้ คนไข้จะมีอาการเจ็บคอ หากตุ่มใสจากอาการไข้เกิดที่อวัยวะสืบพันธุ์และหญิงมีครรภ์ได้รับเชื้อในขณะที่ร่วมเพศก็จะทำให้เป็นอันตรายต่อทารกในครรภ์ (เริมไม่ใช่กามโรค)

2. อันตรายอันเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อม (Environment Hazards) สภาพแวดล้อมที่เป็นภาวะเสี่ยงอันอาจส่งผลกระทบต่อความผิดปกติทางสติปัญญาของเด็กได้มีหลายประการ เช่น การได้รับสารพิษ สารเสพติด รังสี และอาหารที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้การเกิดก่อนหรือหลังกำหนดไปมากมาย ตลอดจนได้รับบาดเจ็บตรงส่วนสมองขณะคลอดก็เป็นปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ

สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนมากที่พบเป็นสาเหตุทางการแพทย์ พอจะแยกได้ ดังนี้

1. สาเหตุก่อนคลอด ในระหว่างตั้งครรภ์มารดาอาจเจ็บป่วย โรคบางอย่างทำให้เด็กในครรภ์กลายเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ เช่น โรคหัดเยอรมันในรายที่รุนแรงเด็กอาจมีความพิการซ้ำซ้อน(Multiple Handicaps) ได้สาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งคือการรับประทานยาของมารดา เช่น ยาพวกควินิน มารดาลักลอบทำแท้งอย่างผิดกฎหมายโดยซื่อๆมารับประทานเอง หรือให้หมอตำแยทำให้แต่ไม่สามารถทำลายเด็กได้ ฤทธิ์ของยาที่รับประทานเข้าไปอาจทำให้เด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือมีความพิการซ้ำซ้อนได้ มารดาที่ติดยาเสพติดอาจจะทำให้มีผลในครรภ์เด็กทารกได้เช่นเดียวกัน

2. สาเหตุระหว่างคลอด การคลอดก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาได้ การคลอดที่ผิดปกติ คลอดยากตกเลือด หรือได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงระหว่างคลอด ขาดออกซิเจน ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสิ้น

3. สาเหตุหลังคลอดที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญานั้นมีมากมายการได้รับบาดเจ็บทางสมองก็เป็นสาเหตุหนึ่ง เด็กเล็กที่ตกจากที่สูงและสมองได้รับกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ได้รับอุบัติเหตุที่ได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสิ้น นอกจากนี้นักจิตวิทยายังพบว่า ความปรวนแปรทางอารมณ์ขั้นรุนแรง และเป็นเวลานานติดต่อกันทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาได้เช่นกัน

จากความคิดเห็นดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่อง ทางสติปัญญานั้นสาเหตุมี 4 สาเหตุ คือ

1. สาเหตุมาจากกรรมพันธุ์ คือ เป็นความผิดปกติของโครโมโซม เอ็นไซม์ หรือ ฮอร์โมนที่เป็นผลมาจากบิดาหรือมารดา

2. สาเหตุมาจากมารดาขณะตั้งครรภ์ เช่น เป็นหัดเยอรมัน หรือติดเชื้อฟิลิส ครรภ์เป็นพิษ ขาดสารอาหาร ติดสารเสพติด กินยาบางอย่างขณะตั้งครรภ์ เป็นต้น

3. สาเหตุจากการมีปัญหาคอขวด เช่น คอขวดอก เด็กขาดออกซิเจนขณะคลอด เด็กสำลักน้ำคร่ำ รกลอกตัวก่อนกำหนด เป็นต้น

4. สาเหตุมาจากการเกิดปัญหาหลังคลอด เช่น สมอองได้รับความกระทบกระเทือนจากอุบัติเหตุ เป็นโรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบ เนื้องอกของสมอง แพ้สารพิษ เช่น สารตะกั่ว มีไข้สูงมากจนชักบ่อยๆ เป็นต้น

4. พัฒนาการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1) ความหมายของพัฒนาการ

พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการและมาตรฐานการศึกษา,2548)

พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการหรือลำดับขั้นตอนซึ่งเกิดขึ้นในตัวเด็ก ตลอดระยะเวลาที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงจากเด็กทารกที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นบุคคลที่ช่วยตัวเองได้(Massoglia.1977 อ้างถึงใน เยาวพา เตชะคุปต์,2542)

สรุปว่า พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของมนุษย์อย่างมีระเบียบแบบแผนสืบเนื่องกันไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ การพัฒนานั้นไม่เพียงแต่เพิ่มในด้านขนาด รูปร่าง หรือน้ำหนักเท่านั้นแต่รวมถึงการที่ต้องมีลักษณะใหม่ๆ เกิดขึ้น และมีความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้นด้วย

2) องค์ประกอบของพัฒนาการ

องค์ประกอบของพัฒนาการ ประกอบด้วย (Massoglia.1977:116อ้างถึงใน เยาวพา เตชะคุปต์,2542)

1) การเจริญเติบโต (Growth) หมายถึง การเพิ่มสัดส่วนในด้านปริมาณ เช่น ความสูง ขนาดของศีรษะ หรือส่วนอื่นๆ ในร่างกาย เป็นการพัฒนาการทางด้านปริมาณ ตัวอย่างเช่น ร่างกายของเด็กเมื่ออายุ 3 ปี จะเติบโตกว่าเมื่ออายุ 3 เดือนหรือเมื่อแรกเกิด

2) วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ซึ่งเด็กจะมีการเติบโต วุฒิภาวะจะแสดงถึงพลังภายในร่างกายที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเจริญเติบโตขึ้น วุฒิภาวะอาจหมายถึงการเจริญเติบโตในด้านคุณภาพของเด็ก เช่น เด็กจะสามารถนั่งได้ก่อนยืน การ

นั่งและการยืนเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีวุฒิภาวะหรือมีความพร้อม วุฒิภาวะทางร่างกายจะเป็นพื้นฐานให้เด็กสามารถใช้พลังของเขาในการทำสิ่งต่าง ๆ ได้

3) การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมสนองความต้องการของคน และมีความสามารถที่จะจัดการกับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เป็นสิ่งที่กระตือรือร้นบุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งที่เขากระทำไม่ใช่จากการสังเกตผู้อื่น

3) ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1) พัฒนาการทางสติปัญญา

(1) ลักษณะที่เด่นชัดของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อยและเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง คือ ข้อจำกัดทางสติปัญญาจะเห็นได้จากการที่เด็กเหล่านี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการอ่าน

(2) เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญามีปัญหาทางด้านการแยกประเภท (Classification) เช่น ไม่สามารถบอกได้ว่าโต๊ะ เก้าอี้ จัดเป็นเฟอร์นิเจอร์ มะม่วง มะละกอ จัดเป็นผลไม้ หรือ ไม่สามารถบอกลักษณะที่เหมือนกันของรถไฟและรถยนต์

(3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาทางด้านการจำและมีความสามารถในการเก็บข้อมูลระยะสั้นที่จำกัดจึงจำสิ่งที่เรียนไปแล้วไม่ได้

(4) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการถ่ายโยงความรู้ จึงไม่สามารถนำสิ่งที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

(5) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการเรียนสิ่งที่เป็นามธรรมการสอนจึงควรเน้นสิ่งที่เป็รูปธรรม

2) พัฒนาการในการใช้ภาษาและคำพูด

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีข้อจำกัดทางภาษาและการพูด เช่น พูดไม่ชัด รู้คำศัพท์จำนวนจำกัด และเขียนประโยคไม่ถูกต้อง เป็นต้น การที่เด็กเหล่านี้มีปัญหาในการพูดและภาษาอาจส่งผลต่อพัฒนาการทางสังคม การปรับตัว และสติปัญญา เนื่องจากเนื้อหาวิชาต่างๆ ต้องใช้ความรู้และความเข้าใจทางภาษาเป็นส่วนประกอบสำคัญ

3) พัฒนาการทางร่างกายและการเคลื่อนไหว

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอาจมีส่วนสูงและน้ำหนักโดยเฉลี่ยต่ำกว่าเด็กปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กเหล่านี้มีพัฒนาการทางร่างกายช้ากว่าเด็กปกติ ความสามารถในการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะด้อยกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางจะประสบกับปัญหาในการทำงานของกล้ามเนื้อย่อย (การใช้มือ นิ้วมือ และข้อมือ) การประสานงานของกล้ามเนื้อมือและตา ตลอดจน การทำงานของกล้ามเนื้อใหญ่ (นั่ง ยืน เดิน วิ่ง และทรงตัว) เป็นต้น

4) ลักษณะทางบุคลิกภาพและการเข้าสังคม

(1) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีความสนใจสั้นและเสียสมาธิได้ง่าย

(2) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีภาษาจำกัดและส่งผลให้เด็กเหล่านี้มี

ปัญหาในการปรับตัวและเข้าสังคมกับผู้อื่น

(3) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง คิดว่าตน
ไม่มีความสามารถทัศนคติเช่นนี้ทำให้เด็กประสบความล้มเหลวในการเรียนและการทำงาน

พัฒนาการและระดับความสามารถของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถสรุปได้
ตามระยะช่วงอายุ ดังนี้

1) บกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับ IQ 50-70

วัยก่อนเรียน (อายุ 0-5 ปี) มักสังเกตไม่เห็นความคิดปกติแต่จะมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ
ล่าช้ากว่าเด็กวัยปกติเล็กน้อย เช่น พูด เดิน และช่วยเหลือตนเองล่าช้าบ้าง

วัยเรียน (อายุ 6-21 ปี) จะพบความคิดปกติเมื่อเข้าเรียน มักมีปัญหาเรียนช้ากว่าเด็กวัยอื่น ๆ
ในชั้น โดยเฉพาะในการอ่าน เขียน และเลขคณิต ซึ่งต้องสอนโดยการใช้หลักการศึกษพิเศษ สามารถ
ฝึกให้ทำงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือฝีมือมากนัก หรืองานกึ่งทักษะ(Semi-skilled)

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) มีอายุสมอง 9 ถึง ต่ำกว่า 12 ปี สามารถดูแลตนเองในกิจวัตร
ประจำวันได้ ประกอบอาชีพหรือทำงานง่ายๆ ได้ แต่มักมีปัญหาสุขภาพทางอารมณ์และสังคมไม่
เหมาะสมกับวัย จึงต้องการคนช่วยเหลือและชี้แนะในการปฏิบัติตนและการแก้ไขปัญหาที่ยุ่งยาก หรือ
ในสภาพสังคมที่สับสนและตึงเครียด

2) บกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับ IQ 35-49

วัยก่อนเรียน (อายุ 0-5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าที่สังเกตเห็นได้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งการพูดและการเข้าใจภาษาล่าช้า แต่สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองง่ายๆ ได้ และควรได้รับการ
ส่งเสริมพัฒนาการเพื่อเตรียมความพร้อมในทักษะเพื่อเข้าเรียนต่อไป

วัยเรียน(อายุ 6-21 ปี) สามารถเรียนรู้การสื่อความหมายง่ายๆในชีวิตประจำวันได้
สามารถฝึกการช่วยเหลือตนเองและการทำงานง่ายๆ ได้ และสามารถฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นได้
พอสมควร แต่มีความก้าวหน้าในการเรียน เขียน อ่าน และเลขคณิตน้อยมาก ต้องการการฝึกทักษะที่
จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวันเช่นการดูแลตนเอง การรักษาความปลอดภัย และฝึกใช้มือทำงานง่าย ๆ

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 6 ถึงต่ำกว่า 9 ปี สามารถทำงานง่ายๆ ใน
สถานที่ทำงานที่มีคนดูแลและให้ความช่วยเหลือได้ สามารถร่วมในกิจกรรมนันทนาการง่ายๆ ได้ แต่ไม่
สามารถดำรงชีวิตด้วยตนเองอย่างอิสระได้ต้องการผู้แนะนำช่วยเหลือตลอดเวลา

3) บกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรง (Severe Mental Retardation) ระดับ IQ ประมาณ

วัยก่อนเรียน (อายุ 0 - 5 ปี) มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวล่าช้าอย่างเห็นได้ชัด สื่อความหมายได้น้อยมากหรือไม่ได้เลย อาจฝึกให้ช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นง่าย ๆ ได้บ้าง เช่น การรับประทานอาหาร เป็นต้น ส่วนใหญ่มักพบความพิการซ้ำซ้อนร่วมด้วย เช่น พิการร่างกาย แขนขา หูหนวก หรือ Cerebral Palsy ต้องการการดูแลช่วยเหลือตลอดเวลา

วัยเรียน (อายุ 6 -21 ปี) มักมีความพิการทางการเคลื่อนไหว เข้าใจภาษาและโต้ตอบได้บ้าง สามารถฝึกกิจนิสัยประจำวันได้บ้าง ต้องการการดูแลและช่วยเหลือตลอดชีวิต

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีอายุสมอง 3 ถึงต่ำกว่า 6 ปี สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันง่าย ๆ และสามารถทำกิจกรรมที่ซ้ำ ๆ ได้บ้าง ต้องการการดูแลและช่วยเหลือตลอดชีวิต

4) บกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับ IQ ต่ำกว่า 20

วัยก่อนเรียน (อายุ 0-5 ปี) มีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ล่าช้าอย่างเห็นได้ชัดและส่วนใหญ่มักมีการพิการอย่างอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะด้านการเคลื่อนไหวและเดินไม่ได้ หรือเคลื่อนไหวได้ยากลำบากมาก ควบคุมตนเองไม่ได้ ไม่สามารถรับรู้และสื่อความหมายได้ ต้องการการดูแลและรักษาพยาบาล

วัยเรียน (อายุ 6-21 ปี) มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ล่าช้ามาก แสดงอาการโต้ตอบทางอารมณ์ได้น้อยมาก อาจเข้าใจการสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง และอาจฝึกการใช้แขน ขา มือ และการเคี้ยวอาหารได้บ้าง ไม่สามารถดูแลตนเองในชีวิตประจำวันได้ ต้องการการดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

วัยผู้ใหญ่ (อายุ 21 ปี ขึ้นไป) จะมีอายุสมองต่ำกว่า 3 ปี อาจฝึกให้เดินหรือเคลื่อนไหวได้บ้าง ไม่สามารถพูดได้ แต่อาจเข้าใจสื่อความหมายด้วยท่าทางง่าย ๆ ได้บ้าง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ต้องการการดูแลช่วยเหลือตลอดไป (คารณิ ฐนะภูมิ.2542)

5. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้นั้นต้องคำนึงถึงระดับความสามารถและความต้องการพิเศษของเด็กด้วย เพราะเด็กกลุ่มนี้มีความสามารถที่จะเรียนวิชาการได้ถึงขั้นสูงสุดในระดับประถมศึกษาต้นเท่านั้น นอกจากนี้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักการศึกษาพิเศษ โดยใช้หลักสูตรพิเศษแบ่งตามวัย ๆ คือ วัยก่อนเรียน (ชั้นอนุบาล) วัยเรียน (ระดับชั้นประถมศึกษา) วัยรุ่น (ฝึกอาชีพ) (คารณิ ฐนะภูมิ .2542)

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับเขาวนปัญญาระหว่าง 50-70 พวกนี้มีความสามารถเกินเด็กปกติ 7-10 ปี พบประมาณร้อยละ 75 มักมีความล่าช้าในพัฒนาการทางด้านภาษา แต่สามารถใช้ภาษาในการสนทนาซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันได้ แต่ความรู้ทางศัพท์จำนวนจำกัด เขียนประโยคยังไม่ถูกต้องซึ่งจะเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและมีปัญหาในการเรียนสิ่งที่เป็น

นามธรรม ฉะนั้นการสอนจึงควรเน้นสิ่งที่เป็นรูปธรรม โดยทั่วไปเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักมีความสนใจสั้น เสียสมาธิง่าย และมีปัญหาในด้านความจำ กิจกรรมการเรียน การสอนจึงต้อง หลากหลายรวมทั้งสื่อและอุปกรณ์การสอนต้องมีประสิทธิภาพ

สำหรับหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรครอบคลุมเนื้อหา 4 หมวด คือ

หมวดที่ 1 ความพร้อมและเนื้อหาวิชาที่จำเป็น

หมวดที่ 2 การสื่อสาร (การติดต่อกับผู้อื่น) ภาษา และพัฒนาการทางความคิด ความจำ

หมวดที่ 3 ทักษะในทางสังคม การดำรงชีพ นันทนาการ และการพัฒนาบุคลิกภาพ

หมวดที่ 4 พื้นฐานด้านการงานและอาชีพ

เนื้อหาที่กำหนดไว้นี้เป็นขอบข่ายกว้างๆ เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้มีความต้องการแตกต่างกัน และชุมชนแต่ละแห่งสามารถสนองความต้องการของเด็กได้ในลักษณะที่ต่างกัน ดังนั้นหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ประเภทนี้อาจมีรายละเอียดแตกต่างกันไป หลักสูตรแต่ละระดับควรเน้นในสิ่งต่อไปนี้

1) ระดับก่อนวัยเรียน หลักสูตรในระดับนี้ควรเน้นความพร้อมของเด็กทั้งในด้าน ความคิดความจำ ร่างกาย อารมณ์ และสังคมของเด็ก ความพร้อมของเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญในการ เรียนในระดับประถมศึกษา การพัฒนาทักษะของเด็กในระดับนี้ควรเน้นทักษะที่จะจำเป็นที่จะช่วยให้ เด็กมีความพร้อมในการเรียน เช่น การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ การฝึกให้นักเรียน มีความสนใจในบทเรียนนานขึ้น การฝึกความคิดความจำ ฝึกภาษา ฝึกพูด เป็นต้น

2) ระดับประถมศึกษา หลักสูตรในระดับนี้ควรเน้นเกี่ยวกับการอ่าน คณิตศาสตร์ ภาษา ส่วนวิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษานั้นมีความสำคัญรองลงไป แต่นักการศึกษายังถกเถียงกันอยู่ และยังหาข้อยุติไม่ได้ว่าควรให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประเภทนี้เรียนวิชาสองหมวดนี้ หรือไม่ แต่สิ่งที่นักวิชาการการเห็นพ้องต้องกันคือ หากจะบรรจุเนื้อหา 2 หมวดหลังนี้ ลงในหลักสูตร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรปรับปรุงเนื้อหา ให้แตกต่างไปจากหลักสูตรสำหรับเด็ก ปกติตลอดจนเอกสารการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถของเด็ก ส่วน เนื้อหาวิชาดนตรี และศิลปะนั้นก็ควรจัดให้เหมาะสมกับเด็กประเภทนี้เช่นเดียวกัน

3) ระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาที่เรียนหนังสือได้ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่แตกต่างไปจากหลักสูตรในสมัยก่อนมาก กล่าวคือ การจัดหลักสูตรในระดับนี้เน้นความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นสำคัญ หากเด็กมี ความสามารถในการเรียน เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้เรียนวิชาที่เหมาะสม หากเด็กไม่มีความ พร้อมที่จะเรียนในหลักสูตรที่เน้นวิชาการ ควรให้เด็กเรียนในด้านอาชีพ และฝึกทักษะที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิต จุดประสงค์สำคัญในการศึกษาแก่เด็กในระดับนี้เพื่อเตรียมเด็กให้สามารถดำรงชีพในสังคม ได้ ตามสภาพของสิ่งแวดล้อมและสังคมในท้องถิ่นของเด็กเพื่อให้เด็กสามารถดำรงชีพในสังคมได้ ควร

ฝึกให้เด็กมีทักษะในด้านต่อไปนี้เป็น คือ ทักษะด้านการงานและอาชีพ การครองเรือน นันทนาการ การดูแลสุขภาพ การดำรงชีพในชุมชน (ผดุง อารยะวิญญู.2533)

สรุปหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาพอเรียนได้ควรจะเน้นพัฒนาทักษะเบื้องต้น ทักษะทางสังคม ทักษะในการช่วยตนเอง และความพร้อมในการฝึกอาชีพ กิจกรรมในการฝึกควรแบ่งเป็นหลายระดับ ได้แก่ ระดับการเตรียมความพร้อม ระดับการพัฒนาความพร้อม ระดับการพัฒนาความรู้ และประสบการณ์และระดับการฝึกทักษะเพื่อให้มีความชำนาญ การจัดหลักสูตรต้องจัดจากง่ายไปหายาก (พิมพ์พรรณ วรชุตินทร.2542) ในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้น ครูผู้สอนต้องมีความอดทนและพยายามอย่างมาก เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีระดับสติปัญญาต่ำ มีความสามารถในการเรียนรู้ที่น้อย และมักจะมีอาการอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ความบกพร่องทางร่างกาย ทางการพูด และปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย ดังนั้นหลักสูตรหรือ โปรแกรม การเรียนการสอนสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ควรจะมีลักษณะดังนี้

- 1) เน้นหลักสูตรที่ปรับปรุงเนื้อหาให้ต่ำกว่าและน้อยกว่าของเด็กปกติมาก เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละระดับชั้น
- 2) เน้นเนื้อหาทักษะพื้นฐานที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเข้าใจสื่อความหมาย การรู้จักค่าของตัวเลข ฯลฯ
- 3) พัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การเรียนร่วมในสังคมได้ เช่น การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายได้(คารณี ธนะภูมิ.2542)

6. หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีช่วงความสนใจสั้น มีความจำไม่ดีและมีปัญหาทางพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งทำให้ผลการเรียนต่ำกว่าปกติ ดังนั้น ครูจึงจำเป็นต้องใช้หลักการสอนพิเศษกว่าเด็กปกติดังนี้

- 1) ใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงอายุสมอง ไม่ใช่อายุตามปฏิทิน
- 2) สอนในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก
- 3) สอนตามขั้นตอนของงานที่แยกย่อยตามลำดับจากง่ายไปหายาก และไม่ซับซ้อน
- 4) ในการสอนแต่ละครั้ง ควรสอนเนื้อหาวิชาให้น้อย
- 5) สอนบทเรียนให้เหมาะกับสภาพของชีวิตจริงและปฏิบัติได้จริง
- 6) สอนซ้ำ ๆ และสม่ำเสมอเพื่อฝึกความจำ แต่พยายามหาวิธีการสอนที่ไม่ก่อให้เกิด

ความเบื่อหน่าย

7) ใช้คำพูดที่ชัดเจนและประโยคสั้น ๆ ไม่สับสน

8) ให้การเสริมแรงตามความเหมาะสมเมื่อเด็กสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ให้อาหาร ชมเชย หรือแสดงอาการชื่นชมต่างๆ ฯลฯ

9) สังเกต บันทึกความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาสอน

10) ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับผู้ปกครองและนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง(คารณี ฐนะภูมิ.2542)

หลักการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทั่วไปควรยึดถือคือหลัก 3 R's ได้แก่

1. Repetition คือ การสอนซ้ำๆ ซากๆ ทบทวนบ่อยๆ สอนง่ายๆ สั้นๆ และสอนจากง่ายไปหายาก

2. Relaxation คือ การสอนจะต้องไม่เคร่งเครียด ให้บรรยากาศผ่อนคลายดัดแปลงการสอนเป็นการเล่น การร้องเพลง การเล่านิทาน

3. Routine คือ การสอนจะต้องสม่ำเสมอเป็นประจำ

2.1.5 เด็กออทิสติก

1. คำนิยามออทิสติก

ออทิสติกมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกว่า Auto (แปลว่า Self) สามารถตรวจและวิเคราะห์ได้ว่า เด็กมีพัฒนาล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อความหมายและจินตนาการ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และกลุ่มงานจิตเวชเด็กและวัยรุ่น สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. 2546: 11) และแสดงให้เห็นได้โดยมีพฤติกรรมที่ผิดไปจากเด็กในวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวอยู่โดยลำพัง มีโลกส่วนตัวเสมือนกับมีกำแพงที่มองไม่เห็น กั้นตัวเด็กเหล่านี้ออกจากสังคมรอบด้าน ทำให้เด็กขาดการรับรู้จนไม่สามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเหมือนเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน ไม่สามารถสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้าง เมื่อถึงวัยที่ควรจะพูดก็พูดไม่ได้ ทั้งๆที่หูไม่หนวก แต่อาจจะพูดเลียนแบบเป็นคำๆได้ โดยไม่รู้ความหมายในระยะแรก ต่อมาก็เริ่มพูดภาษาตนเองที่มนุษย์ฟังไม่เข้าใจ เด็กไม่สามารถเข้าใจคำสั่งได้ เล่นกับใครไม่เป็น เล่นของเล่นไม่เป็น เนื่องจากขาดจินตนาการและมีพฤติกรรมซ้ำๆ บางอย่าง ทั้งการกระทำและความคิด อาการดังกล่าวบางอย่างอาจจะปรากฏให้เห็นตั้งแต่ในขวบปีแรก และจะพบอาการตามข้อบ่งชี้อย่างชัดเจน เมื่อเด็กอายุ 18 เดือนขึ้นไป ถ้ามีการประเมินอย่างละเอียดเกี่ยวกับความล่าช้าและผิดปกติของการพัฒนาด้านสังคม การสื่อสารความหมายและพฤติกรรมต่างๆ ของเด็กก็จะสามารถวินิจฉัยว่าเป็นเด็กออทิสติกหรือโรคออทิสซึมได้ (กรมสุขภาพจิต สถาบันพัฒนาการเด็กกราชนครินทร์. 2546 : 20)

บุคคลออทิสติก หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษา

และการสื่อความหมาย พฤติกรรม อารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานในหน้าที่บางส่วนของสมองที่ผิดปกติไป และความผิดปกตินั้นพบได้ก่อนวัย 30 เดือน โดยคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของสถานศึกษาใช้แบบคัดแยกหรือจำแนกประเภทความพิการให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของผู้เรียนแต่ละคน

2. ลักษณะพฤติกรรมของเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกอาจจะมีพฤติกรรมที่จะกล่าวต่อไปนี้เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่างรวมกันก็ได้ พฤติกรรมเหล่านี้อาจพบได้ในเด็กปกติบ้าง แต่จะเป็นเพียงบางครั้งบางคราวเท่านั้น ไม่ปรากฏอยู่นานเหมือนในเด็กออทิสติก เนื่องจากเด็กออทิสติกแต่ละคนมีพฤติกรรมที่แสดงออกผิดปกติแตกต่างกันออกไปมากมาย และเป็นที่น่าสังเกตว่าจะพบพฤติกรรมเหล่านี้ “มากเกินไป หรือน้อยเกินไป” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3. ด้านร่างกาย

ประเมินว่ารูปร่างของเด็กเติบโตสมวัยหรือไม่ เคยพบว่า เด็กที่มีรูปร่างเล็ก น้ำหนักน้อยไม่สมวัย แต่ดูเด็กปราดเปรียว แข็งแรง มักจะเป็นฝาแฝดหรือเด็กที่เกิดก่อนกำหนด ส่วนตัวเด็กตัวเล็กที่ไม่แข็งแรง มักได้ประวัติว่า เป็นเด็กที่เจ็บป่วยบ่อยหรือเป็นเด็กที่มีปัญหาด้านการรับประทานอาหารมาตั้งแต่เด็ก เช่น การรับประทานอาหารอย่างเดิมซ้ำๆ ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย รับประทานอาหารได้น้อย เนื่องจากไม่ยอมเคี้ยวอาหารทำให้กลืนลำบาก แต่ละคำต้องบ้วนข้าวทีละ 2 - 3 เม็ด มิฉะนั้นเด็กจะทำท่าขย้อนและอาเจียนบางรายจะอมไว้ที่กระพุ้งแก้มจนอัดแน่น คนดูแลเอาใจและออกให้เพราะเด็กคายเองไม่เป็น เมื่อตรวจเด็กจะพบว่ากล้ามเนื้อที่แก้มจะไม่มีแรงด้วย จึงทำให้ไม่สามารถอมน้ำ เป่าลมออกจากปาก หรือกลืนอาหารได้เหมือนเด็กปกติทั่วไป จึงเป็นสาเหตุทำให้เด็กเหล่านี้เป็นโรคขาดอาหารร่วมด้วย ซึ่งจะมีอาการท้องเสียเป็นๆ หายๆ แทรกซ้อนได้ เด็กบางรายจะได้ประวัติการเจ็บป่วยบ่อย ต้องได้รับการดูแลจากกุมารแพทย์ตลอดเวลา ส่วนเด็กที่มีน้ำหนักมากเกินไป มักพบว่าเด็กรับประทานอาหารมากเนื่องจากไม่รู้จุกอิม ไม่รู้จักพอ ชอบรับประทานของหวาน น้ำหวาน น้ำอัดลม และของขบเคี้ยวซ้ำซาก เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องรับประทานอาหารส่วนมาก มักจะมีปัญหาด้านอารมณ์ร่วมด้วย

4. ด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย

มีความผิดปกติในการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างเดียวอย่างหนึ่ง หรืออาจจะมีหลายๆ อย่างก็ได้ เช่น การเดินหรือวิ่งไปเรื่อยๆ โดยไร้จุดหมาย ยืนกางขาโยกตัว กระดิกนิ้ว โบกมือไปมา เดินเขย่งปลายเท้า กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ วิ่งแบบม้าย่อง ตีลังกา ปีนป่ายโดยไม่รู้จุกกลัวอันตราย เด็ก

บางคนจะมีพลังมากมายจนไม่ยอมหลับขมนอน ถือสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่ในมือ เช่น หลอดกาแฟ พลาสติก หรือเชือกโบกไปมา หรือถือของเด็กเล่น เช่น ถือของเด็กเล่นไว้เฉยๆ เพราะเล่นไม่เป็น บางรายอาจจะนั่งเฉย เคลื่อนไหวร่างกายน้อย ท่าทางงุ่มง่าม เด็กมักจะเดินหรือวิ่งชนสิ่งของหรือหกล้มบ่อย เนื่องจากไม่รู้จักระมัดระวังตัวเมื่อเจ็บก็ไม่ร้องไห้ หรือบางรายอาจจะร้องไห้เกินกว่าเหตุ

5. การแสดงออกทางสังคมและความสัมพันธ์กับบุคคล

เมื่อให้ผู้ที่คุ้นเคยกับเด็ก เช่น พ่อ แม่ หรือพี่เลี้ยง เรียกชื่อของเด็ก เด็กมีท่าทีไม่ตอบสนอง ไม่หันหาเสียงเรียก หรือแสดงท่าทางหงุดหงิดไม่พอใจหรือแสดงท่าเฉยเมยเหมือนไม่รู้ไม่ชี้ เด็กเดินหรือวิ่งหนีแยกตัวไปอยู่ลำพัง เด็กแสดงความสนใจสิ่งของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งของหลายๆ อย่างรอบตัวบุคคล เช่น เด็กบางคนจะชอบปิดเปิดประตูหรือปิดเปิดไฟซ้ำๆ โดยไม่สนใจบุคคลในห้องนั้นเลย เด็กแสดงท่าทางกลัวคนแปลกหน้าเหมือนเด็กปกติในวัยเดียวกัน หรืออาจจะแสดงว่ากลัวมากจนเกินไป เด็กบางคนยอมให้ทุกคนอุ้ม และเมื่อทำท่าจะทิ้งตัวเด็กลง เด็กจะไม่แสดงท่าทางหวาดกลัวหรือยึดเหนี่ยวตัวคนอุ้มไว้เลย เด็กที่มีความผิดปกติทางด้านสังคม อาจจะมีพฤติกรรมให้เห็นได้เป็น 3 แบบ ดังนี้

- แยกตัวโดดเดี่ยว เสมือนมีกำแพงที่มองไม่เห็นกั้นไว้
- สมยอม จนเหมือนตุ๊กตาที่มีชีวิตแต่ไม่มีจิตใจ นั่งเฉย เคลื่อนไหวร่างกายน้อย มองเหม่อลอยไม่สนใจใคร
- มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไปมากจนเกินไป โดยแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่ผิดปกติ เช่น การทักทายบุคคล โดยการไปคมสื้อ คมกระโปรง ดึงผม กูบผม แสดงถึงความสนใจสิ่งของในตัวคนมากกว่าตัวบุคคล

6. การสนองต่อการใช้ตา

หลีกเลี่ยงการสบตาบุคคล เช่น ไม่สบตาเลย หรือมองทางหางตา มองอย่างผิดปกติ คือมองจ้องแบบไม่ละสายตาหรือมองอย่างเลื่อนลอย เมื่อส่งของให้เด็กจะไม่มองสิ่งของนั้น แต่เอื้อมรับสิ่งของที่หมุนๆ เช่น พัดลมหรือสิ่งของที่แกว่งไปมา เช่น ลูกตุ้มนาฬิกา ไปไม่มีไหว ม่านที่ถูกลมพัด ผู้เขียนเคยพบว่าเด็กบางคนจะชอบมองริมฝีปากคนขณะพูดเหมือนเด็กหูหนวก ระยะการมองผิดปกติ ส่วนมากจะพบการนำสิ่งของมาใกล้ตามากจนเกินไป บางรายจะใช้มือปิดตา ถ้าอยู่ในกลุ่มของคนที่ไม่สามารถแยกตัวออกไปได้

7. การตอบสนองต่อการรับฟัง

ส่วนใหญ่จะพบว่า ไม่มีการตอบสนองต่อเสียงของบุคคล เช่น เมื่อเรียกชื่อเด็ก จะไม่หันตามเสียงเรียก แต่ในบางรายจะมีการตอบสนองต่อเสียงใดเสียงหนึ่งมากเกินไป เช่น ทนไม่ได้เมื่อได้ยินเสียงบางอย่าง เช่น เสียงสตาร์ทมอเตอร์ไซด์ เสียงเครื่องเป่าลม เสียงเครื่องจักร เป็นต้น เด็กอาจจะใช้วิธีเอามือไปปิดหูหรือกรีดเสียงร้องจนเสียงเหล่านั้นหยุดไป

8. การตอบสนองต่อรส กลิ่น สัมผัส

ถ้าเด็กได้เห็นสิ่งของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เด็กพอใจแม้แต่สิ่งนั้นอยู่ที่ตัวคน เด็กจะเข้าไปดมหรือเลียซ้ำๆ ทั้งๆ ที่ไม่ใช่สิ่งของที่รับประทานได้ เช่น กระดาษ ดินสอ โตะ แก้ว ของเล่น รองเท้าที่คนใส่อยู่ เด็กออทิสติกจำนวนไม่น้อยชอบกินขี้มูกของตัวเอง หรือสิ่งที่ตัวเองแกะเอาตามตัวจนโต แต่กลับรังเกียจขี้มูกหรือน้ำลายของคนอื่นอย่างมากมาย แสดงท่าทางหมกมุ่นต่อการสัมผัสลูกคล้ำฟ้าแพรว ฟ้าไหมไทย ฟ้ามัน กระจับปริงอัดพลีส ผมงของคน กระจับปริง รองเท้า เป็นต้น แต่กลับไม่รับรู้การสัมผัสของบุคคล เช่น เด็กไม่ชอบให้ใครมาถูกตัวหรือกอดรัด ไม่รู้สึกเมื่อถูกจิกจี้ตามตัว ไม่แสดงอาการเจ็บปวดเกินกว่าเหตุ มีการแสดงออกทางอารมณ์

9. การสื่อความหมาย

เด็กออทิสติกไม่สามารถสื่อความหมายด้วยท่าทางได้เหมือนเด็กหูหนวก และไม่สามารถเข้าใจท่าทางได้เหมือนเด็กหูหนวก และไม่สามารถเข้าใจท่าทางและสีหน้าของผู้อื่นพูดไม่ได้ อาจจะเคยพูดได้เป็นคำๆ บ้างแต่ก็หายไป เนื่องจากเด็กพูดเลียนแบบโดยไม่เข้าใจความหมายของคำ เมื่อเด็กโตขึ้นถึงวัยที่ควรจะพูดได้ เด็กกลับไม่พูดเลย ได้แต่ส่งเสียงไม่เป็นภาษา เมื่อเด็กออทิสติกโดยทั่วไปเริ่มพูดได้ เด็กจะเลียนแบบได้เป็นประโยคยาวๆ หรือพูดภาษาตนเองที่คนฟังไม่เข้าใจเด็กจะพูดซ้ำซาก พูดได้นานๆ อยู่คนเดียวบางคนสามารถร้องเพลงได้ถูกต้องทั้งเพลง เพราะเด็กมีความจำเป็นเลิศ จึงสามารถร้องเพลงได้เหมือนกับการพูดเลียนแบบนั่นเอง

10. พฤติกรรมซ้ำๆ

เด็กออทิสติกจะมีพฤติกรรมซ้ำซากไม่เหมือนกัน ที่พบมากเป็นอันดับหนึ่งในเมืองไทยคือ การชอบดูโฆษณาทางทีวีซ้ำๆ หรือภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องใดเรื่องหนึ่งซ้ำไปซ้ำมา ชอบฟังเพลงใดเพลงหนึ่งได้ทั้งวัน จนผู้ปกครองต้องอัดเทปทั้งม้วนเป็นเพลงนั้นเพลงเดียว ชอบการปิดเปิดที่ซ้ำๆ เช่น ไฟฟ้า ประตู โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเส้นทางในการเดินจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง แม้จะมีฝนตกฟ้าร้องอย่างไรก็ต้องเดินในเส้นทางเดิม เด็กบางคนและผู้ปกครองจำเป็นต้องพาเด็กเดินทางโดยขึ้นรถประจำทาง เด็กก็จะต้องนั่งที่เดิมที่เคยนั่งทุกครั้ง เช่น ที่นั่งหลังคนขับรถ ถ้ามีคนอื่นอยู่แล้วเด็กจะเข้าไปนั่งคนที่นั่งอยู่ที่เดิมออกจากที่นั่ง ถ้าไม่ลุกขึ้นเด็กก็จะวุ่นวาย

หงุดหงิด ทำร้ายตัวเองหรือบุคคลที่อยู่ใกล้ๆทันที ทำให้คนที่ไม่ทราบว่าเด็กมีปัญหา จะโต้ตอบโดยการทำร้ายเด็กเช่นกัน พฤติกรรมซ้ำๆ นั้นเป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จึงควรช่วยเหลือเด็กโดยการปรับพฤติกรรมมิฉะนั้นเด็กจะอยู่ในสังคมทั่วไปได้ยาก

11. การจินตนาการ

เด็กออทิสติกไม่สามารถสมมติในการเล่นเหมือนเด็กปกติในวัยเดียวกัน จึงเล่นของเล่นไม่เป็น แม้แต่การเล่นไถรถวิ่งไป เด็กจะทำได้เพียงแต่ถือรถไว้ในมือ คมบ้าง เลียบบ้าง หรือใช้มือหมุนล้อรถเล่นบ้างเท่านั้น เด็กออทิสติกจะเล่นขายของไม่เป็น เล่นสมมติให้ตุ๊กตาเป็นน้องไม่ได้ จะสนใจในส่วนประกอบเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น เช่น ชอบเอาขาตุ๊กตามาอมและดูด ชอบเล่นซ้ำซาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหมุนสิ่งของ เด็กไม่สามารถแยกสิ่งที่มีชีวิตออกจากสิ่งที่ไม่มีชีวิตได้ จึงควรระวังอันตราย ถ้าให้เด็กอยู่ใกล้สัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข หรือแมว เคยมีเด็กออทิสติกอายุ 25 ปี พ่อแม่เลี้ยงสุนัขไว้ในบ้าน เด็กพยายามฉีกหูสุนัขออกจากตัวและกัดจมูกสุนัขเด็กจึงถูกสุนัขกัดตอบ เมื่อเด็กออทิสติกโตขึ้นจนสามารถเรียนได้ในระดับอนุบาลเด็กจะไม่สนใจฟังนิทาน เนื่องจากขาดความเข้าใจและขาดจินตนาการนั่นเองเด็กจึงชอบดูแต่ภาพยนตร์การ์ตูนซ้ำๆ หรือยังคงชอบดูโฆษณาซ้ำซาก

12. การปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและการแสดงออกทางอารมณ์

เด็กออทิสติกจะปรับตัวยาก จึงแสดงกริยาต่อต้าน โกรธ ไม่มีความสุขเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมหรือสถานที่ อาจจะแสดงปฏิกิริยารุนแรง เช่น ก้าวตื้นตระหนกมากหรือน้อยเกินไป ไม่สมเหตุผล แสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ การปรับเปลี่ยนอารมณ์ยาก บางทีอาจจะหัวเราะได้ทั้งวัน หรือบางครั้งก็ร้องไห้ทั้งวัน ส่วนใหญ่อารมณ์ของเด็กออทิสติกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาเองโดยไม่สมเหตุผล

13. ด้านสติปัญญา

เด็กออทิสติกโดยทั่วไปมีความสามารถในด้านต่างๆ ลำช้า เสมือนเด็กปัญญาอ่อน แต่แตกต่างกันที่เด็กออทิสติกจะมีความสามารถพิเศษ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายๆ ด้านรวมกันก็ได้ เช่น มีความสามารถพิเศษทางการจดจำ มีทักษะในการใช้สายตา มีความโดดเด่นในด้านดนตรี ศิลปะต่างๆ การกีฬา การคิดเลข เป็นต้น

สรุปได้ว่า “เด็กออทิสติก” มีความล่าช้าและความผิดปกติ

- * ทางด้านสังคม ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคล
- * ทางด้านสื่อความหมาย การพูด และการใช้ภาษา
- * ทางด้านจินตนาการ

จึงมีพฤติกรรมซ้ำซากทั้งด้านความคิดและการกระทำ ปรับตัวและเปลี่ยนแปลงยาก ปัญหาทางอารมณ์ แต่จะมีความสามารถพิเศษทางใดทางหนึ่งโดดเด่นอย่างชัดเจน

จากการศึกษาวิจัยในหลายประเทศ พบว่าถ้าเด็กออทิสติกได้รับการวินิจฉัยได้เร็ว ตั้งแต่ช่วงอายุ 2-3 ปี และได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม การพยากรณ์ของโรค จะดีกว่ารอนเด็ก อายุ 4 ปี ในเด็กอายุ 18 เดือน (1 ปี 6 เดือน) ถ้าพบสิ่งผิดปกติเหล่านั้นมากกว่า 2 อย่าง ใ้หนักถึงภาวะออทิสซึม และควรให้การช่วยเหลืออย่างเหมาะสมทันที พฤติกรรมที่ผิดปกติ คือ

- * ไม่สนใจสิ่งแวดล้อมและบุคคล เล่นกับเด็กอื่นไม่เป็น
- * ไม่สามารถชี้นิ้วบอกความต้องการได้
- * เล่นสมมติไม่เป็น
- * ไม่สามารถมีพฤติกรรมแสดงความสนใจร่วมกับบุคคลอื่นได้

14. การปรับพฤติกรรม

เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หลายอย่าง ที่อาจส่งผลกระทบต่อในเรื่องการเรียนรู้และการใช้ชีวิตอยู่ในห้องเรียนร่วมกับเพื่อน เช่น ชน อยู่ไม่นิ่ง นั่งไม่ติดที่ ไม่มีสมาธิ มีพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาเหล่านี้สร้างปัญหาให้กับครูในการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องการปรับพฤติกรรม

15. หลักการปรับพฤติกรรม

1. กระทำด้วยความสม่ำเสมอ การออกคำสั่ง หรือข้อห้ามใดๆ เมื่อใช้กับเด็กต้องทำเป็นประจำ ไม่ใช่วันนี้ทำได้ พรุ่งนี้ทำไม่ได้ เด็กจะเกิดความสับสน
2. ปฏิบัติด้วยท่าทีหนักแน่น จริงจัง ทั้งสีหน้าท่าทาง ใช้คำพูดสั้นๆ ฟังเข้าใจง่าย ด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่น
3. ปฏิบัติต่อเด็กโดยใช้การกระทำมากกว่าคำพูด ถ้าเด็กไม่ทำตามให้ผู้ฝึกจับมือเด็กกระทำ
4. กล่าวชมเชยเด็กทันทีเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
5. ผู้ฝึกต้องมีแนวทางการปรับพฤติกรรมไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกันต่อหน้าเด็ก เช่น ครูอีกคนบอกว่าทำได้ แต่อีกคนบอกว่าไม่ได้ จะทำให้เด็กเกิดความสับสน

16. การประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

การประเมินพฤติกรรมนั้นมีระดับความรุนแรงและต้องได้รับวิธีการแก้ไขอย่างไร พฤติกรรมที่เป็นปัญหา ได้แก่

1. พฤติกรรมที่ต้องแก้ไขเร่งด่วน เช่น พฤติกรรมทำร้ายตนเอง ผู้อื่น และสิ่งของ
2. พฤติกรรมที่มีผลต่อการพัฒนาด้านการเรียนรู้ เช่น ชน นั่งไม่ติดที่
3. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุ เช่น กรีดร้อง นอนคืนกับพื้นเมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการ

ต้องการ

วิธีปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มี 3 แบบ คือ

1. ลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยการ

- เบี่ยงเบนความสนใจ เช่น เมื่อเด็กนั่งเฉยๆ จะจับอวัยวะเพศเล่น ให้เบี่ยงเบนโดยการให้เล่นของเล่นแทน
- เข้าควบคุมสถานการณ์ เช่น ถ้าเด็กกำลังจะขว้างปาสิ่งของ ให้รีบหยิบของสิ่งนั้นออกจากมือเด็ก หาวิธีระบายอารมณ์ที่เหมาะสมให้เด็กแทน เช่น ปาลูกบอลลงตะกร้า ตะปุดบอล
- เข้าไปกอดรัดเพื่อแสดงความรักให้ความอบอุ่น ปลอบโยนด้วยน้ำเสียงนุ่มนวล
- ออกคำสั่ง เช่น “ไม่เอา” “หยุด” และอธิบายว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- เมินเฉย เมื่อใช้วิธีข้างต้นแล้วไม่ได้ผล ใช้วิธีเมินเฉยเมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม โดย ดูแลอยู่ห่างๆ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสมจึงเข้าไปหาเด็กและชมเชย

2. ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม

- วิเคราะห์พฤติกรรมและปรับพฤติกรรมนั้น ต้องประเมินว่าเด็กสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้หรือยัง หากพบว่ายังทำไม่ได้ พิจารณาว่าเด็กมีทักษะใดบ้างที่จะส่งเสริม ปรับพฤติกรรมเป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายาก จากนั้นสอนเด็กตามขั้นตอนที่วางแผนไว้จนกระทั่งเด็กสามารถทำพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างคงที่ แล้วจึงเริ่มสอนขั้นต่อไป
- การให้แรงเสริมด้านบวก เช่น ยิ้ม พยักหน้า พุดชมเชย โอบกอด ให้ขนมหรือของเล่น ผู้ฝึกจะให้แรงเสริมประเภทนี้เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

3. สร้างพฤติกรรมใหม่ เป็นกระบวนการสอนให้เด็กออกทัศนคติกระทำสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การพูดสื่อสาร การเล่นของเล่นอย่างถูกวิธี

- การเลียนแบบ : ผู้ฝึกแสดงพฤติกรรมให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง และให้เด็กเลียนแบบ เช่น สวัสดี ตบมือ
- การจับมือทำ : ผู้ฝึกช่วยจับมือเด็กให้กระทำเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้ทำพฤติกรรมที่ผู้ฝึกต้องการ เช่น จับมือเด็กไหว้
- การแนะนำ : ผู้ฝึกใช้มือแตะบริเวณมือหรือข้อศอกของเด็กให้ยกมือขึ้นพร้อมกับ พุดว่า “ยกมือขึ้น”
- การใช้คำสั่งเป็นตัวกระตุ้น : ผู้ฝึกบอกพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กทำ เช่น ผู้ฝึกบอกให้เด็กสวัสดี และรอให้เด็กสวัสดีด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

- ให้แรงเสริมเป็นคำชมเชยเมื่อเด็กร่วมมือและทำพฤติกรรมที่กำหนดไว้ เช่น โอบกอด คำชมเชย
- ถ้าเด็กทำกิจกรรมไม่ได้หรือไม่ถูกต้อง ต้องไม่ดุหรือตำหนิเด็ก ไม่ให้เด็กเสียความมั่นใจ

17. การฟื้นฟูด้านภาษาในเด็กออทิสติก

เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีพัฒนาการทางด้านภาษาและการพูดที่ผิดปกติ ลักษณะเด่นที่พบได้ คือ เด็กออทิสติกจะเริ่มพูดช้ากว่าเด็กปกติ มักเริ่มพูดเป็นเมื่ออายุประมาณ 1 ขวบ แต่เด็กออทิสติกยังไม่พูดแม้เมื่ออายุ 2 ปี แล้ว ก็อาจยังไม่พูดเลย เด็กอาจสร้างคำพูดของตัวเองขึ้นมา แต่ไม่ได้ใช้สื่อภาษากับผู้อื่น

ลักษณะภาษาและการพูดของเด็กออทิสติก เด็กออทิสติกมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล ความผิดปกติทางด้านภาษาและการพูดจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นปัญหาด้าน

18. ความเข้าใจภาษาและด้านการพูด

18.1 ด้านความเข้าใจภาษา

เด็กมักมีปัญหาเกี่ยวกับการเข้าใจคำพูดของผู้อื่นและปัญหาการเข้าใจท่าทางที่ผู้อื่นแสดงประกอบคำพูด เด็กออทิสติกจะมีความล่าช้าของพัฒนาการด้านความเข้าใจภาษาอยู่เป็นเวลานานกว่าจะเริ่มเข้าใจคำพูดของผู้อื่นได้

18.2 ด้านการพูด

เด็กออทิสติกเริ่มพูดช้ากว่าเด็กปกติ พบว่า เด็กจำนวน 25 – 50% ที่พูดไม่ได้เลย เหมือนเป็นไปตลอดชีวิตลักษณะการพูดของเด็กออทิสติกส่วนใหญ่เป็นการพูดเลียนแบบ ทำให้เด็กไม่สามารถโต้ตอบหรือใช้คำพูดสนทนากับผู้อื่นได้ เด็กไม่สามารถตอบคำถามหรือถามคำถามได้ การพูดเลียนแบบมีทั้งพูดตามทันทีที่ได้ยินคนอื่นพูด หรือเด็กอาจใช้คำพูดเลียนแบบเมื่อผ่านเหตุการณ์นั้นไปแล้ว เด็กออทิสติกจะเลียนแบบคำพูดคนได้ตรงกันสถานการณ์ที่ต้องใช้คำพูดนั้น ทำให้พ่อแม่ของเด็กคิดว่าเด็กพูดได้แล้วแต่ที่จริงเป็นบังเอิญมากกว่า

เด็กออทิสติกบางคนไม่พัฒนาผ่านขั้นพูดเลียนแบบไปสู่ขั้นใช้คำพูดเอง แต่บางคนก็พัฒนาไปสู่การพูดเป็นคำ วลี และประโยค ซึ่งเป็นคำพูดที่มีความหมายแท้จริง แต่อย่างไรก็ตาม เด็กออทิสติกที่พูดเองได้ ยังมีความบกพร่องด้านการใช้คำพูด เช่น ใช้คำแทนชื่อตัวเองไม่ถูก ไม่รู้จัก

คำตรงกันข้าม สับสนเกี่ยวกับของที่เป็นคู่กัน เช่น โตะ-เก้าอี้ ใช้น้ำเสียงแสดงความรู้สึกได้ไม่ดี รู้คำศัพท์ รู้จักความหมายของคำหรือประโยคเฉพาะเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่บ่งบอกชัดเจน ความบกพร่องเหล่านี้ทำให้เด็กออทิสติกไม่สามารถใช้คำพูดได้อย่างคล่องแคล่ว หรือแสดงความคิดอ่านด้วยคำพูดอย่างลึกซึ้ง

ส่วนในด้านความชัดเจนในการออกเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ เด็กออทิสติกสามารถเปล่งเสียงได้ชัดเจนดี เมื่อเทียบกับความสามารถในการสื่อภาษาแล้วความสามารถในการออกเสียงได้ชัดเจนดีกว่ามาก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังพบว่าบางรายมีการออกเสียงไม่ชัดบ้าง

19. หลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก

หลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกควรมุ่งขจัดความบกพร่องของบุคคลประเภทนี้ และในขณะเดียวกันก็มุ่งให้เด็กมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นหลักสูตรในระดับประถมศึกษา จึงเน้นให้เด็กมีพัฒนาการเต็มที่ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาเน้นความสามารถของเด็ก และมุ่งให้เด็กแสวงหาความรู้ และพัฒนาทักษะต่างๆ ของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ (ผดุง อารยะวิญญู 2533 : 119 – 120)

19.1 หลักการจัดหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก

1. เป็นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งให้บุคคลออทิสติกสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข
2. เป็นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นให้เหมาะกับวัย วุฒิภาวะ และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เป็นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กออทิสติกได้รับการพัฒนาการทักษะพื้นฐาน
4. ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคคลออทิสติก

19.2 เป้าหมายของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่ต้องการพัฒนาทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตของบุคคลออทิสติก ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมครอบครัวอย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม บุคคลออทิสติกมีการพัฒนาทักษะพื้นฐานการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

19.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อให้บุคคลออทิสติกมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตเหมาะสมตามวัย
2. สามารถใช้วัยวะของร่างกายได้อย่างประสานสัมพันธ์
3. มีความสุข ร่าเริง แจ่มใส สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้
4. มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ และมีวินัยในตนเอง
5. มีทักษะสังคมในการอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนได้
6. มีทักษะความสนใจสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว
7. สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้
8. มีทักษะในการสื่อสารในระดับพอสื่อสารกับผู้อื่นได้
9. มีทักษะการคิดและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้
10. สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และมีสุขนิสัยที่ดี

เนื้อหาของหลักสูตร

แบ่งเนื้อหาออกเป็น 9 ทักษะ และกิจกรรมเสริมพิเศษ 1 กิจกรรม ดังนี้

1. ทักษะความเข้าใจ
2. ทักษะการเลียนแบบ
3. ทักษะการรับรู้
4. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง
5. ทักษะด้านสังคม
6. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก
7. ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
8. ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ
9. ทักษะการสื่อสาร
10. กิจกรรมเสริมพิเศษ

คำจำกัดความ

1. ทักษะความเข้าใจ หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง
2. ทักษะการเลียนแบบ หมายถึง การกระทำตามพฤติกรรมของผู้อื่นตั้งแต่พฤติกรรมง่ายๆ ไปจนถึงพฤติกรรมที่ซับซ้อน
3. ทักษะการรับรู้ หมายถึง กระบวนการแปลความหมายและการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบประสาทสัมผัสทั้ง 5

4. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันในด้านต่างๆ
5. ทักษะด้านสังคม หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลกลุ่มรวม
6. ทักษะกล้ามเนื้อเล็กหมายถึง การทำงานของมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ
7. ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ หมายถึง การใช้กล้ามเนื้อ ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหวอย่างมีสมดุลย์
8. ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถในการสังเกต เปรียบเทียบ จำแนก ความเข้าใจการคิดอย่างมีเหตุผล ลีลามือ จำนวน สัญลักษณ์
9. ทักษะการสื่อสาร หมายถึง ทักษะการรับ ส่งข้อมูลโดยใช้สีหน้า ท่าทาง คำพูด เพื่อสื่อความต้องการของตนและรับรู้ความต้องการของบุคคลอื่น
10. กิจกรรมเสริมพิเศษ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนา ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยจัดเป็นกิจกรรมบูรณาการและหรือกิจกรรมเฉพาะตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคล เช่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมดนตรี พลศึกษา นันทนาการ ทัศนศึกษา เป็นต้น

20. แนวทางการจัดการเรียนการสอนและการปรับหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก

20.1 การปรับหลักสูตร หลักสูตรควรได้รับการปรับให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยทฤษฎีแล้วการจัดการเรียนการสอนควรเน้นขบวนการเพื่อแก้ปัญหาหรือเพื่อบรรเทาปัญหาความบกพร่องของเด็กในด้านต่างๆ ดังนั้น หลักสูตรของบุคคลออทิสติกจึงควรเน้นแก้ไขสิ่งต่อไปนี้

- 1.1 ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
- 1.2 ทักษะในการพูดและการใช้ภาษา
- 1.3 ทักษะในการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่ อารมณ์ และสังคม
- 1.4 ทักษะในการปรับตัวเพื่อให้เด็กแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

20.2 การดำรงชีพในสังคม หลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติก ไม่ควรเน้นเฉพาะวิชาการ ควรเน้นทักษะที่ช่วยให้เด็กสามารถดำรงตนในสังคมได้โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น กิจกรรมทั้งหลายที่คนปกติปฏิบัติในการดำรงชีพในสังคม ควรทำการสอนบุคคลออทิสติกด้วย เช่น ทักษะในการขึ้นรถประจำทาง การจ่ายตลาด การไปร่วมงานสังสรรค์ ฯลฯ

20.3 การตอบสนองความต้องการของเด็กบุคคลออทิสติก มีปัญหาหลายด้าน ทั้งด้านการแพทย์ ด้านสังคม ด้านความคิด ความทรงจำ ด้านการพูดและภาษา ด้านการปรับตัว และด้าน

พฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนจึงควรประกอบด้วยบริการในหลายๆ ด้าน ตามที่กล่าวมานี้ จึงต้องมีการวางแผนโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย การจัดบริการจึงจะบรรลุเป้าหมาย

20.4 การช่วยเหลือเบื้องต้น การช่วยเหลือเบื้องต้นสิ่งจำเป็นนักการศึกษาพิเศษ มีความเชื่อว่า ยิ่งเด็กได้รับการช่วยเหลือรวดเร็วเพียงใด เมื่อเด็กมีอายุยังน้อยโอกาสที่ปัญหาเด็กจะบรรเทาลงยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น ความช่วยเหลือเบื้องต้นที่เด็กควรได้รับ ความช่วยเหลือในด้านการสื่อสาร และการปรับพฤติกรรม ซึ่งส่วนมากมุ่งขจัดความก้าวร้าวการปรับตัวในการถดถอย ตลอดจนทักษะในการเข้ากับคนอื่นๆ ของเด็ก

20.5 การทำงานเป็นทีม ครูการศึกษาพิเศษคนเดียวไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้เต็มที่และเด็กจำเป็นต้องได้รับบริการหลากหลาย จึงต้องมีทีมซึ่งประกอบด้วย ครูการศึกษาพิเศษที่สอนเด็กปกติ นักแก้ไขการพูด นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักกายภาพบำบัด นักกายภาพบำบัด และบุคลากรทางการแพทย์ที่จำเป็นอื่นๆ

21. เด็กออทิสติกกับปัญหาทางการศึกษา

21.1 ปัญหาการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติก

ปัญหาการเรียนรู้ของบุคคลออทิสติกในระยะแรกจะพบว่าเป็นส่วนใหญ่เด็กเหล่านี้จะเรียนรู้ได้น้อยและช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน เนื่องจากเด็กไม่ยอมรับการเรียนรู้แบบซ้ำๆ ซึ่งต่างจากเด็กปัญญาอ่อน ซึ่งจะทำให้เด็กได้รับการกระตุ้นที่ไม่ถูกต้อง และไม่ได้รับการเอาใจใส่แก้ไขเป็นรายบุคคลในระยะแรก ลักษณะและพฤติกรรมเฉพาะตัวของเด็กออทิสติกในแต่ละคนมีดังนี้

1. บุคคลออทิสติกจะมีการสนใจเป็นระยะที่สั้นมาก เนื่องจากบุคคลออทิสติกมีความผิดปกติทางด้านพัฒนาการเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลทั่วไป จนเสมือนหนึ่งว่ามีกำแพงที่เราไม่สามารถมองเห็นได้มากนักระหว่างเด็กออทิสติกกับเราไว้ เด็กออทิสติกมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าได้เป็นระยะสั้นมาก โดยเฉพาะเด็กออทิสติกที่มีอายุต่ำกว่า 5 ขวบ พบว่ามีพฤติกรรมที่ไม่อยู่นิ่ง มีการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกายมากผิดปกติ เป็นการเคลื่อนไหวที่ปราศจากจุดมุ่งหมาย ทำให้ช่วงความสนใจสั้นและวอกแวกง่ายต่อสิ่งแวดล้อมตัวเขา

แนวทางการสอน ครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจพฤติกรรมของเด็กออทิสติก โดยดูจากการตอบสนอง เช่น ครูให้เด็กร้อยลูกปัดจำนวน 5 ลูก เด็กทำได้ 1 ลูก แล้วทำท่าจะลูกหนีครูจะต้องรีบช่วยจับมือเด็กให้หยิบลูกปัดอีกลูกหนึ่งร้อยในเชือกต่อไป ถ้าเด็กยินยอมให้จับมือทำจะต้องชมเชยทุกครั้งเป็นการกระตุ้นให้เด็กทำเองในครั้งต่อไป การจัดที่นั่งให้เด็กนั่งควรเป็นที่ที่เด็กถูกลำบาก เช่น ให้เด็กนั่งอยู่ในมุมจำกัด หรือโต๊ะที่ประกอบเป็นครึ่งวงกลม โดยให้เด็กนั่งตรงกลางห้องควรเงียบไม่มีคนพลุกพล่าน ซึ่งจะทำให้เด็กวอกแวกง่าย ควรสอนให้เด็กทำกิจกรรมเฉพาะแต่ละคนก่อน เมื่อเริ่มยินยอมทำตามได้นานขึ้นจึงจัดให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม

2. ปัญหาในการสื่อความหมายและภาษาบุคคลออทิสติก จะมีปัญหาในการสื่อความหมายไม่ดี จะไม่สามารถเข้าใจความหมายของคำพูดหรือคำสั่งได้ดีเท่ากับเด็กปกติในวัยเดียวกัน มักถามคำถามที่ซ้ำซาก และไม่สนใจในคำตอบมีภาษาพูดของตนเองที่คนทั่วไปไม่เข้าใจ

แนวทางการสอน การสั่งให้เด็กทำอะไร ควรเป็นคำสั่งง่ายๆ ข้อความสั้นๆ และเป็นคำสั่งเดียว คำพูดต้องไม่ซับซ้อน เด็กจึงจะทำตามได้ ข้อสังเกต เด็กออทิสติกสามารถพูดตามได้เป็นประโยคยาวๆ หรือร้องเพลงได้จนจบเพลง แต่นั่นเป็นเพียงแค่การลอกเลียนแบบเท่านั้น โดยเด็กจะมีความหมายหรือเข้าใจคำพูดของเขาเลย การลอกเลียนแบบของเด็กๆสามารถจัดการเรียนการสอน ให้เด็กเรียนรู้ได้โดยการแสดงตัวอย่างให้เด็กดู ใช้คำสั่งง่ายๆ สั้นๆ จนเด็กปฏิบัติตามได้ จึงเพิ่มคำสั่งให้ยาวขึ้น

3. เด็กออทิสติกจำบุคคลได้โดยการดูเกี่ยวกับรายละเอียดเพื่อค้นหา ซึ่งเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัวที่จะพบได้ในเด็กออทิสติก เราควรนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการสอนเด็กออทิสติก เพราะเขาจะจดจำภาพต่างๆ ได้ดี ควรใช้ภาพที่เหมือนของจริง จะได้ผลดีกว่าการสอนด้วยคำพูดอย่างเดียว เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากรูปธรรมมากกว่านามธรรม เนื่องจากเด็กออทิสติกจะขาดความสามารถในการสร้างจินตนาการ เด็กออทิสติกจะมีการเล่นที่ซ้ำๆ ติดต่อกันอยู่ตลอดเวลาเหมือนเครื่องจักร เด็กๆ ออทิสติกที่มีอายุน้อย มักจะมีการเล่นที่ซ้ำๆ ได้ครั้งละนานหลายชั่วโมง เช่น การเปิด-ปิดก๊อกน้ำ การเล่นวิทยุ เปิดเทป ฯลฯ

4. เด็กออทิสติกจะเล่นสมมุติไม่เป็น การเล่นสมมุตินั้นเป็นการพัฒนาการที่ผสมผสานกันระหว่างความนึกคิด และการสื่อความหมาย ซึ่งจะแก้ได้ยาก ที่เคยใช้ได้ผลดี คือ การวาดภาพเหมือนของจริงและการเชิดหุ่นในการเล่านิทานจะช่วยให้เด็กออทิสติกเล่นโดยการสมมุติได้

5. ความเข้าใจและการแสดงความรู้สึกของเด็กออทิสติก บิดามารดามักจะบอกแพทย์ว่าลูกเป็นออทิสติก เขาไม่สามารถแสดงสีหน้าหรือท่าทางให้เห็นชัดเจนว่ามีความสุขหรือมีอารมณ์เศร้า หรือมีความกลัว หรือมีอารมณ์โกรธ เด็กออทิสติกจะยิ้มไม่เป็น บางคนร้องไห้โดยไม่มีน้ำตา หรือแสดงอารมณ์ไม่สมเหตุสมผล ผู้ฝึกสอนเด็กควรยิ้มให้เด็กบ่อยๆ แสดงสีหน้าให้เด็กเห็นว่าเรายินดี เมื่อเขากระทำกิจกรรมที่สอนได้ พร้อมทั้งกล่าวชมเชย หรือตบมือให้ หรือดึงเข้ามากอดรัดด้วยความรักอย่างจริงใจ ไม่ควรกังวลใจให้เด็กเห็นขณะฝึกเด็ก

6. ความจำเป็นบุคคลออทิสติก บุคคลออทิสติกจะมีความสามารถเกี่ยวกับการความจำดีจะจำได้นาน ฉะนั้น เขาจะลืมยาก ถ้าเขาเรียนรู้แล้ว เขาจะมีความสามารถที่จะเรียงภาพที่ตัดต่อได้ดีและรวดเร็ว เล่นดนตรีได้ดีเพราะสามารถจำโน้ตเพลงได้อย่างแม่นยำ จำรูปภาพต่างๆ ที่วางได้ดี จำตัวอักษรได้ดี เขียนตัวยากๆ เช่น ม พ ญ ฐ ได้อย่างถูกต้องกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน ฉะนั้น การช่วยเหลือเด็กออทิสติกในการเรียนรู้นั้น ควรจะมีความเข้าใจเด็กออทิสติกแต่ละคนอย่างดีเสียก่อน และนำเอาข้อดีต่างๆ ของเด็กเป็นลู่ทางในการฝึกสอนก่อน เมื่อเด็กเรียนรู้ได้ก็เหมือนกับได้รางวัลทั้งเด็กและผู้ฝึกสอน ทั้งยังเป็นสิ่งล่อใจในการจะสอนในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

21.2 เทคนิคการสอน

การช่วยเหลือบุคคลออทิสติกในการเรียนรู้ นั้น ผู้สอนจะต้องมีเทคนิคการสอนเพื่อช่วยให้บุคคลออทิสติกมีพัฒนาการไปสู่การเรียนรู้ได้ ซึ่งเทคนิคต่างๆ ประกอบด้วย

1. ความคุมพฤติกรรมที่ผิดปกติ และส่งเสริมพฤติกรรมสร้างสรรค์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น เด็กออทิสติกมักชอบทำพฤติกรรมเฉพาะเพราะมีคำพูดซึ่งใช้ร้องขอสิ่งที่ต้องการ เด็กจะกรีดร้องเพื่อเอาทอฟฟี่ หรือสิ่งของแปลกๆ ที่อยากได้ หรืออาจจะกรีดร้องเมื่อสิ่งที่เคยทำอยู่ถูกเปลี่ยนแปลง มารดามักแก้ปัญหาด้วยการเอาใจเด็ก ขอมหาสิ่งนั้นให้เด็กเด็กจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ถ้าต้องการจะได้อะไรโดยเร็วต้องกรีดร้อง ธิบพาเด็กออกจากสถานการณ์นั้นโดยเร็วที่สุด หลังจากนั้นสอนวิธีการสื่อสารด้วยการใช้ท่าทาง หรือคำพูดบอกความต้องการแทนการร้อง

2. การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) การวิเคราะห์งานเป็นการจำแนกเนื้อหาที่จะสอนออกเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอน และจัดเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก พร้อมทั้งกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละขั้นตอนอย่างครบถ้วน เช่น การใช้โทรศัพท์ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้ คือ การหาหมายเลขโทรศัพท์การจำหมายเลขโทรศัพท์ที่ได้ การมองเห็นความเหมือนกันระหว่างตัวเลขในสมุดโทรศัพท์และตัวเลขบนแป้นหมุน การหมุนหมายเลขโทรศัพท์และการพูดคุยโทรศัพท์ เป็นต้น ในการสอนครูต้องสอนทักษะทีละอย่างตามลำดับความยากง่าย

3. การกระตุ้นให้เด็กทำตาม (Prompting) หมายถึง การกระตุ้นเด็กในขณะประกอบกิจกรรมเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ดีขึ้น เมื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นแล้วครูอาจจะลดการกระตุ้นลงเมื่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กคงที่แล้วครูจึงหยุดกระตุ้น การกระตุ้นอาจทำได้หลายทาง เช่น การกระตุ้นทางร่างกาย ทางวาจา การเน้นและการเลียนแบบ

3.1 การกระตุ้นทางกาย (Physical Prompting) เป็นการช่วยเหลือในการเคลื่อนไหว เช่น การเอื้อมมือ หยิบของไม่ถึง ครูช่วยอุ้มเด็กขึ้น จนเด็กหยิบของได้เป็นต้น หรือการจับมือเด็กเขียนหนังสือในครั้งแรกครูควรจับมือเด็กแล้วลากเส้นเป็นตัวอักษร ครั้งต่อไป ครูลดความช่วยเหลือลง ครูอาจเพียงแต่จับมือเด็กและลากเส้นเอง เมื่อเด็กเขียนได้ดีแล้วครูให้เด็กเขียนหนังสือโดยไม่ต้องจับ

3.2 การกระตุ้นทางวาจา (Verbal Prompting) เป็นการกระตุ้นเด็กโดยใช้เสียง เช่น ในการเรียนเรื่องสี ครูสอนไปแล้ว 3 สี คือ สีน้ำเงิน แดง เหลือง เด็กตอบสีเหลืองไม่ค่อยได้ ครูถามว่านี่สีอะไร เมื่อเด็กไม่ตอบ ครูบอกว่า สีเหลืองด้วยเสียงซ้ำๆ ครูถามเช่นนี้หลายครั้ง และตอบหลายครั้งในการตอบครั้งต่อๆ มา ครูลดความดังของเสียงลงทีละน้อยจนไม่มีเสียงเลย

3.3 การเน้น (Highlighting) เป็นการเน้นด้วยเสียงหรือด้วยเส้นก็ได้ การเน้นด้วยเสียงได้แก่ การเปล่งเสียงคำตอบต่างๆ เป็นต้น การเน้นด้วยเส้น เช่น จี๊ดเส้นรอบสิ่งที่เป็อันตราย แล้วอธิบายเด็กให้เข้าใจจนกระทั่งเด็กเข้าใจดีแล้ว จึงลบเส้นออกเป็นต้น

3.4 การเลียนแบบ (Imitation) ในระยะแรกๆ เด็กจะเลียนแบบมารดา ลักษณะเลียนแบบเพื่อนหรือบุคคลที่ตนชอบ ซึ่งได้แก่ครูโดยครูทำแบบอย่างให้เด็กดู เพื่อให้เด็กทำตามซ้ำทีละขั้นตอน และช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น

3.5 การจัดสภาพแวดล้อม (Classroom environment) การจัดสภาพแวดล้อมมีความรวมไปถึงการจัดโต๊ะเรียน ที่ทำให้ครูกับเด็กสื่อสารกันได้ดี เช่น จัดโต๊ะเป็นรูปวงกลม จัดชั้นเรียนให้มีขนาดเล็ก จัดอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการจัดตารางเวลาในการเรียนการสอนที่จะเกิดประโยชน์ต่อเด็กมากที่สุด

21.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยังไม่มีเกณฑ์ตัดสินเฉพาะ ซึ่งในปัจจุบันการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กออทิสติกยังคงใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กปกติ โดยวัดจากคะแนนตอบแบบทดสอบซึ่งจะวัดความสามารถทางการเรียนในวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรที่ใช้ในเกณฑ์ตัดสินของเด็กปกติ

21.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ในการให้การศึกษาแก่เด็ก พ่อแม่เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็ก เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะเรียนเมื่ออายุถึงวัยเรียน พ่อแม่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจถูกต้อง เกี่ยวกับวิธีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บุตรของตนให้มีพัฒนาการเป็นไปอย่างสอดคล้องทั้งที่บ้านและโรงเรียน ได้มีนักวิชาการหลายท่านที่เห็นถึงความสำคัญของผู้ปกครอง ในการให้การศึกษาเด็ก เช่น เพียร์สัน ได้กล่าวถึงความต้องการต่างๆ ที่เด็กควรได้รับเพื่อส่งเสริมพัฒนาการคือ เด็กต้องการความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองและต้องการได้รับประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งต้องการผู้สนับสนุนให้กำลังใจ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจในการเรียนรู้ต่างๆ

22. หลักสูตรการจัดการเรียนร่วมสำหรับออทิสติก

22.1 การจัดการเรียนร่วม

การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้แก่เด็กพิเศษประเภทต่างๆ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติโดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กกลุ่มนี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมีความเป็นอยู่ที่ต้องเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน และต้องการเพื่อน ในวัยเด็กต้องการเพื่อนเล่น เพื่อนเรียน เพื่อนร่วมกิจกรรม เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องการการเพื่อนคู่คิด เพื่อนร่วมงาน มนุษย์มีพื้นฐานความสามารถแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันอยู่ตลอดเวลา เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นส่วนหนึ่งของสังคมจึงควรได้รับความเห็นใจ ความเข้าใจ ความช่วยเหลือและโอกาสในสังคมให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ เช่น คนปกติ

ดังนั้น การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมตั้งแต่เยาว์วัยจะช่วยให้เขามีเพื่อนที่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ปรับตัวเข้าหากัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกันเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างปกติสุข การจัดการเรียนร่วมจะมีส่วนช่วยพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้สามารถปรับตัวและพัฒนาการที่ดีขึ้นอยู่ในสังคมปกติอย่างมีความสุข

22.2 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้เรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปเรียนเฉพาะทางซึ่งมีน้อยและอยู่ห่างไกล
2. ประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ที่ไม่ต้องส่งไปอยู่โรงเรียนเฉพาะทาง
3. รัฐบาลใช้งบประมาณน้อยกว่าการจัดโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง
4. สังคมจะเข้าใจและยอมรับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคมช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

22.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมสามารถจัดได้ ดังนี้

1. จัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีห้องเรียนเฉพาะ แต่มีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ไม่ใช่การเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมไหว้ครู การประชุม การรับประทานอาหารกลางวัน กีฬา เป็นต้น
2. จัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ คู่ขนานกับชั้นปกติ เด็กที่ห้องเรียนเฉพาะบางวิชา บางวิชาส่งไปเรียนรวมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ขี่ม้า ดนตรี นาฏศิลป์ จริยธรรม และศิลปศึกษา เป็นต้น
3. จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเต็มเวลา เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการพิจารณาว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีที่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยไม่ต้องกลับไปเรียนในชั้นพิเศษ
4. จัดห้องเสริมวิชาการในโรงเรียนปกติ มีนักเรียนหลายๆ ระดับรวมกันในห้องเดียวกัน นักเรียนอาจเรียนอยู่ในห้องเรียนปกติ แต่มาห้องเสริมวิชาการบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย เป็นต้น โดยมีครูเสริมวิชาการหรือครูเดินสอน เป็นผู้เสริมวิชาการให้ตามความต้องการหรือความจำเป็นของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. การจัดชั้นเรียน หรือห้องเสริมวิชาการในโรงพยาบาล มีครูการศึกษาพิเศษประจำเพื่อสอนเด็กที่เจ็บป่วยระยะยาวหรือเด็กที่ต้องได้รับการรักษาระยะยาว

22.4 ความพร้อมหรือทักษะพื้นฐานที่ต้องเตรียมก่อนเข้าเรียน ได้แก่

1. ความพร้อมด้านสังคมของเด็กออทิสติก การสร้างสัมพันธภาพต่อผู้อื่นนั้นค่อนข้างลำบากจะมีปัญหาด้านการสื่อสาร การสบตา รู้จักการทักทาย (สวัสดี) รู้จักการรอคอย การแบ่งปัน รู้จักชื่อตนเอง รู้จักคนในครอบครัว ทำตามกฎระเบียบ มารยาทต่างๆ
 2. ความพร้อมด้านพฤติกรรม เช่น ไม่ลุกออกจากที่นั่งบ่อย ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมร่วมปฏิบัติงานจนสำเร็จ
 3. ความพร้อมด้านการสื่อความหมาย เช่น รู้จักสิ่งแวดล้อม ชื่อสิ่งต่างๆ การทำตามคำสั่งได้ พูดโต้ตอบสั้นๆ กับเพื่อนได้หรือสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาท่าทาง รูปภาพได้
 4. ความพร้อมด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง เช่น การเข้าห้องน้ำ การแต่งกาย การรับประทานอาหาร เป็นต้น ทักษะการช่วยเหลือตนเองเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะอื่นๆ ควบคู่ไปด้วยและทำให้เด็กเกิดความภูมิใจในตัวเอง อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข
 5. ความพร้อมด้านสติปัญญาและวิชาการ เช่น การรู้จักสี จำนวน ขนาด การจัดหมวดหมู่ จำแนกประเภท การลากเส้นตรง ระบายสีอยู่ในกรอบ เข้าใจภาษาโต้ตอบง่ายๆ
- เด็กออทิสติกนั้นมีปัญหาด้านการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากลักษณะและพฤติกรรมเฉพาะตัวของแต่ละคน เด็กออทิสติกบางคนอาจมีทักษะพื้นฐานดังกล่าวมาน้อยต่างกัน ครูอาจจะใช้เกณฑ์ให้เข้าเรียน เมื่อได้รับการฝึกทักษะพื้นฐานตามศักยภาพ และความสามารถโดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.1.6 เด็กสมองพิการ

1. ความหมายเด็กสมองพิการ

สถาบันราชานุกูล .(2006).ออนไลน์.<http://www.rajanakul.com/> สืบค้นวันที่ 16 พฤษภาคม 2554 ได้กล่าวถึงเด็กสมองพิการดังนี้ สมองพิการ(Cerebral Palsy) หรือคำย่อที่นิยมเรียกคือ ซี พี (C.P.) ไม่ใช่เป็นโรคเฉพาะ แต่เป็นคำรวมของกลุ่มอาการของผู้ป่วยเด็กที่มีความพิการอย่างถาวรของสมอง ความพิการนี้จะคงที่และไม่ลุกลามต่อไป ซึ่งมีผลให้การประสานงานของการทำงานของกล้ามเนื้อบกร่อง ส่งผลให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวและการทรงท่าที่ผิดปกติ เช่น การเกร็งของใบหน้า ลิ้น ลำตัว แขน ขา การทรงตัว การทรงท่าในขณะนั่ง ยืน เดิน ผิดปกติหรืออาจเดินไม่ได้ นอกจากนี้ อาจมีความผิดปกติในการทำงานของสมองด้านอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น มีความบกพร่องในการมองเห็น ได้ยิน การรับรู้ การเรียนรู้ สติปัญญา และโรคลมชัก เป็นต้น

2. สาเหตุ

อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ ประมาณร้อยละ 25 สาเหตุที่ชัดเจนไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่มักจะอยู่ในช่วงระยะเวลาที่มีการเจริญเติบโตของสมอง คือ ตั้งแต่ระยะที่ทารกอยู่ในครรภ์มารดาจนถึงอายุ 7-8 ปี สาเหตุการเกิดได้ 3 ระยะ คือ

1. ระยะที่เด็กอยู่ในครรภ์มารดาหรือระยะก่อนคลอด(prenatal period) นับตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์จนถึงอายุครรภ์ 6 เดือน ซึ่งได้แก่

1.1 ภาวะการติดเชื้อของมารดาระหว่างตั้งครรภ์ เช่น โรคหัดเยอรมัน ซิฟิลิส ริมมาแลเรีย เอคส์ เป็นต้น

1.2 ภาวะการขาดออกซิเจนของทารกในครรภ์ เช่น มารดาที่มีเลือดออกกระหว่างตั้งครรภ์คล้ายจะแท้ง หรือมีการลอกตัวของรกก่อนกำหนด มารดาขาดอาหารหรือซีดมาก

1.3 ภาวะขาดสารอาหารที่มีคุณค่าของมารดา เช่น ธาตุเหล็ก ไอโอดีน วิตามินต่างๆ ที่มีอยู่ในอาหารต่างๆ

1.4 มารดามีโรคประจำตัว เช่น โรคเบาหวาน เด็กอาจตัวใหญ่ผิดปกติ ทำให้เกิดอันตรายจากการคลอดได้ หรือภาวะครรภ์เป็นพิษ ความดันโลหิตสูงมาก อาจทำให้มีเลือดออกในสมองของเด็กได้

1.5 ยาและสารพิษบางอย่างที่มารดาได้รับมากเกินไป (ตะกั่ว ปรอท บุหรี่ สุรา)

1.6 ความผิดปกติของสมองโดยกำเนิด เช่น ภาวะน้ำคั่งในกะโหลกศีรษะ สมองไม่เจริญ สมองลีบ สมองเล็ก

1.7 ความผิดปกติของโครโมโซม

1.8 รก และสายสะดือไม่สมบูรณ์

2. ระยะระหว่างคลอด (perinatal period) นับตั้งแต่ 3 เดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์จนถึงสัปดาห์แรกหลังคลอด ได้แก่

2.1 เด็กคลอดก่อนกำหนด และเด็กที่มีน้ำหนักตัวน้อย คือ ต่ำกว่า 2,500 กรัม จะมีความเสี่ยงสูงที่จะสมองพิการ

2.2 ภาวะการขาดออกซิเจนในเด็กระหว่างคลอด จากการคลอดลำบาก คลอดผิดปกติ เช่น คลอดท่าก้น หรือสายสะดือพันคอ เด็กสำลักน้ำคร่ำ หรือ การคลอดที่ต้องใช้เครื่องช่วย เช่น คีมคีบ หรือ เครื่องดูดศีรษะ

2.3 ภาวะกลุ่มเลือดมารดาและทารกไม่เข้ากัน ทำให้เด็กคลอดออกมาตัวเหลือง

2.4 การคลอดโดยใช้ยากระตุ้นบางชนิด เช่น มอร์ฟิน หรือการฉีดยาเข้าไขสันหลังเพื่อระงับปวดระหว่างคลอด อาจเสี่ยงกับการขาดออกซิเจนในเด็กได้

3.ระยะหลังคลอด (postnatal period) ได้แก่

3.1 ภาวะสมองเด็กขาดออกซิเจน เช่น ภาวะแทรกซ้อนจากการผ่าตัด การวางยาสลบ การจมน้ำ หรือมีอาการชัก

3.2 การติดเชื้อของเด็ก เช่น โรคเชื้อหุ้มสมองอักเสบ โรคสมองอักเสบ โรคหัด เป็นต้น

3.3 อุบัติเหตุที่ทำให้มีอันตรายต่อสมองของเด็ก เช่น กะโหลกร้าว มีเลือดออก

ในสมอง

4. อาการแสดง

ส่วนใหญ่พ่อแม่มักพบความผิดปกติได้ตั้งแต่อ่อนอายุ 1 ปี สังเกตได้จากเด็กจะมีท่านอนผิดปกติจากกล้ามเนื้ออ่อนแรงหรือเกร็ง เด็กอายุมากกว่า 5 เดือน กำมือมากกว่าแบมือ หรือในเด็กที่มีอายุมากกว่า 2 ปียังไม่สามารถเดินได้ เป็นต้น จำเป็นต้องพาเด็กเข้ารับการตรวจรักษาทันทีเมื่อสังเกตพบความผิดปกติโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มแข็งเกร็ง(สไปสติก : spastic) เป็นชนิดที่พบมากที่สุด โดยกล้ามเนื้อจะมีความตึงตัวมากผิดปกติ ทำให้มีอาการเกร็งร่วมกับมีลักษณะท่าทางที่ผิดปกติของร่างกายปรากฏให้เห็นได้หลายแบบ ดังต่อไปนี้

1.1 แบบครึ่งซีก จะมีอาการเกร็ง ของแขนและขาข้างเดียวกัน(spastic hemiplegia) โดยมักพบว่าแขนมีอาการมากกว่าขา และเห็นลักษณะผิดปกติของแขนชัดเจน คือ มีการเกร็งองของข้อศอก ข้อมือ และนิ้วมือกำ ส่วนขาพบมีเท้าเกร็งจิกลง ลักษณะที่พบจะคล้ายในผู้ใหญ่ที่เป็นอัมพาตครึ่งซีก

1.2 แบบครึ่งท่อน จะมีอาการเกร็งของขาและแขนทั้งสองข้าง (spastic diplegia) พบว่ามีอาการเกร็งในส่วนของขามากกว่าแขนมากอย่างเห็นได้ชัด

1.3 แบบทั้งตัว จะมีอาการเกร็งมากทั้งแขนและขาทั้งสองข้าง พบว่ามีอาการเกร็งของส่วนของแขนและขาใกล้เคียงกัน หรือบางครั้งอาจพบว่ามีส่วนของแขนมากกว่าขา (spastic quadriplegia)

2. กลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นเอง(อะริตอยด์ : athetoid ; อะแทกเซีย : ataxia)แบ่งได้ดังนี้

2.1. อะริตอยด์(athetoid) ความตึงตัวของกล้ามเนื้อจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และไม่แน่นอน ทำให้ควบคุมการเคลื่อนไหวไม่ได้ มีการเคลื่อนไหวมากที่มือและเท้า บางรายอาจมีคอเอียงปากเบี้ยวร่วมด้วย

2.2 อะแทกเซีย(ataxia) ความตึงตัวของกล้ามเนื้อจะน้อยจนถึงปกติ ทำให้มีปัญหาการทรงตัว มีความผิดปกติในการทรงตัวของร่างกาย กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน และอาจเกิดอาการสั่นขณะเคลื่อนไหวร่างกายร่วมด้วยได้

3.กลุ่มอาการผสมกัน(mixed type) พบมาก โดยเฉพาะกลุ่มแข็งเกร็งร่วมกับกลุ่มที่มีการเคลื่อนไหวเกิดได้เอง

5. ปัญหาและความผิดปกติที่เกิดร่วมกับเด็กสมองพิการ

1. ภาวะปัญญาอ่อน เด็กสมองพิการจะมีระดับสติปัญญาอยู่ในทุกระดับ พบว่ามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติ คือมีปัญญาอ่อนระดับน้อย ร้อยละ 20 และปัญญาอ่อนระดับปานกลางถึงรุนแรง ร้อยละ 30-40 การทดสอบระดับสติปัญญา(psychological test) โดยทั่วไปอาจไม่ได้บอกถึงระดับ

สติปัญญาที่แท้จริง เนื่องจากเด็กสมองพิการมักจะมีปัญหาร่วมอย่างอื่น เช่น การมองเห็น การได้ยิน การพูดและการรับรู้ภาษา รวมทั้งอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย เด็กขาดการกระตุ้น ขาดแรงจูงใจและขาดประสบการณ์ชีวิต ดังนั้นเมื่อทำการทดสอบระดับสติปัญญา เด็กมักจะได้ผลที่ต่ำกว่าปกติเสมอ

2. ด้านการรับรู้ เรียนรู้และความคิด เด็กสมองพิการมีความสามารถในการเคลื่อนไหวที่จำกัด ทำให้การสำรวจและเรียนรู้สิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้น้อยมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าใจความคิดปกติของตำแหน่ง ทิศทาง ความหยาบ ความละเอียด รูปทรง ความรู้สึกร้อนหนาว และไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับรูปร่างและส่วนต่างๆของร่างกาย (body image)ว่าอยู่ในตำแหน่งใด และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. ด้านอารมณ์และสังคม จะมีการเปลี่ยนแปลงมาก เด็กสมองพิการมักจะมีอาการเศร้าซึม เนื่องจากทำการเคลื่อนไหวไม่ได้ดังตั้งใจ บางครั้งทำได้ บางครั้งทำไม่ได้ ไม่สามารถวิ่งเล่นกับเพื่อนได้ ช่วยตัวเองไม่ได้เลยทำให้มีปัญหาทางอารมณ์และสังคมได้

4. โรคลมชัก พบว่าประมาณ ร้อยละ 20-50 ของเด็กสมองพิการมีอาการชักร่วมด้วย การพยากรณ์ของโรคพบว่าค่อนข้างรุนแรง แต่ต้องแยกจากอาการชักที่เกิดในสัปดาห์แรกหลังคลอดแล้วไม่เกิดอีก หรือการชักจากไข้สูงในเด็กเล็กๆ ซึ่งพวกนี้การพยากรณ์ของโรคจะดีกว่า บิดาและมารดาควรพาเด็กมาพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เพราะเด็กที่มีโรคลมชักต้องการการดูแลเป็นพิเศษและควรปรับยาเป็นระยะๆ เพื่อให้เหมาะสมกับอาการของเด็กในระยะนั้นๆ

5. ด้านการมองเห็น เด็กสมองพิการมักจะมีอาการบกพร่องทางด้านการมองเห็น โดยพบว่ามีตาเหล่ได้บ่อยถึงร้อยละ 20-60 โดยเป็นตาเหล่เข้าในมากกว่า ถ้าทิ้งไว้นานตาจะรับภาพเพียงข้างเดียว ทำให้การรับความตื้นลึกของภาพผิดปกติด้วย ความผิดปกติอื่นๆ ทางตาที่อาจพบได้ในเด็กสมองพิการ คือไม่สามารถกลอกตาขึ้นบนพร้อมกันได้ หรือ มีตาคำกระตุก(nystagmus) ร่วมด้วย ส่วนเรื่องสายตาสั้นยาวนั้น พบได้มากถึงร้อยละ 25-75 เด็กจึงควรได้รับการตรวจจากจักษุแพทย์ในครั้งแรก และรับการตรวจในวัยเข้าเรียนอีกครั้ง

6. ด้านการได้ยิน เด็กสมองพิการอาจมีความผิดปกติของการได้ยินเนื่องมาจากความบกพร่องของหูส่วนกลาง โดยเฉพาะการแยกเสียงความถี่สูง เมื่อมีปัญหาในหูชั้นกลางทำให้เด็กได้ยินเสียงน้อยลง เช่น การพูดอย่างนุ่มนวล เมื่อพ่อแม่หรือผู้เกี่ยวข้องพูดด้วยเสียงระดับนี้ เด็กอาจจะไม่ได้ยิน ต้องพูดซ้ำๆ เด็กจะได้ยินเมื่อมาพูดใกล้ๆ ถ้าตะโกนอาจทำให้เด็กตกใจกลัว ร้องไห้ ทำให้มีผลต่ออารมณ์ของเด็กได้

7. การสื่อความหมาย เด็กสมองพิการจะมีความบกพร่องทางด้านภาษาพูด โดยสาเหตุที่เด็กไม่สามารถควบคุมสรีระได้ ทำให้ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ว่าอะไรทำให้เกิดเสียงนั้นๆ และไม่สามารถเลียนแบบเสียง หรือติดต่อสื่อสารได้ ตัวอย่างของความผิดปกติของการพูด ได้แก่ ไม่พูดเลย พูดช้ากว่าปกติ หรือมีความยากลำบากในการพูด ความผิดปกติของกล้ามเนื้อที่ใช้พูด หรือความผิดปกติในเนื้อสมองที่ควบคุมเกี่ยวกับการสื่อสารและภาษา รวมทั้งระดับสติปัญญาด้วย

8. ด้านกระดูก เด็กสมองพิการมักจะพบการหลุดออกจากที่(dislocation) หรือการเคลื่อนออกจากที่บางส่วน(subluxation) ของข้อต่อต่างๆของร่างกาย เช่น ข้อสะโพก, ข้อไหล่ เป็นต้น อาจพบภาวะกระดูกสันหลังคด (scoliosis), การหดรัด และเท้าแป๊ะแต่กำเนิด(equinus) เป็นต้น

9. ด้านฟันและช่องปาก เด็กสมองพิการมักพบปัญหาฟันผุได้บ่อย เนื่องจากการดูแลรักษาความสะอาดฟันและช่องปากทำได้ยากลำบาก เด็กไม่สามารถอ้าปากหรือบ้วนน้ำเองได้ ซึ่งถ้าขาดการดูแลรักษาความสะอาดฟันและช่องปากที่ดีหรือทำได้ไม่เพียงพอ อาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายตามมาได้บิดาและมารดาควรพาเด็ก ไปพบทันตแพทย์เป็นระยะๆ การดูแล/รักษา

เนื่องจากเด็กสมองพิการมีหลายชนิด ซึ่งแต่ละชนิดประกอบไปด้วยปัญหาด้านต่างๆ รวมกันหลายอย่าง เช่น ปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ปัญหาด้านการใช้มือ ปัญหาด้านการดูกลืน ปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านสติปัญญา สังคมและอารมณ์ รวมถึงสภาพสิ่งแวดล้อมและครอบครัว

การให้การดูแลรักษาเด็กสมองพิการนั้นควร ได้รับการดูแลรักษาทั้งหมดในทุกๆ ด้าน โดยอาศัยความร่วมมือของเด็ก ครอบครัว และทีมงานผู้ให้การรักษา

การได้รับความรักและการดูแลรักษาที่ถูกต้องตั้งแต่เล็กๆ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการดีขึ้น ได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับการมารับการรักษาเมื่อมีอายุมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดและความรุนแรงของโรคด้วย

6. การรักษา แบ่งตามปัญหาที่พบ ดังนี้

6.1 การรักษาทางกายภาพบำบัด

การรักษาทางกายภาพบำบัดเริ่มให้การรักษาดังแต่แรกเกิด การรักษาไม่มีวิธีการที่แน่นอนตายตัว ขึ้นกับลักษณะของความผิดปกติและความรุนแรงของพยาธิสภาพ โดยโปรแกรมการรักษา จะกำหนดขึ้นในผู้ป่วยแต่ละรายเฉพาะตัว ซึ่งนักกายภาพบำบัดจะเริ่มจากการตรวจประเมินพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวและการทรงท่า เพื่อวางแผนการรักษาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีหลักการรักษาทางกายภาพบำบัด ดังนี้

1.ปรับและควบคุมความตึงตัวของกล้ามเนื้อให้ใกล้เคียงภาวะปกติมากที่สุด และป้องกันการบิดรูปของข้อต่อต่างๆ เมื่อพบว่าเด็กมีอาการเกร็งที่แขนและขา มากกว่าเด็กปกติ สามารถให้การรักษาโดย

1.1. การจัดทำให้ส่วนต่างๆ ของร่างกายอยู่ในแนวที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น การจัดทำนอนหงาย โดยใช้หมอนหนุนบริเวณศีรษะและใต้สะบักให้อยู่ในท่าอเล็กน้อย และรองใต้เข่าให้มีการงอเล็กน้อย ให้มีการงอสะโพกและข้อเข่าเพื่อช่วยลดอาการเกร็งของขา

1.2. การเพิ่มช่วงการเคลื่อนไหวของข้อต่อและความยาวของกล้ามเนื้อ ทำได้โดยการยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เพื่อลดการหดสั้นและนำมาซึ่งความผิดปกติของข้อต่อ เช่น การยืดแขน โดยใช้มือกางเหยียดนิ้วหัวแม่มือพร้อมทั้งนิ้วทั้งสี่ออก กระจกข้อมือหงายมือพร้อมเหยียดศอกจนเต็มช่วงการเคลื่อนไหว และการยืดขา โดยจับข้อเข่าให้งอเล็กน้อย อีกมือจับข้อเท้าให้กระดูกขี้นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ค่อยๆ ดันให้ข้อเข่าและข้อสะโพกงอ

2. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบการเคลื่อนไหวที่ปกติและสามารถรักษาสมดุลเพื่อทรงท่าอยู่ได้โดยการฝึกการเคลื่อนไหวและการทรงท่าที่ถูกต้องตามพัฒนาการที่ปกติหรือใกล้เคียงปกติ เช่นการฝึกชันคอ พลิกตะแคงตัว การลุกขึ้นนั่ง การนั่งทรงตัว การก้ม การคลาน ยืน และเดิน การฝึกการทรงตัว เช่นการฝึกทรงตัวบนบอลเพื่อส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อเพื่อควบคุมการทรงท่าหรือการเดินบนทางแคบ เดินบนพื้นผิวที่มีลักษณะต่างกัน

3. การใช้เครื่องช่วยและอุปกรณ์พิเศษทางกายภาพบำบัด เพื่อใช้ในการจัดทำทาง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อที่ควบคุมการทรงท่า และจำกัดท่าทางหรือการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ เช่น หมอนรูปลิ้น อุปกรณ์ฝึกยืน หรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการเคลื่อนที่ เช่น อุปกรณ์ฝึกเดินการรักษาทางกิจกรรมบำบัด ได้แก่ การตรวจประเมินพัฒนาการด้านใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา การฝึกการคลาน การฝึกทักษะการทำกิจวัตรประจำวัน การแต่งกาย การรับประทานอาหารด้วยตนเอง การฝึกการเคลื่อนไหวของแขนและมือเพื่อป้องกันข้อติดแข็งและการผิดรูปของข้อต่อ กระตุ้นการรับรู้ประสาทสัมผัส การจัดระเบียบการรับรู้ และตอบสนอง เป็นต้น

การรักษาการแก้ไขการพูด ได้แก่ การตรวจประเมินความสามารถทางด้านภาษาและการพูด ฝึกแก้ไขการพูด

6.2 การรักษาด้วยยา

-ยาเกิน สามารถลดความเกร็งของกล้ามเนื้อได้ในระดับหนึ่งแต่ผลข้างเคียงคือ อาการง่วงนอน ยามีผลลดความเกร็งของกล้ามเนื้อทุกมัด ดังนั้นจึงไม่สามารถแก้ความผิดรูปของข้อได้

-ยาคีดเฉาะที่ เป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ผลได้จากสารพิษจากเชื้อแบคทีเรียชนิดหนึ่ง มีฤทธิ์ทำให้การนำประสาทส่วนปลายถูกขัดขวางเมื่อนิดเข้าไปที่กล้ามเนื้อที่มีอาการเกร็งได้ และลดความผิดรูปของข้อได้ แต่ยาออกฤทธิ์เพียงชั่วคราว ภายใน 3-4 เดือน จะหมดฤทธิ์ กล้ามเนื้อจะกลับมาเกร็งอีก เด็กสมองพิการ มีกล้ามเนื้อที่เกร็งผิดรูปหลายมัด ถ้าจะแก้อาการเกร็งของกล้ามเนื้อทั้งหมด ต้องใช้ปริมาณยามากและยาคีดในกลุ่มนี้มีราคาแพงมาก สำหรับคนไข้ที่ข้อแข็งมาก การนวดจะไม่ช่วยอะไร

6.3 การรักษาด้วยการผ่าตัด

-การผ่าตัดลดความตึงของกล้ามเนื้อโดยผ่าตัดเฉาะกล้ามเนื้อที่ยึดตึง, การย้ายเอ็น เพื่อสร้างความสมดุลของข้อ

-การผ่าตัดกระดูก ในรายที่กระดูกถูกดึงจนผิดรูปแล้ว ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของแพทย์ ผู้ทำการรักษาว่ามีความเหมาะสมในการผ่าตัดหรือไม่

การรักษาอื่น ๆ เช่น การผ่าตัดแก้ไขตาเหล่ น้ำลายยืด การใช้เครื่องช่วยฟัง การใช้ยาควบคุมการชัก รวมถึงปัญหาด้านจิตเวช

การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เสริมร่วมกับการรักษา เด็กสมองพิการชนิดเกร็งมักจะมีอุปกรณ์พิเศษเข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหว เช่น เป็อกอ่อนพยุงข้อเท้า (ankle foot orthoses-AFO) เพื่อป้องกันการยึดติดของเอ็นร้อยหวายในเด็กที่มีข้อเท้าจิกเกร็งลง และมีการเกร็งแอ่นของขาที่เป็นผลจากการจิกเกร็งลงของข้อเท้า การใช้อุปกรณ์ช่วยเดิน (walker) รองเท้าตัด เป็นต้น

7. แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กสมองพิการ ได้แก่

1. จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล โดยจัดทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program = IEP)
2. จัดทำแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. จัดให้ผู้เรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน

เด็กสมองพิการ ที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาาร่วมด้วย จะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ เนื่องจากความบกพร่องทางระบบประสาทส่วนกลาง เด็กสมองพิการ จะมีการปรับตัวและลักษณะทางอารมณ์ใกล้เคียงกับเด็กปกติหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าเด็กได้รับการฟื้นฟู ได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจเพียงใด อย่างไรก็ตามสิ่งที่เด็กเหล่านี้ดีกว่าเด็กปกติก็คือ ทักษะทางสังคม เนื่องจากเด็กมีอุปสรรคทางด้านร่างกายที่จะประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายจึงควรจัด ดังนี้

1. หลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็กกลุ่มนี้ควรสอนในสิ่งที่เด็กควรรู้ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่าน การเขียน เลขคณิตในชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือตนเอง ทักษะทางสังคมที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต

2. การเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับเด็ก ก็คือการสอน ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะทางอาชีพเนื่องจากความบกพร่องของเด็กไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการศึกษาเช่นคนทั่วไปได้อย่างเต็มที่ จึงต้องจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพของเด็กในหลาย ๆ กิจกรรมที่เด็กบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพไม่สามารถกระทำได้ดีเต็มที่ เช่น พลศึกษา การท่องเที่ยวศึกษานอกสถานที่หรือการใช้สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โรงเรียนต้องหาทางปรับสื่อการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

3. การปรับพฤติกรรม เนื่องจากเด็กเหล่านี้ อาจมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีปัญหาทางอารมณ์ได้ดังนั้นจึงต้องพยายามหาทางปรับพฤติกรรม เพื่อให้เด็กมีการแสดงออกที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสังคม

4. การจัดให้บริการเสริมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ ควรเน้นสิ่งต่อไปนี้ให้มาก

- 4.1 การให้บริการเครื่องใช้และเครื่องมือต่าง ๆ ได้แก่ โตะ เก้าอี้นั่งพิเศษ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคอมพิวเตอร์ ที่เปิดหนังสือ ที่ตั้งหนังสือ ที่จับดินสอ ห้องสุขา โดยเฉพาะทางลาดเพื่อขึ้นลงอาคาร

4.2 การแก้ไขและบำบัดจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น แพทย์จิตแพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

2.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

2.2.1 ปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547:3-4) ได้สรุปแนวคิดในการจัดการศึกษาพิเศษ และปรัชญาการศึกษาพิเศษ เพื่อคนพิการดังนี้

1) **แนวคิดในการจัดการศึกษา** คนพิการเป็นทรัพยากรบุคคลของสังคม หากได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ย่อมมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการช่วยสร้างสรรค์สังคม ได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป การส่งเสริมพัฒนาคนพิการ ได้เต็มศักยภาพต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ค้นพบความพิการ การบำบัดรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การให้การศึกษา การพัฒนาทักษะทางสังคม การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถคนพิการให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ให้การศึกษอบรมให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดี มีอาชีพ มีงานทำ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม ช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

2) **ปรัชญาการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ** การจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการในสหัสวรรษใหม่จะมีแนวทางการจัดที่ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ มุ่งจัดในลักษณะการศึกษาแบบเรียนร่วม (Inclusive education) ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษาเดียว โดยไม่แยกว่าเป็นเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา สถานที่ ฯลฯ

รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้เรียนรวมในสถานศึกษาเดียวกัน

เบญญา ชลธารนนท์. (2543) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่า “ในปัจจุบันนี้ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะจัดการศึกษาให้กับคนพิการในลักษณะเรียนร่วม (Inclusive education or mainstreaming) แลการศึกษาพิเศษเฉพาะความต้องการแต่ก็ถือว่าประเทศไทยนั้นได้พยายามจัดการศึกษาให้เด็ก โดยสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลือทางการศึกษา”

2.2.2 ความหมายของการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

บพิตร โสมณวัฒน์. (2548:19-21) ได้รวบรวมและสรุปรวมความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษ เกี่ยวกับความหมายการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ดังนี้

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547:1) ให้ความหมายการศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษซึ่งไม่เหมือกับการจัดการศึกษา สำหรับคนปกติทั่วไป

และให้ความหมายของคำว่า เด็กพิเศษ (exceptional children) หมายถึง เด็กที่มีสภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจากเด็กปกติหรือเรียนกว่าเด็กนอกระดับ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบประสาท เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้ำซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับ วารี ธีระจิตร. (2541:1) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอนและบริการที่จัดให้แก่เด็กพิการที่มีความบกพร่องด้านต่างๆ ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางสายตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศให้ได้รับความรู้ในส่วนที่ขาดไป ตัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น ในทำนองเดียวกัน สิริมา หมอนไหม. (2543:6) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา และต้องการความช่วยเหลือแตกต่างไปจากเด็กปกติ เนื่องจากดูบกพร่องทางกายและสติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ความด้อยโอกาสต่างๆ รวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548:5) ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาพิเศษเรียนร่วม (Intergated education) หมายถึง การจัดให้เด็กและเยาวชนพิการที่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ และยังให้ความหมายของคำว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive education) หมายถึง การศึกษาสำหรับทุกคน (education for all) โดยรับเด็กและเยาวชนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้ามาเรียนตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษาแก่นักเรียนทั่วไป และจัดให้มีบริการตามความสามารถรวมทั้งผลิตครูการศึกษาพิเศษ ที่จำเป็นต้องให้มีทักษะที่จะออกไปทำงานกับครูในระบบการศึกษาทั่วไปด้วย

กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา.(2542: 23) ได้สรุปความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องระดับที่สามารถพัฒนาและสามารถเรียนรู้ได้ โดยมีขีดจำกัดน้อยที่สุด เด็กพิการประเภทต่าง ๆ จะได้เรียนรู้ร่วมกับเด็กปกติโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องของแต่ละคน เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. (2543:17) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการกับเด็กทั่วไป

ผดุง อารยะวิญญู. (2533: 5) ให้คำจำกัดความของการเรียนร่วม คือ วิธีการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง ซึ่งเด็กเหล่านี้จะได้รับการจัดเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ อาจเป็นการเรียนร่วมในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติหรือการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติได้ ต่อมากองการศึกษาพิเศษ. (2538:8) ระบุในคู่มือการจัดการเรียนร่วมว่า การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่เด็กพิการประเภทต่างๆ ได้เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป โดย

คำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543:21) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนร่วมว่า เป็นการนำเด็กพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรม และใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวัน หรือเข้าเรียนเหมือนกับนักเรียนทั่วไปซึ่งความหมายของการจัดการเรียนร่วมมีความหมายตรงกับศัพท์ในภาษาอังกฤษ 3 ความหมายคือ เมนสตรีมมิ่ง (Mainstreaming) หมายถึงการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา โดยเด็กพิเศษจะเข้าเรียนในห้องปกติโดยไม่มีบริการเพิ่มเติมพิเศษ ส่วนอีกความหมายหนึ่งก็คือ อินทิเกรชัน (Integration) หมายถึงการจัดการให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา และรวมถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และความหมายสุดท้าย อินคลูชัน (Inclusion) หมายถึงการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมชั้นกับนักเรียนทั่วไป โดยวิธีการรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษ โดยพื้นฐานเชื่อว่าเด็กในท้องถิ่นทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนทั่วไปหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อถึงอายุเข้าเรียนก็ควรได้เข้าเรียนในโรงเรียน ต่อมาพิพัฒน์ ชูชัย.(2548:11) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการกำหนดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายสอน และฝ่ายสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาปกติและด้านการเรียนร่วม

วาริ ธีระจิตร.(2534:11) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง การรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้มากที่สุด

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. (2544:1) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วม คือ การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้ช่วงเวลาช่วงใดช่วงหนึ่งแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการกับเด็กทั่วไป

การเรียนร่วมในแนวคิดใหม่ เป็นความร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกันระหว่าง ครูทั่วไป และครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน เพื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนและบริการต่าง ๆ ให้กับนักเรียนในความดูแล

ผดุง อารยะวิญญู. (2542 : 1 - 3) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ 3 ลักษณะดังนี้

1. การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึงการที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กเรียนวิชาหลักในชั้นพิเศษ โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน แต่ในบางวิชาที่ส่วนมากไม่ใช้วิชา

ทักษะเด็กมีโอกาสดูไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่นวิชาพลศึกษา ดนตรี เป็นต้น หรือเด็กอาจมีอาจส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กีฬา งานแสดงต่าง ๆ ของโรงเรียนโดยคาดหวังว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้แสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ

2. การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสได้เรียนชั้นเดียวกันกับเด็กปกติตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน เด็กปกติได้รับบริการการเรียนการสอนและบริการการนอกรั้วเรียนอย่างไร เด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ได้รับบริการเช่นเดียวกัน จุดประสงค์สำคัญของการเรียนร่วมเต็มเวลา คือ เพื่อให้เด็กเข้าใจซึ่งกันและกัน และตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ เด็กปกติจะยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ เข้าใจว่าคนเราเกิดมาไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกอย่าง ท่ามกลางความแตกต่างกัน มนุษย์เราก็คือต้องการความรัก ความสนใจความเอาใจใส่ เช่นเดียวกันทุกคน

3. การเรียนรวม (Inclusion) หรือการจัดการศึกษาโดยวิธีเรียนร่วม (Inclusive education) เป็นแนวคิดทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ว่า โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่า เด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือคนใดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนที่ผู้ปกครองพามาเข้าเรียน ทางโรงเรียนจะต้องรับเด็กและจะต้องจัดการศึกษาให้เขาอย่างเหมาะสมการเรียนรวมยังหมายถึง การศึกษาที่ไม่แบ่งแยกระดับชั้น เช่น อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ตลอดจนการดำรงชีพของคนในสังคมหลังจบการศึกษาจะต้องดำเนินไปในลักษณะรวมกันที่ทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเขาเหล่านั้นต่างก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกันกับคนปกติโดยไม่มีการแบ่งแยก

วาริ ธีระจิตร.(2537 : 16) กล่าวว่า การเรียนร่วม หมายถึง การรวมเด็กพิเศษไว้กับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรง และสามารถพัฒนาตนเองไปให้ได้มากที่สุด

สุกัญญา ขำเพชร.(2538 : 9) ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เจริญเติบโตเต็มที่ตามความสามารถของตนในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กปกติทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมนอกเวลาเรียนเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

ศรียา นิยมธรรม.(2541 : 36) กล่าวว่า การเรียนร่วมนั้นมิได้หมายถึงแต่เพียงแต่จัดเด็กพิการไปนั่งเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนเดียวกัน การเรียนร่วมมีความหมายมากกว่านั้นเพราะยัง

หมายถึง การเรียนรู้ และการเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อมซึ่งเด็กพิการจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทุกด้าน ทั้งด้าน ร่างกาย ภาษา สังคม สติปัญญาและหมายถึง การจัดโปรแกรมการศึกษาเป็นรายบุคคลตามความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กอย่างเหมาะสม โดยเด็กแต่ละคนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2543: 1) กล่าวว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในแต่ละวัน ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2543: 21) ได้กล่าวถึงการเรียนร่วมไว้ดังนี้

การเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติทุกอย่างตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน และได้รับบริการการเรียนการสอน และบริการนอกห้องเรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติ

การเรียนร่วมบางเวลา หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและในบางรายวิชาที่ไม่ใช่กลุ่มทักษะ เด็กมีโอกาสได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี เป็นต้น หรือเด็กอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ กีฬาสี งานแสดงต่าง ๆ โดยคาดหวังว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้มีโอกาสแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ

การเรียนรวม หมายถึง การที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุก ๆ คน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่า เด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนเรียนร่วมเต็มเวลาในห้องเรียน ตลอดจนรับบริการเสริมที่เหมาะสมและจำเป็นและการใช้ชีวิตร่วมกันกับคนปกติในครอบครัว ชุมชนและสังคม

กล่าวโดยสรุป การเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านต่าง ๆ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ โดยมีทั้งการเรียนร่วมเต็มเวลา และเรียนร่วมบางเวลา โดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.3 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2544: 8) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมอาจจัดในลักษณะ ดังนี้

1.ชั้นเรียนปกติเต็มวัน

นักเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นและนักเรียนไม่ได้รับการบริการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ครูทั่วไปและเด็กได้รับการบริการทางอ้อม โดยบริการทางอ้อมสำหรับครู ได้แก่ การฝึกอบรมครูประจำการด้านต่าง ๆ ครูการศึกษาพิเศษอาจร่วมประชุมกับครูประจำชั้นเพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ สำหรับบริการทางอ้อมสำหรับนักเรียน ได้แก่ เด็กพิเศษอาจได้รับการ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น

2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและการศึกษาพิเศษร่วมให้การปรึกษาหารือ เช่น นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นครูเดินสอนหรือครูการศึกษาพิเศษ ทำหน้าที่ครูเดินสอนในโรงเรียนบุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และจัดหาบริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอน ตามตารางที่กำหนดหรือเมื่อมีความจำเป็น ครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด ครูแก้ไขการพูด หรือ ครูการศึกษาพิเศษ ที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่าง ๆ บางครั้งครูเดินสอนเป็นผู้ช่วยเหลือครูปกติในกรณีที่เด็กบางคนต้องการการสอนเสริมหรือ ปรับพฤติกรรม

4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มวัน โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำห้องสอนเสริมตามกำหนดตาราง การเรียน โดยให้เด็กมาเรียนกับครูสอนเสริมบางวิชาและบางเวลา ครูสอนเสริมอาจสอนเนื้อหาที่เด็กมีความบกพร่องหรือทักษะที่เด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ๆ ได้ ในปัจจุบันครูสอนเสริมจะใช้เวลาสอนเด็กร่วมกับครูในชั้นเรียนมากกว่าที่จะนำเด็กออกมาสอนในห้องสอนเสริม

5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษและเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติมากน้อยตามความเหมาะสม โดยอาจเรียนร่วมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี – นาฏศิลป์ การงานพื้นฐาน อาชีพ จริยศึกษา ครูการศึกษาพิเศษ และครูปกติ ร่วมกันทำงานร่วมกันรับผิดชอบ

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการ ประมาณ 5-10 คน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา เด็กจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร เป็นต้น

การจัดการเรียนร่วมทั้ง 6 ลักษณะ มีข้อดีต่าง ๆ กัน จะจัดแบบใดขึ้นอยู่กับ การพิจารณาอย่างรอบคอบของหลาย ๆ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง ตัวเด็ก ผู้บริหาร ครู แพทย์ หรือ ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบที่ 1 ชั้นเรียนปกติเต็มวัน
รูปแบบที่ 2 ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ
รูปแบบที่ 3 ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน
รูปแบบที่ 4 ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม
รูปแบบที่ 5 ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ
รูปแบบที่ 6 ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู. (2541: 221 - 223) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกอย่าง และเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดความพร้อมในด้านการเรียน วุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม
2. การเรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูการศึกษาพิเศษคอยให้คำแนะนำปรึกษา จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลาแต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ในด้านการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมจัดให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งช่วยในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย
3. การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับเด็กปกติใกล้บ้านและได้รับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งครูการศึกษาพิเศษจะเดินทางไปให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในแต่ละโรงเรียนเมื่อครบสัปดาห์ก็จะเวียนมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก
4. การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการที่ห้องสอนเสริมวิชาการ วันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ตามความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กที่เข้ามาเรียนในห้องเรียนนี้จะต้องมีตารางเรียนกำหนดไว้แน่นอน การจัดการเรียนการสอนจะทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติหรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากนั้นครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ด้วย

5. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเรียนเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นเรียนพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นเรียนพิเศษทุกวิชา การเรียนประเภทนี้เหมาะกับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

วาริ ธีระจิตร. (2537: 16 – 18) ได้กำหนดรูปแบบการเรียนร่วมไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษ ลักษณะนี้จัดให้กับเด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็น ก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษช่วยทางการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วยในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะนี้ เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอนและวิธีการให้เหมาะกับสภาพความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติโดยได้รับการบริการพิเศษ การจัดบริการโดยให้เด็กพิเศษเรียนร่วมในชั้นปกติเป็นเวลาโดยได้รับการบริการต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติจัดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถค่อนข้างสูงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวะบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้สำหรับเด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การจัดโรงเรียนพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่องมากและไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ครูที่สอนจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษและสอนประจำในโรงเรียนพิเศษ

รูปแบบที่ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน คือ การจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น หรือสถานที่รับเลี้ยงดูแลเด็กและที่บ้าน เป็นการจัดให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

กระทรวงศึกษาธิการ. (2537: 2) กล่าวถึงการจัดการเรียนร่วมว่าในปัจจุบันการจัดการเรียนร่วมที่จัดในประเทศไทย มีอยู่ 5 รูปแบบ คือ

1. จัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กพิการมีโอกาสร่วมกิจกรรมที่ไม่ใช่การเรียนการสอนในห้องเรียน เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมไหว้ครู การสวดมนต์ไหว้พระ การประชุมสุดยอดคำ การรับประทานอาหารกลางวันในโรงเรียน และการแข่งขันกีฬา เป็นต้น

2. จัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการคู่ขนานกับชั้นปกติ แต่ส่งเด็กพิการไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นปกติบางเวลา เช่น พลศึกษา ขี่ร้อง – คนตรี – นาฏศิลป์ จริยศึกษา และ ศิลปะ เป็นต้น เมื่อหมดคาบเรียนกลับมาเรียนในชั้นพิเศษตามเดิม

3. จัดนักเรียนพิการเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กพิการที่ได้รับการพิจารณาว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และทางสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชาจะได้รับการพิจารณาส่งเข้าเรียนในชั้นปกติ โดยไม่ต้องกลับไปเรียนในชั้นเรียนพิเศษอีก

4. จัดห้องเสริมวิชาการในโรงเรียนปกติ ห้องเสริมวิชาการควรมีลักษณะเป็น non – graded คือ มีนักเรียนหลาย ๆ ระดับชั้นรวมกัน หรือ นักเรียนอาจอยู่ห้องเรียนปกติและส่งเข้ามาเรียนที่ห้องเสริมวิชาการบางเวลาและบางวิชา โดยมีครูเสริมวิชาการหรือครูเดินสอนเป็นผู้เสริมวิชาการให้ตามความจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. จัดเป็นชั้นเรียนหรือห้องเสริมวิชาการในโรงพยาบาล มีครูการศึกษาพิเศษประจำเพื่อสอนเด็กเจ็บป่วยระยะยาว ครูการศึกษาพิเศษจะสอนตามจุดประสงค์และประเมินจุดประสงค์ที่ได้สอนไปแล้ว ทำรายงานให้เด็กนำไปแสดงแก่ครูเมื่อออกจากโรงพยาบาล

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา ศึกษาแห่งชาติ. (2543:23–25) ได้กำหนดรูปแบบการเรียนร่วมไว้ 6 รูปแบบ ดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนกับเด็กปกติเต็มเวลา และเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในชั้นเรียนในชั้นนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องเพียงเล็กน้อย และมีความพร้อมในการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษอาจเรียกว่าครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้อำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการจากครูเวเรียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียน

ไม่มากนัก (2-3 คน ต่อ โรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่งเมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียกครูประเภทนี้ว่าครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียนในห้องนี้จะต้องมีตารางที่กำหนดไว้แน่นอน ครูเสริมวิชาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจกระทำเป็นรายบุคคล หรือ สอนเด็กเป็นกลุ่ม ๆ ก็ได้และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือ เนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กด้วย

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูการศึกษาพิเศษสอนทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะหรือกิจกรรมหลักสูตรอื่น ๆ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา มีครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

ในปัจจุบันนี้โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดการเรียนร่วมใน 3 รูปแบบ ดังนี้

1. จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมชั้นเรียนปกติเต็มเวลา
2. จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษเฉพาะและเข้ารับการเรียนร่วมกับเด็กปกติบางวิชา
3. จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษเฉพาะแต่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน

สรุป รูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่กล่าวมาข้างต้น มีหลักการและวิธีการที่ต่างกันแต่การที่จะจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในรูปแบบใดนั้นควรจัดให้เหมาะสมกับระดับความพิการและความพร้อมของเด็กและโรงเรียน รวมถึงความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหาร ครู หรือนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง จึงจะทำให้การจัดการเรียนร่วมได้ผลดียิ่งขึ้น

2.2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2542:26 - 43) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนร่วมมีลำดับขั้น ดังนี้

1. การเตรียมการ
 - 1.1 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่ ผู้บริหารควรวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนเหมือนเด็กปกติได้ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั่งหน้าชั้นเรียนและจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่าง ๆ และอุปกรณ์โดยเฉพาะ การจัดอาคารสถานที่อาจจำเป็นต้องจัดสร้าง หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พื้นควรปูด้วยกระเบื้องยาง การทำทางลาด การจัดสร้างห้องน้ำมีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นพิเศษโดยเฉพาะหรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คน หรือแล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด ไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนนหรือห้องที่อยู่ติดกับห้องดนตรี เพราะจะมีเสียงรบกวนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการรับฟังเสียงครูผู้สอน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ รูปแบบของการจัดห้องเรียน จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือจัดให้มีโต๊ะครูจัดไว้มุมหนึ่งของห้อง เพราะบทบาทของครูตามหลักสูตร ครูควรได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนและเดินดูนักเรียนอย่างใกล้ชิด กระจกด้านดำจัดไว้หน้าห้องเรียน กระจกด้านป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ รูปภาพต่าง ๆ ติดไว้ที่ผนังห้องเรียน โต๊ะและเก้าอี้เรียนความเหมาะสมกับวัยของเด็กและการจัดโต๊ะเรียนควรจัดให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ ผู้เก็บเอกสาร คู่มือครู ตลอดจนสื่อและอุปกรณ์เพิ่มข้อมูลประจำตัวเด็ก แบบกรอกข้อมูลความก้าวหน้ารายบุคคลและผลงานนักเรียน เป็นต้น

1.2 การจัดเตรียมบุคลากร ควรมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอและเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน สิ่งที่ต้องพิจารณาจัดเตรียมมี ดังนี้

ผู้บริหารต้องมีเจตคติ มีหลักการบริหารจัดการการเรียนร่วม ทำความเข้าใจกับบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียน จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ ครูประจำวิชา ควรจะได้รับการฝึกให้มีความรู้พื้นฐานและวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนของตน ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

ครูการศึกษาพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเอง

ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นเรียนปกติ เป็นผู้ประสานและให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

1.3 การจัดเตรียมเด็ก

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่งและหากเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยให้ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ยังลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม

เด็กปกติ เพื่อให้เด็กปกติเข้าใจการปฏิบัติ หรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจจัดในรูปกิจกรรมต่าง ๆ

1.4 การจัดเตรียมผู้ปกครอง โดยดำเนินการดังนี้ ปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ ๆ สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง-ครู

1.5 การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.6 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล

2. การคัดแยกเด็กสำหรับการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีนักการศึกษาพิเศษหลายท่านได้นำเสนอวิธีการคัดแยก ซึ่งก็สามารถดำเนินการได้หลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน เป็นต้น เครื่องมือที่ใช้มีหลายชนิดเช่น แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบเฉพาะ แบบคัดแยกเด็กเป็นหมูน 1 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง การใช้แบบคัดแยกเด็กอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่า เด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด ดังนั้นในการคัดแยกเด็ก จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบและหลายวิธีประกอบกัน

3. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan)

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือที่เรียกว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กโดยเฉพาะ จะเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน ประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถมีโอกาสพัฒนาตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ครูรู้ว่าสอนอะไร เด็กรู้ว่าเรียนอะไรผู้ปกครองทราบว่าสอนอะไรแก่เด็ก

4. การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจทำได้ ดังนี้ กำหนดลำดับขั้นของทักษะไม่เปรียบเทียบ

ผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น การให้เกรด ครูร่วมกันให้เกรด ให้เกรดจากคะแนนรวมในการให้เด็กทำข้อสอบ ไม่ว่าจะเป็ข้อสอบย่อย ข้อสอบกลางภาค หรือข้อข้อสอบปลายภาค ครูควรว้ใช้วิธีการยึดหยุ่นในการทดสอบเด็ก ครูอาจใช้วิธีการ หลาย ๆ วิธีการเช่น ให้เด็กสอบปากเปล่า ให้เด็กทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา ให้เด็กตอบโดยการบันทึกเสียง กำหนดเกณฑ์ในการทำข้อสอบใหม่ ให้เด็กสอบในห้องพิเศษ

2.2.5 การเตรียมเพื่อการเรียนร่วมและองค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

การจัดดำเนินการจัดการเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น หากได้มีการจัดเตรียมหรือปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้เกิดความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมแล้วเท่ากับการจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จแล้วส่วนหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการเตรียมการและการปรับเปลี่ยนเป็นผลมาจากกระบวนการของการวางแผน ซึ่งหากได้มีการวางแผนไว้เป็นอย่างดีแล้วผู้บริหาร หรือ หน่วยงานที่จัดดำเนินการเรียนร่วมก็จะสามารถจัดเตรียมและปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างเหมาะสม (สุรินทร์ อินทร์คำแปง, 2542. :183)

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ .(2544:27-37) ได้กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมเพื่อการจัดการเรียนร่วมว่า ในการจัดการเรียนร่วม ควรเตรียมการดังต่อไปนี้

การเตรียมบุคลากร

เป็นการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่จะรับเด็กเข้าเรียนร่วม จึงควรเตรียมงาน ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องศึกษานโยบายการจัดการเรียนร่วม พร้อมทั้งกำหนดโครงการจัดการเรียนร่วมไว้ในธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการของโรงเรียน, แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม โดยผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการพร้อมทั้งมอบหมายผู้รับผิดชอบดำเนินงานและประสานงานด้านต่าง ๆ , จัดประชุมครูและเตรียมบุคลากรครูของโรงเรียน และที่สำคัญผู้บริหารทำหน้าที่บริหาร จัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม

2. ครูประจำชั้นเรียนร่วม / ครูประจำวิชา ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วม จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมทั้งประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ส่งเสริมและให้กำลังใจนักเรียนที่มีความบกพร่องพร้อมทั้งสนับสนุนการเรียนให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียนทั่วไป

3. ครูสอนเสริม ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมให้คนพิการซึ่งเรียนอยู่ในชั้นทั่วไปเต็มเวลารวมทั้งสอนทักษะพื้นฐานตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภท

4. ครูประจำชั้นพิเศษ ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษควรมีวุฒิทางการศึกษาพิเศษหรือได้รับการอบรมทางการศึกษาพิเศษ และทำหน้าที่ปรับหลักสูตรหรือจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดหลักสูตรของคนทั่วไปเป็นหลักและปรับเนื้อหาวิชาหรือกระบวนการเรียนการสอนพร้อมทั้งจัดสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสม

5. เตรียมผู้เรียนทั่วไป เพื่อให้การเรียนรู้ร่วมได้ผลดี บุคคลที่มีความบกพร่องมีโอกาสสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนทั่วไป และร่วมในกิจกรรมทางสังคมอื่น ๆ โดยการให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั่วไปเกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่อง ข้อควรปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความบกพร่อง การยอมรับความหลากหลายของมนุษย์ การสร้างความเข้าใจและการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่บุคคลที่มีความบกพร่อง ดังนั้นการเตรียมตัวของผู้เรียนทั่วไปจึงทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมชี้แจง การสัมมนา อภิปราย การแสดงนิทรรศการ การใช้เอกสาร เผยแพร่ เป็นต้น

6. เตรียมบุคคลที่มีความบกพร่องเข้าเรียนร่วม บุคคลที่มีความบกพร่องที่ต้องการเข้าเรียนร่วมนั้นมี 2 ประเภท คือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาแล้ว
2. เด็กที่มีความบกพร่องที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาเลย

เพื่อให้บุคคลที่มีความบกพร่องสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปได้ผลดี โรงเรียนจะต้องจัดเตรียมความพร้อมบุคคลที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ คือ

1. บุคคลที่มีความบกพร่องที่ได้เรียนใน โรงเรียนเฉพาะทางหรือศูนย์การศึกษาพิเศษมาแล้วจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อม ดังนี้

- ความพร้อมด้านร่างกาย จัดให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสภาพต่าง ๆ
- ความพร้อมด้านการเรียน ได้แก่ ความพร้อมทางการสื่อสาร, ความรู้จักคำศัพท์และความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนที่จำเป็น
- ความพร้อมทางวิชาการ ควรได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้พื้นฐานตามเกณฑ์ของรายวิชาในแผนการเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดการสอนเสริม
- ความพร้อมด้านอารมณ์และสังคม

2. บุคคลที่มีความบกพร่องที่ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนที่จะมาเรียนร่วม ควรได้รับการทดสอบเบื้องต้นด้านความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคมสติปัญญา การช่วยเหลือตนเองของเด็กเสียก่อน ถ้าผลทดสอบออกมาว่าเด็กมีความพร้อมน้อยมากก็ควรประสานไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษของกรมสามัญศึกษาให้ช่วยเตรียมความพร้อมของเด็กให้ก่อนถ้าเด็กมีความพร้อมพอที่จะเรียนร่วมได้แต่ต้องจัดการเตรียมความพร้อมบางเวลา ทางโรงเรียนก็ควรจัดเตรียมห้องเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะให้ หากโรงเรียนไม่สามารถจัดให้ได้ก็ควรจัดเป็นบริการเสริมวิชาการในบางเรื่อง

การเตรียมผู้ปกครองของเด็กพิเศษ

ในการจัดการเรียนร่วม ควรให้ผู้ปกครองของเด็กพิการมีความรู้ความเข้าใจระบบการจัดการเรียนร่วมอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น

- อบรมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้รับทราบบทบาทและหน้าที่
- พบปรึกษาหารือผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- จัดส่งเอกสารทางวิชาการให้ผู้ปกครอง
- สนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร
- จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านคนพิการและผู้ปกครอง
- จัดให้ผู้ปกครองเป็นกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

8. การเตรียมผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไป

ผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปบางส่วนอาจจะไม่เห็นด้วยหรือไม่พอใจที่มีคนพิการเรียนร่วมอยู่กับบุตรของตน โรงเรียนจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เรื่องหลักการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยการประชุมผู้ปกครองประจำปี จัดทำสารประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

จัดเตรียมสภาพแวดล้อม

การเตรียมสิ่งแวดล้อม ควรจัดความพร้อมของสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ

1. สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียน ต้องปรับสภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อคนพิการ เช่น คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายต้องมีทางลาด ห้องน้ำห้องส้วมจะต้องเหมาะสมกับสภาพความพิการและไม่มีสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายต่อคนพิการ เป็นต้น

2. ห้องเรียนสำหรับเรียนร่วม ควรมีขนาดที่เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอสำหรับคนพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรลดเสียงรบกวนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการรับฟังจากเครื่องช่วยฟังชัดเจน การจัดที่นั่งสำหรับคนพิการให้พิจารณาสภาพความพิการและความสะดวกสำหรับการเดินทาง และการเคลื่อนไหว โต๊ะเก้าอี้ควรจัดให้เหมาะสมกับขนาดและความบกพร่องของเด็ก อุปกรณ์เสริมที่ติดตัวเด็ก เช่น รถล้อเข็น ไม้เท้า จะต้องจัดให้มีบริเวณที่เด็กสามารถเก็บหรือใช้ได้สะดวก

3. ห้องสอนเสริม เป็นห้องที่ควรมีสื่ออุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจะต้องมีชุดคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมและเครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์เพื่อแปลข้อสอบ เอกสาร เป็นต้น

การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ควรจัดให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคนพิการสามารถดำเนินชีวิตอย่างอิสระ เช่น สื่อเพื่อการศึกษา เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนของคนพิการ, สื่อสร้างความเข้าใจ เป็นสื่อที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคนพิการ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั่วไปกับคนพิการ เช่น สิ่งพิมพ์ วัสดุทัศน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้คนพิการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเตรียมหลักสูตร

ในโครงการเรียนร่วมจะมีการจัดหลักสูตรตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. หลักสูตร ที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วมเต็มวัน จะใช้หลักสูตรตามปกติเหมือนเด็กปกติ โดยมีการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้เด็กพิเศษแต่ละคน

2. หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนร่วมในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ จะใช้หลักสูตรพิเศษเฉพาะประเภทความพิการ ดังนี้

- เป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล
- เป็นหลักสูตรที่อาศัยข้อมูลเชิงเกณฑ์
- เป็นหลักสูตรที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับอายุจริง
- เป็นหลักสูตรที่เจาะจงเฉพาะอย่าง ครูจะกำหนดงานที่เจาะจงไม่สอนครอบคลุม

ทักษะทั่วไป

- เป็นหลักสูตรที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติ
- เป็นหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น

3. เตรียมงบประมาณบริหาร โครงการทาง โรงเรียนจะต้องจัดสรรงบประมาณในการบริหาร โครงการการเรียนร่วมในด้านอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนตลอดจนการบริการพิเศษที่จำเป็นที่ต้องจัดให้เด็กแต่ละบุคคล

การเรียนร่วมจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับวิธีดำเนินงานและการวางแผนในการจัดการเรียนร่วม ซึ่งกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544, หน้า 38) ได้กล่าวถึง การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมไว้ว่ามีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารครูที่ปรึกษาของนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียนพิการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษาพิเศษ ครูแก้ไขการพูด ครูแนะแนว เป็นต้น

2. จัดทำทะเบียนคนพิการที่เรียนร่วมในสถานศึกษา

3. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับคนพิการทุกคนในสถานศึกษาที่เรียนร่วม

4. จัดให้มีผู้ประสานงานการเรียนร่วมประจำสถานศึกษา ครูสอนเสริม ครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรอื่นที่จำเป็นตามความสะดวก

5. ในกรณีที่คนพิการจำเป็นต้องได้รับการรักษาและฟื้นฟูสภาพด้านอื่น ๆ ให้สถานศึกษาประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษาตามความเหมาะสม

7. การรับนักเรียนให้เป็นไปตามประกาศการรับนักเรียนของสถานศึกษา

8. การจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของนักเรียนพิจารณาให้ดำเนินการตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

9. โรงเรียนดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมเป็นระยะ ๆ

สุกัญญา จำเพชร. (2538:22-23) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการเตรียมเพื่อการเรียนร่วม ดังนี้

1. การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อม หมายถึง สถานที่ตั้งของโรงเรียน อาคารเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของเด็กพิเศษแต่ละประเภท

2. การจัดเตรียมบุคลากร บุคคลที่มีหน้าที่ดำเนินการเรียนร่วมนับตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือ ผู้อำนวยการ โรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนร่วมในชั้นปกติประสบความสำเร็จได้ จึงต้องได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมเพียงพอ เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน และจัดการบริการสนับสนุนเพื่อเสริมการเรียนร่วมให้สัมฤทธิ์ผลได้

2.1 ครูประจำชั้นปกติ ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นของตน และเข้าใจวิธีการที่จะประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 ครูประจำชั้นพิเศษ ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนพิเศษ เต็มเวลาหรือบางเวลา ปรับพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหาในโรงเรียน

2.3 ครูประจำชั้นพิเศษนี้มีวุฒิหรือได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะ ครูเสริมวิชาการ ทำหน้าที่สอนเสริมเพื่อช่วยให้การเรียนร่วมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยทำหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียน

2.4 ครูอื่น ๆ เช่น ครูสอนพูด ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูจิตวิทยา ครูสังคมสงเคราะห์ และผู้ช่วยครูนั้น โรงเรียนควรจัดหาให้ตามความเหมาะสม

3. การเตรียมนักเรียน การเตรียมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับ โครงการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ หากมีความพร้อมแล้วปัญหาที่จะเกิดขึ้นระหว่างการเรียนร่วมจะลดน้อยลง เด็กที่จะเข้าในชั้นเรียนร่วมมีอยู่ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.1 เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อม หรือ ได้รับการพัฒนาความสามารถมาแล้ว

3.2 เด็กที่เข้ามาอยู่ในชั้นปกติแล้ว เช่น เด็กที่เข้ามาเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 เด็กที่มีการส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่น เช่น จากฝ่ายแพทย์ หรือ มูลนิธิ หรือ สถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เพื่อเข้าเรียน

4. การเตรียมผู้ปกครอง เป็นการเตรียมสาระทางวิชาการที่ผู้ปกครองควรทราบ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาที่สำคัญของเด็กพิเศษ วิธีปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่บ้าน บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กพิเศษ

5. การเตรียมแผนการสอนและโครงการสอนเด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมจะต้องเรียนหลักสูตรปกติ จึงอาจทำให้ไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์บางอย่างได้ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตาไม่อาจวาดภาพระบายสีได้แต่สามารถเขียนป็นได้

6. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์โรงเรียนควรมีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มจากเด็กปกติตามความเหมาะสมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม

กรมสามัญศึกษา. (2537: 5-8) กล่าวว่า ในการจะเปิดโครงการเรียนร่วมนั้นควรเริ่มจากระดับสูง ซึ่งได้แก่หน่วยงานเจ้าสังกัดหรือผู้บริหารโรงเรียนก่อน ถ้าหน่วยงานเจ้าสังกัดยอมรับนโยบายการจัดการเรียนร่วม ก็อาจประชุมปรึกษาหารือผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดแจ้งเหตุผลและความจำเป็น เพื่อผู้บริหารจะได้ตัดสินใจว่าควรเปิดโครงการหรือไม่ ที่สำคัญก็คือควรให้อิสระแก่โรงเรียนได้ตัดสินใจเอง สำหรับข้อเสนอแนะในการจัดเตรียมมี ดังนี้

1. เลือกโรงเรียนที่มีความพร้อม ได้แก่ ความพร้อมในเจตคติของบุคลากรหลักของโรงเรียน ความพร้อมทางด้านกายภาพ จำนวนบุคลากร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและวิธีดำเนินการของการเรียนร่วม

2. ประชุมครูและบุคลากรอื่นของโรงเรียน เพื่อให้เตรียมตัวเตรียมใจรับโครงการและรับความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น เหตุผลและความจำเป็น วัตถุประสงค์ ขอบข่ายของงาน เป้าหมาย บทบาทหน้าที่ของบุคลากร

3. จัดหาครูประจำโครงการ อาจทำได้โดย

3.1. สรรหาบุคลากรของหน่วยงาน/โรงเรียน ที่มีวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ หรือส่งเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการศึกษาพิเศษ เพื่อทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือครูเสริมวิชาการ

3.2 ประสานกับกองการศึกษาพิเศษ เพื่อขอครูการศึกษาพิเศษไปช่วย ครูที่กองการศึกษาพิเศษส่งให้ จะปฏิบัติงานประจำในโรงเรียน

4. จัดหาห้องเรียน ห้องเสริมวิชาการ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เหมาะสมและจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามประเภทที่เปิดโครงการ

5. เตรียมบุคลากร บุคลากรที่ควรได้รับการเตรียมมี ดังนี้ ครูประจำชั้นพิเศษ ครูเสริมวิชาการ ครูเดินสอน ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ / ครูประจำวิชา ผู้ปกครองเด็กปกติ และชุมชน และการเตรียมนักเรียนปกติ

6. เตรียมเอกสาร เอกสารที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงาน โครงการมีหลายแบบ เช่น แบบประเมินผลและบันทึกพัฒนาการและพฤติกรรม คำร้องของผู้ปกครองของส่งบุตรเข้ารับ

บริการการศึกษาพิเศษ ไปส่งตัวนักเรียนเข้ารับบริการการศึกษาพิเศษ แบบกรอกข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน แบบฟอร์มการเชิญผู้ปกครอง แบบฟอร์มขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ สมุดบันทึกการติดต่อระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน แบบฟอร์มแผนการสอนรายบุคคล

ศรียา นิยมธรรม. (2539: 58-59) กล่าวถึง การเปิดโครงการเรียนร่วมว่า จะต้องมีการเตรียมในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เตรียมสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่สถานที่ตั้งของโรงเรียน การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทางกายภาพที่เหมาะสมกับความบกพร่องของเด็กที่เราจะเปิดรับ โรงเรียนต้องไม่อยู่ห่างไกลจากชุมชนมากเกินไป การคมนาคมสะดวกมีสาธารณูปโภคพร้อมอาคารเรียนอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ห้องเรียนมีเก้าอี้เพียงพอ

2. เตรียมบุคลากร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่จัดดำเนินการในเรื่องของการเรียนร่วมที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหาร โรงเรียน นอกจากผู้บริหารแล้วจะต้องเตรียมครูทั้งโรงเรียน ครูทุกคนจะต้องมีการเตรียมความพร้อม มีความเข้าใจในเรื่องที่จะทำเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่าการจะดำเนินกิจกรรมใด ๆ ก็ตามผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะดำเนินการจะต้องเตรียมการ และปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และคุ้มค่ากับการลงทุน การจัดการเรียนร่วมก็เช่นเดียวกัน ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ควรต้องมีการเตรียม และปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง เพื่อนำมาซึ่งการจัดการเรียนร่วมที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพในการดำเนินการ ซึ่งองค์ประกอบที่จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับ

1. ผู้ปกครองและโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำงานเป็นอย่างดี

2. ประสบการณ์การเรียนร่วมต้องได้รับการบันทึกไว้ในแผนการศึกษารายบุคคล (IEP)

3. ครูผู้สอนด้านการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนในชั้นเรียนปกติต้องพบปะสนทนากันในเรื่องการเรียนร่วม

4. ครูผู้สอนนักเรียนเรียนร่วมจะได้รับข้อมูลจากพื้นฐานของความต้องการและเทคนิคการพิจารณาประสิทธิภาพของนักเรียนพิการเฉพาะส่วนในการศึกษาพิเศษ

5. ครูผู้สอนการเรียนร่วมจะต้องแบ่งเวลาเพื่อปรึกษาร่วมกับครูการศึกษาพิเศษเพื่ออภิปรายกันในเรื่องของพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน

6. นักเรียนในชั้นเรียนปกติจะได้รับข้อมูลเป็นอย่างดี เพื่อให้เข้าใจความต้องการของนักเรียนเรียนร่วมแต่ละคน

สรุปแล้วการจัดการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จได้ถ้าทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง ครู นักเรียนพิการ นักเรียนปกติ ต้องให้ความร่วมมือกันในการช่วยเหลือเด็ก

2.2.6 การบริหารงานการเรียนรู้ร่วม

การบริหารงานการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกิจกรรมหนึ่งของการบริหารงานการศึกษา ทั้งนี้เพราะเป็นการจัดการที่มุ่งทิศทางการควบคุม และการจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับกิจการทางการศึกษา ดังนั้นการบริหารงานการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงมีลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน โดยบุคคลหลาย ๆ คนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็กในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือ คุณธรรม เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผน

การบริหารงานการเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น มีหลักการเช่นเดียวกับการบริหารงานการศึกษาทั่วไป ทั้งนี้มีงานหลักอยู่ 3 ประการ คือ บุคลากร งาน และ สภาพแวดล้อม โดยที่พิจารณางานบุคลากรในรูปของ สุขภาพร่างกาย ความสามารถทางสติปัญญา และ ประสิทธิภาพทางอารมณ์ ในขณะที่มีการกระทำเกี่ยวเนื่อง และตอบโต้กับงาน และสภาพแวดล้อมของ สังคม

บุคลากรในการบริหารงานการเรียนรู้ร่วม จะต้องมีความรู้และประสบการณ์ มี ทักษะที่ดีในการเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในกระบวนการทำงานกลุ่ม และสามารถชี้แนะและประเมินผลผู้ร่วมงานได้ ที่สำคัญอย่างยิ่งคืองานในส่วนที่จะต้องมีการตัดสินใจ ผู้บริหารงาน การเรียนรู้ร่วมจะต้องปฏิบัติโดยมีพื้นฐานของผลการวิจัย มาตรฐาน และประสบการณ์ที่ กว้าง เป็นหลักการที่จะสามารถเป็นผู้บริหารงานการเรียนรู้ร่วมได้ ดังนั้น จำเป็นจะต้องมีความเข้าใจ ลักษณะธรรมชาติของความรับผิดชอบและความศรัทธาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจน ความรู้ในทฤษฎีต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในงานการเรียนรู้ร่วม

งาน หมายถึง ด้วงานหรือกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติหรือดำเนินการและหน้าที่ รับผิดชอบ ซึ่งงานในการจัดการเรียนรู้ร่วมนั้น จะต้องมิงานหลักสูตร วิธีสอน การจัดชั้นเรียน การรับเด็ก เข้าเรียน การคัดเลือกผู้สอน การจัดการบริการพิเศษ การแบ่งงานให้บุคลากรต่าง ๆ ในโรงเรียน การ ดูแลอาคารสถานที่ เป็นต้น

สภาพแวดล้อมของสังคม เป็นแรงกดดันในการจัดการเรียนรู้ร่วม แนวโน้มของการ จัดและกายบริหารการเรียนรู้ร่วม จะมีทิศทางมาจากสภาพความต้องการของสังคม ปัญหาที่เกิดขึ้นใน สังคม ปรัชญา หลักการ และการสนับสนุนของสังคม

ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543, หน้า 46) ได้ เสนอบทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนรู้ร่วมไว้ ดังนี้

ผู้บริหารต้องทำความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ที่ จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะต้องทำความเข้าใจใน

เรื่องกฎหมาย เพื่อให้ปัญหาที่ว่าจัดการศึกษาเรียนร่วมเป็นเรื่องที่สิ้นเปลือง เป็นภาระหนักเกินไปของครูผู้สอนที่ต้องรับผิดชอบเด็กปกติเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ให้เข้าใจเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาลำหรับเด็กพิการ อย่างแท้จริง

การให้โอกาสเด็กเรียนร่วมนั้น ไม่ใช่เพียงแค่ได้ชื่อว่าเด็กพิการได้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กปกติเท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงคุณภาพที่เด็กแต่ละคนจะได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคนด้วยซึ่งหากทำสำเร็จก็เท่ากับลดจำนวนคนพิการในสังคมให้น้อยลงอีกด้วย บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วมที่สำคัญมี ดังนี้

1. ต้องสนับสนุนและจัดให้มีการเรียนร่วมในสถานศึกษา โดยร่วมมือกับบุคลากรและผู้ปกครอง ตลอดจนบุคคลในชุมชนที่ให้ความสนใจกับเด็กพิการ ซึ่งเป็นผู้มีการตัดสินใจที่ดี มีวิสัยทัศน์ ร่วมเป็นตัวแทนของเด็กพิการ

2. ผู้บริหารต้องวางแผน จัดระเบียบวาระการประชุม กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และเห็นความสำคัญในบทบาทของผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็กพิการอย่างเท่าเทียมกับทุกคน

3. ผู้บริหารต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกและร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขาในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตารางต่าง ๆ แผนการจัดการศึกษารายบุคคลและเทคนิคการช่วยเหลือเด็ก ตลอดจนการจัดขนาดของชั้นเรียนให้เหมาะสม

4. จัดหาผู้ช่วยครู

5. อบรมบุคลากรและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่อง พัฒนาความเป็นผู้เชี่ยวชาญเท่าที่โอกาสจะอำนวย

6. สนับสนุนให้ครูที่สอนเด็กปกติในโปรแกรมเรียนร่วมได้มีความรู้ความสามารถในการสอนแบบต่าง ๆ และจัดตารางในการประชุมปรึกษาหารือ แก้ปัญหาาร่วมกันเป็นทีมกับครูการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2534:6-7) ให้ความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ หน้าที่ของผู้บริหารก็คือการทำให้เกิดการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี ทั้งปริมาณและคุณภาพซึ่ง ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในการดำเนินการบริหาร 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงาน คือ การควบคุมดูแลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

- 1.1 การวินิจฉัย และการตัดสินใจเลือกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- 1.2 การรับนักเรียน

- 1.3 การคัดแยกนักเรียน

- 1.4 การจัดชั้นเรียน

1.5 การจัดเวลาเรียน และการให้บริการพิเศษแก่นักเรียน
1.6 การวัดและประเมินผลการศึกษา
1.7 การรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ
2. การบริหารงบประมาณ คือ การจัดการทางด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการ คือ

2.1 เงินงบประมาณ

2.2 เงินนอกงบประมาณ

2.2.1 เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์

2.2.2 การจัดหารายได้

2.2.3 เงินจากองค์กร หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกประเทศ

3. การบริหารบุคลากร คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้เอื้ออำนวยในการจัดการเรียนร่วม ได้แก่

3.1 การเตรียมบุคลากร

3.2 การสร้างทัศนคติต่อการเรียนร่วม

3.3 การฝึกอบรมระหว่างทำงานเฉพาะเรื่อง

3.4 การสร้างขวัญและกำลังใจ

3.5 การนิเทศและติดตามผล

4. การบริหารอาคาร สถานที่ และเครื่องมือ หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน ประกอบด้วย การจัดอาคารสถานที่ โดยจัดสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดการและผลิตสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้ต่าง ๆ ตลอดจนจัดหาเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ ที่จำเป็นต้องใช้ด้วย

การจัดการเรียนร่วมจะเกิดขึ้นหรือไม่และจะสามารถจัดได้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารองค์การเป็นสำคัญ บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้บริหารสามารถจัดหาตัวกระตุ้นและบริการสนับสนุนเพื่อทำให้เกิดการเรียนร่วมขึ้น รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานกับคณะทำงานและผู้ปกครอง ผู้บริหารต้องคำนึงถึงว่าบุคคลเช่นไรที่จะทำให้เด็กกลายเป็นเพื่อนที่ดี ขยันขันแข็ง กระตือรือร้น และเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองได้ อัลเพอร์ .(Alper. 1995:1) นอกจากนี้แล้ว อัลเพอร์ยังได้รวบรวมแนวคิดที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ ไว้อีก คือ

วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ว่าจะให้โรงเรียนเป็นอย่างไรถ้ามีการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเรียนร่วม และจากตรงนี้ผู้บริหารสามารถช่วยในการวางแผนการประชุม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเหล่านั้น ในการกระทำเช่นนี้ได้ผู้บริหารต้องเข้าใจภารกิจบทบาทในการจัดการศึกษา ที่ต้องจัดให้นักเรียนทุก ๆ คนมีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน

โครงสร้างและองค์กร ผู้บริหารสามารถจัดโครงสร้างองค์กรได้ง่ายขึ้นโดยเอา กฎระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคออกไป แล้วจัดโครงสร้างภายในโรงเรียนขึ้นใหม่วางแผนตามตารางเวลา สำหรับบุคลากร การเปลี่ยนแปลงตารางเวลาและรูปแบบต่าง ๆ วางแผนช่วยเหลือทางเทคนิค เช่น ลดขนาดของชั้นเรียน จัดหาผู้ช่วยที่เป็นมืออาชีพเพื่อเป็นการช่วยเหลือ

การให้การฝึกอบรมคณะทำงาน การให้การศึกษาย่างต่อเนื่องและการพัฒนาด้านอาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสามารถสนับสนุนครูในโรงเรียนเรียนร่วม โดยจัดหาบริการให้การฝึกอบรม ภายใน ซึ่งระบุความจำเป็นของผู้สอน จ้างบุคลากรที่มีความสามารถเพื่อนำเข้ามาช่วยฝึกอบรมเสนอแรงกระตุ้นแก่นักการศึกษาในการมีส่วนร่วม ใช้กลวิธีที่หลากหลาย และประสานงานการฝึกอบรมกับแหล่งอื่น ๆ หรือสถาบันอื่น ๆ นักการบริหารต้องจัดสรรเวลา จัดตารางของครูผู้สอน เพื่อให้บุคลากรครูสามารถแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการเจรจากันในกลุ่มได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและมีการปรับปรุงในเรื่องเนื้อหาการสอนต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีบทบาทในทุก ๆ ด้านในองค์กรไม่ว่าจะเป็นการสร้างวิสัยทัศน์ การจัดโครงสร้างขององค์กร การสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้ ได้รับความพัฒนาโดยให้การฝึกอบรมหรือการศึกษา ถ้าผู้บริหารคำนึงถึงบทบาทเหล่านี้และสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้แล้วการจัดการเรียนร่วมก็จะประสบกับความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในที่สุด

2.2.7 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมหลายประการซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541:39-40) ได้สรุปไว้ ดังนี้

ด้านบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับยังไม่เข้าใจถึงการจัดการเรียนร่วม และคิดว่าเป็นภาระจึงไม่ให้การสนับสนุน โดยจะส่งไปเรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะ ครอบขาดความรู้เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนร่วม ผู้ปกครองเด็กปกติ มีเจตคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งคิดว่าถ้ามาเรียนกับลูกของตนเองจะทำให้ลูกของตนเองพิการไปด้วย หรือลูกของตนเองจะมีผลการเรียนที่ต่ำลง ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น นักการศึกษา ไร้ง แม่ครัว แม่ค้าในโรงเรียน จะมองเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กที่มีปัญหาและเป็นภาระ

ด้านชุมชน ผู้เกี่ยวข้องในชุมชนยังมองไม่เห็นความสำคัญและคิดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องไปเรียนที่โรงเรียนศึกษาพิเศษ

ด้านงบประมาณ งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนร่วม ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนจะรอรับงบประมาณจากทางราชการ จึงทำให้การจัดการเรียนร่วมไม่ประสบ

ผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งงบประมาณส่วนใหญ่จะใช้ไปในการจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์และการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

นอกจากนี้จากการประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบการเรียนร่วม จำนวน 413 คน จากทุกจังหวัดในปีการศึกษา 2541 ซึ่งจัดการประชุมสัมมนาโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาพิเศษ ดังนี้

ผู้บริหาร ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็น ไม่มีที่ปรึกษาและขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีปัญหาในการบริหารจัดการ แต่ถ้าผู้บริหารได้รับการอบรมเช่นนี้จะมีเจตคติต่อการจัดการศึกษาพิเศษดีขึ้น เพราะรู้วิธีแก้ปัญหา

ครูผู้สอน จะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่พบว่าต่ำกว่าปกติ เพื่อนร่วมชั้นไม่ยอมรับ เป็นการเพิ่มภาระ ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนร่วม แต่ถ้าครูได้รับการอบรม รู้แนวทางการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กพิเศษ คิดว่าครูจะสบายใจและเต็มใจที่จะสอนเด็กมากขึ้น

ผู้ปกครองเด็กปกติ กล่าวว่าครูจะไม่มีเวลาให้ลูกเพราะต้องดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กอาจจะเบื่อและทำให้เสียการเรียน หรือ เด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ถ้าผู้บริหารมีความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีก็เชื่อว่าจะสามารถจัดการเรียนร่วมได้สำเร็จ

ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กล่าวว่าครูจะไม่สามารถสอนลูกได้ ไม่มีสื่อ อุปกรณ์ ซึ่งสร้างความลำบากให้ครูผู้สอน กลัวลูกจะเรียนไม่ทันเพื่อน เป็นที่ถูกละเลยและอาจถูกรังแก ได้รับอันตราย จึงอยากให้ผู้ปกครองมีความรู้เรื่องการดูแลและสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำความรู้ไปใช้กับลูก นอกจากนี้ยังมีความต้องการพบผู้บริหารและครูเพื่อทราบปัญหาซึ่งจะช่วยครู ช่วยลูกได้อีกแรงหนึ่ง ปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการสัมมนาครูการศึกษาพิเศษ ในปีงบประมาณ 2545 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน (2545:9) ซึ่งพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่ได้จบทางการศึกษาพิเศษ จึงทำให้ครูผู้สอนขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการศึกษาพิเศษ โรงเรียนขาดแคลนครู ขาดวัสดุ อุปกรณ์ ขาดงบประมาณในการพัฒนาการศึกษาพิเศษ การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลทำได้น้อย เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลา และ ต้องจัดทำแผนการสอนปกติด้วย ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ครูผู้สอนเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรจัดหา จัดทำเอกสาร หรือ สรุปย่อเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยจัดทำในลักษณะเอกสารนิเทศทางไกลส่งให้ครูผู้สอนได้ศึกษา

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

2.3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างซีท (SEAT)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548:133) ได้กำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษ ของประเทศไทยมีพื้นฐานมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างซีท (SEAT) มีดังนี้

มาตรา 15 การจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาในระบบ
2. การศึกษานอกระบบ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายจากมาตรา 15

1. ให้จัดการศึกษาแก่คนพิการอย่างหลากหลายรูปแบบ
2. ให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเรียนร่วมมาตรฐาน รวม 390 โรงเรียน โดยใช้โครงสร้างซีท (Seat Framework) ในการบริหารจัดการ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ

นโยบายจากมาตรา 24 และมาตรา 28

1. ให้มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับคนพิการระดับมาก

2. ให้เพิ่มเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ต้องสอนให้แก่คนพิการเป็นเฉพาะบุคคล เพื่อ

ตอบสนองความต้องการจะเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละคน

3. ให้ปรับเนื้อหาสาระทั่วไปให้สอดคล้องกับคนพิการแต่ละประเภท
4. ให้ใช้โครงสร้างซีท (SEAT framework) ในการบริหารจัดการเรียนร่วมนักเรียน(S-Students)
การจัดการเรียนการสอน (A – Activities)
สภาพแวดล้อม (E-Environment)
เครื่องมือ (Tools)

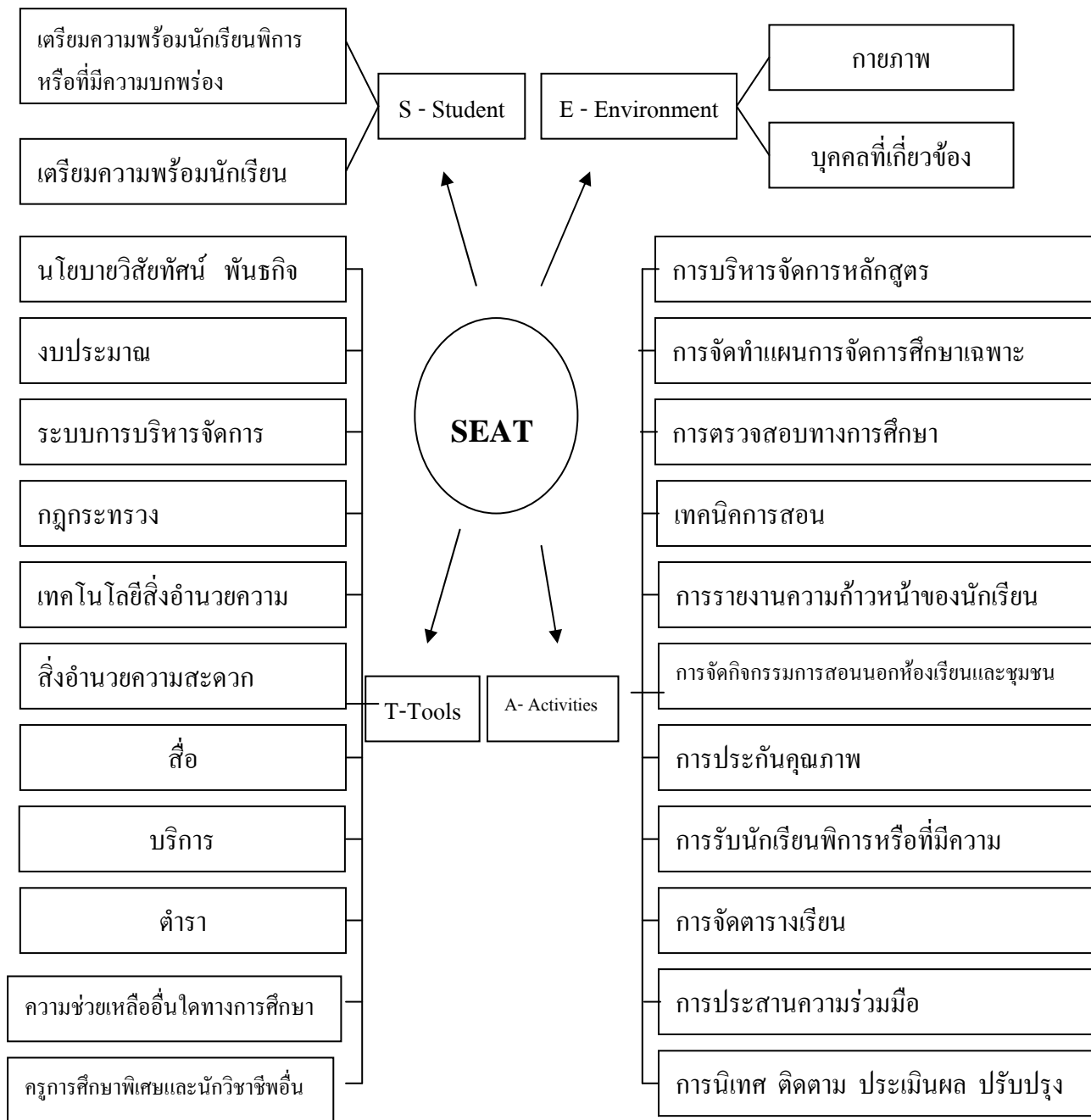
2.3.2 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

พัทณี สืบประสงค์.(2527) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1. ประชุมบุคลากรทั้งหมดทั้งโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 1. ตั้งคณะกรรมการโครงการเรียนร่วม มีองค์ประกอบ 8-10 คน ได้แก่
 - 1.1 ผู้บริหาร/หรือผู้ช่วยที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.2 พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองของเด็กทั่วไป
 - 1.3 พ่อหรือแม่หรือผู้ปกครองของเด็กพิการ
 - 1.4 ตัวแทนครูที่อยู่ในระบบโรงเรียน
 - 1.5 ตัวแทนศูนย์การศึกษาหรือจังหวัด
 - 1.6 ตัวแทนเขตพื้นที่
 - 1.7 ตัวแทนชุมชนที่อยู่ในคณะกรรมการสถานศึกษา
2. ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนจัดทำวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
3. พัฒนาคณาจารย์ตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรในแต่ละสถานศึกษา โดยอาจทำร่วมกับที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัด และหรือหน่วยงานอื่นที่จัด
4. ประสานบุคลากรและประสานเขตพื้นที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต/จังหวัดในเรื่องการรับเด็ก ทั้งเด็กที่มีอยู่ในโรงเรียนและเด็กที่เข้าใหม่
5. โรงเรียนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)
6. การดำเนินงานตามโครงสร้างซีท

2.3.3 การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

โรงเรียนต้องบริหารองค์ประกอบหลัก 4 ประการตามโครงสร้างซีท (SEAT) เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3 แสดงการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

ที่มา เบญญา ชลธารันนท์ (2546:3)

1. นักเรียน (S-Student)

นักเรียนหมายถึง นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคม และการช่วยเหลือตนเอง หากพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้านซึ่งในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อม เพราะช่วงอายุ 0-3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนาในระดับการทำงานต่างๆ (function level) จะสูงขึ้น และในทางกลับกันหากไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้นหรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพความสามารถในการทำงานต่างๆ จะเลือนหายไปทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที ดังนั้น การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ยิ่งทำได้ทันทีตั้งแต่แรกเกิดและทำได้อย่างถูกต้องจะสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน

1.2 การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับสามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธี และเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมามีพบว่าคนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการ หรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เวทนา สงสาร กลัว ไม้ไว้วางใจ โดยมักเกิดจากความไม่รู้หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง

2. สภาพแวดล้อม (E - Environment)

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการหรือบกพร่องในการเรียนให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment , LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปให้มากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลา ก็อาจจัดแบ่งเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลได้

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคคลอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำ และสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการ โรงเรียนทราบ และพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอกเพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities)

กิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

การบริหารจัดการหลักสูตร

1. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program, IEP)
2. แผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan, IIP)
3. การตรวจสอบทางการศึกษา (Education Assessment)
4. เทคนิคการสอน
5. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน
6. การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน
7. การประกันคุณภาพ
8. การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน
9. การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม

4. เครื่องมือ (T - Tools)

เครื่องมือหมายถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เครื่องมือดังกล่าวหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1. นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการที่ชัดเจน
2. งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง
3. ระบบการบริหารจัดการ
4. กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดคถักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545
5. เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (Assistive Technology ,AT)
6. สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility)
7. สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. บริการ หมายถึง บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการ แต่ละประเภท
9. ตำรา อาจจัดทำในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากตัวพิมพ์
10. ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง มาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่ง

อำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ ของคนพิการ

11. ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึงครูที่ได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรี ขึ้นไป หรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กฎกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการจัดการเรียนร่วม

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

เกษม ทองสัมฤทธิ์. (2540:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า

1. ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความต้องการการนิเทศด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการนิเทศด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ตามลำดับ

2. ความต้องการการนิเทศงานด้านวิชาการของผู้บริหารและครูผู้ปฏิบัติการสอนโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ความต้องการการนิเทศของครูโครงการเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 1-5 ปี และมากกว่า 5 ปี ไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และประเมินผล แต่ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ 1-5 ปี ที่มีความต้องการมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทนันชัย อินทนาชัย.(2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม คือ ประชากรที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียน 119 คน เด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ 423 คน และสุ่มตัวอย่างเด็กพิการจำนวน 30 คน สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพของเด็กพิการที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (29.20%) และศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (78.51%)

2. ความต้องการทางการศึกษาของเด็กพิการ ต้องการเรียนร่วม โดยให้มีการส่งเสริมทางการศึกษา การสอนซ่อมเสริม การมีส่วนร่วมทางด้านวิชาการ การกีฬาและส่งเสริมการเรียนวิชาชีพและสถานที่ทำงาน

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่า

3.1 ด้านอาคารและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ สาเหตุเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณและความไม่เข้าใจในการดัดแปลงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

3.2 ด้านบุคลากร ไม่มีบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษและบุคลากรขาดทักษะในการสอนเด็กพิการ

3.3 ด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนใช้หลักสูตรปกติสอนเด็กพิการ และจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.4 ด้านวิชาการ ขาดแคลนแหล่งความรู้ และผู้ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเด็กพิการ

3.5 ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการสอนร่วมชั้นให้เด็กพิการ

3.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอและครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการใช้สื่อการสอนเด็กพิการ

ฉัตรพร นกสกุล.(2545:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1. ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนทวารวดี มีอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาอื่น ๆ มีประสบการณ์การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมระหว่าง 1 – 5 ปี เคยสอนเด็กปกติก่อนที่จะมาสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วมมากกว่า 10 ปี ครูส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ 2. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมสอนโดยรวมอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมากในด้านการเตรียมนักศึกษาครู มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องนักศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความอดทนและมีเมตตา เป็นผู้ที่มีการมีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส มีความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก สำหรับครูประจำการต้องการได้รับความรู้ เพิ่มเติมในด้านการศึกษาพิเศษ และลดภาวะปัญหาอ่อนและต้องการให้สถานศึกษามีการเตรียมผู้บริหาร ครูทุกคน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก 3. ในด้านการปฏิบัติการของผู้สอนโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การเรียนการสอนเน้นเนื้อหาที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน มีการปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับเด็กจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการเคลื่อนไหวและการใช้เทคนิคการสอนอย่าง หลากหลาย ปัญหาที่พบ ไม่มีครูที่เลี้ยงช่วยสอน ขาดครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนใช้หลักสูตรเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ก) อยู่ในระดับปานกลางใช้เกณฑ์การประเมินผลเด็กปกติในการประเมินเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ไม่มีการวางแผนการสอนร่วมกับครูการศึกษาพิเศษ 4. ครูผู้สอนที่มีอายุ 26 – 35 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษาพิเศษมีความ คิดเห็นและการปฏิบัติการใช้หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านประสบการณ์ครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนร่วม 6 – 10 และเด็กปกติก่อนที่จะมาสอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง

สติปัญญา 1 – 5 ปี มีความคิดเห็นและการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษมีความคิดเห็นและการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก กลุ่มทวารวดีมีความคิดเห็นในด้านการเตรียมผู้สอนอยู่ในระดับ มากที่สุด และกลุ่มโรงเรียน

อโยธยามีการปฏิบัติการของผู้สอนมากกว่ากลุ่มอื่น

กัญญา จันทน์ใจวงศ์. (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดต่างทั้ง4โรงเรียนนั้น แต่ละโรงเรียนมีรูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาในทุกด้าน ให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนนั้น จะต้องมีการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ มาก่อนที่จะเข้าโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรต่างๆ เตรียมในเรื่องอาคารสถานที่และงบประมาณ เตรียมในด้านการจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนร่วม เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามที่กำหนดไว้

วินัย รูปขำดี. (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับผลการดำเนินงานตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดโครงสร้างซีท (SEAT) ในจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปีการศึกษา 2549 การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของโรงเรียนเรียนร่วม 2) ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเรียนร่วม และ 3) ความสัมพันธ์ของสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานกับผลการดำเนินงานของโรงเรียนเรียนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดโครงสร้างซีท (SEAT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเรียนร่วมในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 22 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนเรียนร่วมตามแนวคิดโครงสร้างซีท ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน และ ด้านการกำหนดนโยบาย กฎหมาย สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการดำเนินงานของโรงเรียนเรียนร่วม โดยประเมินพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านสังคมและพัฒนาการทางด้านการศึกษา ผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้ง 4 ด้าน

วิวัฒน์ไชย ศรีวิพัฒน์. (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัด การเรียนร่วมภายใต้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนร่วมจำนวนทั้งสิ้น 32 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 251 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า ที ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเครื่องมือ และ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้อ 2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหาร โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ตามความ คิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และ ขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมภายใต้โครงการซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน แกนนำจัดการ เรียนร่วม ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงการซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรีแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญ ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่มี ประสบการณ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการ บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี แตกต่างกั นอย่างไม่มี นัยสำคัญยกเว้นด้าน T - tool (เครื่องมือ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นพมาศ สุทธิวิรัช. (2551) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ใน โรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต1 พบว่า 1.การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้าน กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ 2. ปัญหาในการจัดการ

เรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ด้านนักเรียนพบว่า การเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป มีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึง ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าไม่มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่าปัญหาในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(IIP) และด้านเครื่องมือ พบว่างบประมาณไม่เพียงพอ ในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป ค่าจ้างพี่เลี้ยง ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก และโครงการฝึกอบรมครูไม่เพียงพอตามภาระงาน ขาดการทำวิจัยในชั้นเรียนและขาดการประสานงานกับหน่วยงานทางการแพทย์ 3. ความต้องการการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ด้านนักเรียนพบว่า ควรมีหน่วยงานในการสำรวจและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียน ควรจ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านสภาพแวดล้อม ควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการรวมกลุ่มในการช่วยกันจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และการจัดทำแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเป็นรายบุคคล(IIP) ควรมีการนิเทศ ติดตามผลการจัดการศึกษา อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรมีครูการศึกษาพิเศษ ช่วยสอนและแนะนำ และด้านเครื่องมือ ควรมีการสนับสนุนด้านงบประมาณเพิ่มขึ้น และมีระบบส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับหน่วยงานทางการแพทย์

ค้นย อ้นฤติ. (2551) ได้ศึกษาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยเรียงสำหรับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านนักเรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ 2.ผลการเปรียบเทียบ 2.1 กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ก็พบว่ามีความแตกต่างกันทุกคู่ 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เคยผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01 ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2.3 กลุ่มตัวอย่างได้รับและไม่รับคู่มือการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 3. กลุ่มตัวอย่างต้องการการสนับสนุนจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมหาสารคาม เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย 5 อันดับดังนี้ 3.1 อยากให้มีการจัดอบรมบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

ให้มีความรู้ เข้าใจในการปฏิบัติงาน/ด้านการวัดผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 3.2 อยากให้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และเครื่องมือช่วยเฉพาะทาง 3.3 อยากให้จัดงานพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบทั้งจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสานงานกัน 3.4 อยากให้จัดอบรม/มีครูเฉพาะทางสำหรับนักเรียนกลุ่มนี้ 3.4 ของงบประมาณสนับสนุนเพื่อเติมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

วิชัย ชัยโกศล และคณะ.(2552:บทคัดย่อ)รูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนพิการโดยโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เขตตรวจราชการที่ 14

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามแนวทางการจัดการเรียนร่วมให้แก่เด็กนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน (ไม่ต่ำกว่า 3.50) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 4.02$) โดยนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องปฏิบัติตนเช่นเดียวกับนักเรียนปกติทั่วไปมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมา คือ ด้านแนวทางดำเนินงานจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.98$) โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องตามรายละเอียดในเอกสารแนบท้ายกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ.2545 และมีการจัดตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินงานให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องแต่ละคนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาอย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละคนตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ.2545 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.04$) ด้านปัจจัยของความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.95$) โดยผู้บริหาร บุคลากร ผู้ปกครอง นักเรียนทั่วไป และผู้ที่เกี่ยวข้องมีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง โดยมีความเชื่อมั่นว่านักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องทุกคนสามารถมีความก้าวหน้าทางการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$) และด้านกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.86$) เป็นลำดับสุดท้าย โดยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมเพื่อให้มีความรู้ และความสามารถอย่างกว้างขวาง กลุ่มเด็ก เป็นสากล และทันสมัยอยู่เสมอมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$)

2. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Frame work) ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน (ไม่ต่ำกว่า 3.50) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านคุณภาพสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.09$) โดยครูผู้สอนเอาใจใส่ต่อพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} =$

4.23) รองลงมา คือ ด้านคุณภาพนักเรียน ($\bar{X} = 4.02$) โดยมีการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนปกติทั่วไป ในชั้นเรียนให้การยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือมีความบกพร่อง และการส่งเสริมให้นักเรียน พิการหรือที่มีความบกพร่องได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้ดำเนินการ มีคะแนนเฉลี่ย มากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$) ด้านคุณภาพเครื่องมือ ($\bar{X} = 3.92$) โดยมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วย ให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้ปฏิบัติงานและดำรงชีวิตให้มีประสิทธิภาพตามความจำเป็น ของแต่ละบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) และด้านคุณภาพกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.90$) เป็นลำดับสุดท้าย โดยมีการสำรวจสภาพปัญหา คัดแยก คัดกรอง เพื่อรู้จักนักเรียนเป็นเฉพาะ บุคคล โดยใช้แบบคัดกรองตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือ ทางการศึกษา เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$)

3. ด้านครูผู้สอนนักเรียนเรียนร่วมและการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในภาพรวมผ่านเกณฑ์การประเมิน (ไม่ต่ำกว่า 3.50) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านองค์ความรู้ ($\bar{X} = 4.02$) โดยมีการพัฒนา ตนเองทางด้านการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความ บกพร่องมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐาน ($\bar{X} = 3.88$) โดยกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษเพื่อให้นักเรียนพิการหรือที่มีความ บกพร่อง โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทุกคนที่มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการวางแผนประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนามีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) ด้านประสิทธิภาพความสามารถในการ จัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.87$) โดยสามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับ นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลได้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบมีคะแนนเฉลี่ยมาก ที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) และด้านเจตคติ ทักษะ ($\bar{X} = 3.85$) เป็นลำดับสุดท้าย โดยการมีเจตคติที่ดีต่อการจัด การศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$)

4. สภาพปัญหา อุปสรรค แนวทางในการพัฒนา และข้อเสนอแนะในกระบวนการ บริหารจัดการระบบการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนพิการ โดยโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เขต ตรวจราชการที่ 14 พบว่า ด้านนักเรียน (S : Student) เห็นว่านักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีเจต คติที่ผิด ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร มีมากที่สุด ด้าน สภาพแวดล้อม (E : Environment) เห็นว่าครูผู้สอนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ทั้งงานประจำและ งานพิเศษที่นอกเหนือจากการสอน มีมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) เห็นว่า บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแบบวิเคราะห์ หลักสูตร แผนกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) มีมากที่สุด และด้าน เครื่องมือ สิ่งอำนวยความสะดวก (T : Tools) เห็นว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอมีมากที่สุด

5. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปสู่กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษเพื่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเห็นว่าควรให้ความรู้ความเข้าใจ การจัดฝึกอบรม การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มากยิ่งขึ้นมีมากที่สุด

6. ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม เห็นว่าควรจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการและติดตามแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนร่วมให้เพียงพอมีมากที่สุด

วัลยา สุวรรณชาติ. (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การวิจัยเรื่อง การประเมินการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท(SEAT FRAMWORK) ผลการวิจัยพบว่าการประเมินงานจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร มีดังนี้ 1) การดำเนินงานจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ปีการศึกษา 2550 เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงาน 2) ประเมินการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอน 18 คน คณะกรรมการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม 12 คน ผู้ปกครองเด็กพิเศษ 42 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 คน รวมทั้งสิ้น 86 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการแบ่งชั้นภูมิ (Stratification) ร่วมกับวิธีแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ตามโควตา (Quota Sampling) जनครบจำนวน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบประเมินการดำเนินงานจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมที่ปรับมาจากแบบประเมินตนเอง ในการดำเนินงานตามโครงการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ปีการศึกษา 2547 ของสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูล มาคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมมีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาการเรียนรู้อยู่ 72.22 ร้อยละ รองลงมา คือ ความบกพร่องทางพฤติกรรมร้อยละ 11.11 สำหรับกระบวนการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมและด้านเครื่องมือถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี โดยได้คะแนนในระดับ 3.00 และ 2.45 ตามลำดับ รองลงมาคือด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้มีคะแนนในระดับ 2.30 แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน การรับนักเรียนพิการหรือมีความบกพร่องเข้าเรียน การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานที่การปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน การ

เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติของครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง การมีทีมงานเฉพาะให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลือ อยู่ในเกณฑ์ที่คะแนน 2.50 2.66 และ 3.00 ตามลำดับ

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีเวนส์. (Evans,1981:125) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษ กับนักเรียนปกติ ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีความคิดเห็นว่า โครงการเรียนร่วมเป็นโครงการที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษาให้แก่เด็กผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กพิเศษ ตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้ทัศนคติของผู้ปกครองของเด็กแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อายุของเด็กพิเศษ และความรู้ของผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กพิเศษ

วาร์ดานี .(Wardani,1988:21) สำรวจเจตคติครูการศึกษาพิเศษกับครูที่สอนเด็กปกติในเกาะบาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการเรียนรวม การสำรวจพบว่า ครูการศึกษาพิเศษมีเจตคติที่ดีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในทางบวกมากกว่าครูที่สอนเด็กปกติ ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 3ปีขึ้นไปที่มีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 1-2ปี ครูชายมีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าครูสตรี โดยภาพรวมแล้วครูส่วนมากในเกาะบาห์ลีมีเจตคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนรวมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ

ลัทธแฮม. (Latham,1997:245) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนร่วมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการให้บริการ พบว่า ครูปกติ ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษ มีเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมและมีความเชื่อตรงกันว่า นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีสิทธิ์ได้รับการบริการทางการศึกษา ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษ มีความเชื่อว่า การจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอน ข้อมูล ข่าวสารและประชาสัมพันธ์

พัลเมอร์ .(Palmer ,1998:76) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม พบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นตรงกันว่าพัฒนาการส่วนบุคคลของเด็กดีขึ้น บุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับผู้อื่นดีขึ้น โดยพัฒนาการต่างๆ จะดีขึ้นมากเท่าไรขึ้นอยู่กับ การที่ผู้ปกครองและครอบครัวเห็นคุณค่าและการมีส่วนร่วมในการจัดชั้นเรียนรวม และบทบาทของโรงเรียนด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต ที่ได้ศึกษามาทั้งหมดสรุปได้ว่า การที่จะจัดการบริหารจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างเข้าใจและถูกต้องชัดเจน มีความเข้าใจพื้นฐานการจัดการศึกษาพิเศษ การเลือกรูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่สอดคล้องกับบริบท

ของโรงเรียนการจัดลำดับขั้นตอนการดำเนินงานที่ต้องวางแผนการจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและต้องให้ความสำคัญกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรวมเป็นอย่างดี องค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนรวมสำเร็จพอสรุปได้ดังนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่องการบริหารจัดการเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธารามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1.

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร 3. เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วม สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิตในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรณีตัวอย่าง: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่1 ศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่2 ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต

ตอนที่3 ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

3.1 ตอนที่1 ศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ในขั้นตอนนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1)ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ4) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยงจำนวน 10 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนวัดอุทัย-ธาราม ในภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2553 รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 66 คน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนวัดคูท้อยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามปลายเปิดที่นักวิชาการได้ศึกษาไว้ เช่น สหภัทร์ เจริญยศ(2540:124-150) อมร อินทนนท์ (2534:175-180) และนิตยา นิลคูหา (2538:81-83)

2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และ โครงสร้างซีท ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1) ด้านนักเรียน (S-Student) 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) และ 4) ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T - Tools) ที่นักวิชาการได้ศึกษาไว้ เช่น นพมาศ สุทธิวิรัช .(2551). การศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต1 ดนัย อัญฉติ.(2551).การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์.(2550). สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (Seat Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี พงษ์ศักดิ์ ใจหาญ.(2550).การพัฒนาการจัดการเรียนร่วมแบบให้ทุกคนมีส่วนร่วม โรงเรียนบ้านอ่างหิน(เพียรพิทยาคาร) และสมยศ สุขพัฒน์ธี.(2550). การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

3. การสร้างแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อที่1และ2 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่1 เป็นแบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่1 สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา การอบรมเกี่ยวกับการเรียนร่วม และประสบการณ์ในการสอนเรียนร่วม

ส่วนที่2 สัมภาษณ์ข้อมูลการจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1)ด้านนักเรียน (S-Student) 3 ข้อ 2)ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 4 ข้อ 3)ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) 8 ข้อ และ4)ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T - Tools) 5 ข้อ รวม 20 ข้อ

ตอนที่2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

ส่วนที่1 สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษา ประเภทความบกพร่องและประวัติการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ส่วนที่2 สัมภาษณ์ข้อมูลตามโครงสร้างซีท ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1)ด้านนักเรียน (S-Student) 4 ข้อ 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 4 ข้อ 3)ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) 8 ข้อ และ4)ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T - Tools)

ตอนที่3 เป็นแบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ /ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 5 หัวข้อคือ 1) ด้านพฤติกรรม 2) ด้านร่างกาย 3) ด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง 4) ด้านวิชาการ 5) ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ วิธีการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งเป็นการลงความเห็นและให้คะแนนแบบสัมภาษณ์ทุกข้อ ได้ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2536:89)

$$\text{สูตรที่ใช้ คือ } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับความคิดเห็น

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญของเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระหว่างคำถามกับความ
คิดเห็น

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียน
ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียน
ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียน
ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

ถ้าค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 คำถามนั้นก็เป็นตัวแทนของ
ลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมในด้านนักเรียน ถ้าคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า0.5 ข้อ
คำถามนั้นก็ถูกตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น ซึ่งครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างคำถามกับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ได้ ค่าIOC อยู่ระหว่าง
0.6-1.0

5. นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา วิหคโต อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

- 5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันธณีย์ วิหคโต อาจารย์มหาวิทยาลัยพระนคร
- 5.3 รองศาสตราจารย์ ดร. สุวพิชชา อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- 5.4 นางวนิดา ชนินทรยุทธวงศ์ นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มภารกิจพัฒนา
วิชาการ สถาบันราชานุกูล
- 5.5 นางอำไพพิศ บุญนาค หัวหน้าบริการการศึกษาพิเศษ โรงเรียนวัดคูท้อย
ธาราม

5. นำแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขปรับปรุงความสมบูรณ์ของเนื้อหา ตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูการศึกษาพิเศษ
2 คน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 2 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่
โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์

7. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วย ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของครอนบาค

$$\text{สูตรที่ใช้ คือ } \alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α เท่ากับ ค่าความเชื่อมั่น

k เท่ากับ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ เท่ากับ ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 เท่ากับ ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.86

8. ปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (ดังปรากฏในภาคผนวก ก หน้า 174)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์มีรายละเอียดดังนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครู
ประจำชั้นเรียนร่วมและผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยผู้วิจัยและ
คณะทำงานทำหน้าที่เป็นผู้สัมภาษณ์และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออภิปรายผลในบทที่ 4ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มารวบรวม จัดความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.2 ตอนที่2 ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต

การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในขั้นตอนนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1)ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จำนวน 28 คน ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนวัดคูท้อยธาราม ในภาคเรียนที่2 ปีการศึกษา 2553

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิตในโรงเรียนวัดคูท้อยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามปลายเปิดของ สหภัทร์ เจริญยศ.(2540:124-150) อมร อินทนนท์.(2534:175-180) และนิตยา นิลคูหา.(2538:81-83) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติกและเด็กสมองพิการ ของ ทิพย์วัลย์ ศรีจันทร์.(2547:102-118) สุวพิชชา ประสิทธิ์ชัยกิจ.(2550:175-218)และ ผดุง อารยะวิญญู.(2543:55-66) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3. การสร้างแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อที่1และ2 มาสร้างแบบสัมภาษณ์ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง เกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ซึ่งอยู่ในตอนที่3 ของแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วมเกี่ยวกับพัฒนาการ
เรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรม ด้านร่างกาย ด้านทักษะการ
ช่วยเหลือตนเอง ด้านวิชาการ ประกอบด้วย ภาษาและการสื่อสาร เลขคณิต และด้านอารมณ์ จิตใจ
และสังคม ก่อนและหลังเข้าเรียนร่วม (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ค หน้า298)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลก่อนและ
หลัง มาวิเคราะห์รวบรวมจัดความถี่ และจัดเรียงลำดับเนื้อหา และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบ
ในรูปกราฟแท่ง

3.3 ตอนที่3 ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณี ตัวอย่าง : โรงเรียนวัดคูทธาราม

ศึกษาการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ
สติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณี
ตัวอย่าง : โรงเรียนวัดคูทธาราม ในขั้นตอนนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย1)ประชากรที่ใช้ในการ
วิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

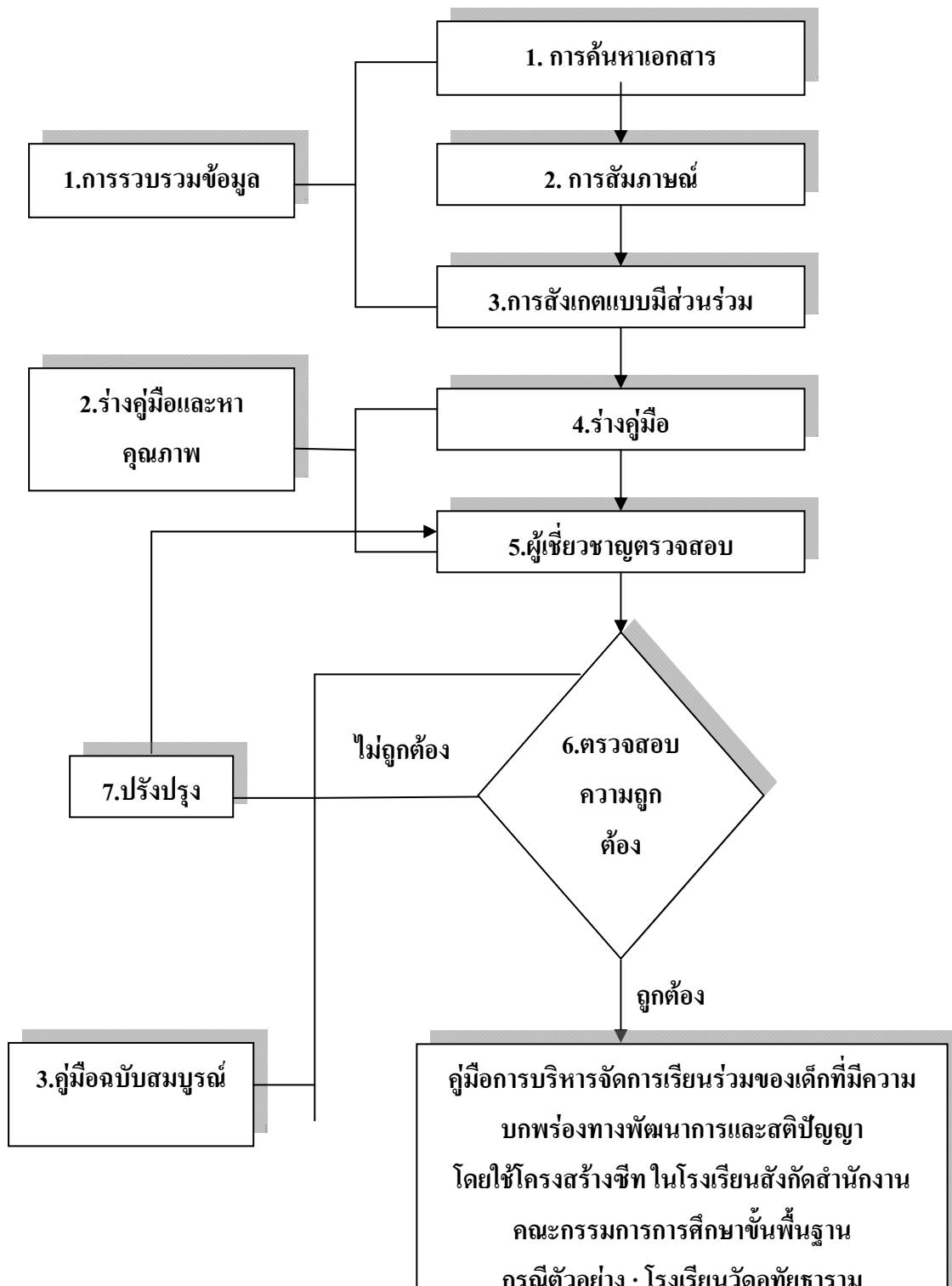
1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการจัดการ
เรียนร่วมตามโครงสร้างซีท

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการสร้างคู่มือ

ภาพประกอบที่ 4 ขั้นตอนการสร้างคู่มือ

1.การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีรายละเอียดในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ โครงสร้างชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1)ด้านนักเรียน (S-Student) 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 3)ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) และ4)ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T - Tools) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ใช้ในคู่มือ
2. ศึกษาเอกสารข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์รายงานการวิจัยการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาคศึกษา: โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. การสังเกตการณ์การร่วมกิจกรรมกับ โรงเรียนวัดคูท้อยธารามของผู้วิจัยและคณะทำงาน

2.ร่างคู่มือ

ผู้วิจัยมีรายละเอียดการร่างคู่มือต้นแบบ ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ของผู้วิจัยและคณะทำงาน นำข้อมูลมารวบรวมจัดทำร่างต้นแบบคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง: โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม คู่มือแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ
ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม
ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต : กรณีตัวอย่าง โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม

2.1 ตัวอย่างกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม

2.2 ตัวอย่างเครื่องมือในการดำเนินงาน

2.. นำร่างต้นแบบคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา วิหกโต อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันชนีย์ วิหกโต อาจารย์มหาวิทยาลัยพระนคร

2.3 รศ.ดร. สุวพิชชา อาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.4 นางวนิดา ชนินทรยุทธวงศ์ นักจิตวิทยาเชี่ยวชาญ หัวหน้ากลุ่มภารกิจ
พัฒนาวิชาการ สถาบันราชานุกูล

2.5 นางอำไพพิศ บุญนาค หัวหน้าบริการการศึกษาพิเศษ โรงเรียน
วัดคูทัยธาราม

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

วิธีการหาคุณภาพของกลุ่ม ใช้วิธีการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยอาศัยดุลย
พินิจของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งเป็นการลงความเห็นและให้คะแนนทุกข้อ ได้ค่าดัชนี IOC มากกว่าหรือ
เท่ากับ 0.5 จึงถือว่าเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในงานวิจัย (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2536:89)

$$\text{สูตรที่ใช้ คือ } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับความคิดเห็น

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญของเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญระหว่างคำถามกับความ
คิดเห็น

+1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างชีวิต

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างชีวิต

-1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนของ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างชีวิต

ถ้ำค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ข้อคำถามนั้นก็เป็นตัวแทนของ
ลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในด้านนักเรียน ถ้ำข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 ข้อคำถาม
นั้นก็ถูกตัดออกไปหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้น ซึ่งครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
คำถามกับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6-1.00

3. ปรับปรุงคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้วิจัยนำไปปรับปรุงใช้
ในคู่มือให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากขึ้นดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เน้นข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างชีวิต ตามหลักการของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมนำไปใช้ในเรื่องใด
 2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และจากการสังเกตในการร่วมกิจกรรมของผู้วิจัย กับบุคลากรที่โรงเรียนวัดอุทัยธาราม ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้รวบรวมจุดเด่นที่พบ ที่ต่างจากโรงเรียนอื่นๆ
 3. ให้นับรายละเอียดกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารจัดการเรียนร่วม แต่ละขั้นตอน
 4. ให้นำเทคนิควิธีการที่โรงเรียนวัดอุทัยธาราม ใช้ในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ระดับปานกลาง(Moderate mental Retardation) IQ 35-49 ที่ทางสถาบันราชานุกูล ส่งเข้าเรียนร่วม
 5. ให้ปรับสำนวนภาษาการเขียน
- 4.. ตรวจสอบความถูกต้อง
- ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. คู่มือฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยรวบรวม ออกแบบและจัดพิมพ์คู่มือฉบับสมบูรณ์ ได้คู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม (ดังปรากฏในภาคผนวก ก หน้า161)

บทที่4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์การวิจัยเรื่องการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาค : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาค : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาคตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตอนที่1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภูมิภาค : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์การศึกษาความคิดเห็นของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และเกี่ยวกับการจัดการบริการจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท จำนวน 10 คน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังตารางที่ 3-7

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง

รายการ		จำนวน	ร้อยละ
1.อายุ	1. ต่ำกว่า 30ปี	5	50.00
	2. 31-40ปี	2	20.00
	3. 41-50ปี	3	30.00
	4. มากกว่า50ปี	-	-
2.วุฒิการศึกษา	1.ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	20.00

รายการ		จำนวน	ร้อยละ
	2. ปรินญาตรีและวุฒิบัณฑิตด้านการศึกษาพิเศษ	2	20.00
	3. ปรินญาตรีสาขาอื่นๆ	5	50.00
	4. สูงกว่าปรินญาตรี	1	10.00
3. การอบรม	1. ไม่เคยได้รับการอบรม	2	20.00
เกี่ยวกับการเรียน	2. เคยได้รับการอบรม	8	80.00
รวม			
4. ประสบการณ์	1. น้อยกว่า 6 ปี	4	30.00
ในการสอนเรียน	2. ตั้งแต่ 6-10 ปี	4	50.00
รวม	3. มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	2	20.00

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง ร้อยละ 50 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ระดับการศึกษาจบปรินญาตรีสาขาอื่นๆ ร้อยละ 50 จบปรินญาตรีและมีวุฒิบัณฑิตด้านการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 20 ได้รับการอบรมด้านการเรียนร่วม ร้อยละ 80 และมีประสบการณ์การสอนเรียนร่วม ตั้งแต่ 6-10 ปี ร้อยละ 50

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็น การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท

ด้านนักเรียน (S-Student) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. การเตรียมความพร้อมผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา		
1. ประชุมผู้ปกครองชี้แจงรายละเอียดการให้บริการและรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	6	60.00
2. ประชุมชี้แจงการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน.	5	50.00
3. ชี้แจงระเบียบปฏิบัติต่างๆให้ผู้ปกครองทราบ	4	40.00
4. เข้าค่ายเตรียมความพร้อมผู้ปกครอง	4	40.00
2. การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา		
1. ก่อนเปิดเทอมจะมีการปรับพื้นฐานนักเรียน 1-2 สัปดาห์	8	80.00

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
2. ให้พี่เลี้ยงช่วยเหลือ มีห้องสื่อการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนรู้	5	50.00
3. มีการจัดทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนของเด็กเป็นรายบุคคล	3	30.00
3.การเตรียมความพร้อมครูสอนเด็กปกติ		
1. มีการประชุมให้ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	8	80.00
2. มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	5	50.00
3. มีการอบรมให้คำแนะนำในการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาวิธีการปรับพฤติกรรม	5	50.00
4. มีการประชุมเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับครูปกติก่อนที่จะรับเด็กเรียนร่วม	4	40.00
5. มีการประชุมเรื่องหลักสูตรการสอน และการประเมินผลการเรียนตามIEP	3	30.00
2. ท่านพบปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับเด็กปกติอย่างไร		
1. เด็กปกติไม่เข้าใจเด็กพิเศษ ชอบล้อเลียน	6	60.00
2. ชอบแย่งของเล่นกัน	5	50.00
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาบางคนรบกวนสมาธิเพื่อนทำให้เด็กปกติไม่มีสมาธิในการเรียน	4	40.00
4. เด็กปกติบางคนกลัวเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	3	30.00
5. เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่นอนกลางวัน นั่งเล่นของเล่นทำให้เด็กปกติไม่นอน	3	30.00
3. สัมพันธภาพของท่านกับผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นอย่างไร		
1. ผู้ปกครองให้ความเคารพนับถือครูการศึกษาพิเศษดี	10	100.00
2. มีการสื่อสารในสมุดการบ้าน	10	100.00
3. มีการติดต่อสื่อสารกันประจำ ครูจะรายงานพฤติกรรมต่างๆในแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ	10	100.00
4. มีการสื่อสารกันส่วนใหญ่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของเด็ก	10	100.00
5. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครูอยู่เสมอ	9	90.00

จากตารางที่ 4 แสดงว่าการเตรียมความพร้อมผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาร้อยละ60 มีการประชุมผู้ปกครองชี้แจงรายละเอียดการให้บริการและรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ รองลงมาเป็นการประชุมประชุมชี้แจงการบริหารจัดการเรียนร่วม

ของโรงเรียน ร้อยละ 50 การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ร้อยละ 80 ก่อนเปิดเทอมจะมีการปรับพื้นฐานนักเรียน 1-2 สัปดาห์ การเตรียมความพร้อมครูสอนเด็กปกติ ร้อยละ 80 มีการประชุมให้ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับเด็กปกติ ร้อยละ 60 ปัญหาที่พบเด็กปกติไม่เข้าใจเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาชอบล้อเลียน รองลงมาเป็นเรื่องชอบแย่งของเล่นกัน ร้อยละ 50 และสัมพันธภาพของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง กับผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดีในเรื่องผู้ปกครองให้ความเคารพนับถือครูการศึกษาพิเศษดีมาก มีการติดต่อสื่อสารโดยใช้สมุดเป็นประจำ ครูจะรายงานพฤติกรรมต่างๆในแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ มีการบ้านและการสื่อสารกันส่วนใหญ่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของเด็ก ร้อยละ 100

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชี้ท

ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนของท่านมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเพื่อจัดการเรียนร่วม		
1. มีการจัดห้องส่งเสริมพัฒนาการ ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องเรียนร่วม และ ห้องสื่ออุปกรณ์กระตุ้นพัฒนาการเด็ก	10	100.00
2. ปรับห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	10	100.00
3. เพิ่มราวจับเวลาขึ้น-ลงบันได	10	100.00
4. ปรับทาสีอาคารเรียน ล้อมรั้วเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับเด็ก	10	100.00
5. เพิ่มสีสันอาคาร ระบายสีผนังตึกบางส่วนเป็นภาพการ์ตูน	9	90.00
6. ปรับโต๊ะ เก้าอี้ แสงไฟในห้องเรียน	8	80.00
7. ปรับสวนหย่อม สนามเด็กเล่น	8	80.00
2. ท่านจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมในการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร		
1. จัดห้องให้โล่ง ไม่ให้มีสิ่งของต่างๆไปกระตุ้นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	10	100.00
2. จัดที่เก็บสื่อการสอน ของเล่นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเพื่อสะดวกในการนำมาใช้สอน	10	100.00

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
3. จัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญานั่งใกล้ครู เพื่อจะได้คอยช่วยเหลือ	9	90.00
4. จัดให้เด็กนั่งใกล้เพื่อนที่ไม่รังเกียจ	8	80.00
5. จัดมุมสำหรับการเรียนรู้ให้กับเด็ก	8	80.00
3. โรงเรียนจัดให้มีห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) และห้องกิจกรรมบำบัด เช่น ห้องศิลปะ หรือ ห้องดนตรีบำบัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหรือไม่		
1. มีห้องสื่อการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	10	100.00
2. มีห้องสอนเสริมสอนเด็กเป็นรายบุคคล	10	100.00
3. มีห้องเสริมวิชาการ	10	100.00
4. มีห้องฝึกพูด	7	70.00
4. ท่านทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกโรงเรียนอย่างไร		
1. ประสานงานเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาข้อมูลทางวิชาการ และร่วมกิจกรรม เช่น การประชุม อบรม กับทางสถาบันราชานุกูลอย่างต่อเนื่อง	10	100.00
2. ประสานขอคำแนะนำงานด้านการเรียนร่วม การขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษากับศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง	10	100.00
3. ไปจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานและโรงเรียนต่างๆที่เชิญเข้าร่วม	10	100.00

จากตารางที่ 5 แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการเรียนร่วม ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง ส่วนใหญ่เห็นว่า ทางโรงเรียนมีการจัดห้องส่งเสริมพัฒนาการ ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องเรียนร่วมและ ห้องสื่ออุปกรณ์กระตุ้นพัฒนาการเด็กปรับห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เพิ่มราวจับเวลาขึ้น-ลงบันไดปรับทาสีอาคารเรียน ล้อมรั้ว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับเด็กร้อยละ100 การจัดห้องเรียนจัดห้องให้โล่งไม่ให้มีสิ่งของต่างๆไปกระตุ้นเด็ก จัดที่เก็บสื่อการสอน ของเล่นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเพื่อสะดวกในการนำมาใช้สอนร้อยละ100 นอกจากนี้ได้จัดห้องสื่อการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ห้องสอนเสริมสอนเด็กเป็นรายบุคคล ห้องเสริมวิชาการ ร้อยละ100 และทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น การร่วมกิจกรรม การประชุม อบรม กับทางสถาบันราชานุกูลอย่างต่อเนื่อง และประสานขอคำแนะนำงานด้านการเรียนร่วม การขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษากับศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ร้อยละ100

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชี้ท
 ด้านการจัดการเรียน การสอน (A - Activities) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้น
 เรียนร่วมและพี่เลี้ยง

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1.การจัดการเรียนการสอน ข้อดี		
1. มีการปรับหลักสูตรให้เอื้อต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	5	50.00
2. มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไขปัญหาต่างๆที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4	40.00
3. การจัดกิจกรรมเน้นให้ครูทุกคนทำงานร่วมกัน	3	30.00
4. จัดตารางสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม	3	30.00
5. จัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วมกับเด็กปกติ ทำให้เด็กมีพัฒนาการดีขึ้นเกิดการเลียนแบบ	1	10.00
สิ่งที่ต้องปรับปรุง		
1. ควรเพิ่มครูการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น	10	100.00
2. ควรเพิ่มพี่เลี้ยงช่วยเหลือเด็กในชั้นเรียนร่วม	8	80.00
3. ครูประจำชั้นเรียนร่วม ยังต้องการเพิ่มความรู้และวิธีการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ถูกต้อง	8	80.00
โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนร่วมเป็นรูปแบบใด และมีวิธีการอย่างไร		
1. เรียนร่วมเต็มเวลา มีพี่เลี้ยงช่วยเหลือ	10	100.00
2. เรียนร่วมเต็มเวลา มีบริการเสริมวิชาการ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	9	90.00
ท่านมีวิธีการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร		
1. ประเมินผลตามแผนIEP โดยครูการศึกษาพิเศษ เป็นผู้ประเมิน	10	100.00
ท่านมีเกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร และรับเด็ก ประเภทใดบ้าง		
1 เกณฑ์การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา		
1. เด็กมีความพร้อมในการเรียนพอสมควร	10	100.00
2. ไม่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายเพื่อน	10	100.00
3. ช่วยเหลือตัวเองได้ เช่นการเข้าห้องน้ำ ทานอาหาร ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นต้น	10	100.00

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
4. ไม่มีปัญหาสุขภาพที่เป็นอันตรายในการเรียนร่วม	9	90.00
5. ผู้ปกครองเข้าใจถึงนโยบายของโรงเรียน	1	10.00
2. โรงเรียนรับเด็กประเภทใดบ้าง		
1. เด็กบกพร่องทางสติปัญญา	10	100.00
2. เด็กออทิสติก	10	100.00
3. เด็กสมองพิการ	10	100.00
3. โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร		
1. จัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาชั้นอนุบาลและประถมศึกษา	10	100.00
2. จัดทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	5	50.00
3. มีหลักสูตรทั่วไปแต่ปรับบางวิชาให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	4	40.00
4. โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างไร		
1. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทุกคน	10	100.00
3. จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้กับเด็ก	8	80.00
5. โรงเรียนมีการจัดตารางเรียน และตารางสอนเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร		
1. จัดสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นรายบุคคลคนละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์	10	100.00
2. จัดตารางเรียนให้เหมือนเด็กปกติ	9	90.00
3. จัดตารางสอนเสริมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก	9	90.00
6. โรงเรียนจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาร่วมกิจกรรมภายนอกอย่างไร		
1. ส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแข่งขันงานวิชาการต่างๆ	10	100.00
2. จัดเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาไปร่วมกิจกรรมทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมกับเด็กปกติ	10	100.00

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ข้อดีการจัดการเรียนการสอนคือร้อยละ 50 มีการปรับหลักสูตรให้เอื้อต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา สิ่งที่ต้องปรับปรุงคือร้อยละ 100 แสดงความคิดเห็นควรเพิ่มครูการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น ร้อยละ 100 มีการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา และมีพี่เลี้ยงดูแลเด็ก การประเมินผลการเรียน ร้อยละ 100 ประเมินผลตามแผน IEP โดยครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประเมินเกณฑ์ในการรับเด็กเรียนร่วมร้อยละ 100 แสดงความคิดเห็นเด็กมีความพร้อมในการเรียนพอสมควร ไม่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายเพื่อ ควรช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การเข้าห้องน้ำ ทานอาหาร ล้างหน้า แปรงฟัน การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เรียนร่วม ร้อยละ 100 รับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก และเด็กสมองพิการ ร้อยละ 100 จะทำหลักสูตรเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ในชั้นอนุบาลและประถมศึกษา มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทุกคน มีการประชุมร่วมกัน 3 ฝ่ายคือ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ร้อยละ 100 โรงเรียนมีการจัดสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เป็นรายบุคคลคนละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 100 และทางโรงเรียนส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา แข่งขันงานวิชาการต่างๆ และจัดเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ไปร่วมกิจกรรมทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมกับเด็กปกติ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชี้ท

ด้านเครื่องมือ (T - Tools) ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์และพันธกิจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมอย่างไร		
1. มีการปรับนโยบายวิสัยทัศน์พันธกิจของผู้บริหารให้เอื้อต่อเด็กเรียนร่วม	10	100.00
2. ให้นโยบายจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนร่วม	9	90.00
3. ผู้บริหารเน้นครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม	9	90.00
2. ทางโรงเรียนมีการบริหารจัดการการใช้งบประมาณด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร		
1. ได้รับเงินจากงบประมาณรายหัวที่รัฐจัดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	10	100.00
2. ขอรับเงินสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จ้างครูการศึกษาพิเศษและพี่เลี้ยงช่วยดูแลเด็ก	10	100.00
3. จัดหางบประมาณจากผู้บริจาค หน่วยงานเอกชน ผู้มีจิตศรัทธา	8	80.00
3. โรงเรียนจัดสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นเรียนร่วมอย่างไร		

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดหาสื่อการเรียนการสอนตามที่ครูการศึกษาพิเศษแนะนำ	10	100.00
2. จัดเครื่องคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์การพิมพ์ให้ใช้ผลิตสื่อการสอน	5	50.00
3. จัดทำฐานข้อมูลความรู้ และเว็บไซต์ของโรงเรียน	5	50.00
4. โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร		
1. ขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้กับเด็กตามIEP	10	100.00
2. ครูการศึกษาพิเศษ จะติดตามและให้คำแนะนำการใช้สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้ผู้ปกครอง	10	100.00
5. ท่านได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร		
1. ได้เข้าอบรมด้านการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการจัด	10	100.00
2. ได้เข้าอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่สถาบันราชานุกูลจัด	10	100.00
3. ได้เข้าอบรมเรื่องการจัดการความรู้ที่สถาบันราชานุกูลจัด	10	100.00
4. จัดอบรมพี่เลี้ยงทุกปีการศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียน	9	90.00
5. ได้รับความรู้จากการสอบถามปรึกษากับครูการศึกษาพิเศษ	9	90.00

จากตารางที่ 7 แสดงว่าการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท ด้านเครื่องมือ ร้อยละ100 ผู้บริหารมีการปรับนโยบายวิสัยทัศน์และพันธกิจของผู้บริหารให้เอื้อต่อเด็กเรียนร่วม รองลงมา ผู้บริหารมีนโยบายจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เรียนเต็มเวลาในชั้นเรียนร่วมและผู้บริหารเน้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมร้อยละ90 ด้านงบประมาณร้อยละ100ได้รับเงินจากงบประมาณรายหัวที่รัฐจัดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา และขอรับเงินสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา จ้างครูการศึกษาพิเศษและพี่เลี้ยงช่วยเหลือเด็ก ร้อยละ100ทางโรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามที่ครูการศึกษาพิเศษแนะนำ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ร้อยละ100ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้กับเด็กตามIEP และครูการศึกษาพิเศษ จะติดตามและให้คำแนะนำการใช้สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้ผู้ปกครอง การพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ร้อยละ100 ได้อบรมด้านการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันราชานุกูลจัด และอบรมการจัดการความรู้ ที่สถาบันราชานุกูล รองลงมา พี่เลี้ยงได้รับการพัฒนาความรู้ด้าน

การศึกษา ก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษา และได้รับความรู้จากการสอบถามปรึกษากับครูการศึกษาพิเศษ ร้อยละ90

ผลการวิเคราะห์การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เกี่ยวกับการจัดการบริการจัดการเรียนร่วม ตาม โครงสร้างซีท จำนวน 28 คน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังตารางที่ 8-12

**ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
ที่ให้สัมภาษณ์ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	
1.อายุ	1. ต่ำกว่า 30ปี 2. 31-40ปี 3. 41-50ปี 4. มากกว่า50ปี	3 11 10 4	10.71 39.29 35.71 14.29
2.อาชีพ	1.ค้าขาย /ธุรกิจส่วนตัว 2.ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 3.รับจ้าง 4.เกษตรกรกรรม 5.แม่บ้าน	5 4 6 - 13	17.86 14.28 21.43 - 46.43
3. วุฒิการศึกษา	1.ไม่ได้เรียนหนังสือ 2.ประถมศึกษา 3.มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย 4. อนุปริญญา 5.ปริญญาตรี 6.สูงกว่าปริญญาตรี	1 10 8 5 4 -	3.57 35.71 28.57 17.86 14.29 -
4. ประเภทความบกพร่อง	1.บกพร่องทางสติปัญญา 2.เด็กดาวน์ซินโดรม 3.เด็กออทิสติก 4.บกพร่องทางด้านร่างกาย	8 8 10 2	28.57 28.57 35.71 7.14
5.ประวัติการเรียน	1. โรงเรียนราชานุกูล (สถาบันราชานุกูล)	10	35.71

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง	7	25.00
3. โรงเรียนเอกชน	4	14.29
4. โรงเรียนวัดคูทัยธาราม	7	25.00

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.29 มี อายุ 31-40ปี ร้อยละ46.43 มีอาชีพแม่บ้าน ร้อยละ35.71 มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ประเภทความบกพร่อง เป็นเด็กออทิสติก ร้อยละ35.71 ด้านประวัติการเรียนก่อนเข้าเรียนร่วม เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ส่วนใหญ่ มาจากสถาบันราชานุกูล ร้อยละ 35.71

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชี้

ด้านนักเรียน (S-Student) ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1.ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมท่านก่อนนำเด็กเข้าเรียนอย่างไร		
1.ประชุมผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	28	100.00
2.ให้คำแนะนำผู้ปกครองปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนร่วม	28	100.00
3.ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนร่วม	25	89.26
4. ค่าใช้จ่ายครูพี่เลี้ยง	20	71.43
2. ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ก่อนเข้าเรียนอย่างไร		
1.เข้าค่ายเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน1-2 สัปดาห์	28	100.00
2.สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเช่น สิ่งที่เด็กชอบ กลัว การทานยา ฯลฯ	28	100.00
3. ไม่มีการเตรียม	6	21.43
4.มีการประเมินเด็กก่อนเรียน	22	78.57
5.ให้ครูประจำชั้นเรียนร่วมอยู่กับเด็ก 1สัปดาห์ก่อนเปิดเรียน	20	71.43
3.ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของเด็กปกติ และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญาอย่างไร		
1.ไม่มีปัญหาเด็กมีความสุขดี	28	100.00
2. เด็กออทิสติกเล่นแรง	5	17.86

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
4.สัมพันธภาพของท่านและครูประจำชั้นเรียนร่วมเป็นอย่างไร		
1. สัมพันธภาพดีมาก	28	100.00
2. เวลามารับลูกครูจะแจ้งพฤติกรรมเด็กในแต่ละวันให้ทราบ	20	71.43
3. ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเด็กเวลามารับ	18	64.29

จากตารางที่ 9 แสดงว่าการเตรียมความพร้อมท่านก่อนนำเด็กเข้าเรียน ร้อยละ100 โรงเรียนมีการประชุมผู้ปกครองให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา และให้คำแนะนำผู้ปกครองปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนร่วม รองลงมาร้อยละ 89.26 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนร่วม และร้อยละ71.43 ให้ข้อมูลค่าใช้จ่ายครูที่เลี้ยงในการช่วยดูแลเด็ก การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ก่อนเข้าเรียนร้อยละ100 เด็กได้เข้าค่ายเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน1-2สัปดาห์ และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเช่น สิ่งที่เด็กชอบ กลัว การทานยา ฯลฯ มีผู้ปกครองร้อยละ21.43 ที่ลูกไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน ผู้ปกครองร้อยละ100 แสดงความคิดเห็นลูกมีความสุข มีเพียงร้อยละ17.86 ที่พบว่า เด็กออกทิสติกเล่นรุนแรง สัมพันธภาพของผู้ปกครองกับครูประจำชั้นเรียนร่วม ร้อยละ100 สัมพันธภาพดีมาก เวลามารับลูกครูจะแจ้งพฤติกรรมเด็กในแต่ละวันให้ทราบ ร้อยละ71.43 ครูให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเด็กเวลามารับ ร้อยละ64.29

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท

ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนมีการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร		
1. ปรับสภาพแวดล้อม มีสวนหย่อม ทาสีอาคารเรียน สนามเด็กเล่น	28	100.00
2. สร้างห้องน้ำและอ่างล้างหน้าสำหรับเด็กอนุบาล	28	100.00
3. สะอาดเป็นระเบียบดีมาก	20	71.43
4. จัดสถานที่เป็นสัดส่วนดี	19	67.86
2.การจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา อย่างไร		
1. ห้องเรียนกว้าง แสงสว่างดีและ สะอาด	22	78.57
2. การจัดมุมในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้	20	71.43
3. ห้องเรียนเด็กอนุบาลร้อนมาก	6	21.43

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
3.มีการจัดเตรียมห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) และห้องกิจกรรมบำบัด เช่น ห้องศิลปะ หรือห้องดนตรีบำบัดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา หรือไม่		
1. มีห้องเสริมวิชาการให้เด็กมาฝึกอาทิตย์ละ1ชั่วโมง	26	92.86
2. มีห้องดนตรีไทย	17	60.72
4. โรงเรียนขอความร่วมมือจากท่านเกี่ยวกับกิจกรรมหรือขอข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่บุคคลภายนอกขอศึกษาอย่างไร		
1. ให้เข้าประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา	27	96.43
2. ให้ผู้ปกครองไปร่วมกิจกรรม เช่นทัศนศึกษา แข่งขันกีฬา	25	89.29
3. ตอบแบบสอบถามต่างๆ	16	57.14

จากตารางที่ 10 แสดงว่าโรงเรียนมีการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ร่วมในโรงเรียน ร้อยละ 100 ปรับสภาพแวดล้อม มีสวนหย่อม ทาสีอาคารเรียน สนามเด็กเล่น และให้สร้างห้องน้ำและอ่างล้างหน้าสำหรับเด็กอนุบาล การจัดห้องเรียน ร้อยละ78.57 เห็นว่าห้องเรียนกว้าง แสงสว่างดีและ สะอาดมีการจัดมุมในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และร้อยละ21.43 เห็นว่าห้องเรียนเด็กอนุบาลร้อนมาก การจัดเตรียมห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) ร้อยละ92.86 ผู้ปกครองทราบว่าห้องเสริมวิชาการให้เด็กมาฝึกอาทิตย์ละ1ชั่วโมง และร้อยละ60.72 ที่โรงเรียนมีห้องดนตรีไทย โรงเรียนขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมโดยร้อยละ96.43ผู้ปกครองได้เข้าประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ร้อยละ89.29ไปร่วมกิจกรรม เช่นทัศนศึกษา แข่งขันกีฬาและร้อยละ57.14 ผู้ปกครองได้ตอบแบบสอบถามต่างๆ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วม ตามโครงสร้างชี้ท

ด้านการจัดการเรียนการสอน (A-Activities) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1.การจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียนเป็นอย่างไร		
ข้อดี		
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ได้เรียนกับเด็กปกติ	26	92.86
เต็มวัน		

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ได้ขึ้นชั้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน	24	85.71
3.เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีพัฒนาการดีขึ้นมาก	22	78.57
สิ่งที่ต้องปรับปรุง		
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ไม่ค่อยมีสมาธิ	10	35.71
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ควรได้เรียนเสริมเพิ่มขึ้น	7	25.00
3. ต้องการให้สอนการบ้านที่โรงเรียน	5	17.86
2. โรงเรียนจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เป็นรูปแบบใด และมีวิธีการอย่างไร		
1. จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา มีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ	28	100.00
3.ท่านเห็นด้วยกับการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา อย่างไร		
1. เห็นด้วยรับสภาพความเป็นจริงของลูกได้	28	100.00
2. ถ้าเด็กไม่ดีขึ้นครูควรเพิ่มการสอนเสริม	12	42.86
4. ท่านทราบเกณฑ์ในการพิจารณารับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร		
เกณฑ์การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา		
1. เกณฑ์การรับ 1. อายุ 6ปีขึ้นไป	28	100.00
2. ไบวัตIQ ต้องไม่ต่ำกว่า50สมุดคนพิการ		
3. ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง		
4. มีค่าพี่เลี้ยง		
2.ทางโรงเรียนไม่ดูIQ จะดูพัฒนาการของเด็กมากกว่า	25	89.29
5. โรงเรียนรับเด็กประเภทใดบ้าง		
เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ในโรงเรียนมี 3 ประเภท	28	100.00
1. เด็กบกพร่องทางสติปัญญา		
2. เด็กออทิสติก		
3. เด็กสมองพิการ		

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เป็นอย่างไร		
1. ครูประจำชั้นเป็นคณาจารย์สอน	20	71.43
2. ใช้หลักสูตรระดับอนุบาล	5	17.86
3. ใช้หลักสูตรปกติ	3	10.71
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)อย่างไร		
1. โรงเรียนจะให้ผู้ปกครองร่วมวางแผน IEP กับครูประจำชั้น	28	100.00
โรงเรียนมีการจัดตารางเรียน และตารางสอนเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา อย่างไร		
1. มีตารางเรียนเหมือนเด็กปกติ และได้เรียนเสริมบางวิชา	28	100.00
โรงเรียนจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษร่วมกิจกรรมภายนอกอย่างไร		
1. ไปทัศนศึกษา กับเด็กปกติ	28	100.00
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา จะต้องเป็นผู้ปกครอง	28	100.00

จากตารางที่ 11 แสดงว่า โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับเด็กปกติเต็มวัน ร้อยละ 92.86 รองลงมา ร้อยละ 85.71 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ได้ขึ้นชั้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกันสิ่งที่ต้องการปรับปรุงคือ ร้อยละ 35.71 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ไม่ค่อยมีสมาธิ และ ร้อยละ 100 ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา เรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา และมีพี่เลี้ยงคอยช่วยดูแล นอกจากนี้ ร้อยละ 100 ผู้ปกครองยอมรับสภาพความเป็นจริงของลูกได้ ร้อยละ 100 และ ร้อยละ 100 ผู้ปกครองทราบเกณฑ์การรับและประเภทความบกพร่องที่ทางโรงเรียนรับมี 3 ประเภท หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ร้อยละ 71.43 ผู้ปกครองทราบว่าครูประจำชั้นเป็นคณาจารย์สอน และ ร้อยละ 100 ผู้ปกครองร่วมวางแผน IEP กับครูประจำชั้น และมีตารางเรียนเหมือนเด็กปกติ และได้เรียนเสริมบางวิชา การจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ร่วมกิจกรรมภายนอก ร้อยละ 100 ไปทัศนศึกษา กับเด็กปกติซึ่งต้องมีผู้ปกครองไปด้วย

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละความคิดเห็นการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างชีวิต

ด้านเครื่องมือ (T - Tools) ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านได้รับทราบนโยบายของผู้บริหารเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างไร		

รายการความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. จากวันปฐมนิเทศ	25	89.29
2. จากเอกสารแผ่นพับของโรงเรียน	20	71.43
3. จากกระทรวงศึกษาธิการ	6	21.43
2. โรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายจากท่านอย่างไร		
1. ค่าจ้างครูพี่เลี้ยงเป็นเทอมๆละ 7,200 บาท	28	100.00
2. ค่าจ้างพี่เลี้ยงเป็นเดือนๆละ 1,200 บาท	28	100.00
3. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารของทางโรงเรียนอย่างไร		
1. จดหมาย	28	100.00
2. การสนทนา	23	82.14
3. ป้ายประกาศของโรงเรียน	22	78.57
4. โทรศัพท์	14	50.00
4.เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่อ อุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างไร		
1. ได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา	28	100.00
2. ได้อุปกรณ์การเรียนสมุด ดินสอ ดินสอสีที่ทางโรงเรียนแจกให้	20	71.43
3. ได้คู่มือสอนเสริมวิชาการ	18	64.29
5.ท่านได้รับความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร		
1. ครูที่ประจำในโครงการเด็กพิเศษ เรื่องการดูแลเด็ก การปรับพฤติกรรม	25	89.29
2. ครูประจำชั้นแจ้งข่าว ถ้าผู้ปกครองสนใจให้ไปรับฟัง	10	35.71

จากตารางที่ 12 แสดงว่าผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ส่วนใหญ่รับทราบนโยบายของ ผู้บริหารเกี่ยวกับการเรียนร่วมจากวันปฐมนิเทศ ร้อยละ 89.29 รับทราบจากเอกสารแผ่นพับของโรงเรียน ร้อยละ 71.43 การเก็บค่าจ้างครูพี่เลี้ยงช่วยดูแลเด็ก ร้อยละ 100 ผู้ปกครองทราบว่าต้องจ่ายเป็นเทอมๆละ 7,200 บาท หรือจ่ายเป็นเดือนๆละ 1,200 บาท การติดต่อสื่อสาร รับทราบทางจดหมาย ร้อยละ 100 และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ร้อยละ 100 ได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา และผู้ปกครองได้รับความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ร้อยละ 89.29 ได้รับจากครูที่ประจำในโครงการเด็กพิเศษ เรื่องการดูแลเด็ก การปรับพฤติกรรม

4.2 ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา ก่อนและหลังเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา 28 คน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังตารางที่ 13-18

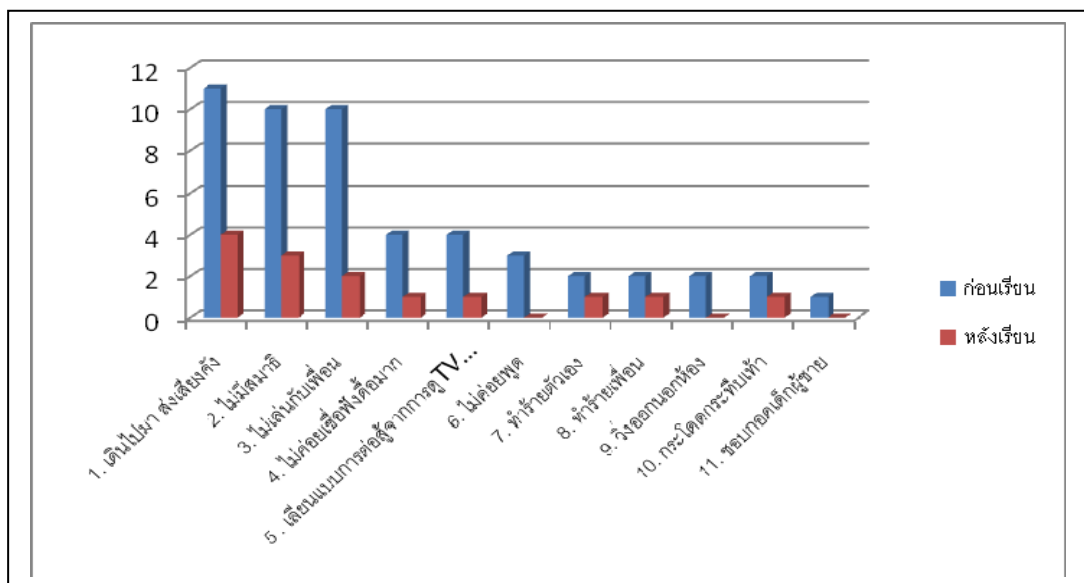
ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา
ที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านพฤติกรรม	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีปัญหาพฤติกรรม	8	28.57	8	28.57
2. มีปัญหาพฤติกรรม	20*	71.43	20*	71.43
1. เดินไปมา ส่งเสียงดัง	11	55.00	4	20.00
2. ไม่มีสมาธิ	10	50.00	3	15.00
3. ไม่เล่นกับเพื่อน	10	50.00	2	10.00
4. ไม่ค่อยเชื่อฟังคือมาก	4	20.00	1	5.00
5. เลียนแบบการต่อสู้จากการดูTV VDO และเกมต่างๆ	4	20.00	1	5.00
6. ไม่ค่อยพูด	3	15.00	0	0.00
7. ทำร้ายตัวเอง	2	10.00	1	5.00
8. ทำร้ายเพื่อน	2	10.00	1	5.00
9. วิ่งออกนอกห้อง	2	10.00	0	0.00
10. กระโดดกระที่บเท้า	2	10.00	1	5.00
11. ชอบกอดเด็กผู้ชาย	1	5.00	0	0.00

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่อง
มากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 13 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่ไม่มีปัญหา
พฤติกรรมก่อนและหลังเข้าเรียนร่วม มีร้อยละ 28.57 ส่วนเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมก่อนและหลังเข้า
เรียนร่วม มีร้อยละ 71.43 โดยมีความบกพร่องด้านพฤติกรรมส่วนใหญ่ก่อนเรียน ได้แก่ มีพฤติกรรม
เดินไปมา ส่งเสียงดัง (ร้อยละ55.00) รองลงมาคือ ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน(ร้อยละ 50.00

เท่ากัน) ไม่ค่อยเชื่อฟังดี้อมาก และเลียนแบบการต่อสู้จากการดูTV VDO และเกมต่างๆ (ร้อยละ20.00 เท่ากัน) ไม่ค่อยพูด (ร้อยละ15.00) มีพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง ทำร้ายเพื่อน วังออกนอกห้อง และชอบ กระโดดกระที่บเท้า (ร้อยละ 10.00) และ ชอบกอดเด็กผู้ชาย(ร้อยละ5.00) และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วม พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมส่วนใหญ่ ลดลงและมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้แก่ มีพฤติกรรมเดินไปมา ส่งเสียงดัง(ร้อยละ 20.00) โดยมีเด็ก 7 คนใน 11 คนลดพฤติกรรมเดินไปมาน้อยลงและไม่ส่งเสียงดัง รองลงมาคือ ไม่มีสมาธิ(ร้อยละ15.00) โดยมีเด็ก 7 คนใน 10 คนมีสมาธิมากขึ้น และไม่เล่นกับเพื่อน(ร้อยละ 10.00) โดยมี เด็ก 8 คนใน 10 คนเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ไม่ค่อยเชื่อฟังดี้อมาก และเลียนแบบการต่อสู้จากการดูTV VDO และเกมต่างๆ (มีร้อยละ 5.00 เท่ากัน) โดยมีเด็ก 3 คนใน 4 คน ปฏิบัติตามที่ครูสั่งมากขึ้น มีการ เล่นรุนแรงลดลง ส่วนพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง ทำร้ายเพื่อน และกระโดดกระที่บเท้า(ร้อยละ 5.00 เท่ากัน) โดยมีเด็ก 1 คนใน 2 คนมีพฤติกรรม ลดการทำร้ายตัวเอง ไม่รังแกเพื่อน ไม่กระโดด ส่วนเด็กที่มี พฤติกรรมไม่ค่อยพูด วังออกนอกห้อง และชอบกอดเด็กผู้ชายหมดไป โดยเด็กมีการ โต้ตอบมากขึ้น อยู่ในระเบียบมากขึ้น ส่วนพฤติกรรมชอบกอดเด็กผู้ชายเปลี่ยนเป็นการนั่งใกล้ๆแทน ซึ่งจำนวนเด็กที่มี ความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้สามารถ แสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 5

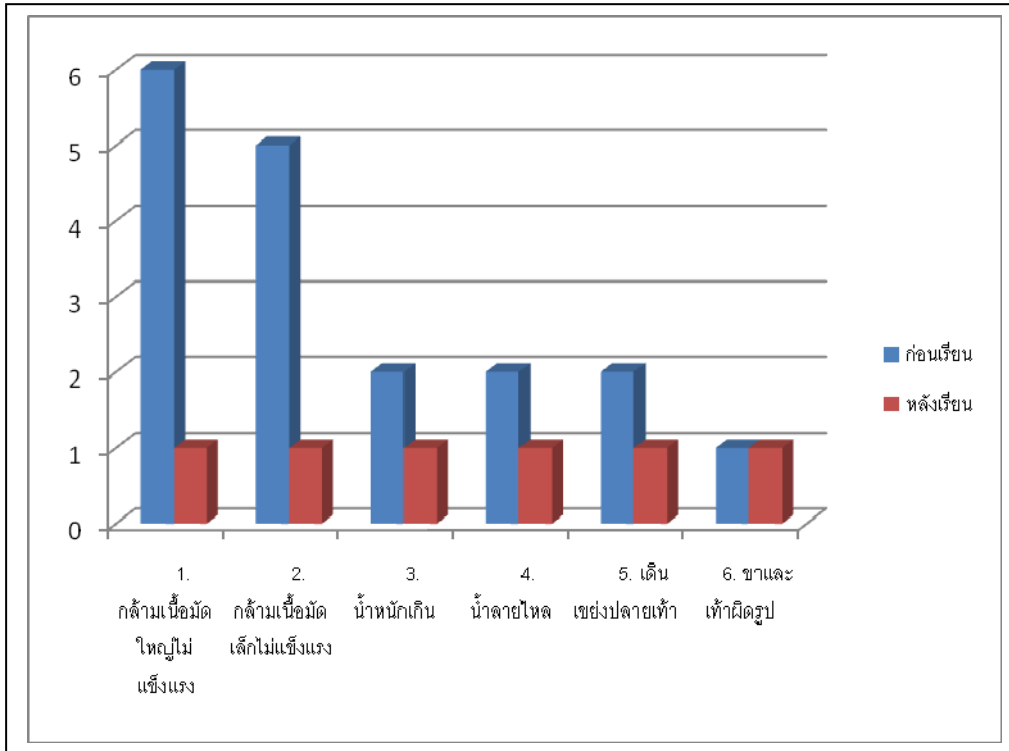
ภาพประกอบที่ 5 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านพฤติกรรมเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านร่างกายระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านร่างกาย	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีปัญหาด้านร่างกาย	11	39.29	11	39.29
2. มีปัญหาด้านร่างกาย	17	60.71	17	60.71
1. กล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่แข็งแรง	6	35.29	1	5.88
2. กล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แข็งแรง	5	29.41	1	5.88
3. น้ำหนักเกิน	2	11.76	1	5.88
4. น้ำลายไหล	2	11.76	1	5.88
5. เดินเขย่งปลายเท้า	2	11.76	1	5.88
6. ขาและเท้าผิดปกติ	1	5.88	1	5.88

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่องมากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 14 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ไม่มีปัญหาด้านร่างกาย ในการเข้าเรียนร่วม ร้อยละ 39.29 และมีปัญหาด้านร่างกายก่อนเข้าเรียนร่วม ร้อยละ 60.71 โดยมีความบกพร่องด้านร่างกายส่วนใหญ่ก่อนเรียน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่แข็งแรง(ร้อยละ 35.29) รองลงมา คือ กล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แข็งแรง(ร้อยละ 29.41) น้ำหนักเกิน น้ำลายไหล และเดินเขย่งปลายเท้า (ร้อยละ 11.76) และขาและเท้าผิดปกติ(ร้อยละ 5.88) และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วมพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านร่างกายลดลงโดยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ไม่แข็งแรง และกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แข็งแรง(ร้อยละ 5.88 เท่ากัน) โดยเด็กจำนวน 5 คนใน 6 คนมีกล้ามเนื้อมัดใหญ่แข็งแรงขึ้น และเด็กจำนวน 4 คนใน 5 คนมีกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงขึ้น รองลงมา คือ น้ำหนักเกิน น้ำลายไหล และเดินเขย่งปลายเท้า (ร้อยละ 5.88 เท่ากัน) โดยเด็กจำนวน 1 คนใน 2 คนมีน้ำหนักลดลง น้ำลายไม่ไหลและการเดินดีขึ้น ส่วนขาและเท้าผิดปกติ (ร้อยละ 5.88) เป็นความบกพร่องด้านร่างกายที่คงที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านร่างกายเหล่านี้สามารถแสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 6

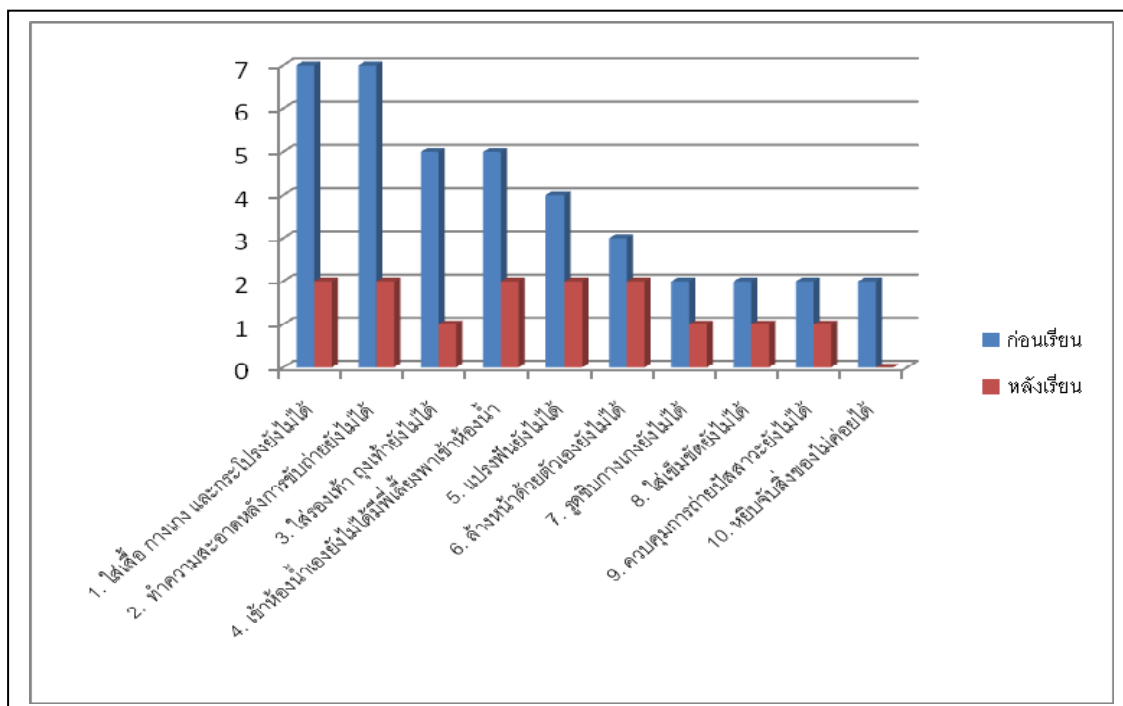
ภาพประกอบที่ 6 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย เปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเอง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเอง	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีปัญหาด้านการช่วยเหลือตัวเอง	15	53.57	15	53.57
2. มีปัญหาด้านการช่วยเหลือตัวเอง	13	46.43	13	46.43
1. ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงยังไม่ได้	7	53.84	2	15.38
2. ทำความสะอาดหลังการขับถ่ายยังไม่ได้	7	53.84	2	15.38
3. ใส่รองเท้า กุ้งเท้ายังไม่ได้	5	38.46	1	7.69
4. เข้าห้องน้ำเองยังไม่ได้มีพี่เลี้ยงพาเข้าห้องน้ำ	5	38.46	2	15.38
5. แปรงฟันยังไม่ได้	4	30.77	2	15.38
6. ล้างหน้าด้วยตัวเองยังไม่ได้	3	23.08	2	15.38
7. รูดซิบกางเกงยังไม่ได้	2	15.38	1	7.69
8. ใส่เข็มขัดยังไม่ได้	2	15.38	1	7.69

ความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเอง	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9. ควบคุมการถ่ายปัสสาวะยังไม่ได้	2	15.38	1	7.69
10. หยิบจับสิ่งของไม่ถนัด	2	15.38	0	0.00

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่องมากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 15 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ไม่มีปัญหาด้านการช่วยเหลือตัวเองในการเข้าเรียนร่วม ร้อยละ 53.57 และมีปัญหาด้านการช่วยเหลือตัวเองก่อนเข้าเรียนร่วม ร้อยละ 46.43 โดยมีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเองส่วนใหญ่ก่อนเรียนได้แก่ ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงยังไม่ได้ และทำความสะอาดหลังการขับถ่ายยังไม่ได้ (ร้อยละ 53.84 เท่ากัน) รองลงมาคือ ใส่รองเท้าน้ำยังไม่ได้ และเข้าห้องน้ำเองยังไม่ได้มีพี่เลี้ยงพาเข้าห้องน้ำ (ร้อยละ 38.46) แปรงฟันยังไม่ได้ (ร้อยละ 30.77) ล้างหน้าด้วยตัวเองยังไม่ได้ (ร้อยละ 23.08) และรูขุมขนกางเกงยังไม่ได้ ใส่เข็มขัดยังไม่ได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะยังไม่ได้ และหยิบจับสิ่งของไม่ถนัด (ร้อยละ 15.38) ตามลำดับ และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วมพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเองลดลงโดยมีการช่วยเหลือตัวเองดีขึ้นได้แก่ ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงยังไม่ได้ และทำความสะอาดหลังการขับถ่ายยังไม่ได้ (ร้อยละ 15.38 เท่ากัน) โดยเด็ก 3 คนใน 5 คนใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงได้ และทำความสะอาดหลังการขับถ่ายได้ รองลงมาคือ ใส่รองเท้าน้ำยังไม่ได้ (ร้อยละ 7.69) โดยเด็ก 4 คนใน 5 คนใส่รองเท้าน้ำได้ ส่วนเข้าห้องน้ำเองยังไม่ได้มีพี่เลี้ยงพาเข้าห้องน้ำ และแปรงฟันยังไม่ได้ (มีร้อยละ 15.38 เท่ากัน) โดยเด็ก 3 คนใน 5 คนเข้าห้องน้ำได้เอง และเด็ก 2 คนใน 4 คน แปรงฟันได้ ส่วนล้างหน้าด้วยตัวเองยังไม่ได้ (มีร้อยละ 15.38) โดยเด็ก 1 คนใน 3 คนล้างหน้าด้วยตัวเองได้ ส่วนรูขุมขนกางเกงยังไม่ได้ ใส่เข็มขัดยังไม่ได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะยังไม่ได้ และหยิบจับสิ่งของไม่ถนัด (มีร้อยละ 7.69) โดยเด็ก 1 คนใน 2 คน รูขุมขนกางเกงได้ ใส่เข็มขัดได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะได้ และหยิบจับสิ่งของได้มากขึ้น ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเองเหล่านี้สามารถแสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 7

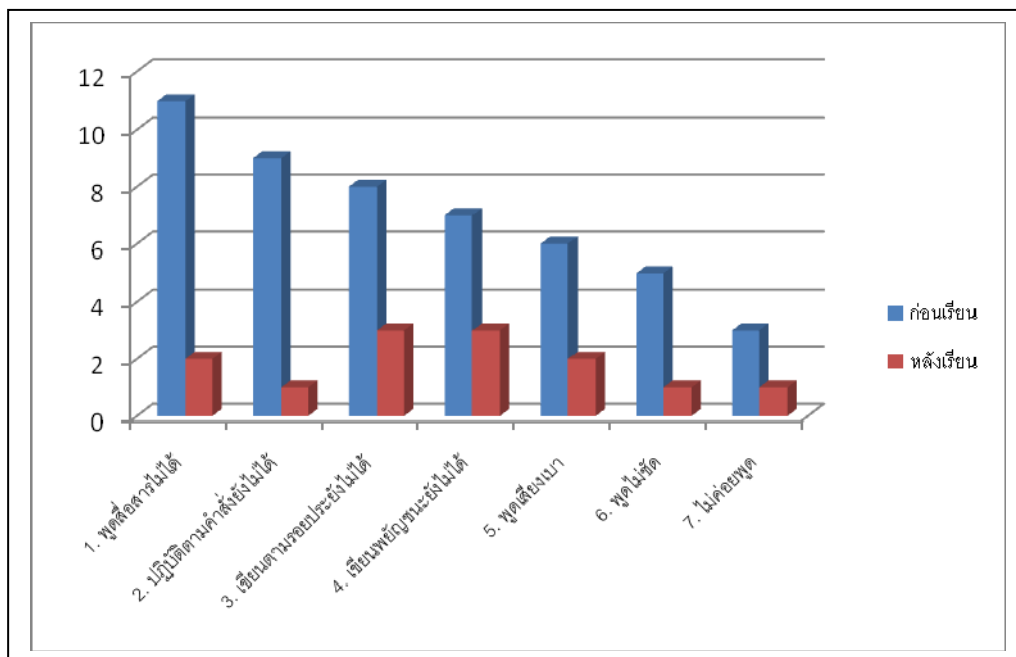
ภาพประกอบที่ 7 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตัวเองเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พูดสื่อสารไม่ได้	11	39.29	2	7.14
2. ปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่ได้	9	32.14	1	3.57
3. เขียนตามรอยประยังไม่ได้	8	28.57	3	10.71
4. เขียนพยัญชนะยังไม่ได้	7	25.00	3	10.71
5. พูดเสียงเบา	6	21.43	2	7.14
6. พูดไม่ชัด	5	17.86	1	3.57
7. ไม่ค่อยพูด	3	10.71	1	3.57

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่องมากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 16 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร ก่อนเรียนร่วมส่วนใหญ่ พูดสื่อสารไม่ได้(ร้อยละ 39.29) รองลงมา ปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่ได้(ร้อยละ 32.14) เขียนตามรอยประยังไม่ได้(ร้อยละ 28.57) เขียนพยัญชนะยังไม่ได้(ร้อยละ 25.00) พูดเสียงเบา (ร้อยละ 21.43) พูดไม่ชัด(ร้อยละ 17.86) และไม่ค่อยพูด(ร้อยละ 10.71) และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วมพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร ลดลงโดยพูดสื่อสารไม่ได้(ร้อยละ 7.14) โดยเด็ก 9 คนใน 11 คน พูดสื่อสารได้ดีขึ้น รองลงมาคือ ปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่ได้(ร้อยละ 3.57) โดยเด็ก 8 คนใน 9 คนปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น ส่วนเขียนตามรอยประยังไม่ได้ และเขียนพยัญชนะยังไม่ได้ (ร้อยละ 10.71 เท่ากัน) โดยเด็ก 5 คนใน 8 คนสามารถเขียนตามรอยประได้ และเด็ก 4 คนใน 7คนสามารถเขียนพยัญชนะได้มากขึ้น ส่วนเด็กพูดเสียงเบา(ร้อยละ7.14) โดยเด็ก 4 คนใน 6 คนพูดเสียงดังขึ้น ส่วนเด็กพูดไม่ชัด และไม่ค่อยพูด (มีร้อยละ 3.57 เท่ากัน) โดยเด็ก 4 คนใน 5 คนพูดชัดขึ้น และเด็ก 2 คนใน 3 คนมีการโต้ตอบมากขึ้น ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร เหล่านี้สามารถแสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 8

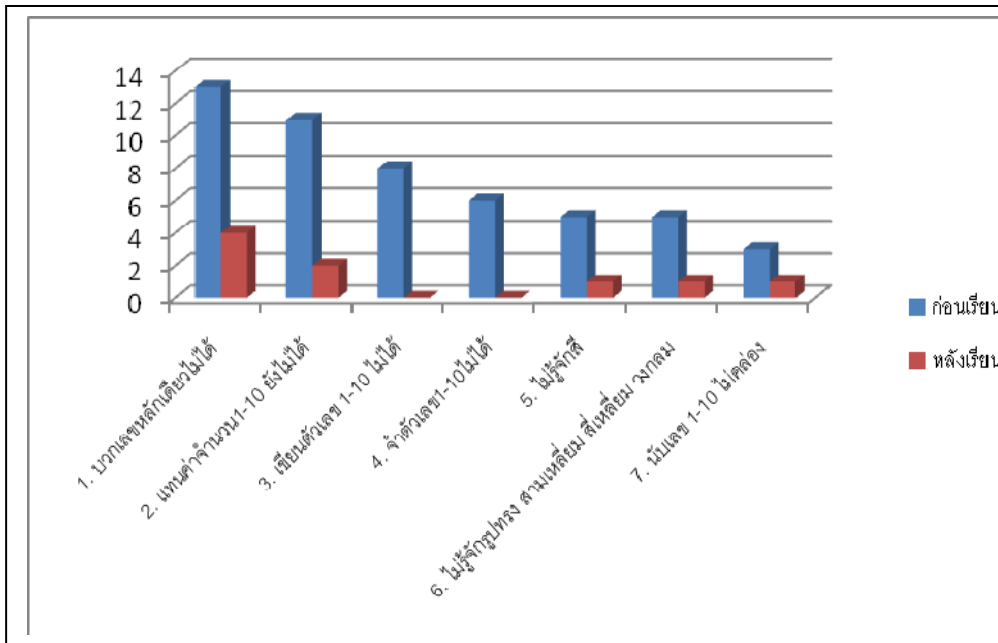
ภาพประกอบที่ 8 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสารเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. บวกเลขหลักเดียวไม่ได้	13	46.43	4	14.28
2. แทนค่าจำนวน1-10 ยังไม่ได้	11	39.29	2	7.14
3. เขียนตัวเลข 1-10 ไม่ได้	8	28.57	0	0.00
4. จำตัวเลข1-10ไม่ได้	6	21.43	0	0.00
5. ไม่รู้จักสี	5	17.86	1	3.57
6. ไม่รู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม	5	17.86	1	3.57
7. นับเลข 1-10 ไม่คล่อง	3	10.71	1	3.57

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่องมากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 17 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต ก่อนเรียนร่วมส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวไม่ได้(ร้อยละ 46.43) รองลงมา แทนค่าจำนวน 1-10 ยังไม่ได้(ร้อยละ 39.29) เขียนตัวเลข 1-10 ไม่ได้(ร้อยละ28.57) จำตัวเลข1-10ไม่ได้(ร้อยละ 21.43) ไม่รู้จักสี และไม่รู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม (ร้อยละ 17.86 เท่ากัน) และ นับเลข1-10 ไม่คล่อง(ร้อยละ 10.71) ตามลำดับ และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วมพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต ลดลง คือ บวกเลขหลักเดียวไม่ได้(ร้อยละ 14.28) โดยเด็ก 9 คนใน 13 คนบวกเลขหลักเดียวได้ รองลงมา แทนค่าจำนวน1-10 ยังไม่ได้(ร้อยละ 7.14) โดยเด็ก 9 คนใน 11 คนแทนค่าจำนวน1-10 ได้ เขียนตัวเลข 1-10 ไม่ได้ และจำตัวเลข1-10ไม่ได้ (ร้อยละ 0.00) โดยเด็กสามารถเขียนตัวเลข 1-10 ได้ และจำตัวเลข 1-10ได้ และไม่รู้จักสี ไม่รู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม และ นับเลข 1-10 ไม่คล่อง(ร้อยละ 3.57 เท่ากัน) โดยเด็ก 4 คนใน 5 คน รู้จักสี และรู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม และเด็ก 2 คนใน 3 คนนับเลข 1-10 ได้ดีขึ้น ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต เหล่านี้สามารถแสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 9

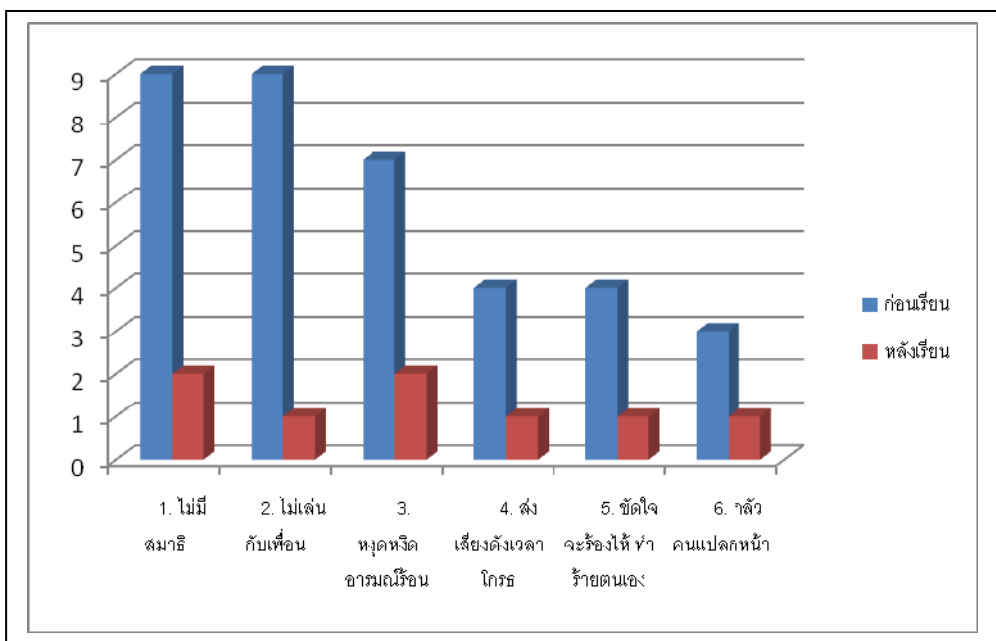
ภาพประกอบที่ 9 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่อง
 วิชาเลขคณิตเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
 ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา
 มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและ สังคม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

ความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	ก่อนเรียน (N=28)		หลังเรียน (N=28)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	8	28.57	8	28.57
2. มีปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม	20	71.43	20	71.43
1. ไม่มีสมาธิ	9	45.00	2	10.00
2. ไม่เล่นกับเพื่อน	9	45.00	1	5.00
3. หงุดหงิด อารมณ์ร้อน	7	35.00	2	10.00
4. ส่งเสียงดังเวลาโกรธ	4	20.00	1	5.00
5. ขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง	4	20.00	1	5.00
6. กลัวคนแปลกหน้า	3	15.00	1	5.00

*หมายเหตุ : เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา บางคนมีความบกพร่องมากกว่า 1 เรื่อง

จากตารางที่ 18 แสดงว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมก่อนเรียนร่วมส่วนใหญ่ ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน(ร้อยละ 45.00

เท่ากัน) รองลงมา หุดหงิด อารมณ์ร้อน(ร้อยละ 35.00) ส่งเสียงดังเวลาโกรธ และขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง(ร้อยละ 20.00) และ กลัวคนแปลกหน้า(ร้อยละ 15.00) ตามลำดับ และภายหลังเมื่อเข้าเรียนร่วมพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมลดลง คือ ไม่มีสมาธิ(ร้อยละ 10.00) โดยเด็ก 7 คนใน 9 คนมีสมาธิทำงานได้นานขึ้น และไม่เล่นกับเพื่อน(ร้อยละ 5.00) โดยเด็ก 8 คนใน 9 คนเข้ากลุ่มเล่นกับเพื่อนได้มากขึ้น เด็กหุดหงิด อารมณ์ร้อน(ร้อยละ 10.00)โดยเด็ก 5 คนใน 7 คนสงบนิ่งได้นานขึ้น มีความอดทน เด็กส่งเสียงดังเวลาโกรธ และขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง(ร้อยละ 5.00 เท่ากัน) โดยเด็ก 3 คนใน 4 คน เวลาโกรธจะร้องไห้ แต่ไม่ส่งเสียงดัง และลดการร้องไห้ การทำร้ายตัวเองลง และเด็กกลัวคนแปลกหน้า(ร้อยละ 5.00)โดยเด็ก 2 คนใน 3 คนกล้าพูดโต้ตอบกับคนแปลกหน้ามากขึ้น ซึ่งจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา ที่มีความบกพร่องด้านวิชาเลขคณิต เหล่านี้สามารถแสดงเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ได้ดังภาพประกอบที่ 10

ภาพประกอบที่ 10 จำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญา มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนร่วม

4.3 ตอนที่3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์การศึกษาการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดคูทัยธาราม

1) โครงสร้างของคู่มือ

โครงสร้างของคู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมกันนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน เพื่อให้ช่วยต่อการศึกษา ทำความเข้าใจและการนำไปใช้ ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ตามโครงสร้างซีท : กรณีศึกษาในโรงเรียนวัดคูทัยธาราม

2) องค์ประกอบของคู่มือ ในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน
3. แนวคิดการจัดการเรียนรู้ร่วมกันโครงสร้างซีท (SEAT)

- * นักเรียน(S-Students)
- * การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)
- * สภาพแวดล้อม (E-Environment)
- * เครื่องมือ (Tools)

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ตามโครงสร้างซีท : กรณีตัวอย่างโรงเรียนวัดคูทัยธาราม

1. โครงสร้างซีท (SEAT) ในโรงเรียนวัดคูทัยธาราม
 - * นักเรียน(S-Students)
 - * การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)
 - * สภาพแวดล้อม (E-Environment)
 - * เครื่องมือ (Tools)
2. ขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนรู้ร่วมกัน
3. เทคนิคการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษ ใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

- * การวิเคราะห์งาน (Task analysis)
- * การทำตัวอย่างให้ดู (Modelling)
- * การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)
- * การช่วยชี้แนะ (Prompts)
- * การปรับพฤติกรรม (Behaviour modification)
- * คุณลักษณะของครูที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

3) ตัวอย่างกิจกรรมในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

ตัวอย่างกิจกรรม จำนวน 10 กิจกรรม

- กิจกรรมที่ 1 พบกันสวัสดี
- กิจกรรมที่ 2 โรงเรียนใหม่ของหนู
- กิจกรรมที่ 3 ครูหนูน่ารัก
- กิจกรรมที่ 4 เพื่อนใหม่ของฉัน
- กิจกรรมที่ 5 พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง
- กิจกรรมที่ 6 เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง
- กิจกรรมที่ 7 ฝึกประสาทสัมผัส 3 ฐาน
- กิจกรรมที่ 8 ผ่อนคลายด้วยสปา
- กิจกรรมที่ 9 ของเล่นฉันอยู่ไหน
- กิจกรรมที่ 10 แม่ครัวตัวน้อย

4) ตัวอย่างเครื่องมือในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม

- 1.ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษเข้าเรียนใน โรงเรียนวัดคูทัยธาราม
- 2.ใบสมัครเข้าเรียน โรงเรียนวัดคูทัยธาราม
- 3.แบบกรอกประวัตินักเรียนชั้นอนุบาล
- 4.แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
- 5.แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล โรงเรียนวัดคูทัยธาราม
- 6.แบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 7.แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบ

อรูปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล

8. แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วย แบบทดสอบ

อรรุปนัยทางการศีกษา ระดับประถมศีกษา1-6

9. ตัวอย่างแผนการจัดการศีกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
10. ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล (IIP)
11. แบบคำขอลิ่งอำนาจความสะดวก ลือ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด

ทางการศีกษา

12. แบบประเมินการอบรมพี่เลี้ยงนักเรียนเรียนร่วม
13. แบบรายงานผลพัฒนาการด้านการเรียน
14. ตัวอย่างแบบทดสอบก่อน/หลังการอบรมความรู้เบื้องต้นทางการศีกษาพิเศษ (ดังปรากฏในภาคผนวก ก หน้า 161)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วม สำหรับ โดยใช้โครงสร้างชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรณีศึกษา: โรงเรียนวัดคูท้อยธารามสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็น แนวทาง และความต้องการของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต โรงเรียนวัดคูท้อย ธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เรียนร่วม โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม 2. วิธีดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยงจำนวน 10 คน และ ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาจำนวน 28 คน และเด็กที่มีความบกพร่อง ทางพัฒนาการและสติปัญญาจำนวน 28 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 รวมประชากรที่ใช้ใน การวิจัยทั้งสิ้น 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วม แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับ อายุ วุฒิการศึกษา การอบรม เกี่ยวกับการเรียนร่วม และประสบการณ์ในการสอนเรียนร่วม ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลการจัดการเรียน ร่วมตามโครงสร้างชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1)ด้านนักเรียน (S-Student) 3 ข้อ 2)ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 4 ข้อ 3)ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) 8 ข้อ และ 4)ด้านเครื่องมือ เครื่องมือ (T - Tools) 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญาแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 สัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล เกี่ยวกับอายุ วุฒิการศึกษา ประเภทความบกพร่องและประวัติการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ข้อมูลตามโครงสร้างชีวิต ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1)ด้าน นักเรียน (S-Student) 4 ข้อ 2) ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment) 4 ข้อ 3)ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities) 8 ข้อ และ 4)ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T -Tools) 5 ข้อ รวม 21 ข้อ ตอนที่ 3 เป็น แบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วมเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรม ด้านร่างกาย ด้านทักษะการ ช่วยเหลือตนเอง ด้านวิชาการ ประกอบด้วย ภาษาและการสื่อสาร เลขคณิต และด้านอารมณ์ จิตใจ

และสังคม การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ คือครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง จำนวน 10 คน และผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 28 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาจำนวน 28 คน โดยหาค่าร้อยละ และนำข้อความจากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหาการตอบที่ไปในทิศทางเดียวกัน และมาเรียบเรียงภาษา จัดจำนวนความถี่ของผู้ให้สัมภาษณ์ และเรียงลำดับข้อมูลจากมากไปหาน้อยสุด

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง พบว่าส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จบปริญญาตรีสาขาอื่นๆ จบปริญญาโทด้านการศึกษาพิเศษ 1 คน ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมด้านการเรียนร่วม และมีประสบการณ์การสอนเรียนร่วม ตั้งแต่ 6-10 ปี

2. ข้อมูลการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง

2.1 ด้านนักเรียน (S-Student)

- โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ครูประจำชั้นเรียนร่วม และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาด้วยการ การเตรียมผู้ปกครองจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดการให้บริการและรูปแบบการจัดการเรียนร่วม การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จะให้เด็กเข้าค่ายเตรียมความพร้อมปรับพื้นฐานนักเรียน 1-2 สัปดาห์ และครูปกติจัดประชุมให้ความรู้เรื่องการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และให้ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเพื่อให้ครูประจำชั้นเรียนร่วม เข้าใจเด็ก

- สัมพันธภาพของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดี มีการใช้สมุดติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง ครูจะรายงานพฤติกรรมต่างๆในแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ ส่วนใหญ่จะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการของเด็ก และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับเด็กปกติส่วนใหญ่ ชอบล้อเลียน

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)

- การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายใน ส่วนใหญ่พบว่า ทางโรงเรียนมีการจัดห้อง

ส่งเสริมพัฒนาการ ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องเรียนร่วมและ ห้องสื่ออุปกรณ์เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็ก มีการปรับห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาในระดับอนุบาล เพิ่มราวจับ เวลาขึ้น-ลงบันไดการจัดห้องเรียนจัดห้องให้โล่งไม่ให้มีสิ่งของต่างๆไปกระตุ้นเด็ก จัดที่เก็บสื่อการสอน ของเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

- การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอก พบว่ามีการปรับทาสีอาคารเรียน ล้อมรั้วเพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับเด็ก
- ทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอก โรงเรียน พบว่ามีการร่วมกิจกรรมการประชุม อบรม กับทางสถาบันราชานุกูล ประสานขอคำแนะนำงานด้านการเรียนร่วม การขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษากับศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง

2.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

- หลักสูตรที่ใช้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม พบว่าโรงเรียนมีการปรับหลักสูตรของเด็กปกติ เพื่อใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาในชั้นอนุบาลและประถมศึกษา และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) การประเมินผลการเรียน ประเมินผลตามแผนIEP โดยครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประเมิน
- จำนวนครูการศึกษาพิเศษ พบว่า ควรเพิ่มจำนวนครูการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น การจัดการเรียนร่วม จัดเรียนเต็มเวลา และมีพี่เลี้ยงช่วยครูดูแลเด็ก
- ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง ทุกคนเข้าใจเกณฑ์การรับเด็กเรียนร่วม คือเด็กไม่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายเพื่อน ควรช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การเข้าห้องน้ำ ทานอาหาร ล้างหน้า แปรงฟัน และโรงเรียนรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้าเรียนร่วม พบว่า ส่วนใหญ่รับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก และเด็กสมองพิการ
- การจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนจัดสอนเสริมให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นรายบุคคลคนละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และทางโรงเรียนส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแข่งขันงานวิชาการต่างๆและจัดเด็กเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาไปร่วมกิจกรรมทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกโรงเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2.4 ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

- ผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญการเรียนร่วม พบว่า นโยบายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน มีการจัดการเรียนร่วมอยู่ด้วย และผู้บริหารเน้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม
- ด้านงบประมาณ พบว่าทางโรงเรียนได้รับเงินจากงบประมาณรายหัวที่รัฐจัดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และอีกส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลเด็ก ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้กับเด็กตามIEP

- การพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ พบว่าครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้อบรมด้านการศึกษาพิเศษที่กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันราชานุกูล จัดและ พี่เลี้ยง ก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษา ทางโรงเรียนจะเชิญวิทยากรหรือครูการศึกษาพิเศษที่โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

3. ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา พบว่าส่วนใหญ่ มี อายุ 31-40ปี มีอาชีพแม่บ้าน การศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ ลูกเป็นเด็กออทิสติก ก่อนเข้าเรียนร่วม ส่วนใหญ่ พบว่าเคยได้รับการเตรียมความพร้อมทางการศึกษาจาก สถาบันราชานุกูล

4. ข้อมูลการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

4.1 ด้านนักเรียน (S-Student)

- การเตรียมความพร้อมผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่ทางโรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และให้คำแนะนำเรื่องการปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนร่วม และทำความเข้าใจเรื่องค่าใช้จ่ายการจ้างพี่เลี้ยง ช่วยครูดูแลเด็ก

- การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาพบว่าส่วนใหญ่ ก่อนเข้าเรียน เด็กต้องได้รับการปรับพื้นฐานเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน1-2สัปดาห์ และสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเช่น สิ่งที่เด็กชอบ กลัว การทานยา ฯลฯ

- สัมพันธภาพของผู้ปกครองกับครูประจำชั้นเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ สัมพันธภาพดี มาก มีการสื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเวลามารับ-ส่ง

4.2 ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)

- การปรับสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาส่วนใหญ่ พบว่า มีการจัดสวนหย่อม ทาสีอาคารเรียน มีสนามเด็กเล่น

- การปรับสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ส่วนใหญ่ พบว่า มีการสร้างห้องน้ำและอ่างล้างหน้าสำหรับเด็กอนุบาล ห้องเรียนกว้าง มีแสงสว่าง สะอาด มีการจัดมุมในห้องเรียนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ มีการจัดเตรียมห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) มีห้องดนตรีไทย

- โรงเรียนขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เกี่ยวกับกิจกรรมส่วนใหญ่ ผู้ปกครองได้ เข้าร่วมหรืออบรมเกี่ยวกับเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ไปร่วมกิจกรรม เช่นทัศนศึกษา แข่งขันกีฬา และ ผู้ปกครองได้ตอบแบบสอบถามต่างๆ

4.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

- การจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา มีพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือ และ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ได้ขึ้นชั้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน นอกจากนี้พบว่า ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาส่วนใหญ่ มีความเข้าใจในความบกพร่องของเด็กยอมรับสภาพความเป็นจริงของลูกได้

- หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาพบว่าผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ ทราบว่าผู้ปกครองต้องร่วมวางแผนIEPกับครูประจำชั้น เด็กได้เรียนเสริมบางวิชา ได้ไปร่วมกิจกรรมภายนอก ต้องมีผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาไปด้วย

4.4 ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

- ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาพบว่า ส่วนใหญ่รับทราบนโยบายของ ผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในวันปฐมนิเทศ ทราบเหตุการณ์เกี่ยวกับค่าจ้างครูพี่เลี้ยงช่วยเหลือเด็ก จ่ายเป็นเทอมๆละ 7,200 บาท หรือจ่ายเป็นเดือนๆละ1,200บาท

- ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาพบว่า ส่วนใหญ่มีการติดต่อสื่อสาร กับครูทางจดหมาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา และ ผู้ปกครองได้รับความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จากครูที่ประจำในโครงการเด็กพิเศษ เรื่องการดูแลเด็ก และการปรับพฤติกรรม

5. พัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5.1ด้านพฤติกรรม

- ปัญหาพฤติกรรมก่อนเข้าเรียนร่วม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาพบว่า ในจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 28 คน มีเด็กที่ไม่มีปัญหาพฤติกรรม 8 คน เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอีก 20 คน มีปัญหาพฤติกรรมแตกต่างกัน บางคนมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าปัญหา พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาพฤติกรรมชอบเดินไปมา ส่งเสียงดัง ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน ไม่ค่อยเชื่อฟังคือมาก ชอบเลียนแบบการต่อสู้จากการดู

TV VDO และเกมต่างๆ ไม่ค่อยพูด มีพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง ทำร้ายเพื่อน วิ่งออกนอกห้อง ชอบกระโดดกระแทกเท้า และ ชอบกอดเด็กผู้ชาย

- พฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา หลังเข้าเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมดีขึ้น มีการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ลดการเดินน้อยลงไม่ส่งเสียงดัง และมีสมาธิมากขึ้น ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง มากขึ้น การเล่นรุนแรงลดลง และ มีการโต้ตอบมากขึ้น อยู่ในระเบียบมากขึ้น และ ลดการทำร้ายตัวเอง ไม่รังแกเพื่อนไม่กระโดด และเปลี่ยนพฤติกรรมจากการกอดเป็นการนั่งใกล้ๆ

5.2 ด้านร่างกาย

- ปัญหาด้านร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนเข้าเรียนร่วม พบว่า ในจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 28 คน มีเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 11 คน ที่ไม่มีปัญหาด้านร่างกาย อีก 17 คนมีปัญหาด้านร่างกาย พบว่าส่วนใหญ่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และ กล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แข็งแรง น้ำหนักเกิน มีความบกพร่องในการควบคุมน้ำลาย เดินเขย่งปลายเท้า และ ขาและเท้าผิดปกติ

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีพัฒนาการด้านร่างกายดีขึ้นหลังเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงขึ้น น้ำหนักลดลง มีการควบคุมน้ำลายดีขึ้น และการเดินเขย่งเท้าลดลง

5.3 ด้านการช่วยเหลือตัวเอง

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาก่อนเข้าเรียนร่วม พบว่าไม่มีปัญหาด้านการช่วยเหลือตนเอง จำนวน 15 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่เหลือจำนวน 13 คนที่มีปัญหาด้านการช่วยเหลือตนเอง พบว่าส่วนใหญ่ ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงยังไม่ได้ ทำความสะอาดหลังการขับถ่ายยังไม่ได้ ใส่รองเท้า ถุงเท้ายังไม่ได้เข้าห้องน้ำเองยังไม่ได้ต้องมีพี่เลี้ยงพาเข้าห้องน้ำ แปรงฟันยังไม่ได้ ล้างหน้าด้วยตัวเองยังไม่ได้ รูดซิบกางเกงและ ใส่เข็มขัดยังไม่ได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะยังไม่ได้ และหยิบจับสิ่งของไม่ค่อยได้

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหลังการเข้าเรียนร่วม มีการช่วยเหลือตนเองดีขึ้น พบว่าส่วนใหญ่ ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงได้ และทำความสะอาดหลังการขับถ่ายได้ รองลงมา เข้าห้องน้ำได้เอง ใส่รองเท้า ถุงเท้าได้ แปรงฟันได้ และหยิบจับสิ่งของได้มากขึ้น รูดซิบกางเกงและใส่เข็มขัดได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะได้ และ ล้างหน้าด้วยตัวเองได้

5.4 ด้านวิชาการวิชาภาษาและการสื่อสาร

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร ก่อนเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ พูดสื่อสารและ ปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่ได้ พูดเสียงเบา พูดไม่ชัด และไม่ค่อยพูด การเขียนเขียนตามรอยประยังไม่ได้ เขียนพยัญชนะยังไม่ได้

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสาร หลังเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ พูดสื่อสารได้ดีขึ้น ปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น พูดชัดและพูดเสียงดังขึ้น และ มีการโต้ตอบมากขึ้น ด้านการ เขียนเขียนพยัญชนะ ได้มากขึ้น

5.5 ด้านวิชาการวิชาเลขคณิต

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านเลขคณิต ก่อนเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวไม่ได้ แทนค่าจำนวน1-10 ยังไม่ได้ เขียนและนับเลข 1-10 ไม่ได้ จำตัวเลข1-10สับสน ไม่รู้จักสี และไม่รู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านเลขคณิต หลังเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวได้ แทนค่าจำนวน1-10 ได้ เขียนและนับเลข 1-10 ได้ จำตัวเลข 1-10 ได้ รู้จักสี และรู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม

5.6 ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ไม่มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ก่อนเข้าเรียนร่วม จำนวน 8คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เหลือจำนวน 20 พบว่าส่วนใหญ่ มีปัญหา หงุดหงิด อารมณ์ร้อน ส่งเสียงดังเวลาโกรธ และขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน หงุดหงิด อารมณ์ร้อน ส่งเสียงดังเวลาโกรธ และขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง และ กลัวคนแปลกหน้า

- เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และสติปัญญาหลังการเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ เข้ากลุ่มเล่นกับเพื่อนได้มากขึ้น มีสมาธิทำงานได้นานขึ้น สงบนิ่งได้นานขึ้น เวลาโกรธจะร้องไห้ แต่ไม่ส่งเสียงดัง และลดการร้องไห้และการทำร้ายตัวเอง และ กล้าพูดโต้ตอบกับคนแปลกหน้ามากขึ้น

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นสำคัญควรแก่การนำมาอภิปรายดังนี้

1. การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม เพื่อต้องการให้โอกาสเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ได้อยู่ร่วมกับคนปกติ และตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ทั้งนี้สอดคล้องกับมาตรา 10 หมวดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542. (2542:7) ที่ว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยจัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เบญจา ชลธารนนท์. (2535:64) กล่าวว่า การเรียนร่วมเป็นการรวมเอาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้ามาในการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวัน ระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา กับเด็กปกติ และวาริ ธีระจิตร. (2537:16) กล่าวว่า เป็นการรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กับเด็กปกติ ในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การปรับตัว เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองให้ได้มากที่สุด

ด้านนักเรียน (S-Student)

จากการศึกษาจะพบว่า โรงเรียนวัดอุทัยธาราม มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมอย่างเป็นระบบ จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาและให้คำแนะนำเรื่องการปรับตัวเมื่อลูกมาเรียนร่วม สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเช่น สิ่งของเด็กชอบ กลัว การทานยา ฯลฯ และบอกวัตถุประสงค์ ในการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษปรับพื้นฐานเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนร่วมเรียน 1-2 สัปดาห์ การชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครองก่อนที่จะให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนร่วม เป็นจุดเด่นของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ซึ่งสามารถทำให้ผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความตั้งใจของทางโรงเรียนที่จะให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา สามารถเรียนร่วมได้ สัมพันธภาพของผู้ปกครองกับครูประจำชั้นเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ สัมพันธภาพดีมาก มีการสื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กเวลามารับ-ส่ง แม้แต่เรื่องค่าใช้จ่ายการจ้างพี่เลี้ยง ทางโรงเรียนมีความชัดเจนในเรื่อง การเก็บเงินนำมาจ้างพี่เลี้ยง เพื่อช่วยครูในการดูแลเด็ก จะช่วยแบ่งเบาภาระของครูและผู้ปกครองได้ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับ การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ทางโรงเรียนรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม ได้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กออทิสติก และเด็กสมองพิการ มีเกณฑ์การรับเด็กเรียนร่วม คือเด็กไม่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายเพื่อน ควรช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การเข้าห้องน้ำ ทานอาหาร ล้างหน้า แปรงฟัน จะเห็นได้ว่าทางโรงเรียนไม่เน้นในเรื่องระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา(IQ)ของเด็กตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดคือIQ ต้องมากกว่า50 แต่จะเน้นในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง และเรื่องพฤติกรรมเป็นสำคัญ จึงทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่มีระดับIQต่ำกว่า50 สามารถเข้าเรียนร่วมได้ สอดคล้องกับเกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม

ของกรมสามัญศึกษา.(2537:17-18) ที่ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เข้ามาเรียนร่วมควร ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน โดยเด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในกิจวัตรประจำวันได้ และเด็กต้องไม่มีความพิการซ้อนหรือไม่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่นๆ จนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ สำหรับการเตรียมความพร้อมเด็กปกติ ครูประจำชั้นเรียนร่วม จะเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาและดูแลให้เด็กเล่นและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ผดุง อารยะวิญญู. (2542:66-68) ที่กล่าวว่า นักเรียนทั่วไปทางโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อม โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ยอมรับ และช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต้องได้รับการเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ ก่อนส่งเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป และสอดคล้องกับเบญญา ชลธารันนท์ (2546:3) ที่กล่าวถึงการใช้โครงสร้างชีวิตในการจัดการเรียนร่วมในประเด็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปให้มีความรู้ความเข้าใจ และเกิดการยอมรับ ให้ความช่วยเหลือเด็กพิการเรียนร่วมได้

ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)

โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้เหมาะสม

กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีการจัดห้องส่งเสริมพัฒนาการ ห้องการศึกษาพิเศษ ห้องเรียนร่วมและ ห้องสื่ออุปกรณ์เพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็ก มีการปรับห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ระดับอนุบาล สอดคล้องกับสมศักดิ์

โสธถาวร. (2543:บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนร่วมให้มีห้องน้ำ ห้องสุขาอยู่ใกล้กับห้องเรียน และจัดให้เหมาะกับเด็กอนุบาล มีการ เพิ่มราวจับเวลาขึ้น-ลงบันไดการจัดห้องเรียนจัดห้องให้โล่งไม่ให้มีสิ่งของต่างๆไปกระตุ้นเด็ก จัดที่เก็บสื่อการสอน ของเล่นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมภายนอก มีการปรับทาสีอาคารเรียน ล้อมรั้ว เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับกัญญารัตน์ ว่องศิริกุล. (2550:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมตอบสนองความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และด้านบุคลากรมีการสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนร่วมแก่บุคลากรในโรงเรียนมากที่สุด และสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544. :27-37) ที่กล่าวถึงการเตรียมสิ่งแวดล้อม ควรจัดความพร้อมของสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ 1. สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียน ต้องปรับสภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อคนพิการ เช่น คนที่มีความบกพร่องทางร่างกายต้องมีทางลาด ห้องน้ำห้องส้วมจะต้องเหมาะสมกับสภาพความพิการและไม่มีสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายต่อคนพิการ เป็นต้น 2. ห้องเรียนสำหรับเรียนร่วม ควรมีขนาดที่เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอสำหรับคนพิการที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรลดเสียงรบกวนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการรับฟังจากเครื่องช่วยฟังชัดเจน การจัดที่นั่งสำหรับคนพิการให้พิจารณาสภาพความพิการและความสะดวกสำหรับ

การเดินทาง และการเคลื่อนไหว โต้ะเก้าอี้ควรจัดให้เหมาะสมกับขนาดและความบกพร่องของเด็ก อุปกรณ์เสริมที่ติดตัวเด็ก เช่น รถล้อเข็น ไม้เท้า จะต้องจัดให้มีบริเวณที่เด็กสามารถเก็บหรือใช้ได้สะดวก และ3. ห้องสอนเสริม เป็นห้องที่ควรมีสื่ออุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรม เช่น ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นจะต้องมีชุดคอมพิวเตอร์พร้อมโปรแกรมและเครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์เพื่อแปลข้อสอบ เอกสาร เป็นต้น โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน และขอสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาจากศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544:27-37) ที่กล่าวว่า การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ควรจัดให้เพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและคนพิการสามารถดำเนินชีวิตอย่างอิสระ เช่น สื่อเพื่อการศึกษา เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนของคนพิการ สื่อสร้างความเข้าใจเป็นสื่อที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคนพิการ เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั่วไปกับคนพิการ เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้คนพิการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม จัดการเรียนร่วมในระดับปฐมวัยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการพัฒนาในทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งผดุง อารยะวิญญู. (2533:7) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ที่ดีให้เด็กตั้งแต่ปฐมวัยจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติได้มากที่สุด และสอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม. (2549:34-36) ที่ว่า ช่วงปฐมวัยคือตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ขวบ เป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาในเด็กทุกคน จากการสัมภาษณ์ ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง เห็นว่าการเรียนร่วมช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนรู้และอยู่ร่วมกับเด็กปกติ เรียนรู้กฎระเบียบของโรงเรียน รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ได้เรียนรู้การเลียนแบบเด็กปกติ ในเรื่อง การเล่น การปฏิบัติตนในสังคม และการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ความไว้วางใจครูผู้สอนว่าจะสามารถช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มากกว่าที่ผู้ปกครองจะสอนเด็กด้วยตนเอง การเรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู. (2542:221-223) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับสภาพความพิการและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความพิการน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความพิการมากขึ้นและมีความพร้อมน้อยอาจจัดให้เรียนในรูปแบบอื่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดรูปแบบนี้มีความเข้าใจในความบกพร่องของเด็กยอมรับสภาพความเป็นจริงของเด็กได้ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจ้างพี่เลี้ยงช่วยเหลือเด็ก เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระครู การจัดให้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา และได้ขึ้นชั้นไปเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ใช้หลักสูตรที่ทางโรงเรียนปรับให้เหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม และให้ความยินยอม ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะบรรจุเนื้อหาสิ่งที่เด็กจะต้องเรียน สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ทางโรงเรียนได้จัดทำIEP และขอการสนับสนุนสื่อจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางเพื่อนำไปจัดให้กับเด็ก พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ทราบว่าผู้ปกครองต้องร่วมวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลกับครูประจำชั้น สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม(2541:64-79) กล่าวว่า แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเด็กได้เรียนเสริมบางวิชา ได้ไปร่วมกิจกรรมภายนอก ต้องมีผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาไปด้วย โรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ โสรถาวร. (2543:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาศภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อเสนอแนะการเรียนร่วมกับของเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการในการจัดการเรียนร่วมกันของเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ด้านเทคนิควิธีการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารได้กำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียน ในเรื่องการเรียนร่วมอยู่ด้วย และผู้บริหารเน้นให้ครูทุกคนให้ความสำคัญและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543:6) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ หน้าที่ของผู้บริหารก็คือการทำให้เกิดการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อให้งานต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี ทั้งปริมาณและคุณภาพ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินการบริหาร ด้านงบประมาณ พบว่าทางโรงเรียนได้รับเงินจากงบประมาณรายหัวที่รัฐจัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และอีกส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จ้างพี่เลี้ยงช่วยดูแลเด็ก การพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม ทางโรงเรียนส่งบุคลากรอบรมความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ ที่กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันราชานุกูลจัด สำหรับพี่เลี้ยงจะจัดอบรมให้ความรู้การดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษก่อนเปิดภาคเรียนทุกปีการศึกษา ทางโรงเรียนจะเชิญวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับDepartment of Education c. (1994:2) มีนโยบายในการฝึกอบรม และพัฒนาวิชาชีพให้กับบุคลากรที่ทำงานด้านการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และวางแผนการฝึกอบรมนี้ ก่อให้เกิดความร่วมมือในกลุ่มผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนวัดอุทัยธารามการบริหารจัดการผู้ปกครอง

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่รับทราบนโยบายของ ผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในวันปฐมนิเทศ ทราบเหตุผลการเก็บค่าจ้างครูพี่เลี้ยงช่วยดูแลเด็ก จ่ายเป็นเทอมๆละ 7,200 บาท หรือจ่ายเป็นเดือนๆละ 1,200 บาท การติดต่อสื่อสาร กับครูทางจดหมาย และเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับอุปกรณ์ทางการศึกษา และ ผู้ปกครองได้รับความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ จากครูที่ประจำในโครงการเด็กพิเศษ เรื่องการดูแลเด็ก และการปรับพฤติกรรม

2. ผลการศึกษาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

โรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่รับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม ในปัจจุบันมีเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วมทั้งหมด 28 คน ประกอบด้วย เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 16 คน เด็กออทิสติก จำนวน 10 คน และเด็กสมองพิการ จำนวน 2 คน ซึ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเหล่านี้ได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด คือเด็กไม่มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายเพื่อน ควรช่วยเหลือตนเองได้ เช่น การเข้าห้องน้ำ ทานอาหาร ล้างหน้า แปรงฟัน ทางโรงเรียนไม่เน้นเรื่องระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ได้เข้าเรียนร่วม จึงมีความบกพร่องในด้านต่างๆร่วมด้วย เช่น ด้านพฤติกรรม ด้านร่างกาย ด้านการช่วยเหลือตัวเอง ด้านวิชาการ และด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมที่โรงเรียนวัดอุทัยธาราม ปัจจุบันเรียนอยู่ในระดับชั้นต่างๆจำนวน 10 คน แม้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เหล่านี้จะมี ความบกพร่องแต่ทางโรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีคุณภาพ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จึงสามารถอยู่ในระบบเรียนร่วมได้ ผู้ปกครองไม่ต้องหาที่เรียนให้กับเด็ก ซึ่งบางครั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก อาจต้องส่งเด็กไปเรียนไกลจากบ้าน หรือส่งเข้าโรงเรียนประจำ การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ช่วยให้ผู้ปกครองที่อยู่ในเขตพื้นที่และมีลูกเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถนำเด็กเข้าเรียนร่วมได้ ช่วยลดปัญหาให้กับครอบครัวและสังคม สอดคล้องกับพิพัฒนา ชูชัย (2548:11) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษา ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล และมีการกำหนดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกัน ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายสอน และฝ่ายสนับสนุนทั้งในด้านการศึกษาปกติและด้านการเรียนร่วมและสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการโครงการการศึกษาโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน. (2529:29) กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วมไว้ 5 ประการดังนี้ 1) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง ทั้งเป็นการประหยัดพลังงาน และเวลาของเด็กที่จะต้องใช้ในการเดินทาง โดยนำเวลานั้นๆมาใช้ฝึกหัด หรือฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อ

พัฒนาความรู้ความสามารถที่จำดำรงชีวิตในสิ่งปกติที่ดีที่สุด 2) เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่โรงเรียนประจำ 3) เด็กพิการได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดามารดาและญาติพี่น้องตามปกติ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัว โดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุผลแห่งความพิการ 4) นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีโอกาสเรียนรู้และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรงเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล 5) ลดภาระของรัฐบาลเพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษเฉพาะต้องใช้งบประมาณมาก และสอดคล้องกับสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543:5) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การจัดการเรียนร่วมว่า เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบวิธีการที่หลากหลายที่มุ่งไปสู่แนวคิดของการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ทั้งในด้านอาคารสถานที่ การบริการของโรงเรียน รูปแบบการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล การจัดบุคลากรดำเนินงาน เพื่อให้ระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นสามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่าง ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เป็นอย่างดี

ด้านพฤติกรรม

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีปัญหาพฤติกรรมก่อนเข้าเรียนร่วมจำนวน 20 คน ส่วนใหญ่มีปัญหาพฤติกรรม ซึ่งปัญหาพฤติกรรมที่พบเป็นปัญหาตามภาวะอาการโรคของเด็ก เด็กบางคนมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าปัญหา พบว่าส่วนใหญ่มีปัญหาพฤติกรรมชอบเดินไปมา ส่งเสียงดัง ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน ไม่ค่อยเชื่อฟังคือมาก ชอบเลียนแบบการต่อสู้จากการดู TV VDO และเกมต่างๆ ไม่ค่อยพูด มีพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง ทำร้ายเพื่อน รังแกคนอื่นห้อง ชอบกระโดดกระแทกเท้า และ ชอบกอดเด็กผู้ชาย การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หลังเข้าเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมดีขึ้น มีการเล่นกับเพื่อนมากขึ้น ลดการเดินน้อยลงไม่ส่งเสียงดัง และมีสมาธิมากขึ้น ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง มากขึ้น การเล่นรุนแรงลดลง และ มีการโต้ตอบมากขึ้น อยู่ในระเบียบมากขึ้น และ ลดการทำร้ายตัวเอง ไม่รังแกเพื่อนไม่กระโดด และเปลี่ยนพฤติกรรมจากการกอดเป็นการนั่งใกล้ๆ จากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และผู้ปกครอง เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีพฤติกรรมดีขึ้น แสดงว่าครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม มีประสบการณ์ ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับความบกพร่องของเด็ก และใช้ความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหานั้นเด็กมีพฤติกรรมดีขึ้น สอดคล้องกับสุรินทร์ ยอดคำแปง. (2542:154 ; อ้างอิงจาก Connor.1966:Administration of Special Education Programs) ให้ความเห็นว่าบุคลากรในการบริหารงานการเรียนร่วม จะต้องมีความรู้ และประสบการณ์ มีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้นำ ที่สำคัญอย่างยิ่งคือ งานในส่วนที่จะต้องมีการตัดสินใจ ผู้บริหารงานการเรียนร่วมจะต้องปฏิบัติ โดยมีพื้นฐานของผลการวิจัย มาตรฐาน และประสบการณ์ที่กว้าง เป็นหลัก การที่จะสามารถเป็นผู้บริหารงานการเรียน

ร่วมได้ดีนั้นจะเป็นจะต้องมีความเข้าใจลักษณะธรรมชาติของความรับผิดชอบ และความศรัทธาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดถึงความรู้ในทฤษฎีต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนร่วม

ด้านร่างกาย

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ส่วนใหญ่จะมีความบกพร่องด้านร่างกาย ปัญหาด้านร่างกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนเรียนร่วมจำนวน 17 คน พบว่า ส่วนใหญ่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และ กล้ามเนื้อมัดเล็กไม่แข็งแรง น้ำหนักเกิน มีความบกพร่องในการควบคุมน้ำลาย เดินเขย่งปลายเท้า และขาและเท้าผิดปกติ เมื่อเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้เข้าเรียนร่วมทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาสุขภาพร่างกายของเด็ก โดยเฉพาะวิชาพลศึกษา ทางโรงเรียนจะให้ครูพลศึกษาจัดกิจกรรมการฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น การออกกำลังกายด้วยการเดิน วิ่ง กระโดด การทรงตัวเดินบนกระดาน การหยิบจับสิ่งของ เช่น ลูกบอล วิ่งเก็บของ การบีบลูกบอลขนาดเล็ก เป็นต้น ทางโรงเรียนได้ส่งครูพลศึกษาอบรมด้านการสอนพลศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ทักษะและวิธีการสอนที่ครูได้ไปศึกษา ครูได้นำมาใช้สอนเด็ก จึงทำให้หลังจากที่เด็กเข้าเรียนร่วมเด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายดีขึ้น พบว่าส่วนใหญ่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงขึ้น น้ำหนักลดลง มีการควบคุมน้ำลายดีขึ้น และการเดินเขย่งเท้าลดลง

ด้านการช่วยเหลือตัวเอง

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ส่วนใหญ่จะมีความบกพร่องด้านการช่วยเหลือตนเอง จึงจำเป็นที่ผู้ปกครอง และครูต้องฝึกเด็กให้สามารถช่วยเหลือตัวเองในเรื่องต่างๆ การฝึกด้านการช่วยเหลือตัวเองจำเป็นต้องใช้ระยะเวลา และความต่อเนื่องในการฝึก เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนเข้าเรียนร่วมพบว่าส่วนใหญ่ ใส่เสื้อ กางเกง และกระโปรงยังไม่ได้ ทำความสะอาดหลังการขับถ่ายยังไม่ได้ ใส่รองเท้า ถุงเท้ายังไม่ได้ เข้าห้องน้ำเองยังไม่ได้ต้องมีพี่เลี้ยงพาเข้าห้องน้ำ แปรงฟันยังไม่ได้ ล้างหน้าด้วยตัวเองยังไม่ได้ รูดซิบกางเกงและ ใส่เข็มขัดยังไม่ได้ และหยิบจับสิ่งของไม่ค่อยได้ ปัญหาด้านการช่วยเหลือตัวเองนี้ ทางโรงเรียนได้แก้ไขปัญหามาอย่างเป็นระบบ โดยมีการปรับห้องน้ำให้มีความเหมาะสมกับเด็กในระดับประถมศึกษา และสร้างห้องน้ำสำหรับเด็กอนุบาล ใกล้กับห้องเรียน ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยงสามารถนำเด็กไปฝึกการช่วยเหลือตัวเองได้สะดวกกว่าเดิม และในกรณีที่เด็กมีปัญหาด้านอารมณ์หรือเสื้อผ้าเปลี่ยน พี่เลี้ยงสามารถพาเด็กไปอาบน้ำ ทำให้เด็กมีอารมณ์ดีขึ้น สิ่งหนึ่งที่ทางโรงเรียนให้ความสำคัญและฝึกเด็กทุกวันคือการฝึกการแต่งกาย ครูจะให้เด็กฝึกการแต่งตัว ใส่รองเท้า ถุงเท้า ทุกวันก่อนกลับบ้าน และให้ข้อมูลผู้ปกครองในการฝึกลูก ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านต่างๆได้ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา หลังการเข้าเรียนร่วม มีการช่วยเหลือตนเองดีขึ้น พบว่าส่วนใหญ่ ใส่เสื้อ กางเกง และ

กระโปรงได้ และทำความสะอาดหลังการขับถ่ายได้ รองลงมา เข้าห้องน้ำได้เอง ใส่รองเท้า ถุงเท้าได้ แปรงฟันได้ และหยิบจับสิ่งของได้มากขึ้น รูดซิปกางเกงและใส่เข็มขัดได้ ควบคุมการถ่ายปัสสาวะได้ และ ล้างหน้าด้วยตัวเองได้

ด้านวิชาการวิชาภาษาและการสื่อสาร

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านภาษาและการสื่อสารเกือบทุกคน ปัญหาที่พบคือ เด็กบางคนพูดได้แต่พูดไม่ชัด บางคนพูดไม่ได้ใช้ภาษาภายใน การสื่อสารกับบุคคลอื่น ก่อนเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ พูดสื่อสารและ ปฏิบัติตามคำสั่งยังไม่ได้ พูดเสียงเบา พูดไม่ชัด และ ไม่ค่อยพูด เขียนตามรอยเส้นประและเขียนพยัญชนะยังไม่ได้ ลักษณะความบกพร่องทางภาษาและการสื่อสารนี้ เป็นลักษณะความบกพร่องปกติของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม จำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูให้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา และเข้าใจวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ซึ่งมีวิธีการสอนที่แตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นการเตรียมครูผู้สอนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก จากการสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม ครูทุกคนต่างได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารส่งครูอบรมหลักสูตรด้านการศึกษาพิเศษ อย่างต่อเนื่อง และทางโรงเรียนมีระบบการวางแผนการบริหารงานที่ดี คือครูการศึกษาพิเศษ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาสำหรับครูปกติ โดยการให้คำแนะนำ ช่วยแก้ไขปัญหาในกรณีที่เด็กมีปัญหาครบถ้วนชั้นเรียนมาก ครูการศึกษาพิเศษ จะนำเด็กมาปรับพฤติกรรมก่อนจึงจะส่งเข้าห้องเรียนร่วม การบริหารจัดการเรียนร่วมที่ดีทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหลังเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ พูดสื่อสารได้ดีขึ้น ปฏิบัติตามคำสั่งมากขึ้น พูดชัดและพูดเสียงดังขึ้น และ มีการโต้ตอบมากขึ้น ด้านการ เขียนเขียนพยัญชนะได้มากขึ้น สอดคล้องกับจรัล ทองปิยะภูมิ. (อ้างถึงใน ฉัชพร นกสกุล.2545:51) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษว่า 1) ให้ข้อมูลความคิดเห็นแก่ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ 2) ประเมินความต้องการจำเป็นทางการศึกษาพิเศษ3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ 4) ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ครูปกติ โดยให้ความรู้ ข้อมูล คำแนะนำและสื่อวัสดุอุปกรณ์ 5) ให้บริการ โดยตรงนักเรียนพิเศษ

ด้านวิชาการวิชาเลขคณิต

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความบกพร่องด้านเลขคณิต ก่อนเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวไม่ได้ แทนค่าจำนวน1-10 ยังไม่ได้ เขียนและนับเลข 1-10 ไม่ได้ จำตัวเลข1-10 สับสน ไม่รู้จักสี และไม่รู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม หลังเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ บวกเลขหลักเดียวได้ แทนค่าจำนวน1-10 ได้ เขียนและนับเลข 1-10 ได้ จำตัวเลข 1-10 ได้ รู้จักสี และรู้จักรูปทรง สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม การพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กที่มีความ

บทพร้อมทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ดีขึ้นนี้ แสดงว่า ครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม มีความรู้ความเข้าใจ ในด้านการสอน สามารถพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ซึ่งแต่ละคนต่างมีความบกพร่องเหมือนและแตกต่างกัน ความบกพร่องในทักษะด้านวิชาการเนื่องจาก เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีระดับสติปัญญาและระดับความสามารถในการ เรียนรู้ทักษะต่างๆ ต่ำกว่าปกติมาก ซึ่งเกิดจากการบกพร่องในด้านต่างๆ เด็กจึงไม่สามารถเรียนได้ เท่ากับเด็กปกติ และประการสำคัญ การจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรเนื้อหาในชั้นเรียนร่วมนั้น ต้องจัดหลักสูตรที่ใช้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา การเรียนการสอนต้อง มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับลักษณะความพิการหรือความบกพร่องของเด็ก ครูประจำชั้นเรียนร่วม จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา เช่น ใช้วิธีการสอนในขั้นตอนแยกย่อย สอนเป็นรายบุคคล ต้องเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด สร้างแรงจูงใจให้เด็กสนใจการเรียน ตลอดจนการใช้สื่อการสอนที่สร้างแรงจูงใจให้แก่เด็ก และการให้ แรงเสริมเพื่อกระตุ้นและให้กำลังใจเด็กให้มีความพยายามในการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาคือเป็น รายบุคคล ตลอดจนให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา และควรจัดครู การศึกษาพิเศษ เพื่อให้สอนเสริมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นรายบุคคล

ด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาไม่มีความบกพร่องด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ก่อนเข้าเรียนร่วม จำนวน 8 คน และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่เหลือจำนวน 20 พบว่าส่วนใหญ่ มีปัญหา หงุดหงิด อารมณ์ร้อน ส่งเสียงดังเวลาโกรธ และจิตใจจะ ร้องไห้ ทำร้ายตนเอง ไม่มีสมาธิ และไม่เล่นกับเพื่อน หงุดหงิด อารมณ์ร้อน ส่งเสียงดังเวลาโกรธ และ ขัดใจจะร้องไห้ ทำร้ายตนเอง และ กลัวคนแปลกหน้า เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา หลังการเรียนร่วม พบว่าส่วนใหญ่ เข้ากลุ่มเล่นกับเพื่อนได้มากขึ้น มีสมาธิทำงานได้นานขึ้น สงบนิ่งได้นานขึ้น เวลาโกรธจะร้องไห้ แต่ไม่ส่งเสียงดัง และลดการร้องไห้และการทำร้ายตัวเอง และ กล้าพูดโต้ตอบกับคนแปลกหน้ามากขึ้น ปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม สำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองและครู แม้ว่าทาง โรงเรียนจะแก้ไขปัญหาคือเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาในด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมได้ดีขึ้น และยังคงให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอยู่ในระบบเรียนร่วม ต่อไป แต่พฤติกรรมดังกล่าวครูจะต้องศึกษาสาเหตุและแก้ไขร่วมกับผู้ปกครอง และถ้ามีพฤติกรรม ดังกล่าวรุนแรงจนไม่สามารถที่จะควบคุมได้ จำเป็นที่จะต้องได้รับการบำบัดแก้ไขจากจิตแพทย์ และ นักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญ ทางโรงเรียนควรส่งต่อเพื่อปรึกษาหาทางแก้ไข ปัญหาด้านอารมณ์ จิตใจและ สังคม หากครูเป็นคนช่างสังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดจะทำให้พบปัญหาได้เร็ว อีกปัญหาหนึ่งที่ทำ ให้ครูไม่สามารถดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้มาก เนื่องจากมีเด็กในชั้นที่

จะต้องรับผิดชอบมีจำนวนมากเกินไป เช่น บางโรงเรียนมีเด็กในชั้นเรียน 45-5 คน และเมื่อเด็กมีปัญหาพฤติกรรมมากจนครูไม่สามารถแก้ไขและควบคุมได้ โรงเรียนก็จะให้ผู้ปกครองลาออกนำเด็กไปเข้าโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง และถ้าโรงเรียนพิเศษเฉพาะทางไม่รับ เด็กก็ไม่ได้เรียนต้องอยู่กับครอบครัว ซึ่งมีเด็กจำนวนมากที่ประสบปัญหานี้

จากการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นโรงเรียนที่มีรูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่มีประสิทธิภาพ บริหารโรงเรียนตามโครงสร้างซีท ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนร่วม และให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยงให้มีความรู้ความสามารถในการสอนและการดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาและปรับสถานที่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง ทำให้การแก้ไขปัญหาลูกของลูกในเรื่องต่างๆ เป็นไปด้วยดี และสิ่งที่แสดงให้เห็น ถึงคุณภาพของโรงเรียนคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีพัฒนาการดีขึ้น ทุกด้าน

3. คู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

คู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนำมาจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อให้ผู้บริหารและครูการศึกษาพิเศษ หรือบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา สามารถนำคู่มือนี้ไปใช้ เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนได้ ซึ่งคู่มือมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

องค์ประกอบของคู่มือ คู่มือการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีตัวอย่าง : โรงเรียนวัดอุทัยธาราม มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีตัวอย่าง

โรงเรียนวัดอุทัยธาราม

รายละเอียดในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม

1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

1.2 ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม

1.3 แนวคิดการจัดการเรียนร่วมโครงสร้างซีท (SEAT)

- 1) นักเรียน(S-Students)
- 2) การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)
- 3) สภาพแวดล้อม (E-Environment)
- 4) เครื่องมือ (Tools)

ลักษณะสำคัญของคู่มือในตอนที1 ผู้วิจัย ได้รวบรวมองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการจัดการเรียนร่วม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่ไปใช้ได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องและระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา และระดับเขาวนปัญญาความสามารถในการศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาในขั้นแรก และ เมื่อครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาแล้ว

จะทำให้ครูที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา สามารถวางแผนการสอนเด็กได้อย่างถูกต้องตามศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กได้ใช้ความสามารถอย่างเต็ม และมีความเข้าใจในสิทธิที่เด็กควรได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเด็กปกติสอดคล้องกับผดุง อารยะวิญญู. (2542:17) ได้กล่าวว่าการจัดการศึกษาตั้งอยู่บนพื้นฐานดังต่อไปนี้ 1.เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม 2.เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกัน และแต่ละคนจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวเข้าหากันและให้ทันโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป 3.เด็กแต่ละคนย่อมมีความสามารถอยู่ในตัวมากบ้างน้อยบ้าง การศึกษาจะช่วยให้สามารถของเด็กปรากฏเด่นชัดขึ้น 4.ในสังคมมนุษย์นั้นย่อมมีทั้งคนปกติและคนพิการ ในเมื่อเราไม่สามารถแยกคนพิการออกจากสังคมของคนปกติได้ เราก็ไม่ควรแยกให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ดังนั้นหากเป็นไปได้ ควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วม กับเด็กปกติเท่าที่สามารถทำได้ 5.เนื่องจากเด็กเหล่านั้นมีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นการให้การศึกษาควรมีรูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันไปจากรูปแบบและวิธีการสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้มีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เต็มที่

2. ความสำคัญของการจัดการเรียนร่วมและแนวคิดการจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้าง

ซีท (SEAT) ผู้วิจัยเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนร่วม ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548:133) ได้กำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษ ของประเทศไทยมีพื้นฐานมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างซีท (SEAT) ในมาตรา 15 1.ให้จัดการศึกษาแก่คนพิการ

อย่างหลากหลายรูปแบบ 2. ให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเรียนร่วมมาตรฐาน รวม 390 โรงเรียนโดยใช้โครงสร้างซีท (Seat Framework) ในการบริหารจัดการ ในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1.จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3.จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 3.จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 4. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และในนโยบายจากมาตรา 24 และมาตรา 28 1.ให้มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับคนพิการระดับมาก 2.ให้เพิ่มเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ต้องสอนให้แก่คนพิการเป็นเฉพาะบุคคล เพื่อตอบสนองความต้องการจะเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละคน 3.ให้ปรับเนื้อหาสาระทั่วไปให้สอดคล้องกับคนพิการแต่ละประเภท 4.ให้ใช้โครงสร้างซีท (SEAT framework) ในการบริหารจัดการเรียนร่วมนักเรียน(S-Students) การจัดการเรียนการสอน (A – Activities)สภาพแวดล้อม (E-Environment) และเครื่องมือ (Tools)

ตอนที่2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีตัวอย่างโรงเรียน

วัดอุทัยธาราม

2.1 โครงสร้างซีท (SEAT) ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

- 1) นักเรียน(S-Students)
- 2) การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)
- 3) สภาพแวดล้อม (E-Environment)
- 4) เครื่องมือ (Tools)

การจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท ของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม มีการจัดการเรียนร่วมที่สอดคล้องกับ โครงสร้างซีท แต่มีลักษณะเด่นที่กิจกรรมในแต่ละหัวข้อของ โครงสร้างซีท ทางโรงเรียนมีวิธีการดำเนินกิจกรรมที่ได้ผล เช่น กิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด ทำให้เด็กมีความคุ้นเคยกับครูและ โรงเรียนเร็วขึ้น และผู้ปกครองมีความพึงพอใจมาก เนื่องจากได้เห็นความตั้งใจของทางโรงเรียน ที่จะทำให้เด็กและผู้ปกครองมีความพร้อมในการเรียนร่วม ครูและผู้ปกครองมีความร่วมมือกันในการดำเนินงานต่างๆ การขอความร่วมมือทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือที่ดี ทั้งเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจ้างพี่เลี้ยง ได้รับการสนับสนุน และ

เข้าใจความตั้งใจที่ดีของทางโรงเรียน ด้านสัมพันธภาพของครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม มีการประสานการทำงานที่ดีจากการวิจัยพบว่า ครูการศึกษาพิเศษ เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงในการทำงานประสานกับครูปกติในโรงเรียน กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด จะเน้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติ ครูประจำชั้นเรียนร่วมจะได้รับการช่วยเหลือจากครูการศึกษาพิเศษ เช่นการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเด็กเข้าชั้นเรียนร่วม การให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็ก เป็นต้น ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีทของโรงเรียนวัดอุทัยธารามซึ่งผู้ที่สนใจศึกษา สามารถนำวิธีการจัดกิจกรรมไปปรับใช้ในการจัดการเรียนร่วมได้ สอดคล้องกับแบรี และ ฟรานซิน. (Barry and Francine.1995:2) ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการเรียนร่วมจะประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับ1. ผู้ปกครองและโรงเรียนต้องร่วมมือกันทำงานเป็นอย่างดี2. ประสบการณ์การเรียนร่วมต้องได้รับการบันทึกไว้ในแผนการศึกษารายบุคคล (IEP)3. ครูผู้สอนด้านการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนในชั้นเรียนปกติต้องพบปะสนทนากันในเรื่องการเรียนร่วม4. ครูผู้สอนนักเรียนเรียนร่วมจะได้รับข้อมูลจากพื้นฐานของความจำเป็นและเทคนิคการพิจารณาประสิทธิภาพของนักเรียนพิการเฉพาะส่วนในการศึกษาพิเศษ5. ครูผู้สอนการเรียนร่วมจะต้องแบ่งเวลาเพื่อปรึกษารื้อกับครูการศึกษาพิเศษเพื่ออภิปรายกันในเรื่องของพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน 6. นักเรียนในชั้นเรียนปกติจะได้รับข้อมูลเป็นอย่างดี เพื่อให้เข้าใจความต้องการของนักเรียนเรียนร่วมแต่ละคน

2.2 ขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม ในคู่มือได้แสดงขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม และให้รายละเอียดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละขั้นตอน ซึ่งมีตัวอย่างแสดงในภาคผนวก ก หน้า.....ผู้ที่สนใจศึกษา จะสามารถนำเครื่องมือไปปรับใช้เพื่อให้เหมาะกับโรงเรียนได้

2.3 เทคนิคการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นเทคนิคที่ต่างจากครูในโรงเรียนเรียนร่วมอื่นๆ เนื่องจากกลุ่มเด็กที่ทางโรงเรียนวัดอุทัยธารามรับเข้าเรียนร่วม มีความสามารถทางสติปัญญา ระดับปานกลาง IQ 35-49 ในคู่มือจึงประกอบด้วยรายละเอียดในการใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ 1.การวิเคราะห์งาน (Task analysis) 2. การทำตัวอย่างให้ดู (Modelling) 3. การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) 4. การช่วยชี้แนะ (Prompts) และ5 การปรับพฤติกรรม (Behaviour modification) ซึ่งจะช่วยให้ครูที่รับเด็กเรียนร่วมนำวิธีการเหล่านี้ ไปใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาต่อไป

2.4 คู่มือได้แสดงตัวอย่างกิจกรรม จัดการเรียนร่วม ประกอบด้วยตัวอย่างกิจกรรมจำนวน 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 พบกันสวัสดีกิจกรรมที่ 2 โรงเรียนใหม่ของหนู กิจกรรมที่ 3 ครูหนูน่ารัก กิจกรรมที่ 4 เพื่อนใหม่ของฉันกิจกรรมที่ 5 พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง กิจกรรมที่ 6 เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง กิจกรรมที่ 7 ฝึกประสาทสัมผัส 3ฐาน กิจกรรมที่ 8 ผ่อนคลายด้วยสปากิจกรรมที่ 9 ของเล่นฉันอยู่ไหน และกิจกรรมที่ 10 แม่ครัวตัวน้อย ในแต่ละกิจกรรมจะมี

รายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของกิจกรรม วิธีดำเนินงานกิจกรรม สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม และ วิธีการประเมินผล

2.5 เครื่องมือในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วม มีจำนวน 14 เครื่องมือ ได้แสดง ตัวอย่างเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาและการนำไปปรับใช้ ในการดำเนินงานการจัดการเรียน ร่วมต่อไป

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่เข้าเรียนร่วม ความ ได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ก่อนจึงจะสามารถเรียนร่วมได้
2. การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ที่มีระดับ ความสามารถทางสติปัญญา ต่ำกว่า 50 หากทางโรงเรียนมีการบริหารจัดการเรียนร่วมที่ดี เด็กเหล่านี้ สามารถเรียนร่วมได้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาเด็กต้องเดินทางไปเรียน ไกลบ้าน
3. บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน มีมุมมอง และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนใน เรื่องการเรียนร่วม ทำให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ ให้ความสำคัญการพัฒนาบุคลากรจนทำให้ ครูมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาทำให้การเรียนร่วม ในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. ครูการศึกษาพิเศษ เป็นบุคคลสำคัญที่ประสานในเรื่องการศึกษา พิเศษ กับผู้บริหาร ครูประจำชั้นเรียนร่วมและผู้ปกครอง
5. ครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม มีความตั้งใจในการสอน ยอมรับในความบกพร่องของเด็ก และพร้อมที่จะทุ่มเทเวลาและความสามารถเพื่อให้เด็กที่มีความ บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
6. ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา มีความเต็ม ใจเมื่อผู้วิจัยขอสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ปกครองหลายท่านเป็นผู้ปกครองเด็กที่รู้จักกับผู้วิจัย เพราะเด็กเคยได้รับ การเตรียมความพร้อมที่สถาบันราชานุกูล ผู้ปกครองทุกท่านมีความรู้สึกที่ดี ต่อ โรงเรียนวัดอู่ไทยรา มมาก เหตุผลที่ผู้ปกครองรู้สึกพอใจมากคือ เด็กมีการพัฒนาการเรียนรู้อีกขึ้นมาก และครูการศึกษาพิเศษ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง เมื่อมีปัญหาจะได้รับการช่วยเหลือทำให้ผู้ปกครองทุกท่านรู้สึกดีกับ โรงเรียนมาก
7. ในปัจจุบัน โรงเรียนวัดอู่ไทยรามรับเด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมมากขึ้น ทำให้ครูการศึกษาพิเศษต้องเพิ่มภาระงานและต้องเตรียมความพร้อมครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง ในการสอนและการดูแลเด็ก จากการสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ ครูทุกท่านยินดีรับเด็กออทิสติกเข้า เรียนร่วม แม้ว่าจะทราบว่าเด็กออทิสติก เป็นกลุ่มเด็กที่มีปัญหาทางสังคม การสื่อสารมาก ต้องใช้

ความรู้ความสามารถและความอดทนในการฝึกเด็ก แต่ครูการศึกษาพิเศษทุกท่านก็ยินดีที่จะรับเด็กออทิสติกเข้าเรียน

8. ในอนาคตโรงเรียนวัดคูทัยธาราม จะต้องรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนร่วมมากขึ้น จึงควรวางแผนเพิ่มครูการศึกษาพิเศษ เพื่อรองรับจำนวนเด็กที่เพิ่มมากขึ้น

9. การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีทของโรงเรียนวัดคูทัยธาราม จะเป็นต้นแบบการบริหารจัดการเรียนร่วมที่น่าสนใจ และโรงเรียนขนาดเล็กที่จะจัดการเรียนร่วมสามารถนำไปใช้ได้

10. จุดเด่นของโรงเรียนวัดคูทัยธาราม คือ การมีครูการศึกษาพิเศษ ที่มีคุณภาพ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับเด็ก มีวิธีการบริหารจัดการตามโครงสร้างซีทได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสามารถในการประสานงานกับผู้บริหารระดับสูงและครูสอนเด็กปกติได้อย่างดี จึงทำให้การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนในระดับประถมศึกษา ที่จัดการเรียนร่วม ควรนำข้อมูลไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนของตน

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรนิเทศ ติดตามผลการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง และประสานให้ความช่วยเหลือ

3. โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม ควรพิจารณารับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่มีระดับความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่า 50 เข้าเรียนร่วม

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของภาครัฐและเอกชน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีทกับการเรียนร่วมรูปแบบอื่น

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเทคนิคหรือวิธีการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม เพื่อนำเทคนิคหรือวิธีการสอนมาพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ .(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545) กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต.(2551). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- กรมสุขภาพจิต. (2548). การดูแลเด็กออทิสติกแบบบูรณาการ
- กรมสุขภาพจิต สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์.(2546). แนวทางการจัดการศึกษาและกระบวนการส่งต่อบุคคลออทิสติก ระหว่างบุคลากรทางการแพทย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรมสุขภาพจิต
- กระทรวงศึกษาธิการ กองการศึกษาพิเศษ. (2538). คู่มือการจัดการเรียนร่วม.กรุงเทพมหานคร. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญ. (2544). แนวทางการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน เล่มที่ 1 กลุ่มพัฒนาสื่อการศึกษา กองวัสดุและอุปกรณ์การศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ . มกราคม 2544
- กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ กลุ่มวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา. (2542). รายงานสภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทย.กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2537.). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ .(2544). ถาม-ตอบ ปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม. กรุงเทพมหานคร.
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). ปัญหาการเรียนร่วม.หน่วยศึกษานิเทศก์
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2547). คู่มือการกระจายอำนาจความสะดวกลือบริการ และความช่วยเหลืออื่นในทางการศึกษา. โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว
- กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา . (2537.) การศึกษาสภาพการจัดการเรียนร่วม. กรุงเทพมหานคร

- กระทรวงศึกษาธิการ . (2543). การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ . (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัญญา จันทร์ใจวงศ์ .(2546). ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษในระดับอนุบาล. ปรินญาณิพนธ์ ก.ศ.ม. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัชพร นกสกุล . (2545:บทคัดย่อ) การใช้หลักสูตรของครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญา เรียนร่วมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- दनัย อ้นฤดี .(2551)..การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต1และเขต2 ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework).ปรินญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม
- ดารณี ฐนะภูมิ.(2542). การสอนเด็กปัญญาอ่อน.กรุงเทพมหานคร:สมใจการพิมพ์
- ทนันชัย อินทนาชัย. (2542). ศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ
แบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก.วิทยานิพนธ์ กศ.บ.(การศึกษาพิเศษ).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพมาศ สุทธิวิรัช. (2551). ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท ในโรงเรียน
แกนนำสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต1 ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา นิลคูหา. (2538). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนร่วมของ
เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. ปรินญาณิพนธ์ กศม.(การศึกษาพิเศษ).
กรุงเทพมหานคร.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- บพิตร โสมณวัฒน์ .(2548).การพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษเรียน
ร่วมโรงเรียนบ้านทุ่งนางโอก(อ่อนอำนวยศิลป์) อำเภอเมืองยโสธร สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษายโสธร เขต1.ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชธานี

พิพัฒน์ ชูชัย.(2548). ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษ กับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.(2536). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :
ภาคพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เบญจา ชลธารนนท์. (2538). รวบรวมบทความวิชาการทางการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

เบญจา ชลธารนนท์.(2543). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนรวม.เอกสารประกอบการ
สอนรายวิชาการศึกษาแบบเรียนรวม รหัสวิชา1083601 ตามหลักสูตรสภา
มหาวิทยาลัยราชภัฏ.

เบญจา ชลธารนนท์.(2545). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท.
กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

เบญจา ชลธารนนท์. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท.
กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ.

ผดุง อารยะวิญญู.(2533). การศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพมหานคร.

ผดุง อารยะวิญญู .การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.พิมพ์ครั้งที่2.กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แว่นแก้ว,2542.

ผดุง อารยะวิญญู .(2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ผดุง อารยะวิญญู .(2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พิมพ์ครั้งที่3
กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิพัฒน์ ชูชัย.(2548). ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี วิทยานิพนธ์ ก.ศ.ม. (การบริหารการศึกษา).สงขลา:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิทาลัยทักษิณ.ถ่ายเอกสาร.

พัชนี สืบประสงค์. (2527). กระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา1 จังหวัดนครปฐม

พิมพ์พรรณ วรชุตินทร.(2542). จิตวิทยาเด็กพิเศษ.กรุงเทพฯ :สถาบันราชภัฏธนบุรี.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์แม็ค
จำกัด.

- วารีย์ ธีระจิต. (2537). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารีย์ ธีระจิต.(2541). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ.พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์.(2547).การเรียนรวม. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วินัย รูปชาติ. (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการ
บริหารงานกับผลการดำเนินงานตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเรียนร่วม
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามแนวคิดโครงสร้างซีท (SEAT) ในจังหวัดกำแพงเพชร
ประจำปีการศึกษา 2549
- วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์. (2550). ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียน
ร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรี.ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- ศรียา นิยมธรรม .(2539). การศึกษาพิเศษและการจัดการเรียนร่วม.กรุงเทพมหานคร:สำนักงานการ
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- ศรียา นิยมธรรม.(2541). การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย.กรุงเทพมหานคร : ต้นอ่อน.
- ศรียา นิยมธรรม . (2541). การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาพิเศษ.กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ P.AART.& PRINTING Go.LTD.
- สิริมา หมอนไหม. (2543).การศึกษาพิเศษ:องค์ความรู้และกระบวนการ.กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานสรุปการดำเนินงานโครงการ
พัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติใน
แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2543-2544). กรุงเทพมหานคร : กอง
วิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2543.
- สุกัญญา ขำเพชร . (2538). ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วม ระหว่างเด็กที่มีความ
ความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยานิพนธ์ (กศ.บ.
สาขาการศึกษาพิเศษ).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ศึกษาแห่งชาติ .(2543). คู่มือการเรียนร่วมระดับ
ประถมศึกษา สำหรับครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา.พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร:คุรุสภาลาดพร้าว

สุรินทร์ อินทร์คำแปง.(2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กพิเศษ. จังหวัดนครราชสีมา:
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2534). คู่มือการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา
สำหรับผู้บริหารโรงเรียน.พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน (2545:9)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .รายงานการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคคล
ออทิสติก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2547. กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.),2548:5-133

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545). รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงาน
ตามนโยบาย การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ.กรุงเทพมหานคร:ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2542). แนวทางการจัดการเรียนร่วมใน
โรงเรียนประถมศึกษา.กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 กรุงเทพมหานคร :
พริกหวานกราฟฟิค.

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.(2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่1-2
(ชั้นประถมศึกษาปีที่1-6) โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.(2554). ศูนย์ข้อมูลวิชาการ เด็กสมองพิการ
<http://www.rajanukul.com/> สืบค้นวันที่ 16 พฤษภาคม 2554

สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต.(2546). เด็กออทิสติก กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี .(2529). การศึกษาแนวโน้มแห่ง
ความเป็นไปได้ของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา.กรุงเทพมหานคร :

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานสรุปการดำเนินงานโครงการ
พัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษา สำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติใน
แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่6 (พ.ศ. 2543-2544). กรุงเทพมหานคร : กอ
วิชาการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2548) . การสังเคราะห์งาน
ด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษา อย่างมี
คุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนพิการ กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์.

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่มที่ 16 .(2534). ประเภทความพิการ
สำนักพิมพ์ด้านสุขภาพการพิมพ์,สนพ.
- สหภัทร์ เจริญยศ .(2540). การศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มี
ต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนวัดโพคัยกับโรงเรียนราชวินิต.ปริญญาานิพนธ์ กศม.
(การศึกษาพิเศษ).
- อมร อินทนนท์. (2534). การศึกษาเปรียบเทียบและความต้องการในการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนโสตศึกษา.ปริญญาานิพนธ์ กศม. (การศึกษาพิเศษ).กรุงเทพมหานคร.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- อรนุช ลิมตศิริ.(2542).การสอนเด็กพิเศษ.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

งานวิจัยต่างประเทศ

- Ashman.A.&Elkins,J.(1990). **Education Children with Special Needs**. Sydney:Prentice – Hall
of Australia.
- Alper,S. and Ryndak; D.J. (1995) **Curriculum Content For Students With Moderate Severe
Disabilities in Inclusive Setting**. Massachusetts: Allyn Bacon.
- Evans,Patricia A.(1981,January). **Attitudes of Parants. Towara Handicapped children an
Their Integration**. Dissertation Abstracts Intonation.51(12)A:4083.
- Latham,Dianne Lewis.(1997). **Teacher and Builiding Administrators Attitude and Beliefs
about Incladtion**. Dissertation Abstrctcs Informationnal. 58(04) A:1245
- Palmer ,D.S.ct al. **Influences of Parrent Perceptions of Inclusive Practices for Their children
With Mental Retardation** : American Journal on Mental Retardation,103(3).
1998-P 272-287.
- Reynolds,Maynard C& Birch,Jack.(1977). **Teaching Exceptional Children in All America
Schools**. Reston,Virginia:The Council for Exceptional Children
- Wardani.L.G. **“The Attitude of Regular Classroom Teachers and Special Education
Teachera of Bali Indonesia”** Dissertation Abstract International. 49(00)
A:1054:November 1998.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม ของเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท
- ภาคผนวก ข โครงการพัฒนาเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา
- ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์การวิจัย
- ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย

ภาคผนวก ก คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม ของเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างซีท

คู่มือการจัดการเรียนร่วม
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา โดยใช้โครงสร้างชีวิต
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดอู่ทองอาราม

โดย
นางฉัตรพร นกสกุล

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ
สถาบันราชานุกูล

โรงเรียนวัดอู่ทองอาราม
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

ตลอดเวลาที่ผ่านมากรมสุขภาพจิตได้ใช้ความพยายามอย่างยิ่งในการผสมผสานงานสุขภาพจิตเข้าสู่สถานศึกษา มีการทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ เช่นการให้บริการปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตในโรงเรียนต่างๆ การจัดอบรมสุขภาพจิตครูทั่วประเทศ และเปลี่ยนรูปแบบการทำงานเป็นการส่งเสริม ป้องกันด้วยการให้ความรู้แก่นักเรียน เพื่อให้ครูเป็นทีมในการช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

การจัดทำคู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในครั้งนี้เป็นผลการทำงานร่วมกันของสถาบันราชานุกูล กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สังกัดกรมสุขภาพจิตกับ โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นแนวทางหลักในการบริหารจัดการเรียนร่วม

คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมเล่มนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา ทำความเข้าใจและการนำไปใช้

ตอนที่ 1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีศึกษาในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ระดับปานกลาง(Moderate mental Retardation) IQ 35-49 ได้มีโอกาสเข้าเรียนร่วม และได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและด้านสังคมตามศักยภาพต่อไป

นาง ณิชพร นกสกุล

นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ

พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	176
ตอนที่1 แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม	180
1.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา	180
ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการเรียนร่วม	184
แนวคิดการจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)	184
1) นักเรียน(S-Students)	187
2) สภาพแวดล้อม (E-Environment)	187
3) การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)	188
4) เครื่องมือ (Tools)	190
ตอนที่2 การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีตัวอย่าง โรงเรียนวัดอุทัยธาราม	192
การบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม	192
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	192
2. เด็กออทิสติก	193
3. เด็กสมองพิการ	194
โครงสร้างซีท(SEAT) ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม	195
1) นักเรียน(S-Students)	195
2) สภาพแวดล้อม (E-Environment)	196
3) การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)	197
4) เครื่องมือ (Tools)	199
ขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม	201
แผนภูมิขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เรียนร่วม	202
ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงาน	203
เทคนิคการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษ ใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทาง พัฒนาการและสติปัญญา	208
เทคนิคการสอน	208

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
1) การวิเคราะห์งาน (Task analysis	208
2) การทำตัวอย่างให้ดู (Modelling)	209
3) การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)	209
4) การช่วยชี้แนะ (Prompts)	210
5) การปรับพฤติกรรม (Behaviour modification)	210
คุณลักษณะของครูที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ	211
ตัวอย่างกิจกรรมและเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วม	212
กิจกรรมที่ 1 พบกันสวัสดี	213
กิจกรรมที่ 2 โรงเรียนใหม่ของหนู	214
กิจกรรมที่ 3 ครูหนูน่ารัก	215
กิจกรรมที่ 4 เพื่อนใหม่ของฉัน	216
กิจกรรมที่ 5 พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง	217
กิจกรรมที่ 6 เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง	218
กิจกรรมที่ 7 ฝึกประสาทสัมผัส 3 ฐาน	219
กิจกรรมที่ 8 ผ่อนคลายด้วยสปา	220
กิจกรรมที่ 9 ของเล่นฉันอยู่ไหน	221
กิจกรรมที่ 10 แม่ครัวตัวน้อย	222
ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วม	223
1.โบสถ์นครเข้าเรียน โรงเรียนวัดคูทัยธาราม	225
2.ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนวัดคูทัยธาราม	226
3. แบบกรอกข้อมูลนักเรียนปฐมวัย	227
4.แบบกรอกข้อมูลพื้นฐานนักเรียนพิการเรียนร่วม	228
5.แบบรายงานตัวนักเรียนรายบุคคล	229
6. แบบกรอกประวัตินักเรียนชั้นอนุบาล	231
7. แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง	235
8.แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนร่วม	238

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
9. แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล โรงเรียน วัดอุทัยธาราม	239
10.สรุปผลการประเมินทักษะพื้นฐานก่อนเรียน	246
11. แบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	247
12..แบบประเมินการอบรมพี่เลี้ยงนักเรียนเรียนร่วม	248
13.ตัวอย่างแบบทดสอบก่อน/หลังการอบรมความรู้เบื้องต้นทางการศึกษา พิเศษ	249
14.ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	251
15. แบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่น ใดทางการศึกษา	257
16. ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล (IIP)	258
17. แบบสำรวจนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน	266
18. แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนการศึกษาพิเศษ	267
19. แบบสังเกตพฤติกรรมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้	268
20. แบบรายงานผลพัฒนาการนักเรียน	269
21. บันทึกข้อมูลการประชุมผู้ปกครองรายบุคคลเพื่อจัดทำ IEP	273
22.แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถูปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล	275
23.แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถูปนัยทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา1-6	283
บรรณานุกรม	301

ตอนที่ 1

แนวคิดและหลักการการจัดการเรียนร่วม

➤ เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา มีการใช้ความหมายที่แตกต่างกันไปตามความคิดเห็น เช่น เรียกว่า เด็กปัญญาอ่อน เด็กสมองอ่อน เด็กระดับสติปัญญาดำ เด็กปัญญาทึบ เด็กโง่ เป็นต้น ถึงจะเรียกอย่างไรก็ตามหากพิจารณาจากคำเหล่านี้แล้วจะพบว่ามีความหมายที่ไม่แตกต่างกัน แต่เป็นการใช้เจตคติทางด้านลบกับเด็ก ในปัจจุบันจึงนิยมใช้คำว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ ดังนี้

- ความหมายตามระบบ AAMD (The American Academy of Mental Deficiency) ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ระดับสติปัญญาที่ด้อย หรือต่ำกว่าปกติ เนื่องจากพัฒนาการของสมอง หรือจิตใจหยุดชะงัก เจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้ความสามารถจำกัดในด้านการเรียน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย (ศรียา นิยมธรรม. 2534 : 23)

- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 16 ได้กำหนดประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้คำนิยามเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เพื่อประโยชน์ในแง่การจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการจำเป็นเฉพาะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ซึ่งอาจแบ่งประเภทเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ออกได้เป็น

1. **เด็กเรียนช้า** หมายถึง เด็กที่มีปัญหาในการเรียนอันเนื่องมาจากระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ เช่น มีการรับรู้และเข้าใจได้ช้าหรืออาจเป็นเด็กด้อยโอกาสทางสังคม ทางวัฒนธรรมและทางเศรษฐกิจ มากจนมีผลกระทบต่อเชาวน์ปัญญา แต่ไม่จัดว่าเป็นเด็กปัญญาอ่อนหากทดสอบจะพบว่า มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ระหว่างประมาณ 70-90

2. **เด็กปัญญาอ่อน** หมายถึง เด็กที่มีความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งความบกพร่องนี้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของพัฒนาการเด็ก

เด็กปัญญาอ่อนในแง่การศึกษาอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

- 1) ประเภทเรียนได้ เป็นปัญญาอ่อนขนาดเล็ก มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระหว่างประมาณ 50-70
- 2) ประเภทฝึกได้ เป็นปัญญาอ่อนระดับปานกลาง มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ในระหว่างประมาณ 25-50
- 3) ปัญญาอ่อนมากและรุนแรง มีระดับเชาวน์ปัญญาดต่ำกว่า 25

ระดับความรุนแรงความบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญา แบ่งตามหน่วยงานที่ให้
ความหมาย ต่อไปนี้

1. การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD 10

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา IQ	ลักษณะเฉพาะ
ระดับน้อย (Mild mental Retardation)	50-69	มีพัฒนาการทางด้านภาษาช้า สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ และสามารถพึ่งตนเองในเรื่องการดูแลตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งตัว และการควบคุมการขับถ่าย รวมถึงทักษะที่ใช้ในชีวิตทั่วไปและงานบ้าน มักจะพบปัญหาในเรื่องการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียน มีความสามารถในการทำงานเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงวิชาการ สำหรับปัญหาทางด้านสังคม อารมณ์ พฤติกรรมและความต้องการในการแก้ไขการสนับสนุนช่วยเหลือจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีสติปัญญาปกติ
ปานกลาง (Moderate mental Retardation)	35-49	มีพัฒนาการทางด้านภาษาค่อนข้างจำกัด ระดับการพัฒนาของแต่ละคนก็จะมีความแตกต่างกัน บางคนสามารถร่วมสนทนาง่ายๆได้ บางคนทำได้แต่เพียงใช้ภาษาเพื่อสื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน บางคนพอเข้าใจคำสั่งง่ายๆ เท่านั้น มีผลสัมฤทธิ์ในการดูแลตนเอง และทักษะด้านการเคลื่อนไหวล่าช้า มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้จำกัด แต่พอจะเรียนทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านเขียนและนับจำนวนได้ โปรแกรมทางการศึกษาสามารถจัดให้แต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้มีทักษะพื้นฐานบางอย่างที่จำเป็น บุคคลระดับปานกลาง วัยผู้ใหญ่สามารถทำงานเชิงปฏิบัติได้ง่ายๆได้ ถ้างานนั้นมีการวางแผนทางการปฏิบัติที่รอบคอบและจัดให้มีคำปรึกษาแนะนำอย่างดี โดยทั่วไปจะไม่สามารถพึ่งตนเองได้เต็มที่และส่วนใหญ่จะสามารถพัฒนาความสามารถทางสังคมในการสร้างปฏิสัมพันธ์ สื่อความหมายกับผู้อื่น และเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมง่ายๆได้

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา IQ	ลักษณะเฉพาะ
ระดับความรุนแรง (Severe)	20-34	มีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางมาก แต่มักจะพบสาเหตุทางพยาธิสภาพ และมีสภาวะที่เกิดร่วมด้วย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาของความบกพร่องด้านอื่นที่เกิด
Mental Retardation)		ร่วมด้วยอย่างชัดเจนมีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางมาก แต่มักจะพบสาเหตุทางพยาธิสภาพ และมีสภาวะที่เกิดร่วมด้วย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาของความบกพร่องด้านอื่นที่เกิดร่วมด้วยอย่างชัดเจน
อื่นๆ (Other Mental Retardation)	ทำการประเมินเชาว์ปัญญาตามวิธีปกติได้ยากหรือไม่สามารถทำได้	มักมีความบกพร่องทางกายหรือทางประสาทรับรู้เกิดขึ้นร่วมด้วย เช่น ตาบอด หูหนวก หรือมีความผิดปกติทางพฤติกรรมอย่างรุนแรง หรือพิการทางกาย
ระบุประเภทไม่ได้ (Mental Retardation Unspecified)		มีหลักฐานว่าเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแต่มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะแยกประเภท เช่น ช้างต้น

2. การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตามระบบ

AAMD(The American Academy on Mental Deficiency)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา		การแบ่งตามการจัดการศึกษา
	Stanford Binet	Wechler (WISC)	
ก้ำกึ่ง (Borderline)	69-84	70-84	Dull Normal
น้อย (Mild)	52-68	55-69	Educable
ปานกลาง (Moderate)	35-51	40-54	Trainable
มาก (Severe)	20-35	25-39	Dependent
รุนแรงมาก (Profound)	< 20	< 25	Dependent

ที่มา : จากหนังสือ Mental Retardation in School Context. 1989 : 24

3. ระดับเขาวนั้ปัญญากับความสามารถทางการศึกษา

ประเภท	ระดับสติปัญญา	ความสามารถรับการศึกษา
เด็กเรียนช้า	71-90	เขาว้ปัญญาต่ำที่สามารถรับการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กเรียนช้าและประกอบอาชีพช่างฝีมือได้
ปัญญาอ่อนขนาดน้อยพอเรียนได้	50-70	เขาว้ปัญญาต่ำ หรืออายุสมองขนาดเล็กประมาณ 6-11ปี การปรับตัวทางสังคมทำได้ขนาดเด็กวัยรุ่นในด้านต่างๆไป แต่ขาดความสามารถในการวางแผน และคาดการณ์ล่วงหน้า อาจพอรับการศึกษาในระดับประถมต้นหรือการศึกษาพิเศษ (แต่จะมีปัญหาในการเรียนทุกกลุ่มวิชา) และประกอบอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูง หรืองานประเภทช่างฝีมือ
ปัญญาอ่อนขนาดปานกลาง	35-49	เขาว้ปัญญาต่ำ หรืออายุสมองขนาดเล็กประมาณ 4-7 ปี สามารถอ่าน เขียน และคิดเลขได้เพียงเล็กน้อย เรียนรู้ได้ช้าถ้าได้รับการฝึกสอนที่เหมาะสม อาจพอดูแลตนเองในชีวิตประจำวันได้ และทำงานง่ายๆภายใต้การควบคุมดูแล
ปัญญาอ่อนขนาดหนัก	ต่ำกว่า 34	เขาว้ปัญญาต่ำ หรืออายุสมองขนาดเล็กไม่เกิน 3 ปี มีความบกพร่องอย่างเห็นได้ชัด ในพฤติกรรมปรับตัว และอาจมีพัฒนาการบกพร่องในด้านภาษา การรับรู้ และการเคลื่อนไหว การดำรงชีวิตต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลเช่นเดียวกับเด็กเล็ก

3. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียน ซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณ นอกจากนี้ยังรวมถึงเด็กที่มีสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษาหรือการใช้ภาษาอันเนื่องจากสมองถูกทำลาย

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไม่รวมเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนเนื่องจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน หรือการเคลื่อนไหวเด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ หรือเด็กที่ด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรมหรือเศรษฐกิจ

➤ ความสำคัญและความจำเป็นของการจัดการเรียนร่วม

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบุว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษา ขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” และระบุเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กรมสามัญ ,2542) ดังนั้นครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการที่จำเป็นของเด็กพิเศษแต่ละประเภท ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ และพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์และด้านสังคมเป็นสำคัญ

➤ แนวคิดการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT)

การดำเนินการจัดการเรียนร่วมเป็นการดำเนินงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

6. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
9. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ต่างๆอย่างได้สัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
10. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรศึกษาค้นคว้า สำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ พบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการ ทำให้การดำเนินการจัดการ เรียนร่วมไม่มีประสิทธิภาพ ในปีพ.ศ. 2546 ดร.เบญจา ชลธารนนท์รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้าน การศึกษาพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสำหรับคนพิการ : การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็น คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framwork) นำมาใช้ใน โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ของ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 เป็นต้นมา

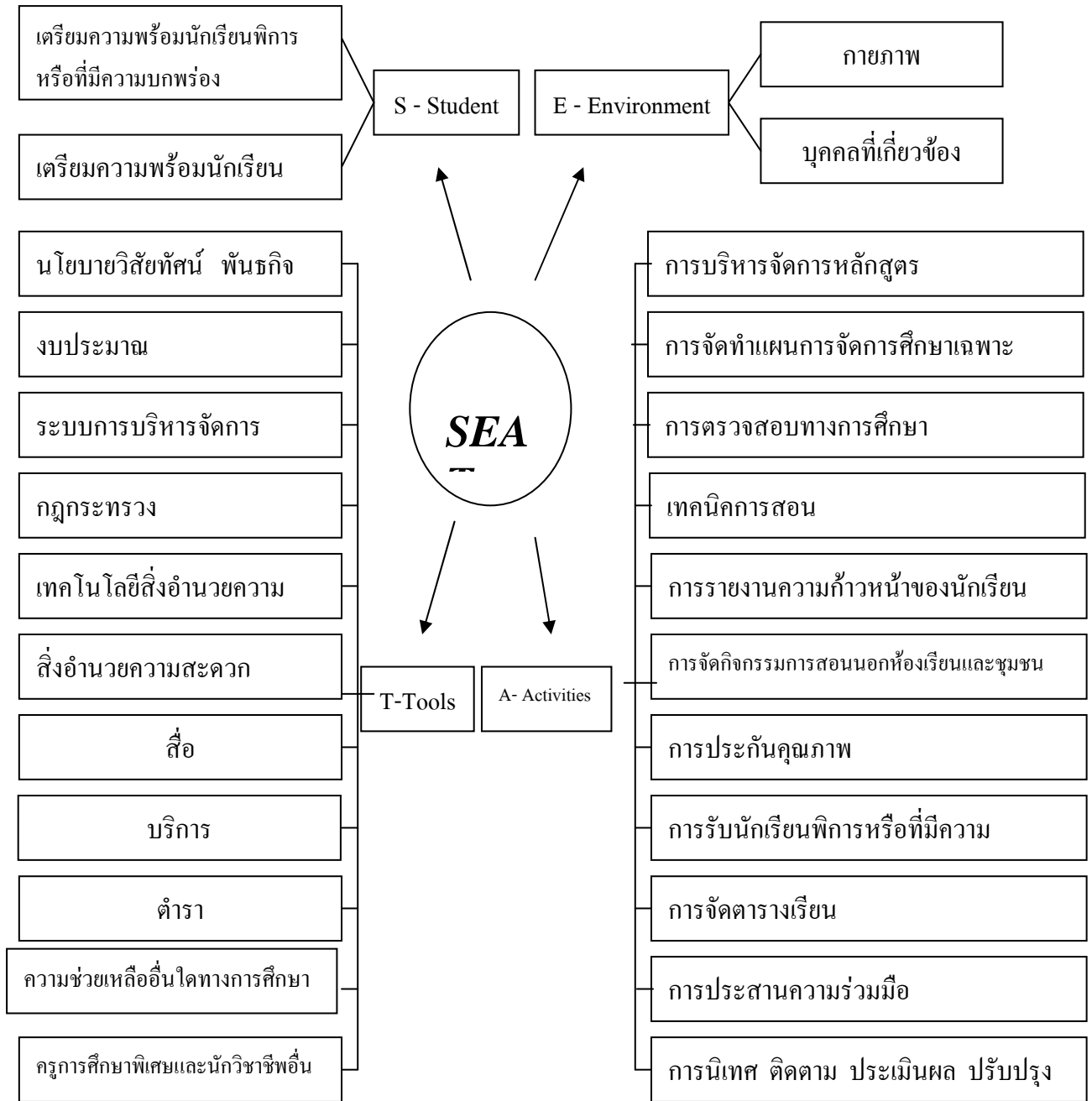
โครงสร้างซีท เป็นการปฏิบัติการบริหารการจัดการเรียนร่วม โดยการจัดการทั้งระบบใน โรงเรียน ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนักเรียนทั่วไป สภาพแวดล้อมทางกายภาพบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอน และ เครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วม

จุดมุ่งหมาย :

1. เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมใน โรงเรียนทั่วไป ได้รับการศึกษาที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนเป็นเฉพาะบุคคล
2. เพื่อช่วยให้โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม ได้พัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมี องค์ประกอบหลัก 4 ประการคือ

- นักเรียน (S-Students)
- การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)
- สภาพแวดล้อม (E-Environment)
- เครื่องมือ (Tools)

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

ภาพประกอบที่ 1 แสดงการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท

ทีมา เบญจา ชลธารันนท์ (2546:3)

เบญจา ชลธารันนท์ (2546 : 7-47) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Frame work)

1) นักเรียน (S.Students) มี 2 กลุ่มคือ นักเรียนทั่วไป และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเตรียมความพร้อมเด็กทั้ง 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการใช้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี ครูควรทำความเข้าใจและอธิบายลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปรู้จัก จัดสถานการณ์จำลอง การพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการ จัดกิจกรรมการสอนทักษะให้นักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มที่ 2 เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ การเตรียมความพร้อม อบรมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เตรียมทักษะที่จะเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในการเคลื่อนไหว เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุด และอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างปกติสุข

2) สภาพแวดล้อม (E : Environment) เป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ครู พ่อแม่ผู้ปกครองได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วม มีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย และร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูผู้ได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครองนักเรียนยอมรับในการเรียนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร ได้แก่ สถานที่ตั้ง ตัวอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ดันไม้ เป็นต้น และภายนอกอาคาร ได้แก่ พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ซึ่งควรจัดให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้มีสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วม ในชั้นเรียนทั่วไปให้มากที่สุด

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่น โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วม ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียน จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากร

ภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม ครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษ ต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานกันเป็นทีม

3) การจัดการเรียนการสอน (A - Activities) เป็นการปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีรายละเอียด 10 ข้อดังนี้

3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งเป็น การปรับหลักสูตรทั่วไป คือปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนปกติมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือหลักสูตรที่เป็นแนวทาง (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน

3.2 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program :IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิการ หรือที่ความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียนชื่อย่อว่า IEP วัตถุประสงค์ในการใช้ IEP เพื่อเป็นการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนหนึ่ง โดยเฉพาะ IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่น และเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอน จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

3.3 แผนการสอนเฉพาะบุคคล(Individual Implementation Plan : IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจง สำหรับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้นๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

3.4 การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) เป็นกระบวนการใช้วิธีการต่างๆหลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา วิชาการ การวางแผนการสอน และกาประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

3.5 เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มี 3เทคนิคคือ

- เทคนิคแรก เป็นการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเทคนิคการสอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่า มีทักษะในเรื่องนั้นๆ แล้วหรือไม่

- เทคนิคที่สอง เป็นการสอนโดยเพื่อช่วยสอน (Peer Tutoring) เป็นเทคนิควิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว โดยเอช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกัน อายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

- เทคนิคที่สามเป็น เทคนิคระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อช่วยเพื่อน ในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจ และช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในเรื่องทั่วไป เช่น นำไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น

3.6 การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IEP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยใช้วิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โคนอาจนำเสนอในรูปแบบของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษา

3.7 การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียน และภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3.8 การประกันคุณภาพ โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม โดยที่คณะกรรมการประกันคุณภาพ ควรประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียน

3.9 การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน แล้วจำแนกและคัดแยกตามความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งต่อคนพิการเข้ารับการศึกษิตตามความสามารถและความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เตรียมพร้อมในด้านความรู้หรือเจตคติให้บุคลากร เตรียมพร้อมในด้านสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน จัดตั้งคณะจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกคน ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ได้จัดทำไว้ เพื่อพัฒนาคนพิการให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

3.10 การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้องคำนึงถึงดีกว่า ตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่รับผิดชอบแต่ละคนนั้น เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็กและครูด้วย ซึ่งรูปแบบการจัดตารางเวลามี สามรูปแบบคือ

- รูปแบบแรก เป็นการจัดให้นักเรียนแต่ละคนมารับบริการครั้งละไม่เกินครึ่งชั่วโมง แต่เด็กสามารถมารับบริการได้มากกว่าครั้งในหนึ่งวัน ในการจัดตารางเวลาการให้บริการนี้ ครูสอนเสริมเน้นการให้บริการสอนโดยตรงกับเด็ก โดยใช้สิ่งเสริมแรงและให้นักเรียนมีโอกาสทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง

- รูปแบบที่สอง หากมีครูผู้ช่วยในห้องสอนเสริมอยู่ด้วย จำทำให้ครูสอนเสริม

มีโอกาสได้ไปสังเกตนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องขณะเด็กอยู่ในชั้นเรียนปกติ หรืออาจมีเวลาตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น

- รูปแบบที่สาม ครูสอนเสริมจะให้บริการแก่นักเรียน 2 หรือ 3 คน ในขณะเดียวกัน เป็นเวลาประมาณ 30 นาที โดยเป็นการสอนเฉพาะบุคคลถึงแม้เด็กนักเรียนในแต่ละกลุ่มแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกัน แต่ก็ไม่เหมือนกัน

4) เครื่องมือ (Tools) การปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่นำมาช่วยในการบริหารจัดการเรียนร่วม มี 10 ประการ คือ

4.1 นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจน ทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่รับรู้ว่ามีโครงการจัดการเรียนร่วม

4.2 งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยการสรรหาแหล่งเงิน การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำบัญชีและการตรวจสอบ และการวิเคราะห์งบประมาณ

4.3 ระบบบริหารจัดการ ทางโรงเรียนควรจัดโครงสร้างระบบบริหารจัดการเรียนร่วม จัดระบบข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ข้อมูลเครือข่าย ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทำแผนพัฒนาบุคลากร การสื่อสารภายในองค์กร การประสานงานกับบุคคลอื่น แก่ การประสานงานกับผู้ปกครอง การประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญ

4.4 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. 2545

4.5 เทคโนโลยี หมายถึงเทคโนโลยีที่คนพิการใช้ ซึ่งได้รับการพัฒนาและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษดำรงชีวิตอิสระสามารถปฏิบัติงานและผลิตงานต่างๆ ออกมาได้

4.6 สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภท ได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

4.7 สื่อ หมายถึงสื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือ เครื่องมือช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้น และรวดเร็ว สื่อสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือพิการแต่ละประเภทและแต่ละระดับ

4.8 บริการ หมายถึง บริการต่างๆที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท ได้แก่ บริการสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่นการสอนเสริม การนำทาง การผลิตสื่อ ฯลฯ

4.9 ตำรา อาจจัดในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเสียงสำหรับคนตาบอด และนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

4.10 ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึงมาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ เช่น การปรับเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน การประเมินผลสำหรับคนพิการ การจัดอาสาสมัคร การฝึกอบรม ทักษะด้านอาชีพ

ตอนที่ 2

การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท

: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

การบริหารจัดการเรียนร่วม ตามโครงสร้างซีท : กรณีตัวอย่างโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๒ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ ๑ ถนนกำแพงเพชร ๗ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร บนที่ดินของวัดอุทัยธาราม จำนวน ๕ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๕ เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เริ่มแรกมีจำนวนนักเรียน ๖ คน อาศัยบริเวณวัดอุทัยธารามเป็นที่เรียน โดยมี นายหอมจันทร์ เชียงทองยุทธ เป็นผู้บริหารคนแรก และนายณรงค์ คงสมปราชญ์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา

➤ การบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท ในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม

การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท โรงเรียนวัดอุทัยธาราม จัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่เรียนร่วมในโรงเรียนวัดอุทัยธาราม ประกอบด้วย 1) เด็กบกพร่องทางสติปัญญา 2) เด็กออทิสติก และ 3) เด็กสมองพิการ ซึ่งมีรายละเอียดในกลุ่มเป้าหมายดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับสติปัญญาหรือเชาวน์ปัญญา เป็นเกณฑ์ที่ใช้วัดสติปัญญา ความคิด ความสามารถของบุคคล เป็นระดับปริมาณที่ชี้ถึงความสามารถของบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าหรือสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันทุกๆ ไปว่าระดับไอคิว (IQ) แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1) เด็กเรียนช้า หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการเรียนล่าช้ากว่าปกติและมีความต้องการในด้านการเรียนในรูปแบบของการศึกษาพิเศษ เต็มเวลาหรือบางเวลาในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเด็กเหล่านี้จะมีระดับไอคิวประมาณ 70-90 จัดเป็นพวกขาดทักษะในการเรียนรู้ หรือมีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย

2) เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีภาวะพัฒนาการของจิตใจหยุดชะงัก หรือการเรียนรู้ น้อย มีพัฒนาการทางกายล่าช้าไม่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถจะกีดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังคม เด็กปัญญาอ่อนแบ่งตามระดับเชาวน์ปัญญาได้ 4 กลุ่มคือ

(1) ปัญญาอ่อนขนาดหนักมาก มีระดับไอคิวต่ำกว่า 20 ไม่สามารถเรียนรู้ทักษะด้าน ต่างๆได้เลยต้องการเฉพาะการดูแลรักษาพยาบาลเท่านั้น

(2) ปัญญาอ่อนขนาดหนัก มีระดับไอคิว 20-34 ไม่สามารถเรียนรู้ได้ต้องการเฉพาะ การฝึกหัดการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันเบื้องต้นง่ายๆ

(3) ปัญญาอ่อนขนาดปานกลาง พอฝึกอบรมได้ มักใช้คำว่า Trainable Mentally Retarded (T.M.R.) มีระดับไอคิว 35-49 พอที่จะฝึกอบรมและเรียนรู้ทักษะเบื้องต้นง่ายๆ ได้เช่น เรียน เลขเบื้องต้น อ่านเขียนคำง่ายๆ ได้บ้าง สามารถฝึกอาชีพหรือทำงานง่ายๆที่ไม่ต้องใช้ความละเอียดได้ กลุ่มนี้สามารถเรียนได้ในระดับประถมศึกษาได้ในชั้นพิเศษ และใช้หลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนพิเศษ

(4) ปัญญาอ่อนขนาดน้อย หรือพอเรียนได้ มักใช้ ว่า Educable Mentally Retarded (E.M.R.) มีระดับไอคิว 50-70 เด็กกลุ่มนี้สามารถเรียนในระดับประถมศึกษาได้ในชั้นพิเศษ และใช้ หลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ และสามารถฝึกอาชีพและงานง่ายๆได้

เด็กปัญญาอ่อนและเด็กเรียนช้านี้เอง คือเด็กที่เราพบในโรงเรียนปกติหรือจัดเป็น “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” โดยที่เด็กพอช่วยเหลือตนเองได้ ครูและผู้ปกครองจึงไม่ทราบปัญหาจน เข้าเรียนไประยะหนึ่งแล้วพบว่า เด็กเรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่งสมัยก่อนครูจะลงสมุดรายงานแจ้งผู้ปกครอง ว่าเด็กมีปัญหาที่

สำหรับเด็กปัญญาอ่อน กลุ่ม 1-3 นั้น มักจะมีลักษณะที่ปรากฏชัดตั้งแต่วัยเด็ก เพราะ มักจะมีความผิดปกติทางด้านอื่นๆ เช่น การเคลื่อนไหว นั่งและเดินได้ช้ากว่าปกติ มีปัญหาทางการพูด เด็กปัญญาอ่อนบางคนอาจเดินไม่ได้ หรือพูดไม่ได้ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน ไม่สนใจต่อตนเอง และสภาพแวดล้อม นำลายไหลและอาจมีความบกพร่องด้านอื่นๆอีก เด็กปัญญาอ่อนทั้ง 3 กลุ่มจึง มักจะไม่พบในโรงเรียนปกติ

2. เด็กออทิสติก

นิยามของคำว่า เด็กออทิสติก (Autistic Children) อาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดเน้นของ ผู้ให้นิยาม สมาคมเด็กออทิสติกของสหรัฐอเมริกา (Autism Society of America) ได้ให้นิยามของ เด็กออทิสติกว่า “เด็กออทิสติก” มีลักษณะเด่น 5 ประการคือ

1. มีพัฒนาการล่าช้าหรือมีพัฒนาการไปในทางถดถอย

2. แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ อาจหลีกเลี่ยงการมองเห็น มีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อเสียงที่ได้ยิน การแตกสัมผัส หรือความเจ็บปวดในลักษณะที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบใดๆต่อสิ่งเร้าที่กล่าวมาแล้ว

3. แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งที่อยู่รอบตัว

4. มีปัญหาทางการพูดและภาษา

5. ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อผู้คน สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ

อีกนิยามหนึ่งของเด็กออทิสติกคือ เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่แสดงพฤติกรรมแตกต่างไปจากเด็กปกติ พฤติกรรมดังกล่าวได้แก่

1. แสดงท่าทางคล้ายเด็กหูหนวก นั่นคือ ไม่แสดงปฏิกิริยาต่อเสียงที่ได้ยิน

2. มีปัญหาในการเล่นหรือการแสดงปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น

3. ไม่กลัวสิ่งที่เป็นอันตราย

4.ต่อต้านการเรียนหนังสือ

5. แสดงพฤติกรรมในลักษณะเดิมซ้ำๆ

ดังนั้นเด็กออทิสติก จึงอาจหมายถึงเด็กที่มีความผิดปกติด้านพัฒนาการสังคม อารมณ์และการสื่อสาร อาจมีหรือไม่มีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วยก็ได้ อาการแรกพบมักอยู่ในช่วงอายุ 30-36 เดือน หรือ 3 ขวบแรกของชีวิต สำหรับการพัฒนาการทางร่างกายปกติดี ยกเว้นในกรณีที่มีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วยก็จะมีพัฒนาการทางร่างกายล่าช้าได้

เด็กที่ได้รับการช่วยเหลือแต่เนิ่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการรักษาโดยใช้ยา พฤติกรรมบำบัด หรือการศึกษาพิเศษ จะมีโอกาสพัฒนาตนเอง จนมีพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปกติได้ และมีความสามารถในการเรียนรู้ ในกรณีเช่นนี้เด็กจะสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้

3. เด็กสมองพิการ

3.1) ซีพี (ซีรีบรัล พัลซี Cerebral palsy) หมายถึงการเป็นอัมพาตเนื่องจากระบบประสาทสมองพิการ ซึ่งทำให้เกิดอาการผิดปกติ เช่น การเคลื่อนไหว การพูด การได้ยินผิดปกติ พัฒนาการล่าช้า ความบกพร่องทางสติปัญญา เด็ก CP ที่พบส่วนใหญ่มี 4 ประเภทคือ

(1) อัมพาตเกร็ง (Spastic) ของแขนขา หรือครึ่งซีก

(2) อัมพาตของการเคลื่อนไหวผิดปกติ (Athletic) จะควบคุมการเคลื่อนไหวและบังคับให้ไปในทิศทางที่ต้องการไม่ได้

(3) อัมพาตสูญเสียการทรงตัว (Ataxic) การประสานงานของอวัยวะไม่ดี

(4) อัมพาตแข็ง (Rigid) การเคลื่อนไหวแข็ง ข้ำ ร่างกายมีอาการสั่น กระตุก บังคับไม่ได้

3.2) มัสคูลาร์ ดิสโทรฟี (Muscular Dystrophy) เกิดจากสมองประสาทส่วนนั้นๆเสื่อมสลายตัวโดยไม่ทราบสาเหตุ กล้ามเนื้อแขนขาจะค่อยๆอ่อนกำลัง เด็กจะเดินหกล้มบ่อย เดินเขย่งปลายเท้า ขาไม่มีแรง ต้องใช้เท้าโต๊ะ หรือเก้าอี้เพื่อลุกขึ้นยืนอาการอาจเลวลง ช้าหรือเร็วตามสภาพของเซลล์กล้ามเนื้อที่เสื่อมสมรรถภาพ ต่อมาจะเดินไม่ได้ นั่งไม่ได้ ท้ายที่สุดต้องนอนอยู่กับที่ จะมีความพิการซ้อนในระยะหลัง คือความจำแยลง สติปัญญาเสื่อม

โครงสร้างซีท (SEAT) ในโรงเรียนวัดคูทัยธาราม

โรงเรียนวัดคูทัยธาราม ได้เริ่มรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม ในปีการศึกษา 2549 และในปีการศึกษา 2550 ทางโรงเรียนได้ตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยนำโครงสร้างซีท มาใช้บริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

● นักเรียน (S-Students)

โรงเรียนวัดคูทัยธาราม มีวิธีการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติดังนี้

การเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1. ทางโรงเรียนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ผ่านการทดสอบ เข้าร่วมกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม 2 สัปดาห์
2. สัมภาษณ์ผู้ปกครองข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อนำไปใช้ในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. จัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้สร้างความคุ้นเคยกับโรงเรียน

กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดได้แก่

- กิจกรรมที่1 พบกันสวัสดี
- กิจกรรมที่2 โรงเรียนใหม่ของหนู
- กิจกรรมที่3 ครูหนูน่ารัก
- กิจกรรมที่4 เพื่อนใหม่ของฉัน
- กิจกรรมที่5 พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง
- กิจกรรมที่6 เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง
- กิจกรรมที่7 ฝึกประสาทสัมผัส 3 ฐาน
- กิจกรรมที่8 ผ่อนคลายด้วยสปา
- กิจกรรมที่9 ของเล่นฉันอยู่ไหน
- กิจกรรมที่10 แม่ครัวตัวน้อย

4. ขณะที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าร่วมกิจกรรม ตลอด 2 สัปดาห์ ครูการศึกษาพิเศษ จะบันทึกพฤติกรรมของเด็ก สรุปรวบรวมผลการร่วมกิจกรรมต่างๆ

5. ครูการศึกษาพิเศษ รายงานผลการร่วมกิจกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและ ข้อมูลพื้นฐานของเด็กให้ครูประจำชั้นเรียนร่วมทราบ

การเตรียมความพร้อมเด็กปกติ

การเตรียมความพร้อมเด็กปกติ ทางโรงเรียนเตรียมความพร้อมโดยการให้ครูประจำชั้น เรียนร่วม ให้ความรู้ ความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้เด็กปกติเกิดการยอมรับ และให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยความรักและความเข้าใจ

1. ทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ นักเรียนปกติได้รู้จัก
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันให้เกิดการเรียนรู้และ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กปกติ เข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวกและความลำบากของเพื่อน
4. เชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพิการมาบรรยายให้ฟัง การให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ หรือสิ่งอื่น ๆ หรือการจัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
5. การสอนให้เด็กปกติเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความบกพร่อง
6. สอนให้เด็กปกติเกิดเจตคติที่ดีในการอยู่ร่วมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
7. สร้างระบบการจัดการช่วยเหลือดูแลเพื่อน “ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน” ทั้งในด้านการ เรียนและ การดำรงชีวิตในโรงเรียน
8. ให้กำลังใจและประกาศเกียรติคุณ เด็กปกติที่ช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

● สภาพแวดล้อม (E - Environment)

เนื่องจากโรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในเขตวัดอุทัยธาราม สถานที่ค่อนข้างคับแคบ แต่มีการดำเนินการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้และจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคาร โรงเรียน ได้อย่างดี มีความเป็นระเบียบ สะอาด และร่มรื่น ดังนี้

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

การจัดการภายในอาคาร ทางโรงเรียนมีการดำเนินการดังนี้

1. จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนของเด็กปกติ

2. จัดสร้างห้องน้ำ สำหรับเด็กอนุบาลให้อยู่ใกล้ห้องเรียนอนุบาลเพื่อฝึกทักษะการช่วยเหลือตนเองเบื้องต้น

3. จัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอ

4. จัดมุมหลังห้องสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มุมอ่านเขียนเรียนรู้

5. จัดที่นั่งสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นั่งด้านหน้าและมีที่เลี้ยงคอยประกบช่วยดูแลเด็ก

6. จัดให้มีห้องสอนเสริม ห้องฝึกพูด และห้องให้คำปรึกษา

การจัดการภายนอกอาคาร ทางโรงเรียนมีการดำเนินการดังนี้

1. จัดทำป้ายบอกทางเข้าโรงเรียน เป็นระยะ

2. ล้อมรั้วรอบบริเวณอาคารเรียนการศึกษาพิเศษ

3. ทาสีอาคารเรียน วาดภาพการ์ตูนตามผนังตึก ช่วยให้โรงเรียนสวยงาม

บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเป็นผู้นำ โดยให้ความสำคัญเรื่องการจัดการเรียนร่วมได้ชี้แจง บุคลากรทุกคนและผู้ปกครองในเรื่องการจัดการเรียนร่วม

2. ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม จัดประชุมชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ

3. จัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ

4. ครูสอนเด็กปกติและครูการศึกษาพิเศษมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม

5. จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

● การจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

การจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีกิจกรรมทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน เพื่อที่จะช่วยให้เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีแนวโน้มในการพัฒนาที่ดีขึ้นตามลำดับ และเด็กเรียนอย่างมีความสุข ซึ่งโรงเรียนวัดอุทัยธาราม มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.1 โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรที่เอื้อกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยจัดทำในลักษณะของการบูรณาการใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งได้ กำหนดไว้ใน แผนการจัดการศึกษา IEP และแผนการสอนเฉพาะบุคคล IIP

1.2 จัดทำหลักสูตรเฉพาะความบกพร่อง เช่น หลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติก เป็นต้น

2. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

2.1 จัดทำ IEP ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเฉพาะบุคคล วางแผนระยะยาว ปีการศึกษา

2.2 ครูนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.3 ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนและติดตามความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจาก IEP นำไปใช้ในการวางแผนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

2.4 ทางโรงเรียนจะนัดผู้ปกครองเป็นรายบุคคล ให้ผู้ปกครองรับทราบและร่วมวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)

2.5 การวางแผนการสอนรายบุคคล (IIP) จะจัดทำ IIP สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในรายวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน จัดการสอนซ่อมเสริม เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษผ่านจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

3. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน

3.1 ครูทบทวนและปรับ IEP อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

3.2 รายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IIP โดยนำเสนอในรูปแบบกราฟแท่ง/เส้น ประกอบการบรรยาย

3.3 ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการ

4. การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม

4.1 โรงเรียนจัดให้มีบริการสอนเสริมตามจำนวนที่ต้องรับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์

4.2 ครูสอนเสริมประสานงานกับครูทั่วไปทุกชั้นเรียนที่เด็กกระจายอยู่เพื่อจัดเวลาในการสอนเสริมให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก

4.3 ครูสอนเสริมและครูทั่วไปร่วมฝึกให้นักเรียนสามารถเดินทางไป-กลับ จากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริมด้วยตนเองได้

5. จัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและในชุมชน

5.1 จัดกิจกรรมนอกสถานที่ โดยมีนักเรียนพิการเข้าร่วมฐานการจัดสวนถาด

5.2 จัดให้นักเรียนพิการได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป เช่น ในสนามเด็กเล่น ห้องสมุด เป็นต้น

6. รับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน

6.1 ประกาศรับสมัครคนพิการเข้าเรียน

6.2 จำแนกและคัดแยกคนพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษ

6.3 เตรียมความพร้อมด้านความรู้หรือเจตคติให้กับผู้บริหาร ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครองผู้เกี่ยวข้อง

6.4 เตรียมความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

6.5 จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน

6.6 จัดตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน

● เครื่องมือ (T - Tools)

การบริหารจัดการเรียนร่วม ใน โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม มีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ซึ่งเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เครื่องมือดังกล่าวคือ

1. นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ

1.1 ผู้บริหารให้ทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดวิสัยทัศน์ คือ ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โดยการประชุมปรึกษาหารือและแต่งตั้งให้ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อให้การบริหารจัดการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนวัดคูท้อยธาราม

โรงเรียนวัดคูท้อยธาราม เป็นสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านกีฬาอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้มีความสุขทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย และให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วม

2. ระบบบริหารจัดการ

2.1 จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อให้มีระบบการทำงานที่มีคุณภาพ เช่น

- คณะกรรมการกิจกรรมบัณฑิตน้อย

- คณะกรรมการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียน และการเทียบโอนผลการเรียน

ตาม หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดคูทัยธาราม

- คณะกรรมการจัดการเรียนการสอนเสริม
- คณะกรรมการดำเนินงานประชุมผู้ปกครอง
- คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- คณะกรรมการจัดเตรียมเอกสารเพื่อรองรับการประเมิน การบริหารจัดการศึกษา

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

- คณะกรรมการวัดและประเมินผลการเรียน
- คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่การจัดกิจกรรมคลินิกนอกเวลาเรียน

2.2 บุคลากรทุกคนในโรงเรียนวัดคูทัยธาราม รับทราบนโยบายและทุกคนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนร่วม

2.3 ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนเพื่อหาทุนในการพัฒนาโรงเรียนและพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม

2.4 จัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด

3. งบประมาณ

3.1 โรงเรียนจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากการเรียนร่วม อย่างรอบคอบ

3.2 จัดกิจกรรมหาทุนมาใช้ภายใน โครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

3.3 โรงเรียนจัดทำระบบบัญชีและการตรวจสอบเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการการจัดการเรียนร่วม

3.4 โรงเรียนประสานกับทางสถาบันราชานุกูล เพิ่มช่องทางด่วนในการรับเด็กจากโรงเรียนวัดคูทัยธาราม เพื่อส่งตรวจ และทำใบรับรองความพิการ

3.5 กลุ่มผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้การสนับสนุนการเรียนร่วม โดยต้องการแบ่งเบาภาระของครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นเรียนร่วม จัดจ้างพี่เลี้ยงเพื่อช่วยครูในแต่ละห้องเรียน

4. สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4.1 จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโรงเรียนได้ ภายใต้ความจำกัดที่น้อยที่สุด

4.2 จัดสื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภท เพื่อช่วยสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้

4.3 จัดข้อสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เบิกในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามความจำเป็นที่เด็กควรได้รับ

5. บุคลากรทางการศึกษา

5.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ด้านการศึกษาพิเศษ อย่างต่อเนื่อง

5.2 มีระบบการทำงานแบบเครือข่ายทางการศึกษาพิเศษ กับสถาบันราชานุกูล ทำให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม พี่เลี้ยง และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้เข้าร่วมอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อย่างต่อเนื่อง

5.3 มีระบบการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากสถาบันราชานุกูลเข้าเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง

5.4 พัฒนาบุคลากรครู ให้มีความรู้ด้านอื่นๆที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่นการฝึกพูด กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัดเบื้องต้น และการดูแลสุขภาพเด็กที่มีภาวะซับซ้อนของอาการโรค

➤ ผลการดำเนินงานที่เป็นแบบอย่าง (Best Practice)

1. โรงเรียนวัดอุทัยธาราม มีผู้บริหารที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในการให้ความสำคัญการเรียนร่วม และมี การบริหารจัดการเพื่อให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

2. ครูการศึกษาพิเศษ ของโรงเรียนวัดอุทัยธาราม เป็นแบบอย่างที่ดีของครูการศึกษาพิเศษ ที่มีวิธีการทำงานที่ทำให้ ครูประจำชั้นเรียนร่วม ยอมรับและให้ความร่วมมือในการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม

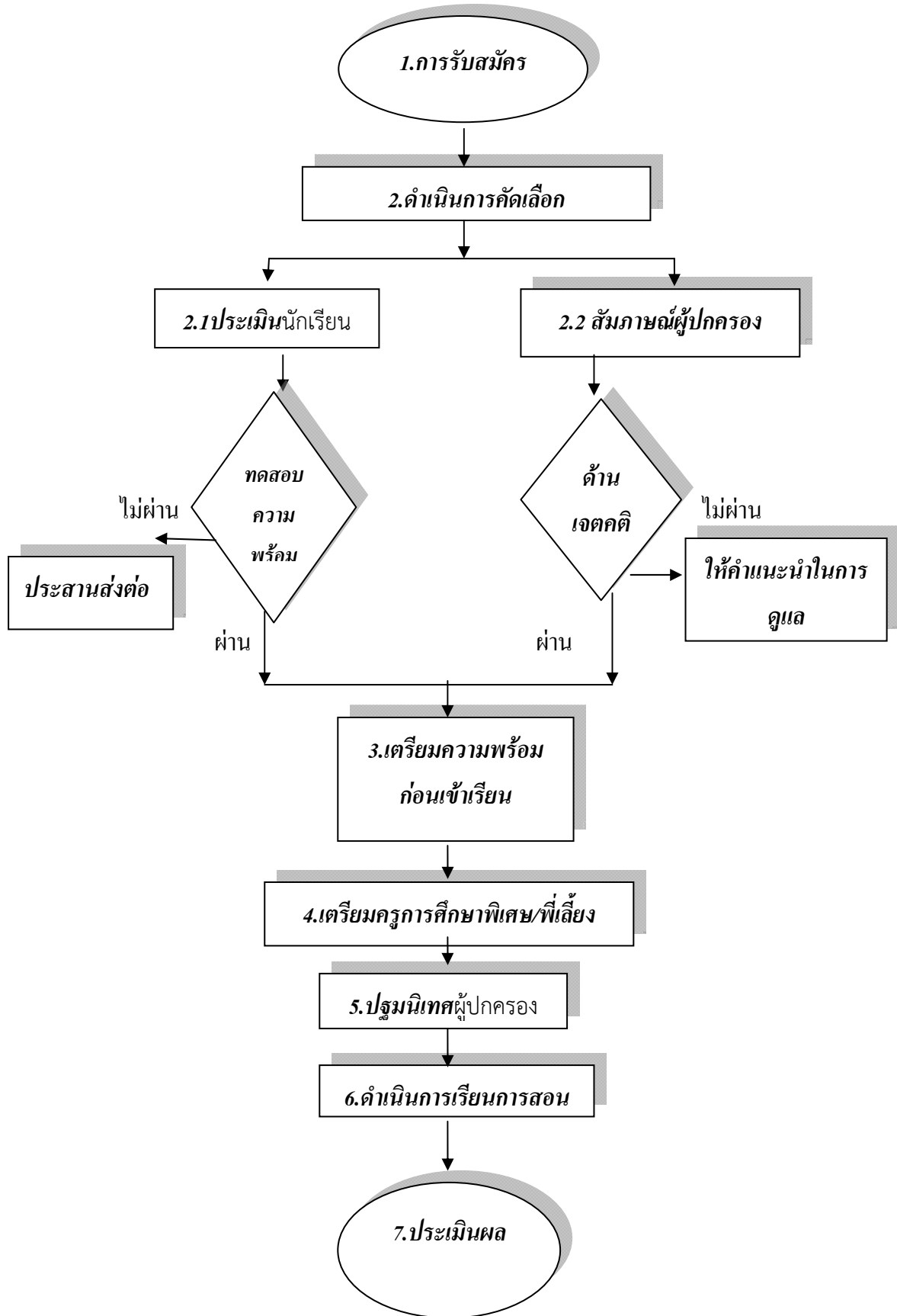
3. ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องต่างๆ

4. บุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ เจตคติที่ดีและมีส่วนในการจัดการเรียนร่วม โดยการสนับสนุนในรูปแบบของทุนการศึกษาและบริจาคสิ่งของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์

➤ ขั้นตอนการรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนวัดอุทัยธารามที่แสดงในแผนภูมิ เป็นการจักระบบการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยมีการประชุมงานและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง และนักวิชาการศึกษาพิเศษ จากสถาบันราชานุกูล ร่วมวางระบบขั้นตอนการดำเนินงาน ดังรายละเอียดในแผนภูมิ

แผนภูมิภาพ แสดงขั้นตอนการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>1.การรับสมัคร</p> <p>1.1 แต่งตั้งคณะทำงาน</p> <p>1.2 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน</p> <p>1.3 จัดเตรียมเอกสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใบสมัคร - แบบทดสอบ - แบบบันทึกการทดสอบ <p>1.4 การประเมินผล</p>	<p>1) ศึกษาข้อมูลการรับสมัครนักเรียน</p> <p>2) วิเคราะห์ปัญหาการรับสมัครนักเรียน</p> <p>3) วิเคราะห์แบบทดสอบ</p>	<p>1. ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษ</p> <p>2. ใบสมัครนักเรียนพิเศษเรียนร่วม</p> <p>3) แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล</p>
<p>2.ดำเนินการคัดเลือก</p> <p>2.1 ประเมินนักเรียน</p> <p>2.1.1 ทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษด้วยแบบทดสอบ 4 ส่วนคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมด้านการฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง - การเขียนตัวเลขอารบิก - การเขียนตัวเลขไทย - ความพร้อมด้านการเขียน และ การสังเกต <p>2.1.2 สังเกตพฤติกรรม</p> <p>กรณีทดสอบไม่ผ่าน</p>	<p>1) แต่งตั้งคณะกรรมการออกแบบทดสอบ</p> <p>2) ศึกษาข้อมูลการออกแบบทดสอบจากแบบทดสอบของสถานศึกษาต่างๆ</p> <p>3) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนพิเศษ</p> <p>1) ให้ข้อมูลผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กและแนะนำวิธีการดูแล</p> <p>2) ประสานโรงเรียนในเขตการศึกษาเพื่อส่งต่อ</p>	<p>1) แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล</p> <p>2) แบบบันทึกพฤติกรรม</p> <p>การติดต่อประสานงานโรงเรียนในเขตพื้นที่</p>

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p align="center">กรณีทดสอบผ่าน</p>	<p>1) ให้ข้อมูลผู้ปกครองการเตรียมเด็กเพื่อเข้าเรียนร่วม</p> <p>2) ให้ไปติดต่อสถาบันราชานุกูลเพื่อขึ้นทะเบียนคนพิการ และขอใบรายงานผล IQ</p>	
<p>2.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง</p> <p>2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ปกครอง</p> <p>2.2.2 ข้อมูลพื้นฐานของเด็ก</p> <p>2.2.3 เจตคติในการดูแลเด็ก</p>	<p>1) แต่งตั้งคณะกรรมการออกแบบทดสอบ</p> <p>2) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของผู้ปกครองและนักเรียนพิเศษที่ครูการศึกษาพิเศษควรทราบ</p> <p>3) วิเคราะห์ข้อมูลด้านเจตคติที่สำคัญ เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม</p>	<p>1) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง</p>
<p>กรณีสัมภาษณ์ไม่ผ่าน</p>	<p>1) ให้คำแนะนำในการดูแลเด็ก</p> <p>2) ประสานโรงเรียนในเขตพื้นที่ที่สามารถรับเด็กได้</p> <p>2) นัดมารับบริการสอนซ่อมเสริม</p>	<p>การติดต่อประสานงาน โรงเรียนในเขตพื้นที่</p>
<p>กรณีสัมภาษณ์ผ่าน</p>	<p>1) ให้ข้อมูลการเตรียมเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม</p> <p>2) ให้ข้อมูลระเบียบปฏิบัติการส่งเด็กเรียนร่วม</p>	
<p>3.เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนร่วม</p> <p>3.1 แต่งตั้งคณะทำงาน</p> <p>3.2 ประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงาน</p> <p>3.3 จัดเตรียมเอกสาร</p> <p>3.4 จัดเตรียมกิจกรรม</p>	<p>1) แต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วมและพี่เลี้ยง</p> <p>2) ประชุมจัดเตรียมฐานกิจกรรม</p> <p>3) ประสานงานกับผู้ปกครอง กับ</p>	<p>1) เอกสารแบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2) แบบกรอกประวัตินักเรียนชั้นอนุบาล</p>

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	<p>และผู้ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4) จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในกิจกรรม</p>	<p>3) ตัวอย่างกิจกรรม</p>
<p>3.2 การเตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1) แจ้งให้ผู้ปกครองทราบวัตถุประสงค์ของการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนร่วม</p> <p>3) ผู้ปกครองจะได้รับทราบพัฒนาการของเด็กเมื่ออยู่กับบุคคลอื่น</p> <p>4) ผู้ปกครองและครูการศึกษาพิเศษจะร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหากหากเด็กมีปัญหาเมื่อเข้ามาเตรียมความพร้อม</p>	<p>1) แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล</p> <p>2) แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบรูปนัยทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา 1-6</p> <p>3)แบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>4) ตัวอย่างกิจกรรม</p>
<p>3.3 การเตรียมเด็กปกติ</p>	<p>1) ครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2) สร้างเจตคติในการยอมรับและเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์</p> <p>3) ให้สมัครเป็นเพื่อนช่วยเพื่อน</p> <p>4) ประกาศเกียรติคุณ เด็กที่ช่วยเหลือเพื่อน</p>	<p>1) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2) ครูประจำชั้นจัดอบรมกลุ่มย่อย สร้างเจตคติในการอยู่ร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p>
<p>. เตรียมครูการศึกษาพิเศษ</p> <p>ครูประจำชั้นเรียนร่วม/พี่เลี้ยงนักเรียนพิเศษ</p> <p>4.1 ให้ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษแก่ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยงนักเรียนพิเศษ</p> <p>4.2 ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p>	<p>1) ประชุมสอบถามความต้องการเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และพี่เลี้ยง</p> <p>2) เชิญวิทยากรจากหน่วยงานเพื่อ</p>	<p>1) แบบประเมินการอบรมที่เลี้ยงนักเรียนเรียนร่วม</p> <p>2) ตัวอย่างแบบทดสอบก่อน/หลังการอบรมความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาพิเศษ</p>

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>4.3 ประชุมวางแผนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รายบุคคล</p> <p>4.4 วางแผนกำหนดเนื้อหาในการประชุมผู้ปกครอง</p>	<p>มาให้ความรู้แก่บุคลากร</p> <p>สถาบันราชานุกูล</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มอาการโรคของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มต่างๆ - การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) แบบสหวิชาชีพ - การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ - การคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ - การปรับพฤติกรรมเด็กที่มีความต้องการพิเศษ - การดูแลลูกที่มีความต้องการพิเศษ - การให้คำปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษแก่ผู้ปกครอง <p>** หน่วยงานอื่นๆ ตามที่ได้รับเชิญ</p>	<p>3) แบบประเมินการอบรมที่เลี้ยงนักเรียนเรียนร่วม</p> <p>4) ตัวอย่างแบบทดสอบก่อน/หลังการอบรมความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาพิเศษ</p> <p>5) ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)</p> <p>6) ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล (IIP)</p>
<p>5.ปฐมนิเทศผู้ปกครอง</p> <p>5.1 ผู้ปกครองรับทราบระเบียบของทางโรงเรียน</p> <p>5.2 ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนร่วม</p> <p>5.2 ให้ผู้ปกครองรับทราบเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน</p>	<p>1) ให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>2) ให้รายละเอียดระเบียบการของโรงเรียนและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัด</p> <p>3) แนะนำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและให้ข้อมูลที่มีประโยชน์แก่ครูเพื่อให้ครูรู้จักเด็ก</p> <p>4) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)</p>	<p>1) ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษ</p> <p>2.ใบสมัครนักเรียนพิเศษเรียนร่วม</p> <p>3) แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล</p> <p>4) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง</p>

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>6.ดำเนินการเรียนการสอน</p> <p>6.1 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก เพื่อวางแผนการสอน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทดสอบความสามารถของนักเรียนด้วยข้อสอบรูปนัย - ครูประจำชั้นเรียนร่วม ได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา 	<p>วิเคราะห์ข้อมูลแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)ของโรงเรียนที่เด็กเคยเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลจากประวัติของเด็กในใบสมัคร - ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง - ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในช่วงการร่วมกิจกรรมปรับพื้นฐานก่อนเรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบรูปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล 2) ใบสมัครนักเรียนพิเศษเรียนร่วม 3) แบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
<p>6.2 วางแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา รายบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) - วางแผนการสอนรายบุคคล (IIP) - ขอสิ่งอำนวยความสะดวกและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 	<p>-วิเคราะห์ข้อมูลแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)ของโรงเรียนที่เด็กเคยเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูลจากประวัติของเด็กในใบสมัคร - ศึกษาแบบฟอร์มการขอสิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา - วิเคราะห์ปัญหาการเบิกสิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบรูปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล 2) ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) 3) ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล(IIP) 4) แบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
<p>7.ประเมินผล</p> <p>7.1 การออกข้อสอบ</p> <p>7.2 การวัดผลและประเมินผลการ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อสอบที่ใช้สอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แบบรายงานผลการเรียน

เรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	- วิเคราะห์ปัญหาการออกข้อสอบ	
กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	และการวัดผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ -การสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม	

➤ **เทคนิคการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษ ใช้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา**

การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นเรื่องยาก เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ มีความสนใจสั้น ความจำไม่ดี ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการสอนทำอะไรให้เด็กอยากเรียน หันมามองครู มองของเล่น ครูจึงต้องสร้างแรงจูงใจก่อน หลังจากนั้นใช้เทคนิคอื่นตามความเหมาะสม ก่อนการสอนครูจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องพัฒนาการและข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กก่อน ได้แก่

- * ครูควรรู้ขีดความสามารถของเด็กที่มีอยู่
- * เด็กมีความสนใจในเรื่องใด
- * เด็กมีปัญหาสุขภาพที่ครูต้องช่วยเหลืออย่างไร
- * พัฒนาการของเด็กเมื่อเทียบกับเด็กปกติต่างกันอย่างไร

เทคนิคการสอน

● **การวิเคราะห์งาน (Task analysis)**

การวิเคราะห์งานเป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม เนื่องจากเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามขั้นตอนที่เด็กปกติเรียน เด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องค่อยๆก้าวไปที่ละขั้น การวางแผนการสอนที่ละเอียด แยกย่อยเรื่องที่จะสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในแต่ละขั้นตอน ครูจะต้องเข้าไปช่วยเพื่อให้เด็กทำได้ การช่วยเหลือนี้ ครูจำเป็นต้องใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กทำได้ในระยะแรกครูต้องช่วยทุกขั้นตอน และลดลงเมื่อเด็กทำได้มากขึ้น

*** วิธีการวิเคราะห์งาน ให้ผู้ที่สอนควรลองปฏิบัติตามเรื่องที่จะสอน และจดบันทึกขั้นตอนย่อยต่างๆ เพื่อนำมาใช้สอนเด็กต่อไป

- **การทำตัวอย่างให้ดู (Modeling)**

การแสดงวิธีการที่ถูกต้อง คือวิธีการสอนที่ครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นเรียนร่วมควรปฏิบัติ เพราะเด็กไม่ควรจะต้องเลือกว่าสิ่งไหนถูกต้องและสิ่งใดไม่ถูกต้อง เด็กควรจะทำสิ่งที่ถูกต้องและฝึกทำในเรื่องนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วมในการทำตัวอย่าง มีดังนี้

- ครูต้องทำตัวอย่างให้เด็กดูหลายๆครั้ง เด็กจึงจะทำได้
- ใช้ภาษาพูดให้ชัด ในการอธิบาย แต่ละขั้นตอน
- สีหน้าท่าทางของครูต้องไม่เคร่งเครียด
- ครูต้องมีความอดทน ไม่ล้มเลิกความตั้งใจ เพราะเด็กแต่ละคนจำเป็นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้แตกต่างกัน

- หากเด็กไม่ให้ความร่วมมือในการสอน ครูไม่ควรเสียเวลาควรรอจนกว่าเด็กจะสนใจ
- การทำตัวอย่างให้เด็กดูครูต้องสอนตามขั้นตอนที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก
- *** ใช้วิธีการให้เพื่อนที่เป็นเด็กปกติแสดงตัวอย่าง เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่เด็กเรียนรู้ได้ดี

- **การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing)**

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นเทคนิคที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดี ผู้แสดงเป็นครู ตัวเด็กเอง หรือเพื่อนๆในห้อง ครูควรนำเนื้อหาเกี่ยวกับสังคม การปฏิบัติตัว การพูดกับบุคคลอื่น เป็นต้น การแสดงบทบาทสมมติช่วยให้เด็กเข้าใจถึงการแสดงออกที่เหมาะสม เมื่อตัวเด็กเป็นผู้แสดงเด็กจะเข้าใจและสามารถเลียนแบบสิ่งที่ถูกต้องได้ในที่สุด

- ครูควรจัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น เสื้อผ้า ของใช้ ที่เกี่ยวกับเรื่องที่สอน
- ควรนำเด็กปกติมาร่วมการแสดงบทบาทสมมติด้วย
- ครูต้องใจเย็นและให้โอกาสเสมอเมื่อเด็กทำไม่ได้

*** ต้องจำไว้ว่า การที่เด็กทำไม่ได้ ไม่ใช่ความผิด แต่เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของครูมากกว่า

- **การช่วยชี้แนะ (Prompts) ประกอบด้วย**

- การช่วยทางกาย (Physical prompt) การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการ และ

สติปัญญา ครูจำเป็นต้องช่วยเด็กเกือบทุกขั้นตอน การช่วยด้วยท่าทาง จะทำให้เด็กเข้าใจว่าครูต้องการให้เขาทำอะไร เด็กจะเรียนรู้ว่า เมื่อเขาทำสำเร็จครูคือคนที่ช่วยให้เขาทำได้

*** ครูต้องค่อยๆลดการช่วยเหลือเมื่อเด็กได้ มิฉะนั้นเด็กจะติการช่วยเหลือไม่ยอมทำเอง

- การช่วยด้วยท่าทาง (Gestural prompt) การใช้ท่าทางเพื่อสื่อให้เด็กทำตาม เป็นวิธีการที่ใช้

กับเด็กที่ผ่านการฝึกและครูใช้การช่วยเหลือทางกายแล้ว การลดการช่วยเหลือจากการกระตุ้นให้เด็กทำตาม

กลายมาเป็นการใช้ภาษาท่าทาง เช่นการชี้บอกให้หยิบ การพยักหน้า การมอง เป็นต้น

***** ครูทุกคนที่สอนต้องใช้ท่าทางการสื่อที่เป็นแบบเดียวกัน เพื่อให้เด็กจำได้ไม่สับสน และให้เด็กปกติแสดงท่าทาง สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จะช่วยให้เด็กสนใจเรียนรู้ได้ดีขึ้น**

- การช่วยด้วยคำพูด (Verbal prompt) การเรียนการสอน ครูจะใช้คำพูดเพื่ออธิบายเรื่องต่างๆ แต่การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา การพูดของครู มีความสำคัญ และต้องระมัดระวัง ดังนี้

- ครูต้องใช้คำพูดในเชิงบวก

- ครูต้องไม่ใช่คำสั่งที่ยาวเกินไป

- ครูไม่ควรบอกให้เด็กเลือกอะไร เช่น เลือกสิ่งนี้ดีหรือไม่ ถูกหรือไม่ถูก แต่ควรสั่งให้เด็กเลือกสิ่งที่คุณต้องการเท่านั้น

***** ครูต้องควบคุมเสียง ไม่ใช่อารมณ์ลงไปในการพูดกับเด็ก การเน้นสำคัญ เช่น “ใช่” “ไม่ใช่” “เก่ง” เด็กจะเรียนรู้จากคำพูดของครูและตอบรับได้อย่างถูกต้อง**

- การช่วยจัดตำแหน่ง (Situational prompt) เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นเด็กที่เรียนรู้ยาก มีข้อจำกัดในการเรียนรู้จำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆเข้ามาช่วย การใช้เทคนิคการช่วยจัดตำแหน่ง เป็นวิธีการให้เด็กสามารถผ่านการเรียนรู้และทำได้ โดยครูเป็นผู้ที่ช่วยเด็ก การสอนในแต่ละเรื่องเด็กอาจพบปัญหาในขั้นตอนย่อยที่ทำให้เด็กไม่ผ่าน วิธีการช่วยจัดตำแหน่งคือเทคนิคที่ครูพบว่าเด็กมีปัญหาในขั้นตอนใด จึงแก้ไข เช่น ครูให้เด็กหยิบเลข 1 แต่เด็กหยิบผิดเป็นเลข 2 เนื่องจากครูพบว่า เด็กมองไม่ทั่ว ครั้งต่อไปครูอาจวางเลข 1 ให้ใกล้ตัวเด็กมากกว่าเลข 2 เด็กจะหยิบของใกล้ตัว เมื่อฝึกครั้งต่อไป ครูวางเลขคละกันเด็กก็จะทำได้

***** การใช้เทคนิคเพื่อให้เด็กเรียนรู้ได้ เป็นหน้าที่สำคัญที่ครูการศึกษาพิเศษต้องมี**

- **การปรับพฤติกรรม (Behavior modification)**

เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา จะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้

ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วย

- พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ทำร้ายตนเอง ทำร้ายเพื่อน ทำลายสิ่งของ ส่งเสียงดัง แยกตัว ทำตัวรบกวนผู้อื่น เป็นต้น

- การหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การปลอบโยน การใช้กำลัง การใช้สีหน้าท่าทาง น้ำเสียง การให้ของที่เด็กชอบ เป็นต้น

***** เทคนิคที่สำคัญคือ ครูต้องวินิจฉัยได้ว่าจะใช้เทคนิคไหน จัดการกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ซึ่งไม่เหมือนกัน หลักการสำคัญคือครูต้องศึกษาและใช้เวลาในการเรียนรู้พฤติกรรมเด็กก่อน จึงจะสามารถเลือกใช้วิธีการปรับพฤติกรรมเด็กได้**

➤ **คุณลักษณะของครูที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ**

1. ความรู้ ความเข้าใจของครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นเรียนร่วม ที่มีต่อการบริหารจัดการเรียนร่วม ต้องคิดทางบวก
2. ทักษะของครูการศึกษาพิเศษ และครูประจำชั้นเรียนร่วม ต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ต้องมีปรัชญาความเชื่อว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและ สติปัญญา สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้
3. มีความรัก เมตตา สงสาร และรู้สึกกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เหมือนคนในครอบครัว
4. มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ เข้าใจและเห็นใจ และต้องการช่วยเหลือผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
5. จัดสภาพแวดล้อม (บรรยากาศ) ในห้องเรียนให้เอื้ออำนวย ต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
6. จัดสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก และควบคู่กับการรักษาความสะอาด การซ่อมแซม รักษา
7. มีความคิดสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรม โดยเน้นความสนุกสนาน สอดแทรกความรู้ในกิจกรรม และต้องให้ความสำคัญเด็กทุกคนควรได้ร่วมกิจกรรม
8. บันทึก และรายงานข้อมูลของเด็ก ให้ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองทราบ เป็นระยะ
9. มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา โดยการใช้ความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ ไม่ผลักภาระโทษที่ตัวเด็ก เป็นเหตุผลในการให้เด็กออกจากโรงเรียน
10. มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานประสานกับครูสอนเด็กปกติและผู้ปกครองได้

➤ ตัวอย่างกิจกรรมและเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนรู้ร่วม

- ตัวอย่างกิจกรรมการเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าเรียนร่วม

กิจกรรมที่ 1	พบกันสวัสดี
กิจกรรมที่ 2	โรงเรียนใหม่ของหนู
กิจกรรมที่ 3	ครูหนูน่ารัก
กิจกรรมที่ 4	เพื่อนใหม่ของฉัน
กิจกรรมที่ 5	พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง
กิจกรรมที่ 6	เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง
กิจกรรมที่ 7	ฝึกประสาทสัมผัส 3 ฐาน
กิจกรรมที่ 8	ผ่อนคลายด้วยสปา
กิจกรรมที่ 9	ของเล่นฉันอยู่ไหน
กิจกรรมที่ 10	แม่ครัวตัวน้อย

กิจกรรมที่ 1

พบกัณสวัศดี

1. ชื่อกิจกรรม พบกัณสวัศดี

2. วัตถุประสงค์

1. ฝึกรมารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
2. เพื่อให้เข้าใจเรื่องการใช้คำพูดและการไหว้
3. เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการทักทายผู้อื่น

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
1. ครูให้นักเรียนนั่งเก้าอี้เป็นรูปวงกลม	1. เครื่องเล่นซีดี
2. ครูแสดงวิธีการไหว้ให้นักเรียนดู	2. ซีดีเพลง สวัศดี
3. ครูให้นักเรียนฝึกการไหว้ทีละคน	
4. ครูให้นักเรียนเดินเข้ามาหาทีละคน และให้นักเรียนพนมมือไหว้	
5. ครูให้นักเรียนร่วมกันร้องเพลงสวัศดี และทำท่าทางประกอบ	
6. ครูให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนและร้องเพลงสวัศดี	
7. ครูให้นักเรียนเดินกลับทีละคน และพนมมือไหว้ลาครู	

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. การพนมมือไหว้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา อาจไม่สวยต้องใช้เวลาในการฝึก
2. ให้สังเกตสีหน้าท่าทางของเด็กประกอบด้วย ควรบอกให้เด็กยืมเวลาไหว้

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 2
โรงเรียนใหม่ของเรา

1. ชื่อกิจกรรม โรงเรียนใหม่ของเรา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็ก มีความคุ้นเคยกับบุคลากรและสถานที่ในโรงเรียน
2. เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ยอมรับสิ่งใหม่ๆ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ให้ครูทุกคนแนะนำตัว โดยบอกชื่อจริง และชื่อเล่น เช่น ครูณัชพร ชื่อเล่น ครูดีม2. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 5 คน3. ครูพานักเรียนเดินไปที่ห้องต่างๆในโรงเรียน(ให้นำไปเฉพาะที่เด็กจะต้องไปเรียนหรือทำกิจกรรมในห้องนั้น)4. เมื่อครูพาไปสถานที่ไหน ให้ครูอธิบาย เช่น เมื่อนักเรียนปวดปัสสาวะ อูจจาละ นักเรียนจะต้องมาที่ห้องน้ำนี่ เป็นต้น5. ครูนำเด็กมาที่ห้องเรียน ให้เด็กบอกชื่อครูหรือเดินไปหาครูตามชื่อที่บอก6. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆในโรงเรียน	<ol style="list-style-type: none">1. สถานที่ต่างๆในโรงเรียน2. ครูการศึกษาพิเศษและพี่เลี้ยง

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูควรกำหนดเส้นทางการเดินไม่ควรเดินไกลมากหรือขึ้นบันไดสูงหลายชั้น
2. ควรกำหนดจุดพัก และพูดคุยกับเด็กเป็นระยะ
3. ควรจัดเด็กให้อยู่กับครูที่จะต้องเป็นผู้ดูแล
4. สัญลักษณ์หน้าห้อง เช่นห้องน้ำ ควรสอนให้เด็กรู้จักสัญลักษณ์ห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิง
5. ครูชี้ป้ายหน้าห้องและอ่านชื่อป้ายหน้าห้องให้เด็กฟังและพูดตาม และควรอธิบายด้วย

6. การประเมินผล ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่3

ครูหนูน่ารัก

1. ชื่อกิจกรรม ครูหนูน่ารัก

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กรู้จักครูและพี่เลี้ยง
2. เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม2. ครูและพี่เลี้ยงแนะนำตัว โดยบอกชื่อจริงและชื่อเล่น พร้อมทำท่าทางประกอบเวลาแนะนำตัว3. ครูนำภาพของครูดัดที่บอร์ด4. ครูให้นักเรียนอ่านชื่อตามที่ครูบอก5. ครูให้นักเรียนออกมาชี้ครูตามชื่อที่ครูบอก6. ครูให้นักเรียนหยิบบทจากบอร์ด ไปส่งให้ครูตามภาพ7. ครูและนักเรียนร้องเพลง และเต้นตามจังหวะเพลง	<ol style="list-style-type: none">1. บัตรภาพครูและพี่เลี้ยง2. บอร์ด3. เครื่องเล่นซีดี4. ซีดีเพลง

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องใจเย็น ไม่ดุเด็ก เล่นกับเด็ก สนุกสนาน และนำเด็กออกมาร่วมกิจกรรม
2. บัตรภาพครูต้องชัดเจนและเหมือนจริง
3. การทำท่าทางประกอบเวลาแนะนำตัว ควรหาท่าทางที่ตลกให้เด็กขำและจำครูได้
4. ครูและพี่เลี้ยง ต้องพยายามอยู่กับเด็กที่จะต้องรับผิดชอบและสร้างความคุ้นเคย

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่4

เพื่อนใหม่ของฉัน

1. ชื่อกิจกรรม เพื่อนใหม่ของฉัน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญารู้จักเพื่อนใหม่
2. เพื่อให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เรียนรู้ทักษะทางสังคมมีการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
1. ครูแบ่งเด็กออกเป็น2กลุ่ม ให้ยืนหันหน้าเข้าหากัน 2. ครูบอกให้เด็กแนะนำชื่อ โดยพูดตามครูบอกทีละคน 3. ครูเลือกเด็กทีละ1คน โดยบอกชื่อเพื่อนและให้เด็กเดินไปหาเพื่อนให้จับคู่ไว้ 4.ครูเปิดเพลงให้เด็กเต้นคู่กัน 5. เมื่อเพลงจบครูให้เด็กแยกคู่ไปจับคู่กับเพื่อนคนใหม่ 6.ครูให้เด็กที่จับคู่แนะนำตัว 7. ครูอธิบายวิธีการเล่นเกม รำวงจับคู่ 8. ครูนำผ้าสีมาผูกมือเด็กคู่ละ1สี 9.ครูเปิดเพลงเมื่อเพลงจบให้เด็กวิ่งจับคู่เพื่อนที่มีผ้าสีเดียวกัน	1.เครื่องเล่นซีดี 2.ซีดีเพลง 3. ผ้าสี

5.สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

- 1.ครูและพี่เลี้ยง ต้องใจเย็น ไม่ดุเด็ก เล่นกับเด็ก สนุกสนาน และนำเด็กออกมาร่วมกิจกรรม
2. ครูและพี่เลี้ยงต้องกระตุ้นให้เด็กร่วมกิจกรรม ให้จับมือกัน พยายามให้เด็กไม่แยกตัวหนีจากเพื่อน
3. ครูควรให้เด็กที่อยู่ห้องเดียวกันได้จับคู่กัน

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 5

พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง

1. **ชื่อกิจกรรม** พัฒนากล้ามเนื้อเล็กๆให้แข็งแรง

2. **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อให้เด็ก ได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมือ
2. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนาน มีสมาธิในการทำงาน
3. เพื่อให้เด็กใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3. **เวลา 50 นาที**

4. **วิธีดำเนินกิจกรรม**

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
1. ครูนำแป้งโดแจกให้เด็กคนละ2สี	1.แป้งโด สีต่างๆ
2. ครูสาธิตการปั้นแป้งโดเป็นก้อนกลม ครูให้เด็กฝึกปั้นแป้งโดเป็นก้อนกลมคนละ3 ก้อน (พร้อมเปิดเพลงประกอบ)	2. เครื่องเล่นซีดี 3. ซีดีเพลง
3. ครูให้นักเรียนนำแป้งที่ปั้นมาแลกสีกัน โดยให้ทุกคนต้องมีก้อนแป้งโดที่สีไม่เหมือนกัน	4. กระดาษรองปั้น
4. ครูสาธิตการปั้นแป้ง เป็นเส้นยาว ให้เด็กปั้นคนละ2เส้น	
5. ครูให้เด็กนำแป้งเป็นเส้นยาว นำมาแลกกันให้สีไม่ซ้ำกัน	
6. ครูให้เด็กดูตัวอย่าง แป้งโดทรงกลม เมื่อนำแป้งมาคิดเป็นตา หู ไล่หาง จะได้รูปหมู	
7. ครูให้เด็กดูตัวอย่าง แป้งโดเส้นยาว เมื่อนำแป้งมาคิดเป็นตา ทำปาก จะได้รูจิ้งจอก	
8. ให้เด็กดูแบบและตบแต่งแป้งตามจินตนาการ	
9. ครูสนทนาซักถามเกี่ยวกับรูปทรงที่ปั้น	

5. **สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม**

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องเตรียมอุปกรณ์ให้พอสำหรับเด็ก
2. แป้งที่แบ่งให้เด็ก ต้องมีปริมาณมากพอที่เด็กจะต้องใช้แรงในการขยำแป้งโด
3. แบบที่ครูสาธิตให้ดูต้องมีขนาดใหญ่ พอที่เด็กจะทำตามแบบได้
4. ครูและพี่เลี้ยง ต้องช่วยจับมือเด็กทำกิจกรรม ชี้แนะด้วยวาจาและกระตุ้นด้วยท่าทาง

6. **การประเมินผล** ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 6

เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง

1. ชื่อกิจกรรม เคลื่อนไหวตามจังหวะเพลง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการฟังคำสั่ง และการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานและคุ้นเคยกับครูและเพื่อน

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ครูเปิดซีดีเพลงคาราโอเกะ และให้เด็กทำตามท่าทางตามแบบ2. ครูอธิบายการเล่นเกม เมื่อทุกคนไม่ได้ยินเสียงเพลง ใครที่เดินอยู่จะต้องค้างทำนั้นไว้ไม่เคลื่อนไหว3. ครูเปิดเพลงให้เด็กเต้น และหยุดเพลง4. ครูตรวจดูว่าเด็กสามารถทำตามได้หรือไม่ คนที่ไม่หยุดจะถูกออกจากกิจกรรม5. ครูดำเนินการตามกิจกรรม จนได้ผู้ชนะ ให้รางวัล6. ครูเริ่มต้นอีกครั้งทำตามแบบเดิม และสังเกตว่ามีเด็กที่เข้าใจคำสั่งและได้รับรางวัลเพิ่มหรือไม่	<ol style="list-style-type: none">1. เครื่องเล่นซีดี2. ซีดีเพลง4. รางวัลผู้ชนะ

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องออกมาร่วมกิจกรรมกับเด็ก กระตุ้นโดยการจับมือเพื่อให้เด็กเดินตาม
2. กระตุ้นให้เด็กทำตามคำสั่ง เช่น เพลงจบ เน้นบอกเด็กไม่ให้เคลื่อนไหว
3. เด็กที่ออกจากกิจกรรม ให้ยืนอยู่ข้างๆ สามารถเดินไปตามเพลงได้ อย่าแยกเด็กเหมือนเขามีความผิดมาก
4. การให้รางวัล บอกว่าเด็กได้รับรางวัลเพราะอะไร

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติกรมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 7

ฝึกประสาทสัมผัส 3 ฐาน

1. ชื่อกิจกรรม ครูหนูน่ารัก

2. วัตถุประสงค์

1. ฝึกการสังเกต และการรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
2. ฝึกการกล้าแสดงออก
3. ฝึกการฟังคำสั่งและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<p>1. ครูจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็นในการทำกิจกรรม</p> <p>2.ครูจัดสถานที่แบ่งเป็น 3ฐาน คือฐานฟัง ฐานดูและฐานคลำ</p> <p>3.ครูจัดให้เด็กเข้าฐานทีละคน โดยเริ่มจากฐานฟัง ฐานดูและฐานคลำ</p> <p>ฐานฟัง</p> <ol style="list-style-type: none">1. ครูเล่านิทานให้นักเรียนฟัง โดยใช้ภาพประกอบการเล่านิทาน2. ครูพูดคุยกับเด็กในนิทานที่เล่า และให้เด็กตอบคำถาม <p>ฐานดู</p> <ol style="list-style-type: none">1. ครูนำภาพที่เตรียมไว้ให้เด็กดู2. ครูอธิบายภาพที่นำมาให้นักเรียนดู3. ครูพูดคุยกับเด็กจากภาพและให้ตอบคำถาม <p>ฐานคลำ</p> <ol style="list-style-type: none">1. ครูนำตุ๊กตาสัตว์หลายชนิดนำมาใส่กล่องหรือถุง2. ให้เด็กคลำตุ๊กตาในกล่องหรือถุง และให้เด็กบอกว่าเป็นสัตว์อะไร3. ครูบอกชื่อสัตว์และอธิบายธรรมชาติของสัตว์	<ol style="list-style-type: none">1. ตุ๊กตาสัตว์หลายชนิด2. หนังสือนิทาน3. ภาพประกอบการเล่า

5.สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

- 1.ครูและพี่เลี้ยง ต้องใจเย็น ไม่ดุเด็ก เล่นกับเด็ก สนุกสนาน และนำเด็กออกมาร่วมกิจกรรม
2. ตุ๊กตาสัตว์หลายชนิด ควรเลือกตุ๊กตาที่คล้ายสัตว์จริง
- 3 ครูควรเลือกนิทานและภาพประกอบการเล่า ที่เหมาะสมกับเด็ก และนิทานไม่ควรยาวมาก
4. ครูและพี่เลี้ยงที่ประจำในฐานต่างๆ ต้องกระตุ้นเด็กให้ร่วมกิจกรรม

6. การประเมินผล ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 8

ผ่อนคลายด้วยสปา

1. ชื่อกิจกรรม ผ่อนคลายด้วยสปา

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กมีสมาธิมากขึ้น
2. เพื่อให้เด็กเกิดความสัมพันธ์กับเพื่อน ครูและพี่เลี้ยงมากขึ้น
3. เพื่อสร้างบรรยากาศของการอยู่ร่วมกัน ความไว้วางใจ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ครูกับเด็กจับคู่กัน โดยให้เด็กนั่งหันหลังให้ครู2. ครูเปิดเพลงเบาๆ3. ครูใช้มือวาดไปตามไหล่ หลังของเด็ก โดยขณะที่ครูวาดให้ครูบอกเช่น ขึ้น ข้างบน ข้างล่าง ไปทางขวาและไปทางซ้าย4. ครูเปลี่ยนเป็นให้เด็กกวาดหลังครู โดยขณะที่เด็กกวาดครูจะบอกให้เด็กเคลื่อนมือไปตามทิศต่างๆ5. ครูจับคู่เด็ก และให้ผลัดกันกวาดหลัง ขณะที่วาดเปิดเพลงเบาๆ	เพลงบรรเลง

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องร่วมกิจกรรมและให้ความไว้วางใจที่จะให้เด็กกวาด
2. ครูต้องกระตุ้นเด็กให้ทำกิจกรรม การพูดคุยขณะวาดสำคัญครูต้องพูดเล่นกับเด็ก หยอกล้อเพื่อให้เด็กสนุกสนานและมีความสุข
3. ขณะที่เด็กกวาดครูกล่าวคำชม เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม
4. การจับคู่ของเด็กครูต้องดูแลใกล้ชิด ทุกคู่ควรมีครูดูแลด้วย

6. การประเมินผล ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 9

ของเล่นฉันอยู่ไหน

1. ชื่อกิจกรรม ของเล่นฉันอยู่ไหน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ
2. เพื่อให้เด็กรู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ครูนำนักเรียนมาที่ห้องซึ่งมีของวางอยู่อย่างไม่มีระเบียบ2. ครูหยิบของที่วางที่พื้นขึ้นมาและบอกเด็กว่าของนี้ควรอยู่ที่ไหน เช่นหนังสือ ต้องอยู่ในชั้นวางหนังสือ ครูหยิบของทุกอย่างและนำไปวางเป็นตัวอย่าง3. กำหนดให้มีครู อยู่ตามจุดต่างๆที่เด็กจะต้องเอาของไปเก็บ4. ครูเปิดเพลงเบาๆ5. ครูให้เด็กหยิบของและไปเก็บที่ตามที่กำหนด	<ol style="list-style-type: none">1. ของใช้ในห้องเรียน เช่น หนังสือ ปากกา ฯลฯ2. เทปเพลงบรรเลง

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องเตรียมสถานที่ สมมติให้มีของใช้ที่ไม่เป็นระเบียบ
2. กำหนดของใช้ไม่ควรเกิน 5 อย่าง
3. กิจกรรมจะสนุกครูต้องกระตุ้น ทั้งด้วยคำพูดและท่าทาง
4. เด็กที่หยิบของมาเก็บไม่ถูกต้อง ให้ครูต้องบอกให้เด็กไปหาให้ถูกต้อง

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

กิจกรรมที่ 10

แม่ครัวตัวน้อย

1. ชื่อกิจกรรม แม่ครัวตัวน้อย

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
2. เพื่อให้เด็กรู้จักการนำทักษะที่สอนนำมาใช้ในการทำงานอื่น
3. เพื่อฝึกให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง
4. เพื่อฝึกการฟังคำสั่งและได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

3. เวลา 50 นาที

4. วิธีดำเนินกิจกรรม

วิธีดำเนินกิจกรรม	สื่อ/อุปกรณ์
<ol style="list-style-type: none">1. ครูเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำขนมบัวลอย2. ครูแบ่งแป้งให้เด็ก3. ครูสาธิตการปั้นแป้งขนมบัวลอย4. ครูให้เด็กปั้นแป้งคนละ 20 ลูก และนำแป้งที่ปั้นใส่ในถ้วย5. ครูนำเด็กที่ปั้นแป้งเสร็จทีละคน นำแป้งมาใส่ในหม้อ และจับมือเด็กคน และช้อนแป้งขึ้น6. ครูให้เด็กทานขนมที่เด็กปั้นแป้ง	<ol style="list-style-type: none">1. อุปกรณ์เครื่องครัว2. แป้งขนมบัวลอย

5. สรุปแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

1. ครูและพี่เลี้ยง ต้องเตรียมอุปกรณ์ในการทำขนมบัวลอย
2. ครูต้องวางแผนการดูแล เนื่องจากมีอุปกรณ์ ขั้นตอนนี้อาจมีอันตรายแก่เด็ก
3. ครูกระตุ้นและจับมือเด็กปั้นแป้ง
4. ขณะเด็กทานขนมให้ครูดูแลความเรียบร้อย

6. การประเมินผล

ประเมินจากการปฏิบัติการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงานการบริหารจัดการเรียนร่วม

- * ระเบียบการรับสมัครนักเรียนการศึกษาพิเศษเข้าเรียนใน โรงเรียนวัดคูทัยธาราม
- * ใบสมัครเข้าเรียน โรงเรียนวัดคูทัยธาราม
- * แบบบันทึกข้อมูลนักเรียน
- * แบบกรอกข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเรียนร่วม
- * แบบรายงานตัวนักเรียนรายบุคคล
- * แบบกรอกประวัตินักเรียน
- * แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปจากผู้ปกครอง
- * แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนร่วม
- * แบบประเมินความพร้อมในการเรียนร่วม นักเรียนอนุบาล โรงเรียนวัดคูทัย

ธาราม

- * แบบรายงานข้อมูลการปรับพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- * แบบประเมินการอบรมพี่เลี้ยงนักเรียนเรียนร่วม
- * ตัวอย่างแบบทดสอบก่อน/หลังการอบรมความรู้เบื้องต้นทางการศึกษาพิเศษ
- * ตัวอย่างแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- * แบบคำขอสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง

การศึกษา

- * ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล (IIP)
- * แบบสำรวจนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน
- * แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนการศึกษาพิเศษ
- * แบบสังเกตพฤติกรรมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
- * แบบรายงานผลพัฒนาการด้านการเรียน
- * แบบบันทึกข้อมูลการประชุมผู้ปกครองรายบุคคลเพื่อจัดทำ IEP

- * แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถุปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล
- * แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถุปนัยทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา1-6
 - * แบบสำรวจนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน
 - * แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนการศึกษาพิเศษ
 - * แบบสังเกตพฤติกรรมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - * แบบรายงานผลพัฒนาการด้านการเรียน
 - * แบบบันทึกข้อมูลการประชุมผู้ปกครองรายบุคคลเพื่อจัดทำIEP
 - * แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถุปนัยทางการศึกษา ระดับอนุบาล
- * แบบทดสอบความสามารถเบื้องต้นของนักเรียนการศึกษาพิเศษ ด้วยแบบทดสอบอรรถุปนัยทางการศึกษา ระดับประถมศึกษา1-6

หมายเหตุ : ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงานอยู่ในงานวิจัยฉบับสมบูรณ์สามารถสืบค้นได้ที่ห้องสมุดสถาบันราชานุกูล

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์การวิจัย

แบบสัมภาษณ์
การวิจัยการบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต
ในโรงเรียนวัดอู่ไทยาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง 1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วมเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

2. ผู้สัมภาษณ์ดำเนินการถามและบันทึกข้อมูลตามที่ท่านให้ข้อมูลเท่านั้น

3. ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ถือเอกสารและเก็บรวบรวมข้อมูลส่งผู้วิจัย

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะนำมาใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น โดยผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเรียนร่วม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ ปี

2. วุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ชื่อปริญญาที่จบ.....

สูงกว่าปริญญาตรี

ชื่อปริญญาที่จบ.....

วุฒิปับตรด้านการศึกษาพิเศษ

ชื่อวุฒิปับตร.....

3. การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนร่วม

ไม่เคยได้รับการอบรม

เคยได้รับการอบรม

4. ประสบการณ์ในการสอนเรียนร่วม

- น้อยกว่า 6 ปี
- ตั้งแต่ 6-10 ปี
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ส่วนที่2 สัมภาษณ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนตามโครงสร้างชี้ท

1. ด้านนักเรียน (S-Student)

1.1 โรงเรียนมีวิธีการเตรียมความพร้อมผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

1.1.1 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

.....
.....
.....

1.1.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

.....
.....
.....

1.1.3 ครูสอนเด็กปกติ

.....
.....
.....

1.2 ท่านพบปัญหาที่เกี่ยวกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
กับเด็กปกติอย่างไร

.....
.....
.....

1.3 สัมพันธภาพของท่านกับผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.4 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

2. ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)

2.1 โรงเรียนของท่านมีการเปลี่ยนแปลงอะไรเพื่อจัดการเรียนร่วม

.....
.....
.....

2.2 ท่านจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมในการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

2.3 โรงเรียนจัดให้มีห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) และห้องกิจกรรมบำบัด เช่น ห้องศิลปะ หรือห้องดนตรีบำบัดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหรือไม่

.....
.....
.....

2.4 ท่านทำงานร่วมกับหน่วยงานและบุคคลากรภายนอกโรงเรียนอย่างไร

.....
.....
.....

2.5 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

3.1 การจัดการเรียนการสอน

ข้อดี.....
.....
.....

สิ่งที่ต้องปรับปรุง.....
.....
.....

3.2 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนร่วมเป็นรูปแบบใด และมีวิธีการอย่างไร

.....
.....
.....

3.3 ท่านมีวิธีการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

3.4 ท่านมีเกณฑ์ในการพิจารณาเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา เข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร และรับเด็กประเภทใดบ้าง

1. เกณฑ์การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

.....
.....
.....

2. โรงเรียนรับเด็กประเภทใดบ้าง

.....
.....

3.5 โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....

.....

.....

3.6 โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)อย่างไร

.....

.....

.....

3.7 โรงเรียนมีการจัดตารางเรียน และตารางสอนเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....

.....

.....

3.8 โรงเรียนจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกอย่างไร

.....

.....

.....

3.9 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4. ด้านเครื่องมือเครื่องมือ (T - Tools)

4.1 ผู้บริหารกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และพันธกิจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมอย่างไร

.....

.....

.....

4.2 ทางโรงเรียนมีการบริหารจัดการการใช้งบประมาณด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร

.....

.....

.....

4.3 โรงเรียนจัดสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับครูการศึกษาพิเศษและครูประจำชั้นเรียน
รวมอย่างไร

.....
.....
.....

4.4 โรงเรียนมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
อย่างไร

.....
.....
.....

4.5 ท่านได้รับการพัฒนาความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร

.....
.....
.....

4.6 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ตอนที่2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

ส่วนที่1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1.ชื่อผู้ปกครอง.....

2.อายุ ปี อาชีพ วุฒิการศึกษา

.....

3.บุตรของท่านชื่อเด็กชาย/เด็กหญิง.....นามสกุล..... อายุปี

4.ประเภทความบกพร่อง

5.ประวัติการเรียน

.....
.....

ส่วนที่2 สัมภาษณ์การบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนตามโครงสร้างชี้ท

1. ด้านนักเรียน (S-Student)

1.1 ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมท่านก่อนนำเด็กเข้าเรียนอย่างไร

.....
.....
.....

1.2 ทางโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา ก่อนเข้าเรียนอย่างไร

.....
.....
.....

1.3 ท่านพบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของเด็กปกติ และเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

1.4 สัมพันธภาพของท่านและครูประจำชั้นเรียนร่วมเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

1.5 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

2. ด้านสภาพแวดล้อม (E - Environment)

2.1 โรงเรียนมีการปรับสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร

.....
.....
.....

2.2 การจัดห้องเรียนมีความเหมาะสมในการเรียนรู้ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

2.3 มีการจัดเตรียมห้องเสริมวิชาการ (Resource Room) และห้องกิจกรรมบำบัด เช่น ห้องศิลปะ หรือห้องดนตรีบำบัดสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหรือไม่

.....

.....

.....

2.4 โรงเรียนเคยขอความร่วมมือจากท่านเกี่ยวกับกิจกรรมหรือขอข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่บุคคลภายนอกขอศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2.5 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน (A - Activities)

3.1 การจัดการเรียนการสอนของทางโรงเรียนเป็นอย่างไร

ข้อดี.....

.....

.....

สิ่งที่ต้องปรับปรุง

.....

.....

.....

3.2 โรงเรียนจัดการเรียนร่วมไว้ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นรูปแบบใด และมีวิธีการอย่างไร

.....

.....

.....

3.3 ท่านเห็นด้วยกับการประเมินผลการเรียนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

3.4 ท่านทราบรายละเอียดเกณฑ์ในการพิจารณาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างไร

เกณฑ์การรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

.....
.....
.....

โรงเรียนรับเด็กประเภทใดบ้าง

.....
.....
.....

3.5 หลักสูตรที่ทางโรงเรียนใช้สอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3.6 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างไร

.....
.....
.....

3.7 โรงเรียนมีการจัดตารางเรียน และตารางสอนเสริมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาอย่างไร

.....
.....
.....

3.8 โรงเรียนจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาร่วมกิจกรรมภายนอกอย่างไร

.....
.....
.....

3.9 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

4. ด้านเครื่องมือ (T - Tools)

4.1 ท่านได้รับทราบนโยบายของผู้บริหารเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างไร

.....
.....
.....

4.2 โรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายท่านอย่างไร

.....
.....
.....

4.3 โรงเรียนเก็บค่าใช้จ่ายท่านอย่างไร

.....
.....
.....

4.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาได้รับบริการสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์ทางการศึกษาอย่างไร

.....
.....
.....

4.5 ท่านได้รับความรู้ด้านการศึกษาพิเศษอย่างไร

.....
.....
.....

ตอนที่3แบบสัมภาษณ์ครูการศึกษาพิเศษ/ครูประจำชั้นเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทาง
พัฒนาการและสติปัญญา

ชื่อเด็กชาย/เด็กหญิงอายุ.....ปี
ชั้น.....

ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
1.ด้านพฤติกรรม	
พฤติกรรม ☐ มี ☐ ไม่มี	พฤติกรรม ☐ มี ☐ ไม่มี
ถ้ามีโปรดระบุ.....	ถ้ามีโปรดระบุ.....
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
1.ด้านพฤติกรรม	
พัฒนาการด้านพฤติกรรม	
โปรดระบุ	
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
2.ด้านร่างกาย	
ด้านร่างกาย ☐ มี ☐ ไม่มี	ด้านร่างกาย ☐ มี ☐ ไม่มี
ถ้ามีโปรดระบุ	ถ้ามีโปรดระบุ

พัฒนาการด้านร่างกาย โปรแกรม	
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
3.ด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง	
การช่วยเหลือตนเอง ☐ มี ☐ ไม่มี ถ้ามีโปรแกรม.....	การช่วยเหลือตนเอง ☐ มี ☐ ไม่มี ถ้ามีโปรแกรม.....
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
3.ด้านทักษะการช่วยเหลือตนเอง	
พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเอง โปรแกรม	
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
4.ด้านวิชาการ	
ภาษาและการสื่อสาร	ภาษาและการสื่อสาร
เลขคณิต	เลขคณิต
ก่อนเข้าเรียน	หลังเข้าเรียน
5.ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม	
ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ☐ ☐ มี ไม่มี	ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ☐ ☐ มี มี

ถ้ามีโปรแกรม	ถ้ามีโปรแกรม
พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม โปรแกรม	

ผู้วิจัยขอขอบคุณครูการศึกษาพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และผู้ปกครองเด็กที่มีความ
 บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาที่ให้ความกรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

นางฉัตร นกสกุล
 นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
 สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต
 กุมภาพันธ์ 2554

ประวัติ

นางฉัตร นกสกุล

นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ

วุฒิการศึกษา

- ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกาศนียบัตร การอบรมครูการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ 2529
- ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

การปฏิบัติงานในปัจจุบัน

- ปัจจุบันรับราชการตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต
- หัวหน้ากลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล
- คณะกรรมการบริหารสถาบันราชานุกูล
- คณะกรรมการมูลนิธิเพื่อสถาบันราชานุกูล ด้านการศึกษา
- คณะทำงานจัดทำแบบประเมินพัฒนาการเด็กอายุ6-18ปี กรมพัฒนาสังคมและ
สวัสดิการ
- คณะทำงานพัฒนาระบบสร้างความต่อเนื่องความเป็นผู้นำทางการบริหารและวิชาการ
กรมสุขภาพจิต
- รองประธานคณะกรรมการประสานงานกลาง(FA) สถาบันราชานุกูล
- คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพบริการผู้ป่วย(PCT) สถาบันราชานุกูล
- คณะกรรมการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล(HRD) สถาบันราชานุกูล

- คณะกรรมการการจัดการความรู้ สถาบันราชานุกูล
- คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพเวชระเบียน สถาบันราชานุกูล
- ที่ปรึกษาชมรมเพื่อผู้มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา สถาบันราชานุกูล
- คณะทำงานศูนย์ราชการใสสะอาด สถาบันราชานุกูล

ผลงานวิชาการ

งานวิจัย

- การศึกษาความสามารถในการจำคำภาษาไทยของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา ระดับชั้นอนุบาล ในโรงเรียนราชานุกูล โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน(2545)
- CAI เรื่องการสอนอ่านชื่อสัตว์ ผัก และผลไม้(2545)
- ผลของการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการเรียนรู้ทักษะวิชาภาษาไทย สำหรับเด็กสมองพิการที่มีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย ช่วงอายุ 6-10ปี ในโรงเรียนราชานุกูล (2546)
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่เด็กบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 6-18 ในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ กรุงเทพมหานคร (2547)
- ศึกษาประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนCAI เรื่องสถานที่ต่างๆในชุมชน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (2548)
- CAI เรื่องสถานที่ต่างๆในชุมชน (2548)
- ประสิทธิภาพการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและการเรียนรู้ใน โรงเรียนราชานุกูล (2549)
- ผลงานวิชาการ การจัดการความรู้
 - * คู่มือการจัดการความรู้ การเตรียมความพร้อมการสอนอ่าน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอายุ 6-10ปี (2552)
 - * คู่มือโรงเรียนเรียนร่วมมีอาชีพ (2553)
 - * คู่มือพ่อแม่หัวใจแกร่ง(2553)
 - * คู่มือบุคลากรยุคใหม่ใส่ใจเด็กบกพร่องทางสติปัญญา อายุ6-15ปี (2553)
 - * คู่มือการจัดบริการฟื้นฟูศักยภาพทางการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา อายุ 6-18ปี (2554)

วิทยากร

- ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
- การจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา

- การจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา
- เตรียมลูกรักเข้าเรียนร่วม
- การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ
- รักลูกอย่าแรง
- รักลูกพิเศษด้วยความรักแบบพิเศษ
- เรื่องเล่ากับการเรียนรู้ (Narrative Medicine)
- วิทยากรรับเชิญ สถานีวิทยุ F.M.92 MHz. และ A.M.1161 KHz. วิทยุออนไลน์ที่

www.meoradiothai.net รายการโลกกว้างทางการศึกษา

- * เรื่อง” โรงเรียนราชานุกูล ภารกิจหนึ่งของสถาบันราชานุกูล”
- * เรื่อง “เทคนิคการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา”
- * เรื่อง “สื่อที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา”
- * เรื่อง “ลูกคือดวงใจแม่ จะดูแลชั่ววันจันทร์”
- * เรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา”
- * เรื่อง “การดูแลเด็กออทิสติก”
- * เรื่อง “รักลูกพิเศษด้วยความรักแบบพิเศษ”
